الشهب الوابلة على التهم الباطلة

ބާޠިލް ތުހުމަތުތަކަށް [illegible]
[illegible]

[illegible]:

صماد الأثري

[illegible]

[illegible] مركز الفرسان

الشُّهُبُ الوَابِلَةِ

عَلَى

التُّهَمَةِ البَاطِلَةِ

صَمَّادُ الأَثَرِيّ

مركز الفرسان

بسم الله الرحمن الرحيم

މިފޮތަށް ޙަވާލާދީ

މިފޮތުން އެއްވެސް އެއްޗެއް ހެޔޮގޮތުގައި
ނަޤުލުކޮށް ނަޝަރުކޮށް ފެތުރުންވަނީ
އެންމެހާ މުސްލިމުންގެ މައްޗަށް
ހުޅުވައިލެވިގެންނެވެ.

އެހެނަސް އެއި މިފޮތުގައިވާ އެއްވެސް
އެއްޗަކަށް އެއްވެސް ބަދަލުކުރުމެއް ތަފާތެއް
ގެނައުމެއް ނެތިވެއެވެ.

- ދެވަނަ ޠަބްޢު -

2024މ – 1445ހ

ފިހުރިސްތު

މުޤައްދިމާ 10

ހެޔޮބަހުގެ ނަމުގައި އަމިއްލަ ވާހަކަތަކުން ގޮތް ނިންމާ، އަދި އުއްމަތުގެ ސަލަފުންގެ ޤަދަރު
ކަނޑުވާލާ ޖެނަރަލްގައި މަޤާމުގައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތު ނިއުމުވާލުން. 14

ތޫނި ބަސްތައް އޮޅުވޮޅަށް: 14

ފުރަތަމަ އާދާ ބުންޏެވެ: 18

ޖަވާދާ އަސްލުޙަތަކާ އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އަސްލުޙަތަކުން، އަދި އެއާ ޒިކުރުކުރުމުގެ
މަޤްޞަދުތައް ކިޔައި! 18

އިޚްލާޞްތެރި ވެރިޔާ މައްސަލަތަކުގައި ޝަރުޢާ، ޚަބަރު އިޚްލާޞް މައްސަލަތަކާ އެއްބަސްވުމަކީ،
ބޭނުންތަކާ މަޤްޞަދުތައް! 25

ދީން މީހާ ކުރިއަށް މަސްއޫލު މޭރުމް ދިރުމައް. 31

ފަހުން އައި ޒަމާނުގެ އިސްލާމީ ސަލަފުން ހޭލުންތެރިވޭ! 31

ޝައިޚް އިސްލާމް ޝައިޚުލް ސަލަފުންގެ މަންހަޖަށް ތަބާވުމަށް! 32

ފަހުގެ މީހުން ސަލަފުންނަށްފަހު ވާ ކުޑަކުޑަކަމުގައި ތަރުޖަމާކުރަން ބުނުމަކީ،
އާދަކުރުމާ ބުނެވޭ ބަދަލަކީ! 35

ސަލަފުންނަށްފަހު ފަހުން އައި މީހުން ގޮތުކުރާ މީހުންނަކީ، އިބާދަތުގެ ޤަދަރު
ގެއްލުވާލި ގޮތަށް ކުރުން. 37

ﷲ ތަޢާލާ ޙަރާމްކުރި މަނާގައި ފާޑުކިޔުން ނަފްސާނީ ތަޢައްޞުބުގެ މީހުން، ޤަދަރުކުރުމާއި
ޒާތީ ޤަރާރުގައި ޙަޤީޤީ ސަލަފުންގެ ވާ ބޭފުޅުން ނުބައި ދަތުރު އެއްވެސް ކަމެއް. 40

ފަހުގެ މީހުންގެ ތަޤުލީދު ވެރިކަމުގައި ތަކުރާރު މަނިކުފާނު، ފިޤުހުގެ ދަރުސްތަކުން ގިނަ އަދަދެއް
މީހާ، ސަލަފުންނަށްފަހު ވާ އިޚްތިލާފުތައް ދިރާ ޤާނޫނުތަކުގެ ބަލާލުމަކަށް
ޤަވާއިދަކަށް. 44

اللّٰه ވަޢީދުކުރައްވާފައިވާ އިންސާނާއާމެދު މުރުޖިއުންނާއި ޚަވާރިޖުންނަށްވާ
ވާ އުޛުރު ލިބުން ގެތަކަށް.............................46

ނަޤްލުގެ އިމާމުންގެ މަންހަޖަކީ ކޮބާ؟..........................48

އިބުން ތައިމިއްޔާއަށް ގޮތުން ހެދިނަށް، އެބަސް ދަރާނަވީއާ ޖަބަރުދަސްތީ
ދުއަޤީދާތަކުގައި ނަޤްލުގެ އިމާމު ލިޔުއްވުން.........................50

ހަދީޘްގައި "ބައިއަ ޝައިޠާނާ ދޫނުކުރު" ދިޔައީމާފެނު ނަޤްލުގެ އިމާމުންގެ ބަސް.53

ޝައިޚު މުޙައްމަދު ބިން ޢަބްދުލް ވައްހާބުގެ ޝަރަޙަތަށް، ސަލަފުންނަން ތަބާވެ
އަހަރެން ގޮވާލުން.....................................65

ޤައުމުގެ ޝައިޚައްމާދު، އެއީ ހިލާފުވެރި ކިޔުމި ޝައިޚައްމަދުއިބްނު ވަޙްދަހުއާބާ
ލުއިކަރުތަކީ މިފާ، ޝައިޚުނބައްސަ ޢަބްދާ ބާރިލު އަހްލުސުންނަތުގެ ޢަމަލުތަކެއް!........67

اللّٰه ގެ ނިޢުމަތްތަކަށް ބަރަކާތް އިސްލާމްދީނާ މިސާ، މުސްލިމުން އިހުސާނުކުރުއްވާ
ކަސްބިއްޔަތުގެ ހުރުސްތަކާއި، "ހަދީޘްގެ ބައިއަ ޝައިޠާނާ" ތަބާވީ ނިޢުމަތްތަކަށް ބަރަކާތް
މިސާއި، އުޚުއްވަތުގެ އިސްލާމްދީނާ މިސްރާކަން!......................70

މިއަދު އަޤީދާގެ ޝަރީޢަތުގައި ޢާލިމުން ބިދުޢަ ގިނަވެ، އެއީ ނުވާ ޤައުމުގެ
ހަދީޘްގައި ބިދުޢަ ގުރާނާއި، ޝަރުޢީ ޤަރާރުގެ ބިރުވެރި އަޤީދާގެ
ބުނެވޭ ފަރާތަން!......................................74

އަހުލުސުންނަތި ސަލަފުންގެ ބަސްތަކުގެ ޢިލްމުގެ ބަރަކާތް
ބައިޢުރުމާ!..........84

ސަލަފުންގެ މަންހަޖާ ހިތާމަވެރިކަން ސަލަފުންނަން ތަބާވާ ސަލަފުއްސާލިޙުންގެ،
ޤާބިލުއިމާމުގެ މައްސަލައާ............................87

ފިރުން އަރިހުއްޖާ ގިނަ ބައިވަ ސަލަފުންނަން ގެފުޅުޤާބިލުން ބުނުން، އާދަވަ
އިހްސާންކޮށް ނުވެދިބެ އެބާފުރުނާ ހިތްފާވަން!..................89

ހަދީޘްގެ ބައިއަ ޝައިޠާނާ ޤައުމު، އާދަވަ ފުރަޤައް ލިޔުނު "އިލްމުވެރި އިމާމު" އާދާވަދު
ނަޤްލުގެ އިލްމުވެރިންގެ ބަޔާން!..........................90

ނަޖްދުގެ އިމާމުން ސަލަފުންނަން ޖެދަރުދެއްވާ، އެބޭކަލުން މަތިކުރެއްވިކަރު ނިކަން ދަންނަބާލާނަން!.................................... 93

އަޝްޢަރީންނަކީ ހަމަ ސޫފީ ޤަބުރީންގެ ބަހުން ބަސްބުނާ ބައެއްކަމާއި، ފަހުން އައި ޔުނަ ބަދަލު ސޫފީންނަމުން ފޯދީގެން ދިރާސާކަން........................97

ހުރާފަން އެދި މިހާ ސަލަފުންގެ މަންހަޖު ހިދާބަލަން އިޚުލާޞްޞޫރަތާއި، އެއީ އިލްމުގެ މައިދަންކަން....................................102

ސަލަފުން ކުރުކުރުމުގައި ކަންބޮޑުވެރިޔާ ކަމުއަހަރުވެދިޔާ ކަމުއަރިހަށްދިޔައީ، ބެލުމަކާ ވެސް އެއީ ޚިލާފުލެވޭ ޓަރުކުރާ ޖަޒާ އިތުރުވާ ޓަރުކީ ސިއްޔާ ބަޔާނުކުރަނީކަން!.109

އަޝްޢަރީންނަކީ ބޮޑު ކާފިރު ބައިވަރުއެއްކަމާއި، އެޅިރުންގެ ތަރައްޤީ އިލްމުގެ ފާރާން ތަޢުލީމު ބަދަލުވެފައި ގުޅިގެން ނުދާ!.........................116

ސަލަފުންގެ މަރުޙަލާ ބައިވަރުމަގުރުއިފިލާ، އެއާ ތިރީޤަތެއްގެން އަޝްޢަރީ ތަރައްޤީމުން ނަމާ މިހާރާ އިތުރު ޖާހިލު ގުރުބާނީކަން......................122

ސަލަފުންގެ އިޤްރާރު ބައިވަރު ފުނިއްގިލަމަ، ދެން ފަހުން އައި ޔަތީމާ ބުދު އިލްމުވެރިއައިގެ ބަސްވާސް އެއަނީޤައި ދުރުނުފާތުމާކަން...............129

އުދުރުނި ފަސްޤީލަމަ، ފަސްޤީހުން މާއައިލާ ކަންކުރިގައި މިނާވަނި ކަނޒާވާއިޤާތްފައިކަން....................................133

ރަނގަޅުގައި ތިލި ދިސަބުރާ ސަލަފުންގެ މަނހަޖަން ދައުލާކުރާ ހާލު ވަނީ އެބޭކަލުންނާ ޒިޔާރަތްފައިކަން!...............................138

ފަހުގެ މިހައިގެ ބަސް ނަގައިގެން، އަހަރުމެންގެ މައްޗަށް ހުއްޖަތް ދައުކަން އުޅެނިކަމަ، ފަހު ހުއްޖަތްތަކީ ސަލަފުން ތިއްބެވި ގޮތްކަން އަހަރުމެން ބޭނުނަން!...... 142

މަސައްކަތުގެ އިތުރުން ހާލަތުމަހައްޓަ!........................... 149

ޙަދީޘް ޤާރިއު ބިދުއަތުންނަކީ ކާބާ؟........................... 150

ޤާރިއު ކުޅަބައްޓަކީ، ސަލަފުންގެ މަންހަޖު ދުރުކުރު ކަމާމެ ފަރި އަޝްޢަރީންކުރަ މިހެންކަން!.................................... 153

ކުރުއަން މީހާގެ ބަސްދީފަރު ކިތަމުން ދިރާއަތް:.......................... 157

އަޝްޢަރީންގެ ކުރި ދަރުވާ!........................ 158

ދުޢާލިއްއުންވާ ހުއްޓާ ޖަނާޒާ........................ 159

ބިދުޢަތަކަށް ފުއްބީގެންދިޔަހިނދު، އިލްމާއި އިމާމުވެރިޔަކުން ފާހަގަކުރެއްވި މުހިންމު
ނަޞީޙަތެއް؟........................ 161

ބައްޕަ އިލްމުވެރިއަކަށް، އިލްމު މަދުކަމެއް ސުންނަތާއި ސަލަފުންނަށް ތަބާވެ
މިހާރާއި، ކިއްސަވެ އިލްމާއި ފޫދު ހުއްޓަ ސަލަފުންނާ ހިލާފުވެއްޖެނަމަ، ފޫރާ އެއީ
މަގުފުރެދުމެއް ބިދުޢަތެރިއެއްކަން!........................ 162

ދުޢާލިޔާނޭ އާދަބު ހަޖްރީއާ........................ 165

الله ގެ ސިފަފުޅުތަކައި މަގުފުރެދުން މީހުން ކާފަރުކުރުމަށް، ދީނުގެ އެންމެ ބޮޑު
އައިމްމަތުން ކޮށްލަމާއި، ސަލަފީ އިމާމުން ކާފަރުކުރަނިއާ ބޮލާ މީހުންނަށް ރައްދު 166

މިޒާނުގެ އަތުއް ޔަށަ ބަލާލަމާތޯ؟........................ 173

ހަޤީޤީ އިމާމުން، الله ގެ ސިފަފުޅުތަކަށް އިންކާރުކުރާ މީހުންގެ ވާހަކަދެއްކެވި،
އެބާކުރުންނާއިދު މުސްލިމުންނަށް އިންޒާރުދީ ބަރަކާތްތަކާ ހަދުން........ 175

ސިފަފުޅުތަކައި ގާތުހުނު މީހާ، އިލްމުވެރި އިމާމަކަށް ހުރި މީހަކަށް ރަށްދޫދަށްވުން
ވަރަށް ފުރިހަމަ ރިސާލާއެއް........................ 179

ހަޤީޤީ އިމާމުންގެ ދަރުވަރުންގެ، އާ ރައްދުތައް ނުވެސް ސަލަފުންނަށް
ތަބާވުން!........................ 194

ހަޤީޤީ އިމާމުންގެ ދަފުސޯފަރު ސަލަފުންގެ އަޤީދާއި މަންހަޖަށް ބަރައްބަހުގެންދިޔަ
މިންވަރު........................ 195

އިތުރަށް ކިރިޔަށް ދަމާހެއްލާވް!........................ 199

ސުންނަތާ ހިލާފުވުމުން އިމާމުންގެ ހަޤީޤީ އިލްމުވެރިން ތަކުލީދުކުރި ބަރަކާ، އެބަހަރުކުރި
ދުނިޔޭގައި ވިދާ ފަކާތޮރުވާ މީހުން!........................ 200

މިހި ހަމަޖެހުނީ ކިހިނެއް؟!........................ 210

ކުރިއަށް މިނާ ލިޔުންތަށް:........................ 215

ފޮތް އެންދުވޫ ކިތައިގެން ވާހަކަދައްކާ ބޭނުންތެރިޔާ، އެކަމަށް އޮތް އަބްސުރު...218

ސިފަފުޅުވުމެއް ތަރުޖަމާކުރި ދިން ބަދަލުކުރާ އިޖުތިމާޢީގެ ޤަދަރުވެރިކަމާ
ކުޅުނބުރުން ދައުލަތުގެ ބައިނުލްއަޤުވާމީ ދަރަޖަ!........................235

ޝައިޚު އިބްނު ބާޒްއާއި އުޘައިމީން..........................237

ޖާހިލުންގެ ބަހުސްގައި ސިޔާސީވަގާ ގޮސްޤަބާއި ބޭނުފުޅު ދަފަތު ދުރުކޮށްލާއި
ކުރަމު!؟ 239

ދީން ކޮންމެކަހަލަ މީހާ އަމިއްލަ އެހެން ނުބައިލާ ވާހަކަބައި ގެނައުމެވެ: 241

ސަލަފުންގެ ބޮޑުސިފައިގައި ބަސްބުނަކަ މިހާރު ނުހަނުގެ، މާކުރާ ޖަމާޢަތަށް އޮތް
ބަސްބުނައި ކަމަށް ބުނުން 242

ދީން މީހާ ބުނުޖެވެ: 248

ސަލަފުންގެ ބަސްބަލަށް ފެތޭތުމަށް ބައިއް މިހުން ގެންނަ އަދި އުސޫލުބައިއް. 248

ދީން މީހާ މޮޅުމުންދިޔަ ވަސީލަތްގަނޑު ނިސްބަތާ މިއްބާރާބުންނެވެ: 251

އަހަރުމެންނަށް ސިފަފުޅުވުމެއް ފަހުމު ކޮންދައްސު ހަރަފުންނާމެދު.......... 251

ސަލަފުންގެ ޙަޤީޤީ ދަސްކޮންދީ ފެބުރައިދިން މިހުން މިތަނީ ބުންފުހިންނަނަ!؟.255

ސަމުސާ ދޮވޭފާ އަދި ގަރުމުގެ ދުރު ޖަހާފުން.....................257

މުޤައްދިމާ

بسم الله، الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله، وعلى آله وصحبه وبعد، أما بعد:

މިއީ ޝެއިޚު ޢަބްދުއް ރަޙީމް (ގޮރީ) ޓެލެގްރާމް ޗެނަލްއެއްކަމުގައިވާ ހެޔޮބަސް ޗެނަލްގައި "ޙައްދާދީން" ނާމެދު އިންޒާރު ދިނުމުގެ މައުޟޫޢުގައި ޙައްޤާއި ބާޠިލު ވަސްފުކޮށް ދައްކާލައި ހުރި ނުރައްކާތެރި ވާހަކަތަކަށް ރައްދުދިނުމަށް އަވަހަށް ހިންގާލި ގޮތަކަށެވެ.

ބާޠިލުގެ އަހުލުވެރިންނާ ބާޠިލަށް، އަދި ޙައްޤުގެ އަހުލުވެރިންގެ ތެރެއިންވެސް ޙައްޤާ ޚިލާފު ހަދާ ގޮސްތަކަށް ...

ދެކޮޅުވެރިކަމެއްނެތި، ﷲ އަންބަކައި ބައްޕަން އެދި،
އަނިޔާވެރިކަމެއްނެތި ސުންނަތުގައިވާ ގޮތަށް، ބިދުޢައެއްނެތި ދެވޭ
ރައްދުކަމެއް ކަމުގައެވެ.

އެހެންކަމުން ތޮރީގެ އެވާރަކަމަށް ބަހެއް ބަޔަކުން ތަރުޖަމާކޮށް،
އަދި އީސާ އޭގައި ގެނެސްފައިވާ އިންޖީލާއި އަދި އެހެން
ބޫދުޒުމްގެ ބަސްތަކުން އެބައިމީހުންގެ ފޮތްތަކެއް ބޭނުމެވެ. މިކަމަށް
ޤަބޫލުކުރީ އެހެނީ ތޮރީއާއި ޖާއްޖެގެ ސުންނަތަށް އުޅޭ އަޒުންނާއި
އުޅުމުން ނޫރްބަ ގެރިބަގެ ޕާހިސާބު ބަހަރިއެއްނުވާ ފަހަރުވާކޮށްވާ، އަދި
އީސާ ކާފުމީ ބަރާސްފާ ދިރިހުރުއްސާ ބުނާ ބަސްތަކާގެ ކާރާ
ނުދެވޭ އަސްތަރާއި، އޭގެ ގޮއިރުން ދަރުބާރަކުން ބޮޑުވިމަމެވެ. ދީނާއިޔާ
ﷲ ބަޖާރާ އީސާގެއާއި އަދި އަހަރުމެންނަށްވާ ބައްޓަނޑުއަރާވާ،
ބައްޕުގައި ދީބިބާރުއަލާވެ. އަދި ވަރަހަގެން އީސާބަރު ދަރާއިބު
ރައްސަރަން އުޅޭ ބައްޓާދުގައި ނުހުއްޓުވެވެ.

ނޯޓް: މިއީ 2 ސެޕްޓެމްބަރ 2023 ވަނަ ރޭ 11:58

ހިސާބުގައި އެކެނަލް އިސް އެދިއުން ނެގިފައިވާ ގޮތަށް ބަލައިގެން ދެވިފައިވާ ރައްދެވެ. އެހެނީ އޭގެ ފަހުން، އަދި ތަކުރާރުކޮށް ބޮލީގެ ކިބައިން ފެނިފައިވާ ގޮތަށް ބަދަލުވެއްޖެ ގެނެސް، ކޮތާ މަތާ، އަދި ޗެލިބްރޭޓް ކޮށްލާފަނަކަމަށްވާތީވެ އެއަށް އޭގެ ފަހުން އަދި ބަދަލުކަން ބެލުމުއެންނީއެވެ. އަދި މިވާހަކަގައި ހަރުކަށި އުސްލޫބެއް ބައެއްފަހަރު ބޭނުންކޮށްލައި ހަރުމުކީ އެއީ ބައެއް ބޮޑު މުހިންމާއި، އަދި އެމީހުން ހިފައިގެން އެއް އަސާސްސިޔާސަތާއި އަގާދުދުގެ ގޮތުން އެއިން އިބުރަތަށް ދިނުމަށް ޖަޒްބާތުކަން އިޚްތިޔާރުކުރި ގޮތެވެ. މިއީ ސަރަހައްދުގެ ބަސްފުޅުތަކުގެ ހަރަކާތާއި ހުރި ބަދަލުތައް ނުފެނުނީ އުސްލޫބުތަކެވެ. މިސާލަކަށް އަހަރެމެން ބިޝްކުރަށް ރައްދުރުއިވު ފޮތީ އެކަނި ބަލާލައިފި މީހަކަށްވެސް ފުރުސަތެވެ. އަދި މިރައްދުގައި ގޮއިލީގެ ބަސްތަކަށް ފާޑުކިޔުމާއި ... އަނާ ގޮތްތެރިން އަދި އަނާއާއި އަޑުގަން އެނިގެންވާ ޗަމާއިޔަގެ މުނިފޫ ... ޝަރަހަކުރަންޖެހޭނެއެވެ. އެއީ ކަމުގެ ވާހަކަ ބެލުމަށެވެ.

އަދި މިއީ ވަކި ބައެއްގެ މައްޗަށް ޙުކުމެއްޖަހާ، ވަކި އިސްލެއްދޭންވާ ފިކުރެއް ނޫނެވެ. އެކަމަކު ސަޙާބުންގެ ބަޔާނާއި މަސްދަރުން އެކަންކަން ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ މަސައްކަތްތަކާއި ފިކުރުތަކެވެ. އަދި ގޮތުގެ ފަރާތްތަކަށް ޙައްޤުދީފައިވާ އެކުލެވިގެން އެގޮތަށް ކަމާބެހޭ އެއްބަސްވުން ދަލީލުތަކާއި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ވަކި ބައެއްގެ ވާހަކަތަކުގެ ބާވަތްތަކާ އެއްގޮތަށް ދީފައިވާ ޙާލަތެއް ނޫނެވެ. އަދި އަޅުގަނޑުމެން އެއްބަސް ބަޔާނާއި ވަކިވަކި ބާރުލެވޭ ނަސްތައް ހިތުގައި ކަމަށްވާ ބަޔާންތަކާއި އިލްމީ ބާރުތަކާ އެކު މައްޗަށް ބަޔާންކުރެވިފައި ވާ ބައެއްގެ ނުސީހަތް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމެވެ. އެއީ ވަކި ޕޮލިޓިކަލް ޙިޒްބެއް ޖަމާޢަތެއް ނުވަތަ ޕޮލިޓިކަލް ފިކުރަކެވެ. އަޅުގަނޑުމެން މަޝްވަރާކުރާ ސަރަޙައްދުގެ މަސްދަރު ބަޔާންކޮށް، އަދި އެބާވަތުންގެ މަސްދަރު ދިރާސާ ހުރިގޮތް އިޖުތިމާޢީ ބަސްތައް ބަޔާންކުރުމެވެ.

ތައުފީޤަށް އެދެނީ الله ގެ ޙަޟްރަތުންނެވެ.

ހެޔޮބަރުގެ ސަފުގައި އަވިއްޓަ ވާހަކަތަކުން ގޮތް ނިންމާ،

އަދި އުއްމަތުގެ ސަލަފުންގެ ޝަރަޢު ކަނޑުވާލާ

ކެނަޑްގައި މޯއެރިވާ ވަސްވާސްތަކެއް ނިއުޅުވާލުން.

ބޮޑުގެ ބަސްތައް އޯގާތަކަށް:

Lhohee Sheikh. (Hahdhadeen ge hageegai niualhaa kashfukurun)

Ageedhage bayeh massala huhna ilmuverinthah kanda wahtala emeehunah uzr dhey ilmuverin kaafarukoh bidhuaverikoh jaahilunnah hadha fikura medhu

***

Salafunge ageedha fethurunee miummathuge fahuge ilmuveringe

masahkathun, khaasakoh sheikhul islam aa ekaleygefanuge dharivarunnah adhi najudhuge ilmuverinnah najudhuge ilmuveringe dhsrivarunge faraathunneve. salafunge basthah ilmuverinnah fahum vi goiy dhookoh ammilla ah gos salafunge gauluthah genes apply kohgen emeehun bidhua veri kurumuge fikurakee salafunnah thabava kamah dhauwa kura jaahilu sigaarun thereyga miharu fethuremundha varah nurahkatheri fikureh. Eyge dhauwa reethiviyas eyge ethere fusakee miummah dhuh bodethi ilmuverin thah bidhua veri kuruma emeehunah uzur dhin meehun bidhua veri kurumuge mahchah ufedhemundha nurahka fikureh. Sheikhul islam ibn taimiyya adhi najudhuge

ilmuverinnakee salafunge ageedha ebayehge sababun fethurun meesthakun. Ebaimeehun bidhua veri koh thakfeer kurun mee alah ufedhemundha bidhuaveri hahdhaadhee fikuruge manhaj. Enme fahun mi fikr faalhuvee sheikh bin baz adhi sheikh usaimeen duvasvaru. Ebaimeehun nawawi adhi ibn hajar ge foiythah andaalan govala bidhuaveri kuranikoh ebeykalun emeehunge gudaaru bindaa lehvi. Eyah fahu mihaaru anehkka aa libaasehga mi fikr dhabee fethuremun. Salafunge zamanuge vaagiu thakah dheefava bayeh fatwa thakakee ezamanh khaasa fatwa thah. Misalakah eyru miummathuge wadaee hukum hedhumuge massala nethifa ohva khawarijun sahabin thakfeer kuruunuge mahchah

salafun dheefava fatwa thah mizamanuga ekan aanmuvefava zamanakah genes apply nukureveyne. Aanmu meeha ah fehnanee mimeehun salafunge bas quote kura than. Eygen mizamanuge huriha ilmuverin bidhuaverinnah ve ageeedha fahum nuva meehunah vegenn dhey. Ekamu salafunge ageedha mibaiimeehunah engunee emeehunge fadulunneve. Aharemennah asma wah sifath aa adhi salafunge ageedha ebayehge kibain fahum vee ilmuverin bidhua veri koffinama eyah vure bodu beyinsaafeh kobai heyyeve? Emeehunge thagseereh gosfinama uzur dinun awla vegenvey. Mi fikr fathura faraiythaka medhu samaluvun huri.

ފުރަތަމަ އޮނާ ބުންޏެވެ:

"Ageedhage bayeh massala huhna ilmuverinthah kanda wahtala emeehunah uzr dhey ilmuverin kaafarukoh bidhuaverikoh jaahilunnah hadha fikura medhu..."

ޢަޤީދާގެ މަސްއަލަތަކީ އިޖްތިހާދުކުރެވޭނެ މަސްއަލަތަކެއް، އަދި އޭގާ ޚިލާފުވުމަކީ މާ ބޮޑު ކުށެއް ނޫން ކަމެއް!

ޢަޤީދާގެ ބައެއް މައްސަލަތަކުގައި ހުންނަ އިޚްތިލާފުތައް ބަލާއިރު!
މިސަރަހައްދުގެ ބައެއް ގޮތުގައި ކަނޑައެޅިފައި މިވާނީ ދީނުގެ އަސާސް
ކަމުގައިވާ ޢަޤީދާއަށް! އަދި އެކުޅެވުނު އެކަށީގެންވާ
އުސޫލުތަކެއް ދަނެގެން އަހުލު، ސުންނަތުންނާއި ޖަމާޢަތުގެ އެކު
ފުރިހަ އެކި އިލްމީގޮތްގޮތް، އެއްގޮތް ޚިލާފުއެއްޗެއް އިޖްތިހާދު،
އެއްބަސްވުމ، އެއީ ޚިލާފުވާއިރުން އެހެންނެ ބިދްޢަވެރިންކަމުގައި

ނުވަތަ ކާފިރުންކަމުގައި ވިދާޅުވެ ބަޔާން ކުރައްވާފައިވާ ސާފު ސަރީހަ މައްސަލަތަކެވެ!

އާދެ الله ތަޢާލާ އަރުޝުގެ މަތީގައި، ހުރިހާ ހަލްޤުތަކުންގެ މަތީގައި ވޮޑިގެންވުމާއި، އެކަލާނގެ ބާވައިލައްވާ ފޮތްތަކުގައިވާ ޤުރުއާނާއި އެކަލާނގެ އިލްމުފުޅުންވާ އެކަލާނގެ ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅެއްކަމާއި، މަޚްލޫޤެއް ނޫންކަމާއި، އެކަލާނގެ ބަސްފުޅު ވަޙީކުރައްވާ ވާހަކަދައްކަވާކަން އީމާންވުމާ މިފަދަ ކަންކަމެވެ!

ކިރިޔާވެސް ސަހަބުންގެ ފޮތްތަކުގައި ބީރާފައި ހުރި މިނަކަށް މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި އެބޫބަކުރުން ދައްކަވާފައިވާ ގިނަގުނަ ވާހަކަފުޅުތަކާއި، އެކަންކަމާއި ޒިކުރުވި މިނުން ބިދުޢަތުވި ކުރައްވާ، ދުވުންކަންޖެހާ، ވާހަކަވެސް ނުދައްކަވާ، ސަލާމް ނުކުރައްވާ، އިސްޤާރުދީނާއިވާކަން ފުރުލި ވަކިހިނާ ނުވާނެއެވެ! އެކަމަކު މިވިރިހުންނާ ނަމުގައި ސަލަފުންނަށް ނިސްބަތްވާ އެބަޔަކުންނަށް ފިރިހުން، އެބައިމީހުންގެ ވަންހަނާ ތަބާވެވޭތަކަން ބުނެ، ކަމުން އެބައިމީހުންނަށްވުރެ ވާރުތުން އަދި އެހެން ބަޔަކުގެ ބަސްތައް ފުރުދަކަ އަޚުރުނާގެ، އަދި ސަހަބުންގެ ބަސްތައް ފުރުނަހަސް ގޮތުން އަދި

ޒަރަފުންގެ ފުރޭނިން ފުޤަހާއާއި ... ހުރިހާ ...
ބައްލަވާ!

ތިޔަ ބުނާ ބަޔެއް ޢަޤީދާގެ މައްސަލަތަކާ ... އުޅޭ
... ބައްޔާ ބަސްފުޅުތަކުން ... !

ރަށްތަކުން ބައްދަލުވި ހުރިހާ އިމާމުންނާ ޢިލްމުވެރިން އެއްވެސް
ޚިލާފެއްނެތި ތިއްބެވި ގޮތް ބަޔާންކުރައްވާ ޙަދީޘްގެ
ދެއިމާމުންކަމުގައިވާ ޙާތިމުއާއި އަބޫ ޒުރްޢާ ވިދާޅުވެއްވޭ:

(أَدْرَكْنَا الْعُلَمَاءَ فِي جَمِيعِ الْأَمْصَارِ حِجَازًا وَعِرَاقًا وَشَامًا وَيَمَنًا فَكَانَ مِنْ مَذْهَبِهِمْ: الْإِيمَانُ قَوْلٌ وَعَمَلٌ، يَزِيدُ وَيَنْقُصُ، وَالْقُرْآنُ كَلَامُ اللَّهِ غَيْرُ مَخْلُوقٍ بِجَمِيعِ جِهَاتِهِ... وَأَنَّ اللَّهَ عَلَى عَرْشِهِ بَائِنٌ مِنْ خَلْقِهِ كَمَا وَصَفَ نَفْسَهُ فِي كِتَابِهِ، وَعَلَى لِسَانِ رَسُولِهِ صلى الله عليه وسلم بِلَا كَيْفٍ...) (شرح أصول الاعتقاد)

މާނައީ: "ޙިޖާޒުކަރައިގާއި، ޢިރާޤާއި، ޝާމްކަރައިގާއި، ޔަމަނުގެ ހުރިހާ ރަށްތަކުގައިވާ ޢިލްމުވެރިންނާ އަހަރުމެންނާ ބައްދަލުވިއްޖެ. އެބޭކަލުންގެ މަޛްހަބަކީ: އީމާންކަމަކީ ބަހާއި ޢަމަލުކަމާއި، އަދި

އީމާންކަން އުނި އިތުރުވާކަމާއި، އަދި ޤުރްއާނަކީ އޭގެ ހުރިހާ ދިފާޢަކުރުންވެސް މަޚްލޫޤެއްކަމުގައި ނުވާ ﷲ ގެ ވާހަކަފުޅުކަމެވެ... އަދި ﷲ ތަޢާލާވަނީ ޢަރްޝުގެ މަތީގައި، އެކަލާނގެ ޚަލްޤުތަކުންނާ ވަކިވެގެންވާ ބާރުގައެވެ. އެއީ އެކަލާނގެ ގޮތުގައި، އަދި އެކަލާނގެ ރަސޫލާގެ ތޫރޫގުމިން އެކަލާނގެ ނަފްސުފުޅު ބިޔާނުކުރައްވާފައިވާ ގޮތަށް، ކައިފިއްޔަތު ކިހިނެއްކަން ކިޔުމެއްނެތިއެވެ..." މިއެވެ.

ނިކަން ވިސްނާލަބަލާށެވެ! މިއީ ހިތްޖަހައިން ތިންވަނަ ޤަރުނުގައި އުޅުއްވީ އަބްބާސީންގެ ޢިލްމުވެރިކަމާއި އިމާމުވެރިކަމާއި އެކަކުވެސް ޝައިޚު ނުކުތާ ބައްޔަކުން، ޒުދު އެބައްޔަކުންގެ ޢަޤީދާގައި ކުރިއާ އެހާރުގެ ހުރިހާ އިލްމުވެރިންގެ އަރިހުން ގެންނެވި އިޞްލާޙުއެވެ!

އެއާއެކުވެސް "ހަރުބަޔޯސް" އިއްވާ މީހާ މިބުނަނީ "އުސޫލު"، ވިދާޅުން އަދި އިޖްމާޢުއް ގެންނަވައިސް، އަދި މިއަދާ ދީނުގެ އަސާސްކަމުގައި ވިޔަސް، ފަހުން ވަޒައިގެންނެވި ބޯޖު ސިޔާ "އިޚްތިލާފު" ހުރިހާ ފޯރުކޮށް ހަމަ، އެންމެ ބަސްއަބަ ބަޔަކީތޯ ޤޯމިއާ އަދި އުސްތާޒުބަރުކަން، ސަރަހައްދުގެ ޤޯމިކަންކޮށް ބަސްބޮޑު ގަސްދުޢައިމާ ބަލު، އެއިޚްތިލާފާ ޤާނޫނުކުރުން، ނުވަތަ ޙަރަބު ބަސް ނަންނަގަނީވެ، ނުވަތަ އެހެނިހާ ސަބަބުތަކުގެ ބަސްދުވާ އިޞްލާޙު

ފެނިފައިވެސް އެމައްސަލަ ވަންހަނާވެ، ފަސްގަނޑު ދަށުގައި ވަޅުލެވިފައިވާތީވެ ﷲ ތަޢާލާ އެންމެ މަތީގައި ވޮޑިގެންވާކަމަށް އިންސާފުކޮށް، އަދި ކިޔެއްމަ، ﷲ ތަޢާލާ ޢަރްޝުގެ މަތީގައި ހުރިހާ ޚަލްޤުތަކުންގެ މަތީގައި ވޮޑިގެންވާކަމަށް ބުނެ ޤާބިލުކުރުމަކީ ޔަހޫދީ ކުފުރު ތަޤްލީދު އަޤީދާކަމަށް ބުނެ، އެނޫނުވެސް އެނގޭގެ ވެރި ރައްބުގެ ސާފު ބިދުޢަތުގައި މާނަބަދަލުކޮށް އަނބުރާލައިގެން އިންކާރުކުރިކަމަށް އަހަރުމެން އަސްމާއުއްޞިފާތާއި، އަދި ޞިފަފުޅުތަކާ ޒާތުގެ ސިފަފުޅު ބަސްބަހާއި އެހެނިހެން ބަސްތައް ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ކަށަވަރުކޮށް ދެމެހެއްޓުމަށް ޤާއިމުވާން ޖެހޭނެއެވެ!

އަދި ކިޔެއްމަ، ދުނިޔާއިން ބުރުދުހިނގީގެން އާނާ ނިންމާލާފައި ހުރިނަމަ ކަނޑައެޅިގެން އެހެނަސް އަހުރެން ފުރުޞަތުގެން އަބަދާ އިސްލާމްދީނުގެ ދުނިޔޭގެ ކާމިޔާބު ހޯދުމުގެ ބަދަލުގައި ހިތްޕުޅުކުރައްވާ، ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ދީން ހިފަހައްޓާ ނަޞޭޙަތް އެދުނަސް ދީން ފުރިހަމަ ކުރަމުންނެވެ! މިނިވަން ފިކުރުގެ ޙައްޤު ދޭން އެބަޖެހޭ ވެސް ބޭނުންވެއެވެ! ނަޞޭޙަތްދެވޭ ބޭބޭފުޅުން ހަމަ އެކަނި ދީނަށް ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ގިނަ އަޅުކަން ކުރުމަށް ގޮވާލަމެވެ!

އަދި އޮވަރުން ނުކުރެއެވެ! ސަލަފުންގެ ސާފު ސާދާ ވަސްތަރުގެ މައްޗަށް އެބުނާ އިސްކުރެވިދާހާ ދުރުވެ، ބިދުއަވެރިކޮށް ނުވަތަ ކުޔަވިނުން އިމާމާ ނުބުނާ މީހުންނާ ދެކޮޅަށް ވަރުގަދަ އިސްޖާރުގައި ޤައްސާ، ބައްލާއި ޒިކުރާއި މިޝަން ލަގަބުއްގެ ބަޔަކަށް ހިތާ، އައްވަސް އުފެދުނު ދީނުމުގެ ނަމީ ބައްލާދީ ބުނުމް ޤަބާލާ، ހަރުކަތް ނުވިސްސް ގަޑުރު ބައްކަލަދަން މަސަތްވަރުކަމާދީ ކުޅުނު މީޖާނު އަނުބުރާލް ގަމެ ދުކާބުލާނުވެ! އާ ބައްދީގެ ތަފުލުވެރިންނުވެ! ނިކަން ވިސްނާ ފުކުރުކަން އިބުރަތްގައި ނަގާބުލާނުވެ!

އެކަމަކު އެހެން ދިމާލާކަން ޤާރިޖާފަހި، ނިކަން މިނާއާ ފަދަ މިންގެ ހިތްގައި އެއްގަ ބޭއް ތަދަރުދުވެ ގަނޑުމިލްހިގެ މައްސަލައަން ބަލާބުލާނުވެ! ހިސް ރަމަރު ކުރުރެވެ! ޖުމުކަރަސްޤުއަން ގޮވާލާ، އަދި ކިޔެއް، މިނަކަމާއި ޖުމުކަރަސްޤުއް ނަމޫ ޝަރުޔާއާ އަބައްތް ބުނާ މިހާލާސް ދިނުމު އަސާސް ގެއްލުވާއި ހުރި މިހަރުވާ! އަދި ކިޔެއް، ޖެއްމިލާއް ކަރުގަން އަޖަމް ބައިމެރު އިޖުތިމާޢީ ނަފްސާނީ ލިޔެ މަގުބަލަކަމަން ފަތުރާ މިހުނުވަސް އެއްލި ބައްޤަޔަ ޤާއިމުކުރުވާ ކާފަރު ފަރުހުވެ! ކިޔަވާލަސް މިއަން ބައިޢަލީބަޖުއާ އައްވަސް ދުނިޔެ ނުވިހުވެ!

އިންސާނުންގެ ވަސްފުރަތާއި ބައްޓަމާ ގުޅިގެންވާ މިކަންތަކުގައި
ބޭކަނބަލުން ގަޔާވާ، މަޖިލިސް ތަނަށްގެ ހެދިގެން ބައްޓަމާ ގުޅިގެންވާ
އެކަލާނގެ ސިފަފުޅުގައި އަދިނުންގެ ގަދަކަމުގެ "ޖަލާލާ" ބައްސާ
މައްސަލަތަކާއި ހުނަރު" އިލްހާމުކަން ބޭރުއަޅާން ޤައުމުތަކުން،
އިލާހުތަކާއި ޖަލާލަފުސް އަނިހުވާން ކަމަކަށް! الله ތަޢާލާގެ
ބައްޓަމުތަކާ މަކަދ ޖަލާލަތްތައް، އަގޭގެ ކުރުހެއްނު ބެހެލާލުހަފުސް
މިފަދަ އިބުރަތްތެރިވާތަކަށް ޖަލާލާކާއި ހިޔަބަލީ އުރާގާޖަމަށް! އަދި ގެރިކު
ރަސްސަލާމަތުގެ މައްސަލަ ހަރުސަރީ ގެ ޑިމާކުރަސް ކަމެލާބަލި
ސާރަ ސިފަކަތް ފެނިބަތް، އަދި އަގެ ހަރުލަފިރި އެހަތް ގަފާލާ
ބޭނުނަލާ ކަލުނަލުގެ އިލާމުނަކުމަތި ފެނިބަތް، އެހަތްފަރު
މަހަލާރާކަތް ގެރިކު ދަރާސަލާމަތުގެ ކަރާމަތްކަން އަދި ޖަހަމިކަ
ޖަލާލާހަރާއި އަމިހުނަގެ ބެރަހިން ކަރިދަކު އަޝްޖަހަރި ޖަލާލާހަރާ
ކަރުހަރު ޕާއްކާހަސް، ރަހަރާއްގައި ބިލާޖާއްކަމުގައި ބަދުލާހިހަސް
އެހަތް ގަފާލާ ހަސްބަރުލީ ލަހަހަފުލީއްސް ރަހުނުގެ ރަސްސަބަހަސް،
އިލާމުކަމުތަ ހިސައެކަލާރުފަސް ހަލްލާހަހު ކަމަކަލަށް! އަދި ހިކާހު، ބަޖަލި
މަގުރާހާރިގުނަކާ ބާރިލުގެ އަހަރާފާރިނުނަހި އެކަލާ ބަޖަލާއަހާކަތް
ތަރަފުރާމަލާ ބޭނުންނާ ބަސްބަނާ ބަހި ހުރިނުނަކަށް! އަނދުރުކަލާކުން

ޑިމޮކްރަސީއާއި ޙާކިމިއްޔަތުގެ އެއްވެސް ތަފްސީލެއް ވާރިދުވޭތޯ ނުބަލާ، ކަނޑާ ފަޅާލާ މީހުންނަކީ ޙައްޤުބަސް ބުނި ޚުލަފާއިންނެވެ! ކިހާ ބޮޑު ދެކޮޅު ނުޖެހުމެއް ހެއްޔެވެ!

<u>އިޖްތިހާދީ ފިޤުހީ މައްސަލަތަކުގައި ޙުކުމާ، ތަބާއި ޢަޤީދާގެ</u>
<u>މައްސަލަތަކާ އެއްކަހަލަކުރުމަކީ، ބޮޑުވެގެންވާ މަގުފުރެދުމެއް!</u>

އިބްނުލް ޤައްޔިމު ވިދާޅުވިއެވެ:

(إِنَّ أَهْلَ الْإِيمَانِ قَدْ يَتَنَازَعُونَ فِي بَعْضِ الْأَحْكَامِ وَلَا يَخْرُجُونَ بِذَلِكَ عَنْ الْإِيمَانِ، وَقَدْ تَنَازَعَ الصَّحَابَةُ فِي كَثِيرٍ مِنْ مَسَائِلِ الْأَحْكَامِ، وَهُمْ سَادَاتُ الْمُؤْمِنِينَ وَأَكْمَلُ الْأُمَّةِ إِيمَانًا، وَلَكِنْ بِحَمْدِ اللَّهِ لَمْ يَتَنَازَعُوا فِي مَسْأَلَةٍ وَاحِدَةٍ مِنْ مَسَائِلِ الْأَسْمَاءِ وَالصِّفَاتِ وَالْأَفْعَالِ، بَلْ كُلُّهُمْ عَلَى إثْبَاتِ مَا نَطَقَ بِهِ الْكِتَابُ وَالسُّنَّةُ كَلِمَةً وَاحِدَةً، مِنْ أَوَّلِهِمْ إلَى آخِرِهِمْ، لَمْ يَسُومُوهَا تَأْوِيلًا، وَلَمْ يُحَرِّفُوهَا عَنْ مَوَاضِعِهَا تَبْدِيلًا، وَلَمْ يُبْدُوا لِشَيْءٍ مِنْهَا إبْطَالًا، وَلَا ضَرَبُوا لَهَا أَمْثَالًا.) (إعلام الموقعين)

މާނައީ: "އީމާންކަމުގެ އަހުލުވެރިން ފުރަތަމަގައި ބައެއް ހުކުމްތަކުގައި ދެބަސްވެ ހިލާފުވެދާނެއެވެ. އެކަމަކު އޭގެ ސަބަބުން އެމީހުން އީމާންކަމުން ބޭރުވެގެން ނުދެއެވެ. ސަޙާބީންވެސްވަނީ އެބައި ބައިވަރު (ފިޤުހީ) ހުކުމްތަކުގެ މައްސަލަތަކުގައި ދެބަސްވެ ހިލާފުވެފައެވެ. އެއީ އަބޫބަކުރުންނީ މުއުމިނުންގެ ސާހިބު ބޭޓި ބަޔާންކުރުމުގައި، އަދި އުއްމަތުގެ ތެރެއިން އީމާންކަން އެންމެ ފުރިހަމަވެގެންވާ މީހުންކަމުގައި ވާހަކަދައްކައެވެ. ނަމަވެސް الله އަށް

އެއްވެސް ކަމަކަށް ބާޠިލުކޮށްލުމެއް އެބޭކަލުން ފާޑު ނުކުރައްވައެވެ.
އަދި އެއިންކަމަކަށް މިސާލެއްވެސް ނުޖައްސަވައެވެ." މިއެވެ.

އިބްނު ޤުތައިބާ ވިދާޅުވިއެވެ:

(أَصْحَابَ الْحَدِيثِ كُلَّهُمْ مُجْمِعُونَ عَلَى أَنَّ مَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ، وَمَا لَمْ يَشَأْ لَا يَكُونُ. وَعَلَى أَنَّهُ خَالِقُ الْخَيْرِ وَالشَّرِّ، وَعَلَى أَنَّ الْقُرْآنَ كَلَامُ اللَّهِ غَيْرُ مَخْلُوقٍ، وَعَلَى أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَرَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَعَلَى تَقْدِيمِ الشَّيْخَيْنِ، وَعَلَى الْإِيمَانِ بِعَذَابِ الْقَبْرِ، لَا يَخْتَلِفُونَ فِي هَذِهِ الْأُصُولِ، وَمَنْ فَارَقَهُمْ فِي شَيْءٍ مِنْهَا نَابَذُوهُ وَبَاغَضُوهُ وَبَدَّعُوهُ وَهَجَرُوهُ.) (تأويل مختلف الحديث)

މާނައީ: "ޙަދީޘްގެ އަހުލުވެރިން، އެހުރިހާ ބޭކަލުން އިޖުމާޢުވެގެންވަނީ اللهُ އިރާދަކުރައްވާކަމެއް ވާނެކަމަށާއި، އެކަލާނގެ އިރާދަ ނުކުރައްވާ ކަމެއް ނުވާނެކަމަށާއި، ހެވާއި ނުބައިވެސް އުފެއްދެވީ އެކަލާނގެކަމަށާއި، ޤުރުއާނަކީ މަޚްލޫޤެއްކަމުގައި ނުވާ اللهُ ގެ ކަލާމްފުޅުކަމަށާއި، ޤިޔާމަތްދުވަހު اللهُ ތަޢާލާ ފެންނާނެކަމަށާއި، ދެޝައިޚުން (އަބޫބަކުރު އަދި ޢުމަރު) އިސްކޮށް

ކުރިއަށް ނުކުތުމާއި، ޤަބުރު ޢަޛާބަށް އީމާންވުމުގައެވެ.

މިއަސްލުތަކުގައި އެބޭކަލުން ޚިލާފެއް ނުވެއެވެ. މިއިން ކަމެއްގައި އެބޭކަލުންނާ ޚިލާފުވާ ވަކިވެއްޖެމީހާ، އެބޭކަލުން ދޫކޮށްލައްވައިފާ، އޭނާދެކެ ރުޅިވެރިކަން ފާޅުކޮށް، އެމީހަކު ބިދުޢަވެރިޔަކޮށް، އަދި ގުޅުންކަނޑާލައްވައެވެ." މިއެވެ.

އަދި ބިދުއަވެރި އަހުލުލް ކަލާމުގެ މީހުންގެ އިޚްތިލާފުތަކަކީ އަސްލުތަކުގައިކަން ބަޔާންކުރައްވާ އިބްނު ޤުތައިބާ ވިދާޅުވިއެވެ:

(وَلَوْ كَانَ اخْتِلَافُهُمْ فِي الْفُرُوعِ وَالسُّنَنِ، لَاتَّسَعَ لَهُمُ الْعُذْرُ عِنْدَنَا، وَإِنْ كَانَ لَا عُذْرَ لَهُمْ، مَعَ مَا يَدَّعُونَهُ لِأَنْفُسِهِمْ كَمَا اتَّسَعَ لِأَهْلِ الْفِقْهِ، وَوَقَعَتْ لَهُمُ الْأُسْوَةُ بِهِمْ.

وَلَكِنَّ اخْتِلَافَهُمْ، فِي التَّوْحِيدِ، وَفِي صِفَاتِ اللَّهِ تَعَالَى، وَفِي قُدْرَتِهِ، وَفِي نَعِيمِ أَهْلِ الْجَنَّةِ، وَعَذَابِ أَهْلِ النَّارِ، وَعَذَابِ الْبَرْزَخِ، وَفِي اللَّوْحِ، وَفِي غَيْرِ ذَلِكَ مِنَ الْأُمُورِ الَّتِي لَا يَعْلَمُهَا نَبِيٌّ إِلَّا بِوَحْيٍ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى.)

(تأويل مختلف الحديث)

މާނައީ: "އަދި އެބައިމީހުންގެ އިޚްތިލާފުވުމުން ފަރުޟުކުރެވިފައިވާ އަދި ސުންނަތްތަކުގައި ކަމަށްވީނަމަ، ފިޔަވަޅު އަހަރުމެންނަށް ތަނަވަސްވީ ފަރާއިން، އަހަރުމެންގެ ގާތުގައި އެބައިމީހުންނަށް ބުދުރު ދުވަހުގައި ތަނަވަސްވީހެވެ. އަދި އައި އެބައިމީހުން އަދިއްޔާ ނަފްސުތަކުގެ މައްޗަށް އެދުރުވާ ކަންތަކުގެ ސަބަބުން، (ޔަހޫދީންގައި) އެބައިމީހުންނަށް ބުދުރުއް ނަފްސުވާދުރުގެއެވެ. އަދި އެބައިމީހުންނަށް، (މުސްލިމުން) އެބައިމީހުންނާގެން ނަފުރާ ނުގެފުނަސްފައެވެ.

އަދި އެހެންއަކަމަކު އެބައިމީހުންގެ އިޚްތިލާފުވުމުން ބައެއްކުދިގައި، އަދި ﷲ ބައްޔާގެ ސިފަފުޅުބޭކަމުގައި، އަދި އެކަލާނގެ ގުދުރަތާ ފުދިގައި، އަދި ޖަނަތުބެގެ އަހަރުމެންގެ ނިޢުމަތާއި، އަދި ނަޞާރާއިގެ އަހަރުމެންގެ ޚިދުމަތާއި، އަދި ބަރަކާތުގެ ޚިދުމަތާއި، އަދި އައްލަހުއް (އައްލަހުއްމަސީހު) އާއި، އަދި އެންމެންނަށް، ﷲ ބައްޔާގެ ވަޙީއިން މުނުގި ނަބިއްޔާކަން ނަހަނާއާޔަތު ކަންކަމާ ފުދިގައެވެ."

އަނގާ އޭ ބަދިޔާއި ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިންނެވެ! ވިޔަހަން
އަދި ނުބުނުވޭނެއެވެ! ވިސްނާ ގޮތެވެ! ވިސްނައިން އަދި
އަސްލުކުރަކާ ޤުރުއާނާއި ސުންނަތް އާދަ ޙިކުމަތާއި އެކު
ޙިކުމަތާއި، ކަނޑުމަތި އެކު ޤުރުއާނާއި، ޙަދީޘްގެ ހަދީޘުތަކާއި
އާދާގެ އަޤީދާ ވަރަށް ރަނގަޅުވާ އެކު ބަޔާންކުރެއްވިއެވެ! އަދި
ވިސްނުނާ ގޮތަށް އެއިމާމުންގެ ޙަދީޘްއަށް، ގޮތުން ކަނޑައާ،
ޙަދީޘްތަކުން ޞައްޙަބުން، "އަލްއިމާމު އަލްބުޚާރީއާ" ގެ ޞަޙީޙް
ކަނޑާލާފަސް އެއީ ވަރަށް ނުރަސްކާ އިދުރު ނުޚިބާ ޤަވާއިދުތަކަށް
ވައްޤުގެ ކަލުމައްޗެވެ! ސަރަފުންނަށް ވެރި ފަހުން އަދި
އަހަރުމެންގެ އިމާމުންނަކީ މާ އިމާމް ޝާފިޢީ، ޙަނަފީ، މާލިކީ،
ޙަންބަލީ ބޭކަލުންނެވެ!

ދެން މިހާ ކުރިއަށް ވަސްރުނި ބޭނުން ދިޔައެވެ.

Salafunge ageedha fethurunee miummathuge fahuge ilmuveringe masahkathun, khaasakoh sheikhul islam aa ekaleygefanuge dharivarunnah adhi najudhuge ilmuverinnah najudhuge ilmuveringe dhsrivarunge faraathunneve.

ޤަރުން އަދި ޚަލަފުންނަށްވުރެ އިސްވެރިޔަ ސަލަފުން ހެޔޮވެގެންވޭ!

ސަލަފުންގެ އަޤީދާ ފެތުރުނީ އުއްމަތުގެ ފަހުގެ އިލްމުވެރިންގެ މަސައްކަތުންނެވެ! ޚާއްޞަކޮށް ޝައިޚުލް އިސްލާމް އިބްނު ތައިމިއްޔާއެވެ! ސަލަފުންގެ 3 ވަނަ ޤަރުނުން ފުންމާލައިގެން ދިޔައީ ހަތްވަނަ ޤަރުނަށެވެ! ދެން 7 ވަނަ ޤަރުނުން ފުންމާލީ 12 ވަނަ ޤަރުނަށެވެ! (އެކަމަކު ހިނގު ކަނޑާ،

ބެލެނިވެރިން ނަންވާނީ ވަރި ބައެކެވެ!) ރަނގަޅެވެ! ޝައިޚުލް އިސްލާމްއާއި އަހުލުއްސުންނާގެ ދަރިވަރުންނާއި، އަދި އޭގެ ފަހުން ނަޞްރުގެ އިލްމުވެރިން ސަލަފުންގެ ޢަޤީދާ ފެތުރުމުގައި އަގު ނުކުރެވޭފަދަ ދަޢުވަތު އަދާކުރައްވައިފައެވެ!

ޝައިޚުލް އިސްލާމް ޢަޤީދާއިން ސަލަފުންގެ މަންހަޖަށް ތަބާވުމަށް!

ޝައިޚުލް އިސްލާމް ޢަޤީދާއާ ގުޅޭގޮތުން ހުށަހަޅައެވެ! ދިމަނާ ސަލަފުންގެ ޢަޤީދާއަށް މިއާ ޚިލާފަށް ދަށުއޮޅުވައި ދޭނެ، އަދި ދިމަނާގެ ޢަމަލުތައް ދޭނެ ސަލަފުންނަށް ނުދިނުމަށް ހުށަހެޅި!؟ އެހެން ޚިލާފު މިނާ އުކުސަގާތަށް ފަހަތަށް ކުރެވުނު ޚިލާފެވެ! އަދި އުކުސަގާތަކުގެ ދަޢުވަތު އެއްޗެއް ހުށަހެޅިފައެވެ! ދިމާގެ ޚިލާފު ހުށަހަޅައެވެ:

(أَمَّا الِاعْتِقَادُ: فَلَا يُؤْخَذُ عَنِّي وَلَا عَمَّنْ هُوَ أَكْبَرُ مِنِّي؛ بَلْ يُؤْخَذُ عَنْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَا أَجْمَعَ عَلَيْهِ سَلَفُ الْأُمَّةِ) (مجموع الفتاوى)

ވާނަދީ: "ޢަޒީޒާ ދަންނަވަމާ! އެއީ އަހަރެންގެ ކިބައިންވެސް، އަދި އަހަރެންނަށްވުރެ މަތީ ދީނެއްގެ ކިބައިންވެސް ނުގެނޭ އެއްޗެއް ދޫކޮށްލާ! ކިޔައްޔާ، ޢަޒީޒާ ނުގެނޭހި ﷲ އާއި އަކަލާނގެ ރަސޫލާއާއި، އަދި އުއްމަތުގެ ސަލަފުން އިޖުމާޢުވެ އެއްބަސްވެގެންވާ ކަންތައްތަކަށްވާ." މިއަދު.

ޝާއިރުގެ މުޅި ހަޔާތް ހިތްހަމަޖެހުމާ ސަލަމަތުން މަޤާމުކުރަނީ އަބުރާހަންގެ މަގަން ގެވޭނޭހޭ، އަބުރާހަމުގެ ޤަދަރު ދިނުމުގައިވެ! އަދި ހުރުގެ މީހުން އުހުއްދަރުހުރިވާ ހިރު ބިދުޔައިކާއި ކަސްތާރުވުންތައް ނަށްއަހާ، އެމީހުން ހަމަ ޤަދަރު ސަލަމަތުން އަނބުރާލާމުވޭ. އަދި ސަލަމަތުގެ ބަސްގުޅުމުކާއި ވަރަކަށްގުޅުމުކަން ޝާއިރުގެ ފުޅުމައްވަނި ހުރިހުވައްވާ! ޝާއިރު ކުރެއްވިހާވަސް ކަވަޔާ އެބަސްގުޅުމުއް ޖަމާޢަތުން ހުރިކަސްދަރުއްވާ، ހުރުގެ މީހުންގެ (އެބުނާ އަރިގައި އޮތް ވާހަކަ ދަންނަ ދަންނަބަކަރުން) ގެ ބަސްމެއް ދަކަން، އަދި އެ ބަސްމަކާއި ރައްތެއް ސަރަދުންނަށް ހުރަރާ އެއަށް ތަބައްވުމަށް ގެވާރައްވާ، ޝަރަޙަކުރައްވާ ތިރަކާރައްވިއްވާ!

ދެން ޝެއިޚުގެ ތަރުބިޔަތު މިހެން ހުރިއިރު މީހާ އައިސް ޝެއިޚުގެ
މުޅި ތަރުބިޔަތުގެ އަސާސް ގެއްލުވާލާ، ސަލަފުން ދޫކޮށް ފަހުން
އަދި ބަދަލަކަށް ޔަބަހަވު، އަދި ކިޔައްވީ، ހުދު ޝެއިޚުވެސް އެކަމަށް
އިސްލާމު ކުރައްވާ ހުންނަވަނިކޮށް އަނެއްކާވެސް ސަލަފުންގެ
ދަރަޖައަށް އުފުލާ، ޝެއިޚުގެ އިޙްތިރާމުން ގެނުވީ ސަލަފުންގެ
ބަސް ނެގުން ހުއްދަ ނުވާނެކަމަށް، އެހެނީ ސަލަފުންގެ ބަހަކީ
ދެމިތަކި ކަލިމައެއްކަމުގައި ވާޖިބު ވަރަށް ބަލައިގެން ނޫނީ އޭގައި
ނުރުހުމެއްކަމަށް ވިސްނައިދިނުމެވެ! އަދި ކިޔެއްވީ، އޭނާ
ބަޔާނަކުން ސާފުކުރުމަށް ނުކުންނަށް އޭނާގެ ބަހުގެ ތާރީޚްއަކީ:
"ސަލަފުންގެ މަގު ސަލާމަތްތެރިވެގެން، އެކަމަކު ފަހުން އައި
މީހުންގެ މަގު މާއިޚްތިލާފު ހަދަހަމާވާ ބަދުވޭ"!

ފަހުގެ މީހުން ސަލަފުންނަށްވުރެ މާ ކުޅަދާނަވެފައި ތޫނުފިލިކަމަށް ބުނުމަކީ، އޭބަކަދުންނަށް ބުނެވޭ ބަދުބަހެއް!

މިއާމެދު ޝެއިޚު ވިދާޅުވަނީ ކީކޭތޯއެވެ؟!

(وَتَارَةً يَجْعَلُونَ إِخْوَانَهُمْ الْمُتَأَخِّرِينَ أَحْذَقَ وَأَعْلَمَ مِنْ السَّلَفِ وَيَقُولُونَ: «طَرِيقَةُ السَّلَفِ أَسْلَمُ وَطَرِيقَةُ هَؤُلَاءِ أَعْلَمُ وَأَحْكَمُ» فَيَصِفُونَ إخْوَانَهُمْ بِالْفَضِيلَةِ فِي الْعِلْمِ وَالْبَيَانِ وَالتَّحْقِيقِ وَالْعِرْفَانِ وَالسَّلَفَ بِالنَّقْصِ فِي ذَلِكَ وَالتَّقْصِيرِ فِيهِ أَوْ الْخَطَأِ وَالْجَهْلِ... فَإِنَّهُ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ تَكْفِيرًا لِلسَّلَفِ - كَمَا يَقُولُهُ مَنْ يَقُولُهُ مِنْ الرَّافِضَةِ وَالْخَوَارِجِ - وَلَا تَفْسِيقًا لَهُمْ - كَمَا يَقُولُهُ مَنْ يَقُولُهُ مِنْ الْمُعْتَزِلَةِ وَالزَّيْدِيَّةِ وَغَيْرِهِمْ - كَانَ تَجْهِيلًا لَهُمْ وَتَخْطِئَةً وَتَضْلِيلًا وَنِسْبَةً لَهُمْ إلَى الذُّنُوبِ وَالْمَعَاصِي وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِسْقًا) (مجموع الفتاوى)

މާނައީ: "އަދި އެވެރިން އެއްފަހަރަކު ފަހުން އައިސްތިބި އެމީހުންގެ އަޚުންނީ ސަލަފުންނަށްވުރެސް މާތޫނުފިލި ޢިލްމުވެރި ބައެއްކަމުގައި ހަދައެވެ! އަދި ބުނެއެވެ: "އެންމެ ސަލާމަތްތެރި

ސަފަހަރުންގެ މަގޭވެ! އެކަމަކު މުދީރުންގެ މަގު މާއިރުމުފިރިވ

މާރަދުރަށްވެ ދުރިހަމަލުވެ!" އެގެޔުން އުދީރުންގެ ހަނުންނަޔާ

އިރުމާއި ބަރާނކުރުމާއި، ކަނުކަން ޔަބުދީކޮން ދުންގަޔަމުގައި

މާމުވެވެގެންވާ ބައެއްކަމަން ސިފުކުރެއްވެ. އަނެއްކަކުން ސަފަރުން

އެކަންކަމުގައި އުނިވެގެންވާކަމަށާއި، އެކަމުގައި ފުރަވާކަށެވ

ކުނިވެގެންވާކަމަން ނުވަޔަ އެކަމުގައި ކުންހަދާ ގެސްހަދާ އަދި

ޗާހިތުވިކަމަނުވެ!... ފުހެ މިހެން ބުނުން މިއީ -ރާފުސިންނާއި

ޒަވާރިޗުން ބުނާހެން- ސަފަރުން ކާފުރަކުރުމުއްކަމުގައި

ނުވިނަމަވެސް، އަދި -މުއްޔަޖީހުންނާއި ޖައިދިނުންނާ އެންޑުން މިހުން

ބުނާހެން- އެބާކަރުން ފާސިޔުކުރުމުއްކަމުގައި ނުވިނަމަ؛

އެބަސްވާހިލު އެބާކަރުން ޗާހިރުކުރުވާ (ޔަނުދިރު ނުދިނުނަ

ޗާހިރުންކަމުގައި ހަދާ) އަދި އެބާކަރުން ގެސްކުން

މަގުފުރިދިފާއިވާކަމަން ބަރާ، ފިސްޤެއް ނުނަސް ފާފަޔަކާއި

އުރުދުނޔަކަން އެބާކަރުން ނިސްބަތް ކުރުންކަމުގައެވެ." މިއެވެ.

ސަލަފުންނަށްވުރެ ފަހުން އައި މީހުން ބޮޑުކުރާ މީހުންނަކީ، އެބޭކަލުންގެ ޤަދަރު ގެއްލުވާލި ގަމާރު ކޮރުން

ބަލަ ޝެއިޚު އެންމެ އިސްލާމުކުރެއްވި ކަލާމުގައި ކަލާމެއް ޝެއިޚު އަތް ނިސްބަތްކުރެވިފައި ދެކެވޭތަކަށް އެކަކުގެ ވާހަކަ ދަރަޖައެއް ކަށަވަރުކުރަނީ ނުވެދާއިރުވި؟! އަދިވެސް ޖިޔާދަ ވިސްނުމުގެ މީހުން ޝެއިޚުގެ ދަރުސް ބިޔަރުކަށަވި ގޮތް ބަލާލާށެވެ:

(ولا يجوز أيضًا أن يكون الخالفون أعلم من السالفين كما يقوله بعض الأغبياء ممن لم يقدر قدر السلف، بل ولا عرف الله ورسوله والمؤمنين به حقيقة المعرفة المأمور بها من أن «طريقة السلف أسلم وطريقة الخلف أعلم وأحكم» . فإن هؤلاء المبتدعة الذين يفضّلون طريقة الخلف على طريقة السلف إنما أتوا من حيث ظنوا أن طريقة السلف هي مجرد الإيمان بألفاظ القرآن والحديث من غير فقه لذلك، بمنزلة الأميين الذين قال فيهم: ﴿وَمِنْهُمْ أُمِّيُّونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانِيَّ﴾ [البقرة:٧٨]، وأن طريقة الخلف هي

استخراج معاني النصوص المصروفة عن حقائقها بأنواع المجازات وغرائب اللغات). (الفتوى الحموية الكبرى)

މާނައީ: "ކުރިން ދިޔަ ސަލަފުންނަށްވުރެ ފަހުން މީހުން މާއިލްމުވެރިވެގެންވުމަކީވެސް ވާނެކަމެއް ނޫނެވެ! އެއީ **ސަލަފުންނަށް ޤަދަރު ނުދިނުން،** އަދި [illegible] [illegible] [illegible] އަމުރުވެވިގެންވާ ގޮތަށް الله އާއި އެކަލާނގެ ރަސޫލާއާއި އެކަލާނގެއަށް އީމާންވާގެން ތިބިމީހުން ބަޔަކީ [illegible] **ތަނެގެންވެސްނުވާ ބައެއް ގަވާއިދު ކޮޅުން ބުނިގޮތެވެ!** (އެމީހުން ބުނި) "ސަލަފުންގެ މަގު މާސަލާމަތްތެރިއެވެ! އަދި ޚަލަފުންގެ މަގު މާ އިލްމުވެރިވެ ފުރިހަމައެވެ!" ފަހެ ސަލަފުންގެ މަގުގެ މައްޗަށް **ފަހުން އައި މީހުންގެ މަގު ދޮގުކޮށްގެން ނަގާ [illegible] ބިދުޢަވެރިން؛** އެމީހުންނަށް އެނގެން ދިމާވި އެއީ އެމީހުން ހީކުރި ގޮތުގައި ސަލަފުން ތިބީ މަގަކީ އެއީ ޤުރްއާނާއި ޙަދީޘްގެ [illegible] ހުސްއެކަނި އީމާންވުންކަމުގައެވެ. އެކަމަށްކަމުގެ [illegible] ނެތިއެވެ! އެއީ الله އެމީހުންނާ މެދު މިހެން ވަކިކުރެއްވި [illegible] ނުދަންނަ [illegible] [illegible] ބައެއްގޮތަން ހަދައިގެންނެވެ!

﴿وَمِنۡهُمۡ أُمِّيُّونَ لَا يَعۡلَمُونَ ٱلۡكِتَـٰبَ إِلَّآ أَمَانِيَّ﴾ [البقرة: 78]

"އަދި އެއުރެންގެތެރޭގައި ލިޔާންކިޔާން ނުދަންނަ މީހުންވެސްވެއެވެ. ފޮތުންވެސް، އުއްމީދުތަކެއް ނޫނީ އެއުރެންނެއް ނުދަނެއެވެ." މިއެވެ.

އަދި އެމީހުން ދެކޭނީ ޚަޔާލުން (ފަހަރުން އަދި މީހުންގެ) ބަސްތަކެވެ އެއީ ނަފްސުވައް ތަޤާތު ވަށްތަރު މަތާރާ ގޮތުގެމީހުނާއި، ބަހުގެ ޚަޔާލުބޭކަން ޢަނބުރާލައިގެން ނުލިބޭނެކަމުގައެވެ."

މިއެވެ.

އެމީހުން މިހެން ހިތާއަރަނީ ﷲ ތަޢާލާގެ ސިފަފުޅުތަކުގެ ބާބުގައެވެ! ނަހަމަ އެއާއި ބަޔަކާ އަޅުފަރިން ދަބަސްނަމާނު، އަދި ގަބުޅި ނަފްސުމަކާން ޤާބިލުވެދަންނަ ހުރިހާ ގޮތަކުން، މަސްހޫރާއި މުޅާމަހާއި، ދީންފަރިކަމާއި އަރުފަރިކަމާއި، އިލްމާއި ފުރަމަހިފާ ސަރަފުންގެ މާއްސަފަދަ ކުރެހެފުމާ ކަމަވެ! ޒުދ އެމީހުންފާ ބާރުމަކުމް މިކަމަށް އެއްބަސްވާ ބިނާނުއެވެ! އޮކަމަކު ތަޖްބީޤުކުރް ބަރަހާކުރުމަށް ދާހިނދު، ހިތުގައިވާ ކަސިފާރު

ދީޢާންމަކެއްގެ ސަލަފުން ހިމަނިއެގި، ޒިޔާދުވަނީއެވެ! ބުނި ބަހާއި ޙަމަލުކުރުމުގެ ޙަޤީޤަތް ވަކިކުރުމަކީ ކޮންކަހަލަ ކަމެއްތޯއެވެ!؟

ﷲ ތަޢާލާ ޢަރުޝްގެ މަތީގައި ވޮޑިގެންވުން ނަފީކޮށް ތައުވީލުކުރާ މީހުން، ޖަހުމީންނާއި ޚަވާރިޖުންނާއި ރާފިޟީންނަށްވުރެވެސް މާ ބޮޑަށް ނުބައިކުރެވި އެއްޗެހިކިޔޭކަން

އަދިވެސް ޝެއިޚު ވިދާޅުވިއެވެ:

(وكلام السلف والأئمة في هذا الباب أعظم وأكثر من أن يذكر هنا إلا بعضه كلهم مطبقون على الذم والرد على من نفى أن يكون الله فوق العرش كلهم متفقون على وصفه بذلك وعلى ذم الجهمية الذين ينكرون ذلك وليس بينهم في ذلك خلاف ولا يقدر أحد أن ينقل عن أحد من سلف الأمة وأئمتها في القرون الثلاثة حرفًا واحدًا يخالف ذلك لم يقولوا شيئًا من عبارات النافية إن الله ليس في

السماء والله ليس فوق العرش ولا أنه داخل العالم ولا خارجه ولا أن جميع الأمكنة بالنسبة إليه سواء ولا أنه في كل مكان أو أنه ليس في مكان أو أنه لا تجوز الإشارة غليه ولا نحو ذلك من العبارات التي تطلقها النفاة بأن يكون فوق العرش لا نصًّا ولا ظاهرًا بل هم مطبقون متفقون على أنه نفسه فوق العرش وعلى ذم من ينكر ذلك بأعظم مما يذم به غيره من أهل البدع مثل القدرية والخوارج والروافض ونحوهم.) (مجموع الفتاوى)

މާނައީ: "މިބާބުގައި ސަލަފުންނާއި އިމާމުންގެ ވާހަކަތައް ވަނީ މިތަނުގައި އެއިން ބައެއް މެނުވީ ގެނެވޭވަރަންވުރެ މާބޮޑުވެ ގިނަވެގެންނެވެ. އެހުރިހާ ބޭކަލުން އެއްބަސްވެގެންވަނީ ﷲ ތަޢާލާ ޢަރުޝުގެ މަތީގައި ވޮޑިގެންވުން ނަފީކުރާ މީހުންނަށް ރައްދުދީ، އެމީހުން ނުބައިކުރުމުގެ މައްޗަށް. އެކަލާނގެ އެކަމުން ބިދުޢަތުވެރިން، އަދި އެކަކަމަން އިންކާރުކުރާ ތައްމީން ކުށްވެރިކޮށް ނުބައިކުރުމުގެ މައްޗަށް އެހުރިހާ ބޭކަލުންނަކީ އެއްބަސް ހިތައިގެންނެވެ. އެބޭކަލުންގެ މެދުގައި އެކަމުގައި އެއްވެސް ޚިލާފެއް

ނުވެއެވެ! އަދި ތިން ޤަރުނުގައި އުޅުއްވި އުއްމަތުގެ ސަލަފުންނާއި އިމާމުންގެ ކިބައިން އެއާ ޚިލާފުވާ އެންމެ ބަޔެއް ކަލިމައެއްވެސް ގެނައުމަށް އެކަކުވެސް ކުޅަދާނަނުވާނެއެވެ. ނަތީޖާކުރަމުން މިބުނުންކުރާ އިބާރާތްތަކުން އެކަކެއްވެސް އެބޭކަރުން ނުކިޔުއްވައެވެ: ﷲ އުޑުގައި ނުވޭތޯ، އަދި ﷲ ޢަރްޝުގެ މަތީގައި ނުވޭތޯ، އަދި ޢާލަމުގެ ތެރޭގައިވެސް ބޭރުގައިވެސް ނުވޭތޯ، އަދި ހުރިހާ މަކާނެއްގައި ޢަވާނިބެއް އެކަމާނުގެ ނިސްބަތްވެވުން ހަމަ އެއްވެރި، އަދި އެކަލާނގެ ހުރިހާތަކުވެސް ނުވެތި އެއްވެސް ތަނަކު ނުވޭތޯ ނުވެތި އެކަލާނގެއަށް އިސްލާމީކުރުން ހުއްޓުމެއްވޭ މިނޫނުވެސް މިފަދަ އިބާރާތްތަކެވެ. ޢަރްޝުގެ މަތީގައިވާކަމަށް ނަޤްލުކުރާ މިހެން ބުނާ މިފަދަ އިބާރާތްތަކެވެ. ސާފު ނަޤްލުކުރެވިފައެއް، އަދި ތާރީޚުކުރުން އެއްމާނަ ބުރަވެގަންނަވާ ކަށަވަރުވުމަށް ނުވެސްނުވެއެވެ. އަދި ކިޔުއްވުމަ، އެބޭކަރުން އެއްބަސްވެ އިއްތިފާޤުވެގެންނެވި އެކަލާނގެ ނަފްސުގުޅުމި ޢަރްޝުގެ މަތީގައިވާކަމަށާއި، އަދި ޤުދުރަތުންނާއި ޒާތުރިޔާނަތުން ޚާލިޤުންނާ އެކުލަ ބިލްގޭ އަމުރުފުރިހަމަ އެކަލާނގެ ޢަރްޝުގެ މަތީގައިވާކަމަށެވެ

މާބޮޑަށް (އުފަލާއެކު މަރްޙަބާ، އަހްލަންވެ މަރްޙަބާ ފޮނުވަންވާކަމަށް)
އިންސާފުކުރާ މީހުން ނުބައިކަން އެއްކޮށްލިޔުމަކުވެސް!" މިއޮތީ.

الله ތަޢާލާ މަރްޙަބާ ފޮނުވުންތެރަ ބިލާލުގެ މައްސަލަތަކާ
އެއްވެސް ޒިޔާރަތް ނުހޮ ސާލު ބިލާރަ މައްސަލައެކެވެ! އަދި
ކިއްސަ، ޒިޔާރަތް މިހުނުކުރުމާ ދެކޮޅުހެދުމާއި އަދި އުމުރުންގެ
ބަޔާނާ އާރުއާރުވައިގެން ނަގައިހާސް އަސްލުތަކާ އެއްކޮށް ކިޔާ
ނުބައިކަން ކުރުވުރިކުރުމުގެ މައްސަލަ އިޙްމާލުވެގެންވާ ކަމަކުވެ! އަދި
ކިއްސަ، އެއީ މީހާގެ ހެދުބަހުގައި އިރާއިރާކުރުން ދަހާ ދުރުޖެހުނުމައި
އިރުދާ ބަޔާނާލާދަ ކަންކަމަކުވެރިވުމަށް މާބޮޑަކުވެ!

ދެންލާހަ ސަލާމުން އިޙްމާއުވެ އެއްބަސްވުވެގެންވާ މިލާދަ
މައްސަލަތައްއެގައި، އަދި ނުބައިކަން ކުރުވުރިކުރުން ބަހައްޓާ،
ހަމައެކަނި އިމާމުގެ ލާދެޖެ ކަންޏާޅިމާ، ނުވަތަ ބިދުއަވެރިއެއްކަން
ބަޔާންކުރުމުން ލާގަނޑުއަން ކުއްޔަކުގެން ބޮޑުނި
ކިޔަނަކަންހެއްޓުވެ!؟

މައްސަލަތައް ހަމަ އެންމެ މައްސަލައެކެވެ! އެއީ އެންމެ
ޝަރުޢުވެރި އިލްމު، ބައްޔިތުގެ އިސް އެއްއަސާސް ކަމުގައިވާ الله

ތަޢާލާގެ ހިތްވަރުގެ ބާބަށް ބައްދަލު ކަދަރު ނުދެކުމެވެ! އަދި
އުއްމަތުގެ ސަލަފުންނަށް ބައްދަލު ކަދަރު ނުދިނުމެވެ! އަދި ގަދަރުން
އަދި ބަޔަކަށް ސަލަފުންނާ އެއްގޮތަށްވުރި، ބާރުގެދީހާރުން
އެބާޓާފުންނަށްވުރެވެސް މައްކަމެން އުފުލުމެވެ. އާދޭ ސަހަބުން
އެބާޓާފުންގެ އިޖުމާއު ބިޔަރި ބަސްތަކަން އިއްޒަތްތެރިކަމުން،
ގޮތުގައިވެސް ދީނުތެރިކަން މަގުއް ފުރުޞަތު ބަލައިލާށެވެ!

<u>ފަހުގެ މީހުންގެ ތެރެއިން ވާހަކަދިގުކޮށް، ދިނުމާއި ފުރިހަމަކުރި</u>
<u>ދަރުސްތަކަށް ގިނަކަމުން މިހާ، ސަލަފުންނަށްވުރެ މާ</u>
<u>އިލްމުވެރިވެގެންވާކަމަށް ދޭހަ ބޭނުންކުރަނީ ބަޔާކުރިކަން</u>
<u>ބޭނުންކަން</u>

އިބްނު ރަޖަބު ވިދާޅުވިއެވެ:

(وقد ابتلينا بجهلة من الناس يعتقدون في بعض من توسع في القول من المتأخرين أنَّه أعلم ممن تقدم، فمنهم من يظن في شخص أنَّه أعلم من كل من تقدم من الصحابة ومن بعدهم؛ لكثرة بيانه ومقاله،

ومنهم من يقول: هو أعلم من الفقهاء المشهورين المتبوعين.) (فضل علم السلف)

މާނައީ: "ކަލެ އަހަރުމެން މިވަނީ މީސްތަކުންގެ ތެރެއިންވާ ޖާހިލުންތަކެއް ދުރުވެރިކުރައްވާ ބަހާވެރިކަން ތިބި ޢިލްމީބާރުކުރިމީހުންނެވެ. އެވިޔަސް ދުކުރު ގޮތުގައި ވަރުން އަދި މީހުންގެ ތެރެއިން ބަސްބުނުމުގައި ފުޅާކޮށްދިން ބައެއްމީހުންނީ، އިސްވެދިޔަ މީހުންނަށްވުރެ ޢިލްމުވެރިވެގެންވާ ބައެކެވެ! އަދިވެސް އެމީހުންގެ ތެރެއިން ބައެއް މީހުން ވަކި މީހަކާއިމެދުގައި ހީކުރާ ގޮތުގައި، އިސްވެދިޔަ ޞަޙާބީންނާއި އެބޭކަލުންގެ ފަހުންއައި ބޭކަލުންނަށްވުރެވެސް އެމީހަކު މާ ޢިލްމުވެރިވެގެންވެއެވެ! އެއީ އޭނާ ބަޔާންކުރުމާއި ބަސްބުނުން ގިނަކަމުގެސަބަބުންނެވެ. އަދި އެމީހުންގެ ތެރެއިން ބައެއް މީހުން ބުނާގޮތުގައި، މަޝްހޫރުވެގެންވާ ތަބާވެވޭ ފިޤުހުވެރިންނަށްވުރެވެސް އެމީހަކު ޢިލްމުވެރިވެގެންވެއެވެ." މިއެވެ.

އަދި މިގޮތުން އެންމު ހައިވާ އެއްމެހިކަމެއް މިނާވަނީ މީހުން އެ ވަރަކަށް އެބަހަދު ދިރާގުރުއްޖަން މިގެ މިސާ ގަބޫލުކުރާ ސަލަފުންގެ އަޣުލަބު ގަބޫލުކުރާ މީހުން ޘާބިތުކޮށް، އައުޒާޢީއާއި،

އެއީ މުޖައްސިމު ގަވާރުން ރަދުގައި ސިފަކޮށް ދެކޮޅުވެރިޔާ ބައެކެވެ! އެއާއެކުވެސް މީނާ މިއުޅެނީ ސަލަފުންގެ މަޛްހަބު ތަޤްލީދުކުރަމުންނެވެ. އެވެރިން ބޮޑަށް ލޯބިވާށެވެ!

ﷲ ތަޢާލާގެ ސިފަތްތަކުން އިންކާރުކުރާ މީހާއަށްވުރެ، މުޝްރިކުންނާއި ޔަހޫދީންނަށްވުރެ ވާ އުޅުނު ފިރުޢައުން ގޮތަކަސް

އަދިވެސް ޝައިޚުލް އިސްލާމް ވިދާޅުވެއެވެ:

(وَجَمِيعُ أَهْلِ الْبِدَعِ قَدْ يَتَمَسَّكُونَ بِنُصُوصِ؛ كَالْخَوَارِجِ وَالشِّيعَةِ وَالْقَدَرِيَّةِ وَالْمُرْجِئَةِ وَغَيْرِهِمْ؛ إِلَّا الْجَهْمِيَّةَ؛ فَإِنَّهُ لَيْسَ مَعَهُمْ عَنْ الْأَنْبِيَاءِ كَلِمَةٌ وَاحِدَةٌ تُوَافِقُ مَا يَقُولُونَهُ مِنْ النَّفْيِ.) (مجموع الفتاوى)

"ހުރިހާ ބިދުޢަތުގެ އަހުލުވެރިން -މިސާލަކަށް ޚަވާރިޖުންނާއި ޝީޢާއިންނާއި ޤަދަރިއްޔާއިންނާއި މުރުޖިއާއިންނާއި އެހެނުންވެސް މިހެން- ނައްޞުތަކެއް ހިފަހައްޓާނެއެވެ. ޖަހުމީން ފިޔަވައިއެވެ! ފަހެ އެމީހުންނަށް ނަބިއްޔުންގެ އަރިހުން އެމީހުން ނަފީކުރުމުގައި އެއްބަސް

ބަސްތަކަށް އެއްބަސްވާނެ އެންމެ ކަލޭމެންނަށް ނުވެއެވެ!"

މިއެވެ.

މިޞްރުގައި ޝައިޚު ބަޔާން ކުރައްވާފައިވަނީ ޚަވާރިޖުންނާއި، ޝީޢައިންނާއި، މުރުތަދީންވެސް އެމީހުންގެ ފިކުރުތަކަށް ބާރުދިން ނަފްސުވީކަމުގައި ހިފަހައިގެން އުޅެ ދާނެއެވެ! އެކަމަކު ﷲ ތަޢާލާގެ ބިދުޢަތް ނަޞީޙަތް ތަޢުލީމުކުރި ޖަމާޢަތްތެރިންނާއި އުލަމާއުން އަޞްޙާބުންގެ އަޅުގައި ހިތުން އެއްވެސް އެއްޗެއް ނުވެއެވެ! އެކަމަކުވެސް ދީނާ ބުނަނީ އަނަރާ، އެމްޖަވާހިރު ބޯޖު އިމާމު އަރަބި ބަރުގެ ހަމަޔާކުރު ...

ނަޖްދުގެ އިމާމުންގެ މަންހަޖަކީ ކޮބާ؟

ދެން އޮތީ ނަޖްދުގެ އިމާމުންގެ ވާހަކައެވެ! ޝައިޚު އިސްޙާޤު ބިން ޢަބްދުއް ރަޙްމާނު އާލުއްޝައިޚު ވިދާޅުވިއެވެ:

(ومن تغذى بكلام المتأخرين من غير إشراف على كتب أهل السنة المشتهرين، ككتاب السنة لعبد الله بن الإمام أحمد، وكتاب السنة للخلال، وكتاب السنة للالكائي، والدارمي، وغيرهم، بقي في حيرة وضلال.) (الدرر السنية)

މާނައީ: "މަޝްހޫރުވެގެންވާ ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިން ލިޔުއްވި - މިސާލަކަށް އިމާމް އަޙްމަދުގެ ދަރިކަލުން ޢަބްދު الله ގެ އައްސުންނާ ފޮތާއި، އަލްޚައްލާލުގެ ސުންނާ ފޮތާއި، އައްލާލިކާއީގެ އައްސުންނާ ފޮތާއި، އައްދާރިމީގެ ފޮތާއި އެނޫންވެސް ބާވަތުގެ ފޮތެއް- ބެލުމެއްނެތި ފަހުން އައިސްގެން އުޅޭ މީހުންގެ ވާހަކަތަކާއި ބަސްތަކުން ބަނޑުފުރާލައިފިމީހާ ދެމިހުންނާނީ ވާނުވާނުގި ހައިރާންކަމާއި މަގުފުރެދުމުގެ ތެރޭގައެވެ!" މިއެވެ.

ނަޖްދުގެ ޝައިޚުން ގޮވާލައްވާ، އަދި ބާރު އަޅުއްވި ސަލަފުންގެ
ފޮތްތަކަށް ރުޖޫޢަވެ، އެބޭފުޅުންގެ ބަސްތައް ނަގުލުކުރައްވައެވެ. އަދި
މިސާލާއި މިސާގެ އަސްބާބުން އެންމު ޤިޔާސްކޮށް އިސްލާމުކުރާ،
އިމާމް އަޙްމަދުގެ ދަރިކަލުން ޢަބްދު الله ގެ ސުންނާ ފޮތާ އެނޫން
ފޮތްތައް ނަމުން ގެންނެވިއެވެ. އަދި ހިރާއްޔަ، އެވަރުން އެބޭފުޅުން
ފުއްދާނުލައްވާ، ފަހުގެ މީހުންގެ ވާހަކަތަކުން ބަޔާނުތަކާއިގެން ދިވި
މީހުން ނުބައިކުރުމެވެ! އަދި ސަލަފުންގެ ބަސް ދޫކޮށް ފަހުގެ
މީހުންގެ ފަހުމު ނަގައިގެން އެކިގޮތްގޮތުން އުފުއްދާ އެއާ މިއާ
ޖަމާޢަތުން ނޫނީ ހަރަކާތްތަކާއި މަގުއެޅިގެން ނިކުމެގެންނެތްކަން
އެންގެވިއެވެ!

އެކަމަކު އެއްކަލަ ނަޖްދުގެ އިޙްލުވެރިން މަޒްހަބަކަމަށް ބުނާ މުޅިން
މިހިރީ ހިތިހަމަކަމެއްނުވާތަ!؟ އެބޭފުޅުންގެ ދަރުބަރު، އެބޭފުޅުން
ކުރައްވާދެއްވި މަސްރަޖު މިނާ އެކުލެވިން ދިރިއެވެ! އެކޮޅުން
ސަލަފުންގެ ފޮތްތަކަށް ދިރާސާކުރި މިނާ އެބައި ތަޢާރަފްކުރައްވަމުން އެކު
ޢިބާރާތްތަކުން އިސްތިދުލާލް، އެއީ ނަޒަރުއަށްލާފަ ބަޔާނުދީ ފިޔަވަޅު
ހުރަސްއަޅާކަމަކަށް ބަސްރުޢަތުވެ! އަދި ޝައިޚުލް އިސްލާމްއާއި
ނަޖްދުގެ އިމާމުންނާ ސަލަފުންނަށް ތަބަޢަވުމަށް، އަދި

އެބޭކަލުންގެ ފޮތްތަކަށް ރުޖޫޢަވެ، ތިމަންނާމެންނާ ފަދަ މީހުންގެ ބަސްތަކުން ބަނޑުޔާރުކުރުމަށް ވިދާޅުވުން ދަނިކޮށް، މިހާރުދަ މީހުން އަދިވެސް އާދޭ އަނގަށް ކޯޑަން ދިޔައީވެ!

އިބްނު ތައިމިއްޔާއަށް ގޯހެއް ހެދުނަސް، އެބަސް ދޫކޮށްލައި ތަބަޢަވާނީ ހުއްޖަތްތަކުގައި ނަޞްޞުގެ އިތްބާ ވިދާޅުވުން

ދުރު ޝައިޚު މުޙައްމަދު ބިން ޢަބްދުލް ވައްހާބު ކަނޑައަޅާދެއްވި މީހުންނަށް ޝިރުކުކުރާ ބަޔަކީ ސާފު؟! ކޮބައިހެއްޔެވެ ވަންޏާކީ މުޙައްމަދުކޮށް ކާފިރުކުރުއްވާފައިވަނީ ބުނެ ޝައިޚުލް އިސްލާމް އިބްނު ތައިމިއްޔާ ވަކިވަކި ބަސްތަކެއް މަޙައްދުން ބޭރުން ނަގައިގެން ހުއްޖަތްތަކާ މީހުންނަށް ރައްދުކޮށް، ސާފު މައްސަލަތަކާއި ވަންނަނާ މައްސަލަތަކުގެ ވާހަކަ ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައިވާ ޝައިޚު ވިދާޅުވީ ކިޔައިދެއްވާފައެވެ!؟

(لكن من يرد الله فتنته فلن تملك له من الله شيئا على أن الذي نعتقده وندين الله به ونرجو أن يثبتنا عليه، أنه لو غلط هو أو أجل

منه في هذه المسألة، وهي مسألة المسلم إذا أشرك بالله بعد بلوغ الحجة، أو المسلم الذي يفضل هذا على الموحدين أو يزعم أنه على حق، أو غير ذلك من الكفر الصريح الظاهر الذي بينه الله ورسوله وبينه علماء الأمة، أنا نؤمن بما جاءنا عن الله وعن رسوله من تكفيره، ولو غلط، من غلط.) (الدرر السنية)

މާނައީ: "އަހަރުމެން ދިޔުމީގާތުރާކޮން، އަދި ދީނެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިގެން އަހަރުމެން الله އަށް ބުރަސާ ކަންކަމަކީ، އަދި އަހަރުމެން އެގޮތުގެ މަތީގައި ޤާބިލުކުރެއްވުމަން އުއްމީދުކޮން އެތެރެމީހާވެސް؛ އެކަލޭގެފާނު (އެބަހީ: އިބްނު ތައިމިއްޔާ) ނުވަތަ އެއަށްވުރެ މާބޮޑު ބާރަކާއިއެކު މިމައްސަލާގައި ގެސްޓުރިކުރަސް -އެކަމަށްސަލާމަތީ ބުއްދިވެރި ފުރުމަތްކުރައްވައި މުސްލިމުން މިހާ الله އަށް ޝިރުކުކޮށް، ނުވަތަ ތައުޙީދުގެ އަހުލުވެރިންގެ މައްޗަށް މިކަން ބޮޑުކުރާ މުސްލިމުމީހާ، ނުވަތަ އޭނާ ހުރި ޙައްޤު ގޮތުގައިކަމަށް ދަޢުވާކުރާ މީހާ- ނުވަތަ އެނޫންވެސް الله އާއި އެކަލާނގެ ރަސޫލާ ބަޔާންކޮށްދެއްވާ، އަދި އުއްމަތުގެ ޢިލްމުވެރިން ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައިވާ ސާފު ޞަރީޙަ ކުފުރަކަށްވާތީ ކަންކަމުގައި،

އަޅުގަނޑު ޢީމާންވަނީ الله އާއި އެކަލާނގެ ރަސޫލާގެ އަރިހުން
އަޅުގަނޑުގެ ގާތަށް އައިސްލުއިވާ ބޮޑަށް އެދީރަކު ކާފިރުކުރުމުނެވެ!
ކޮންމެ މީހަކު ޤަސްދުރިއަސް ވަރިހަމައެވެ!" މިއެވެ.

ވިސްނާލާށެވެ! ޝައިޚުލް އިސްލާމް އިބްނު ތައިމިއްޔާގެ ބަސްތަކަށް
އެންމެ ބޮޑަށް ގެންނަވާ ފަތުރައްވާ، އެކަލާނގެފާނުގެ ޒަމާނު
މަވެރިކަޢުއްޔި ޝައިޚުލް އެވަސީ ދަރީވަރުބަކައި، ކުއްލިބަރުވީބަކައި
އެކަލާނގެފާނަ ނުވަތަ އެއަނބުރު ގަދަރުވަތި ބޮޑުވަގާ
ޒިޔާރަތްކުރެވިގެންނޭ ޒިޔާރަތްކުރަންޏާވަނީ ވިދާޅުވި ވަނަހަބު
ޤައިމުކުރަނީ ޢަވާމުއްނާސް! ޢާލިމުން ޢުލަމާއުން ބޭރުވަނިކޮށް، ބިދުޢަތްތަކަށް
އިޖުތިހާދުން ފަތުވާދީފައިވާ ސަރަހައްދުގެ ބަޔާއި ޢާއި އިބްނު
ތައިމިއްޔާގެ ބަސްބަސްތަކުގެ ފިކުރު ގުޅުވާ ބަދަލު ޝައިޚު ނަހީއްޔާ،
ޙަދީޘް ރިވާޔަތްކުރަން ޢަމަލްކުރަނީ، އާއެއް އެހެން މިސާލަކަށްވެސް
ރިވާޔަތެއް ގޮތުގައިވެއެވެ.

ދެން އަޅުގަނޑު މިސާލަކަށް ވަކި މުޖުތަމަޢު ޝަރުޢީ ޙުކުމަކާ ދުރު
ނަޞޯރާ އިޖުތިހާދުގެ ޢިލްމީ ހަރަކާތް ދައުލަތުގައި ހުރި ޢުލަމާއުންގެ
އެކުދުވަސް، އަޅުގަނޑުމެން ސަރަހައްދުގެ ޚިޔާލުން އެއަދިކުރު
ބޮޑު ސަފުހަތް ކަންކަން ފެނި، އަދި ޢުލަމާއުން

މަޙައްލިމުންގެކަން ޘާބިތުވީމާ، އަހަރުމެން ނަޖްދުގެ ޢިލްމުވެރިންނަށް ބައްޓު ޖަދަލުކުރުމާއެކު މުޤްތަދީ މައްސަލަގާއި ހިލާފުވުމުން އަހަރުމެން އެބޭކަލުންގެ ފަހުމާއި މަންހަޖާއި ހިލާފުވިކަމަށްވާނީ ހެއްޔެވެ؟ ނުވަތަ އަހަރުމެން ޝައިޚު މުޙައްމަދު ބިން ޢަބްދުލް ވައްހާބު އަލްނަޖްދީ ބިންގަލުގައި އެއްބަސްވިޔަސްހެއްޔެވެ!؟ އަދި އަސްލު އެބޭކަލުންނާ ހިލާފުވެ، އެބޭކަލުންގެ މަންހަޖު ބޯޅާލާފައި މިނާއި މިނަށް އަސްބާބުން އެމައްސަލަ ނަގައިގެން އިންޞާފުތެރި، އޭގެ މައްޗަކަށް ހަރުކަށިވެގެން ނުނިކުތީހެއްޔެވެ!؟

ޢަޤީދާގައި "ބައެއް މައްސަލަ ޖެހުން" މިނުންނާމަދު ނަޖްދުގެ އިމާމުންގެ ބަސް

ދަންނަވަ ނަޖްދުގެ އިމާމުންނެވެ! އެބޭކަލުން ފަހުމުން ކާފަރު ނުކުރައްވާހެއްޔެވެ!؟ ޤަރްމީނުނަހި ކޮބާހެއްޔެވެ!؟ ޤަރްމީނުނަހި ސިކުނޑިތަކާއި މައްސަލަގައި ޤަރްމިނުގެ ޢަޤީދާއާ އެއްބަސްވެއްޖެ އިނާއި މިހާރުގެ ކޮންމެ އެއީ މިސާލެއް! ކޮންމެ ނަގައިލަސް،

ކޮންމެ މަދްރަސާއަކީ ނިސްބަތްވިޔަސްކުރުމުގެ! އާދޭސް އަހަރުމެން ބަލަންޖެހޭ ހަގީގަތެވެ! ކާކު ދަރުވާރަކަށް ނުނުވެ!

އެގޮތުން މިއުޒުވާނުން ދިރިހުރި ވާހަކަ ފާސްވި އަސާސީ ދިނާ ޒިކުރު ޤަވާއިދުން ފާހަގަކުރެވިފައި ނުރެދިނުކަމަކީ، އަދި ހަދައިފިނަމަ ބާރުގެނުވާކަމަކީ އަސަރު، ހަގީގަތެއް ބަލަންޖެހޭކަމަކީ ބުނާއުވެ! ޖިހާދުގައި އަޅު އާއްމުކަކުން، އަދި ކާކު ދަރުވާރަކުން ފުއްދާނެފާހަކަމަކީ ބުނާމީއުވެ! އާދީ ހަމަ ކަންދަވު ވާހަކައިކަވެ! ނަމަވެސް ހިތްޖުޅާ ނުވާ ވަކި މައްސަލައާ ޤާނޫނީވަ، ކުރިން ކަނޑައެޅި ހުރިހާ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައިވާ ފަރުދުކުރުވާނުވެ! އެގޮތުން ޤާނޫނީގެ ބަލަދުއާ އައްބަސްވީ، އަދި ޤާނޫނީގެ ބަލަދުއާއި ތަޢުލީމުތަކުގެ އުޅުއާ ފުލުހަ ބައިގާ އަސާސީތަކުންނެވެ. އެގޮތުން ﷲ ތަބާރާގެ ހުކުމްތަ (މަތިވަޑައި ފާޅުކަމުގެއި)، ކާރާމާގެ ސިފަވާއި، ފާއިބާވާޅުގެވާއި، އާޚިރަތްތުވާރު ފުނޑުވާއި އެންމެހާ ކަމަކުން ނަފްސާނީ ބައިގާ އަސާސީތަކުންނެވެ! ދިވެހިންނާދޭ ނަޞީހަތް އިވާދުން ވިދާޅުވީ ހިކާނުއްތޯ!؟

އެގޮތުން ނަޖްދުގެ ޝެއިޚުންކަމުގައިވާ އިބްރާހީމު ބްނު ޢަބްދުލް ލަޠީފު، ޢަބްދު ﷲ ބްނު ޢަބްދުލް ލަޠީފު، ސުލައިމާނު ބްނު ސަޙްމާނު މިންބޭކަލުން ދެއްވި ޖަވާބެއްގައިވެއެވެ:

(أما الْجَهْمِية فَالْمَشْهُور من مَذْهَب أَحْمد رَحمَه الله وَعَامة أَئِمَّة السّنة تكفيرهم لِأَن قَوْلهم صَرِيح فِي مناقضة مَا جَاءَت بِهِ الرُّسُل وأنزلت بِهِ الْكتب وَحَقِيقَة قَوْلهم جحود الصَّانِع وجحود مَا أخبر بِهِ عَن نَفسه بل وَجَمِيع الرُّسُل وَلِهَذَا قَالَ الإِمَام عبد الله بن الْمُبَارك إِنَّا لنحكي كَلَام الْيَهُود وَالنَّصَارَى وَلَا نستطيع أَن نحكي كَلَام الْجَهْمِية وَبِهَذَا كفرُوا من يَقُول الْقُرْآن مَخْلُوق وَأَن الله لَا يرى فِي الْآخِرَة وَأَن الله لَيْسَ على الْعَرْش وَأَنه لَيْسَ لَهُ علم وَلَا قدرَة وَلَا رَحْمَة وَلَا غضب وَلَا غير ذَلِك من صِفَاته وهم عِنْد كثير من السّلف مثل ابْن الْمُبَارك ويوسف بن أَسْبَاط وَطَائِفَة من أَصْحَاب أَحْمد لَيْسُوا من الثَّلَاث وَسبعين فرقة،

وَقد بَينا لَك فِيمَا مضى أَن الإِمَام أَحْمد وَأَمْثَاله من أهل الْعلم والْحَدِيث لَا يَخْتَلِفُونَ فِي تَكْفِير الْجَهْمِية وَأَنَّهُمْ ضلال زنادقة مرتدون وَقد ذكر من صنف فِي السّنة تكفيرهم من عَامَّة أهل الْعلم والأثر كاللالكائي وَعبد الله بن الإِمَام أَحْمد فِي السّنة لَهُ وَابْن أبي مليكَة والخلال فِي السّنة لَهُ وَإِمَام الْأَئِمَّة ابْن خُزَيْمَة قد قرر كفرهم وَنَقله عَن أساطين الْأَئِمَّة وَقد حكى كفرهم شمس الدّين ابْن الْقيم رَحمَه الله فِي كافيته عَن خَمْسمِائَة من أَئِمَّة الْمُسلمين وعلمائهم فَكيف إِذا انضاف إِلَى ذَلِك كَونهم من عباد الْقُبُور وعَلى طريقتهم فَلَا إِشْكَال وَالْحَالة هَذِه فِي كفرهم وضلالهم،

وَأما أباضية أهل هَذَا الزَّمَان فحقيقة مَذْهَبهم وطريقتهم إِذا سبرت أَحْوَالهم فهم جهمية قبوريون وَإِنَّمَا ينتسبون إِلَى الأباضية انتسابا فَلَا يشك فِي كفرهم وضلالهم إِلَّا من غلب عَلَيْهِ الْهوى وأعمى عين بصيرته فَمن تولاهم فَهُوَ عَاص ظَالِم يجب هجره ومباعدته والتحذير مِنْهُ حَتَّى يعلن بِالتَّوْبَةِ كَمَا أعلن بالظلم وَالْمَعْصِيَة وَمَا

ذكر فِي السُّؤَال عَمَّن لَا يرى كفر الْجَهْمِية وأباضية أهل هَذَا الزَّمَان وَيَزْعُم أَن جِهَاد أهل الْإِسْلَام لَهُم سَابِقًا غلوا وَهُوَ لأجل المَال كاللصوص فَهَذَا لم يعرف حَقِيقَة الْإِسْلَام وَلَا شم رَائِحَته وَإِن انتسب إِلَيْهِ وَزعم أَنه من أَهله وَمن يرد الله فتنته فَلَنْ تملك لَهُ من الله شَيْئا وَمن لم يَجْعَل الله لَهُ نورا فَمَا لَهُ من نور،

وَأما مَا ذكرته من اسْتِدْلَال الْمُخَالف بقوله صلى الله عليه وسلم (من صلى صَلَاتنَا) وَأَشْبَاه هَذِه الْأَحَادِيث فَهَذَا اسْتِدْلَال جَاهِل بنصوص الْكتاب وَالسّنة لَا يدْرِي وَلَا يدْرِي أَنه لَا يدْرِي فَإِن هَذَا فَرْضه وَمحله فِي أهل الْأَهْوَاء من هَذِه الْأمة وَمن لَا تخرجه بدعته من الْإِسْلَام كالخوارج وَنَحْوهم فَهَؤُلَاءِ لَا يكفرون لِأَن أصل الْإِيمَان الثَّابِت لَا يحكم بزواله إِلَّا بِحُصُول منَاف لحقيقته مُنَاقض لأصله والعمدة اسْتِصْحَاب الأَصْل وجودا وعدما لكِنهمْ يبدعون ويضللون وَيجب هجرهم وتضليلهم والتحذير عَن مجالستهم ومجامعتهم كَمَا هُوَ طَرِيقَة السّلف فِي هَذَا الصِّنْف،

وَأما الْجَهْمِية وَعباد الْقُبُور فَلَا يسْتَدلّ بِمثل هَذِه النُّصُوص على عدم تكفيرهم إِلَّا من لم يعرف حَقِيقَة الْإِسْلَام وَمَا بعث الله بِهِ الرُّسُل الْكِرَام لِأَن حَقِيقَة مَا جاؤا بِهِ ودعوا إِلَيْهِ وجوب عبَادَة الله وَحده لَا شريك لَهُ وإخلاص الْعَمَل لَهُ وَأَن لَا يُشْرك فِي وَاجِب حَقه أحدا من خلقه وَأَن يُوصف بِمَا وصف بِهِ نَفسه من صِفَات الْكَمَال ونعوت الْجلَال فَمن خَالف مَا جاؤا بِهِ ونفاه وأبطله فَهُوَ كَافِر ضال وَإِن قَالَ لَا إِلَه إِلَّا الله وَزعم أَنه مُسلم لِأَن مَا قَامَ بِهِ من الشّرك يُنَاقض مَا تكلم بِهِ من كلمة التَّوْحِيد فَلَا يَنْفَعهُ التَّلَفُّظ بقول لَا إِلَه إِلَّا الله لِأَنَّهُ تكلم بِمَا لم يعْمل بِهِ وَلم يعْتَقد مَا دلّ عَلَيْهِ) (الدرر السنية)

މާނައީ: "ދެންފަހެ ޖަހްމީން ދަންނައެވެ! އިމާމް އަބްދުލްގެ ވަށްފަރާތުގައި، އަދި ސުންނަތުގެ ގިނަ ޢިލްމުވެރިން ބަޔަކީ އެމީހުން ކާފިރުކުރުމެވެ. އެހެނީ އެމީހުންގެ ބަޔަކީ ތަޢުލީމުން ދެންނެވި ކަންކަން ގެއްލުވާލާ، އަދި ފޮތްތައް ބާވައިލެއްވުން ކަންތަކާ ފުށުއަރުވުމުގައި ސަލަފުން ކަމެކެވެ. އަދި އެމީހުންގެ ބަޔަކު ރަސޫލުންނާ އުފެއްދެވި ފަރާތަކަށް އިންކާރުކުރޭ، އެކަލާނގެ ނަފްސުގައިވާ ސިފަފުޅުތައް

އެކަލާނގެއާއި އަދި ހުރިހާ ރަސޫލުން ޒަބޫރުދުއިލް ކަސްކަމާ ދަކުވައިދާ އިސްލާމު ކުރުމުވެ. މިހެންވެ އިމާމު ޢަބްދު الله ބުނުލު ދުބާރަކުވެސް ވިދާޅުވިއެވެ: "އަހަރުމެންނަށް ތަރާދީންނާއި ނަޞާރާއިންގެ ބަސްތަކެއް ކިޔާދިފިދާނެއެވެ. ނަމަވެސް ތަހްރީފުގެ ބަސްތަކެއް ކިޔާދިނުމަކީ އަހަރުމެންނަށް ވާނީކަމެއް ނޫނެވެ."

މިކަމަށްޓަކައި ޤުރުއާނަކީ މަޚްލޫޤުދޭކަ ބުނެ، އާޚިރަތްދުވަހު الله ތަޢާލާ ނުފެންނާނެކަމަށް ބުނާ، އަދި އެކަލާނގެ ޢަރުޝުގެ މަތީގައި ނުވާކަމަށް، އަދި އެކަލާނގެއަށް އިސްތިވާއް، އަދި ކުރުންނުވެއްޖެކަމެއް، އަދި ޢަރުޝުމަތިއް، ކުރުސީވާއް، އަދި އެންމެހާވެސް އެކަލާނގެ އެރުމާއި ބިވުޒަކާއް ނުވާކަމަށް ބުނާ މިހެން އެކީވުރުން ކާފަރުކުރުވިއެވެ. އަދި އިބްނުލް މުބާރަކާއި، ޙަސަނު ބުނު ޢަސްބާޤުއާއި، އިމާމު އަޙްމަދުގެ ޙަދީޘްވެރިއެއް ކުރު ސަލަފުންގެ ކިބައިގައި އެއްވަނަ (ޢުލަމާ ބާރަކުޅުމާ ދީނުގެ ތަރީގައި ހިމޭނޭ ޖިލްއުހާޖަ) ހަރުދަހަ ލިޔެ ފުރާމާގެ ތަރީގައިވާ ބަޔަށް ނިސްބަތް.

އަހަރުމެން އިސްލާމީ ތަޢުލީމީ ބަރާބަރުކަމާ އިލާމު އަބްދުލާ އެއްނބޮސް ޢިލްމާއި ބަސީތުގެ އަޚްލާޤީ ދެކަމަ ބާރަކުން ތަޙްރީން

ކާފަރުކުރުއްވުމުގައި ޒިޔާދުނުވާކަމެވެ. އަދި އެމީހުންނަކީ ދަގުފުރިގެންވާ ޖިންނީގެ މުރުތައްދުންކަމެވެ. އެމީހުން ކާފަރުކޮށްފައި އިސްލާމީ އަފުރަތިކަމުގެ ޢާލިމު އިސްލާމުދީނުގެ ބިދުޢަތްތެރިން ސުންނަތުގައި ފޮތިފުޅެއްގެ ބާކީވުން އެކަން ދީނުކުރަށްކުރުމެވެ.

މިސާލަކަށް އަލްޤާޟީކާއި، އިމާމް އަބޫބަކުރު ދަރިކަލުން އިބްނު ﷲ ގެ އައްސުންނާ ފުރުގައި، އިބްނު އަޅީ މުޙައްމަދާއި

އަލްހަސަނާލްގެ އައްސުންނާ ފުރުގައި، އަދި އިމާމުންގެ އިބްނު ހުޒައިމާގެ އެމީހުންގެ ކިތާބު ތަޢާރުކަރުމާ، އިމާމުންގެ

ސަރުދާރުންގެ އަރިހުން އެކަން ގެންނެވިއެވެ. އަދި ޝަރުޢުއްދީން އިބްނުލް ތައުޙީދުގެ ކިތާބާ ފުރުގައި މުސްލިމުންގެ

ފަރުސަތުކަ އިމާމުންނާއި އިސްލާމީދީނުގެ އަރިހުން އެމީހުން ކާފަރުކުރިކަން ޔަޤީންކުރިއެވެ. ދީނުގަޔަ މިއާދާ އަނބުރާ

އެމީހުން ޝަރުޢީކަން އަޅުކަންކުރާ މީހުންކުރުމުގައި އެހެނެއްނުވެ އިތުރުވެއްޖެނަމަ އަދި ކިހިނެއްހެއްޔެވެ!؟ އެހެންކަމުން މިހެން

ބަޔަކުވާއިރު އެމީހުން ކާފަރުވ ދަގުފުރިގެންވާކަމުގައި އުވުނުއަރާ ގަބޫލުކުރައްވާ ނުކުމެވެ.

ދެންފަހެ މިޒަމާންގައި މިއުޅޭ (ޚަވާރިޖުންގެ ފިރުޤާއަކަށް ނިސްބަތްވެގެންއުޅޭ) އިބާޟީން ދަންނަނެވެ. މިބާ އުމުރުންގެ ބާރަލް ތަނގަވަން ހާވާ ބަޔަށިދިނަމަ ފަދަ އުމުރުންގެ ދަތުރަބާއި މަގު ބަޔާމީހާ: އުމުރުންނަކީ ދޫބުރީ ޤަރުމިންނެވެ! އުމުރުން ހަމައެކަނި އިބާޟީންނަން ނިސްބަތްވެވަޑަނީއެވެ. ފަހެ އުމުރުއެގެ ވައްކަން އަމިއްޔާ އުދުން ގަދަވެ، އަދި އެސާގެ ބަޔާނެއްގެ ތެރެ ކަނޑުވެގެންވާ މިހަކު ގުދުމި އުމުރުންގެ ކާފަރުކުމާއި މަގުފަރުދުމަދު ޝައިޚު ނުކަރާނަހުވެ. އެހެންކަމުން އުމުރުންނާ އެކުވެރިވެ ދުވާލުމަކުލިފް މިހަކީ އަނިޔާވެރިވެގެންވާ އަރުދުންމިރިއެކެވެ. އުމުރަކާ ގުދުމަގެހަށް، އުމުރަކާމަދު އިސްޖާރަދުވެން ޤަރުނުއެވެ! އެއީ އޭނާ އަނިޔާވެރިކަމާއި އަރުދުން އިއްޔާނުކުރި ބިދައިން ތެއްބާވެސް އިއްޔާނުކުރުމަހުން ދާނުދުނުވެ. ދުން މިތަ ސުވާލުގައި އެއްގޮތަށް، ޤަރުމިނާއި އަދި މިޢަމާންގައި މިއުޅޭ އިބާޟީން ކާފަރުވެގެންވާކަން ނުދުކާ މިހާ، އަދި އިސްލާމުކަމުގެ އަހުލުވެރިން އިސްވެ އުމުރުން ދުކާގަން ހަނގުރާމަކުރިމި ބައިދުލަހަދުގެލުމަކުދައި، އަދި އެއީ ވަގުތުކުރާއަހުން މުދުލަހުބާކައި ކުރާކުމުއްކަން ބޮޑާ މިހާ، ފަހަ މިއާއަހުން

އިސްލާމްދީނުގެ ބަޔަކަށް އެނގިފައެއް ނުވެއެވެ! އަދި އެދީނުގެ
ވަސްވެސް ނުކުރަވައެވެ! އެއީ އޭނާ ދީނަށް ނިސްބަތްވެ، އަދި
އެއީ އެދީނުގެ އަހުލުވެރިންގެ މިހައްބަތްކަން ތަރުޙީބުދޭތެރޭގައިވާއެވެ.
الله އަމިއަނު ދަޢުވަތުއަދާކުރުން ހިމާޔަތްކުރައްވައިދިނު މިހާރަން އައްވަސް
ކަމުގައި އެކަލާނގެ ބަސްބަރަހުން ވަކިކޮށްދިނު ނުހިފެހެއްޓެވުމުގައެވެ. އަދި
الله އަމިއްލަތަން ނުޖެހޭ ނުދެއްވައިލިމީ، ފަހު އޭނާއަކަން ދެން
ނުޖެހޭ ނުވެއެވެ.

ދެންފަހެ ޒިކުރުވާ މިހާ ނަބިއްޔާ صلى الله عليه وسلم ގެ
މިބަސްފުޅު "ޔަހޫދީންނާއި ނަޞާރާއިން ނަޞާރާއިން...
ހަދައިލިމީހާއި މުސްލިމުވާ" މިއުދަ ބަދިޔޮޔަކާން ދަޢްވާރުދައްޔާ މިހާއި
ޖުމްހޫރާއި ސުންނަތުގެ ނަޞީޙަތްޔާވާދު ޤާބިލުވެގެންވާ މިހާވެ!
އޭނާއަކަން ނުވަސް އެނގެއެވެ. އަދި އޭނާއަން ނޫނީކަން
އޭނާއަކަށްވެސް ނޫނެއެވެ. މިއުދަ ބަދިޔޮޔަށްވެސް އަދި އެގޮ
ވަރައްޗަށް މިއައްމަޔާއި އަމިއާގެ ބުދުއައިން އިސްލާމްކަމުން
ބޭނުމާ ހާނަރުސޭ އަހުލުވެރިންނާ ވަދެއަވެ. އެއީ
ހާލަތުންނާ އެއުދަ މިހުންނެވެ. މިއުރުން ކާޖަހަށް ނުވެއެވެ.
އެހެނީ ޤާބިލުވެގެންވާ އިސްލާމްކަމުގެ އަބްސަލު، އޭގެ ބަރަކާތް

ނަފީކަށް، އަދި އަބްޑު ގެއްލުވާ ކަމެއް ހާނިކުރުވާގެން ދެނުމި އެކަން ފިޔަވައިގެންވާ ކަމަށް ޙުކުމް ނުކުރުވާނެއެވެ. އެހެނީ ބަރަސްޖެހޭކަމީ ވުޖޫދުވެ ދުވަހެއްގާއި އަދި ނުހިގެން ދިރުމުގައި އަބްޑު އެގޮތްނިވި. ނަމަވެސް އެއީނެވެސް ބާރުއެވުރިކުރުވި މަދުކުރުމުގެ ހަތަރަކަން ކަނޑައެޅުނުއެވެ. އަދި އެއީނެނަ ގުޅުނަކަނޑާލާ، މަދުކުރުމުގެ ހަތަރަކަން ބުނެ، އަދި އެއީނަނާކު އިނގިރޭސި އެވުގައި އެއްލެނުވުމާދު އިނޑަރަފުން ޖެހޭނެއެވެ. އޭ މިބަހައިގެ މިނުނާމުގެ ސަފަޔާނަދެ ހަށް ހުރި ގެނޑުވެ.

ދުނިޔެ ޖަހަނަމަނައި ގަބޫލުކުރާ އަލަހަނުރާ މިނުނ ދަނަނަނަވެ!

މިފަދަ ނަމްސުލައަށް ނަގައިގެން އެދިނުން ކާފަރުންގެކަމަން ދަރިފުރުއަކަން އެއްސި އިސްލާމްކަމުގެ ބަޔާނާއި، އަދި **الله**، ގާތުވެގެންވާ ރަސޫލުން ފުރައިވި ކަންތައް ނުނުގެ މިހެއް ދިރަވައި ދެވަނަ މިހެއް ނުނުވެ! އެހެނީ އަބާކުރުން ގެނުންވި ކަންތައްގެ އަދި ގޮވާލައިވި ކަންތައްގެ ބަޔާނާއި: **الله** އަށް އެއްވަސް ޝަރީކަކުރުމާ އެއްކަމުވެނުތަކުން އަޅުކަންކުރުމުގެ ވާޖިބުކަމާއި، އަދި އެކަލާނގެއަށް ހަމައެކަނި އިޚްލާސްތެރިކަމާއި، އަދި އެކަލާނގެއަށް ވާޖިބުވެގެންވާ ޙައްޤުތަކާއި ކަމުގައިވާ ކަންތައްވެސް

ބައިވެރިނުކުރެވޭކަމާއި، އެކަލާނގެ ނަފްސުވުރެ ޝަރީޢަތްތަކާއި ބާރުގަދަކަމާ ފުރިހަމަ ސިފަތަކާއި މާތް ސިފަވަންތަ ސިފަތަކަށް. ދަންނަވަން އުޅޭތީވެ ގެންގުޅުއްވާ ކަލާނގެއާ ޒިކުރުގައި، އެކަމަ ނަބިއްޔާގެ ބާރުގަދަކަމުގެ މިއަދު ތަކަށް ވަރުގަދަކަމާ! އެއީ އަންނަ

لَا إِلَهَ إِلَّا الله ކިޔާ، އަދި އަންނައި މުސްލިމުއްކަމަށް ދަރުމަވަންތަރަސޫލުއްލާހު. އެހެނީ އަންނަ ޝަހާދަތް ސިފަކުރު، އަންނަ ބުނި ތަޢުލީމުގެ ކަލަމަ ގެއްލުމަށްވުރެ. އެހެންކަމުން ޝަރީޢަތުގެ ކަލަމަ ހިތުގައިކަން އަންނައަން ފަރިޔާއް ނުކުރާނެއެވެ. އެހެނީ އަންނަ ޙަރާމްކުރެއްވި، އަދި ޖަހަންނަމުގެ ކަލަމަށް ވަރަކަތުއްކާ ބަސްބުނީއެވެ." މިއެވެ.

ޝައިޚު މުޙައްމަދު ބިން ޢަބްދުލް ވައްހާބުގެ މަންހަޖަކީ، ސަލަފުންނަށް ތަބާވުން އެކަމަށް ގޮވާލުން

އަދި ޝައިޚު މުޙައްމަދު ބިން ޢަބްދުލް ވައްހާބުގެ ދަޢުވަތާއި މަންހަޖު ބަޔާންކުރައްވާ އިބްނު ސަޢްދާން ވިދާޅުވިއެވެ:

«ونهى عن الابتداع في مسائل الدين، وأمر بمتابعة السلف الماضين في الأصول والفروع من مسائل الدين... وقد اتبع رحمه الله سبيل المؤمنين، فكان على ما كان عليه السلف الصالح، والأئمة المهتدون في باب معرفة الله وأسمائه وصفاته، وباب العمل والعبادة لا يخالفهم في كل ذلك، لكن من خرج عن سبيلهم، وعدل عن منهاجهم، كالجهمية والمعتزلة وغلاة عبادة القبور» «الضياء الشارق في رد شبهات الماذق المارق»

މާނައީ: "އެކަލޭގެފާނު ދީނުގެ މައްސަލަތަކުގައި އަލަށް ކަންކަން އުފެއްދުން މަނާކުރައްވައިއެވެ. އަދި ދީނުގެ ކަންކަމުގެ އަޞްލުތަކާއި ފުރޫޢު ކަންކަމުގައިވެސް އިސްވެދިޔަ ސަލަފުންނަށް ތަބާވުމަށް އަމުރުކުރެއްވިއެވެ... އެކަލޭގެފާނު ތަބާވީ މުއުމިނުންގެ މަގަށެވެ.

އަދި އެކަލޭގެފާނު ހުންނެވީ ސަލަފުއްސާލިޙުން އަދި ތާބިޢުންގެ ތިބިގެންވާ އިމާމުން ޔިއްބިލް ކަނޑައެޅޭ މަތީގައެވެ. އެއީ الله ތަޢާލާ މަޢުރިފަތް ދެނެގަތުން، އެކަލާނގެ އިސްމުފުޅުތަކާ ސިފަފުޅުތަކާ ބާބުގައެވެ. އަދި ބަޔާނާއި އަޤީދާގެ ބާބުގައިވެސްވެއެވެ. އެހުރިހާ ކަންތައްތަކަކީ އެކަލޭގެފާނު އެބޭކަލުންނާ ޚިލާފު ނުވެއެވެ. ޚިލާފުވަނީ އެބޭކަލުންގެ ފަހު ޤުރޫން ނިކުމެ، އެބޭކަލުން މަންހަޖުން ކަސްތިޔާރުވި ޤަރްމިންނާއި މުރްޖިޢީންނާއި ޤަދަރީން އަޝްޢަރީންނާއި ޖަހްމިއްޔާއިންނާއި ޝީޢާއިންނެވެ." މިއެވެ.

ޖަހްމީންގެ މައްސަލައާމެދު، އަދި [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،
ޢާއްމުންނަށް ޙައްޤާ ބާޠިލު އޮޅުވާލަދިނިކަން!

އަދިވެސް ޝެއިޚު އިބްނު ސަޙްމާނު ވިދާޅުވިއެވެ:

(وقد ذكرنا فيما تقدم أقوال أئمة الإسلام من السلف والخلق في تكفير الجهمية، وعباد القبور، وأنه قد بلغتهم الدعوة، وقامت عليهم الحجة، وذكرنا أقوالهم في التحذير عن سائر أهل الأهواء والبدع، وعدم مجالستهم، والسلام عليهم ووجوب هجرهم، والبعد عنهم، فمن أوهم العامة الذين لا معرفة لهم بمقالات الطوائف بأن هؤلاء الجهمية، وعباد القبور، والإباضية حكمهم وما يقال فيهم حكم أهل الفترات، ومن ليس عندهم من آثار الرسالة والنبوات ما يعرفون به الهدى، ممن لم تقم عليه الحجة ببلوغ الدعوة، وحكم من أخطأ في المسائل التي تنازع فيها أهل القبلة مما قد يخفى دليله فقد لبّس الحق بالباطل وفتح باب المغالطة، وأوقع العامة في الشر،

فالواجب عليكم أن تقوموا لله مثنى وفرادى، وأن تنظروا بعين البصيرة في كلام أئمة الإسلام، وأن لا تأخذكم العزة بالإثم»

«كشف الشبهتين»

މާނައީ: "އަހަރުމެންވާނީ ކުރިންދިޔަ ބައިގައި އިސްލާމްދީނުގެ އިމާމުންކަމުގައިވާ ސަލަފުންނާއި ޚަލަފުންގެ ބަސްތަކަށް ޢަރްޟުކުރުމާއި، ޤަބޫލުކޮށް އަޑުއަހަންކުރާ މީހުން ހާމަކުރުމުގައި ގެނެސްފައިވޭ. އެމީހުންނަށް ދަޢުވަތް ފޮނުވާފައިވާގޮތައި، އެމީހުންގެ މައްސަލަތް ބުއްދިން ގާއިމުވިކަމެވެ. އަދި އެނޫންވެސް ހުރިހާ އަމިއްލައަށްދުނިޔޭގައި ބިދުޢަތަކުގެ އަސަރުފޯރުވައިންނާމުދު އިންސާފުވެރި، އަދި އެމީހުންނާއެކު މަޝްވަރާކޮށް ނުހޯދާދޭ، ސަލަފުންވެސް ނުކުރުމާއި، އެމީހުންނާ ގުޅުންކަނޑާލާ، ދުރުވެގެން ވާޖިބުވެގެންވާގޮތު އެބަސަރުކުރުން އަރިހުން އައިސްފައިވާ ބަސްތަކަށް ބަޔާންކުރައްވާށެވެ. ދެންނަވަން ބައިގަނޑުތަކުގެ ބުނުމެކާއި ޤަބޫލުކުރެއްވި ވާހަކައާއި ޢަރްޟުކުރުމާއި، ޤަބޫލުކޮށް އަޑުއަހަންކުރާ މީހުންނާ އިބާދަތުގެ ބާރުވާދު ވަރުދުއަރުވާ، އަދި އެމީހުންނާމެދު ބުނެވޭ ބަސްނަގާދުވެސް ވަރުދުއަރުވާ، އެއީ (ދަރަސްތޫރުގެ ދުނިޔޭގައި

ދަޢުވަތުނުފޯރާ ތިބި) ފުރަތަރުގެ އަހުލުވެރިންގެ ބުނުމުގައިވާ ބައެކޭ، އަދި އެބަޔަކަށް ހިދާޔަތު އެނގޭނެފަދަ ރިސާލަތާއި ނަބީކަލުގެ އަޤަރުބައް އެބަޔަކުގެ ގޮތުގައި ނަމް ބައެކޭ، ދަޢުވަތު ފޯރައިގެން އަދި އެމީހުންގެ މައްޗަށް ހުއްޖަތް ޤާއިމުނުވާ ހިނދަކު، އަދި ޤިބްލައިގެ އަހުލުވެރިން އެކަންކަމާދުރު ހިފާފުލު ދެބަސްވި، **ތަރުޖީހު** **ވަސްވަސާތަކަށް މައްސަލަތަކުގައި ގޯސްހިތުގެ ބުނުމާ ބުނު ވަރުގެ** އަރުވައިފިވިޔާ؛ ފަހެ ބައްޔާއި ބާރުލު އެއްކަލަމާ، ގޯސްހިތުގައި ދޭތެ ހިލުމާ، ޔާއްލު ބޮޑު ނަބަރާކަތް ވަޤުތާއިފިއެވެ. އެހެންކަމުން ޝިރުކާއިމީހުންގެ ވަގުތުން ވާޖިބުވެގެންވާ، އެކަކާއި ދިރިދިޔުމުގެ ގޮވުމުގައި ﷲ އަރުޙަމާއި ތިރުވި، ބަސީރަތުގެ ޙުކުމް އިސްލާމްދީނުގެ އިމާމުންގެ ބަސްފުޅުތައް ބަލާލާށެވެ. އަދި އިއްޔަކާއި ބޭކަން ފާހަގަކުރަމުން ގެންދިޔަކަންދިނުމެވެ..." މިއެވެ.

ﷲ ގެ ސިފަފުޅުތައް ބަދަލުކޮށް އިންކާރުކުރާ މީހާ، މުޝްރިކަކަށްވުރެވެސް ނުބައިވެގެންވާކަމާއި، "ޢަޤީދާގެ ބައެއް މަސްއަލަ" ތަޖުދީ ސިފަފުޅުތައް ބަދަލުކުރާ މީހާއި، އުޞޫލިއްޔަތަށް އިންކާރުކުރާ މީހެއްކަމަށް!

އަދި ކިއެއްޔަ، ނަޖްދު ދަޢުވަތުގެ އިމާމު: ޝައިޚު މުޙައްމަދު ބިން ޢަބްދުލް ވައްހާބު ވިދާޅުވެއްވެ:

«فمن أنكر الصفات، فهو معطل، والمعطل شر من المشرك؛ ولهذا كان السلف، يسمون التصانيف، في إثبات الصفات: كتب التوحيد، وختم البخاري صحيحه بذلك، قال: كتاب التوحيد ; ثم ذكر الصفات، بابا، بابا.

فنكتة المسألة: أن المتكلمين يقولون: التوحيد لا يتم إلا بإنكار الصفات، فقال أهل السنة: لا يتم التوحيد إلا بإثبات الصفات، وتوحيدكم، هو التعطيل؛ ولهذا آل هذا القول ببعضهم إلى إنكار

الرب تبارك وتعالى، كما هو مذهب ابن عربي، وابن الفارض، وفئام من الناس، لا يحصيهم إلا الله.

فهذا بيان لقولك: هل مراده الصفات؟ أو الأفعال؟ فبين السلف: أن العبادة إذا كانت كلها لله عن جميع المخلوقات، فلا تكون إلا بإثبات الصفات، والأفعال ; فتبين أن منكر الصفات، منكر لحقيقة الألوهية، لكن لا يدري ; وتبين لك أن من شهد أن لا إله إلا الله، صدقا من قلبه، لا بد أن يثبت الصفات، والأفعال، ولكن العجب العجاب: ظن إمامهم الكبير، أن الألوهية، هي القدرة، وأن معنى قولك: لا إله إلا الله، أي: لا يقدر على الخلق إلا الله!» «الدرر السنية في الأجوبة النجدية»

މާނައީ: "ﷲ ތަޢާލާގެ ޞިފަފުޅުތަކަށް އިންކާރުކުރާ މީހާ މުވައްޙިދު (ޞިފަފުޅުތަކަށް ނަފީކޮށް ތައުޙީދުކުރާ މީހެކެވެ). އަދި ތައުޙީދުކުރާ މީހާ މުޝްރިކަކަށްވުރެވެސް ނުބައި މީހެކެވެ! މިހެންވެ ސަލަފުންގެ ބޭކަލުން، ޞިފަފުޅުތައް ޘާބިތުކުރައްވާ [illegible] ފޮތްތަކައްވެސް [illegible] [illegible] [illegible]! އަދި

އަލްބުޚާރީގެ ޞަޙީޙު ނިންމާލައްވާފައިވަނީ އެއިންނަށް! ވިދާޅުވިއެވެ: "ކިތާބުއް ތައުޙީދު!" ދެން ސިފަތުގުޅޭ ބާބަކަށް ފަހު ބާބު ދިރާސާކުރައްވައިފިއެވެ.

މައްސަލާގެ ނުކުތާއަކީ: ޢިލްމުލް ކަލާމުގެ އަހުލުވެރިން (އަޝްޢަރީންނާ ތަޤުލީދުކުރާ މީހުން) ބުނަނީ: ސިފަތުގުޅޭ އިސްތިޢާރާކޮށްގެން ވެސް ތައުވީލު ކުރަން ނުވާނެއެވެ. ދެން ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިން ބުނެއެވެ: ސިފަތުގުޅޭ ޤުރްއާނާ ޙަދީޘްތަކުން ވެސް ތައުވީލު ކުރަން ނުވާނެއެވެ. އަދި ކަލާމީންގެ ތައުވީލުކުރި ތައުވީލުކުރުމީ. މިހެންވެ އެމީހުންގެ ބަސް މީހުން ރަނގަޅު ތަރުޖަމާކޮށް އިސްކަންދޭ ގޮތަށް ދެކިލައްވައެވެ. އެއީ އިލްމު އަޅުގަނޑުމެން، އިލްމުގެ ފުރިހަމަކަމާއި، މިސްކީނުކަމުގެ ސިފަތަކުން الله ވަޙީން ވެސް ބައްދަލުވާކަމާއި ބައިގަނޑުތަކެއް މައުލޫމާތު ދޭކަށެވެ.

އެހެންކަމުން މިއީ ރިވާގެ ބަރަކާތް ބުނީ: (الله ދެންނެވިފައިވާ) މުރާދަކީ ބިލުގުރުގުތަކާ ނުވަތަ ފުރުޖުގުޅުވުމުގެ ވާހަކަ ބަޔާނުކުރުމެވެ. ސަލަފުން ބަޔާންކުރައްވާ: އަޅުގަނޑު އަހަރެމެން ހަރާގަ މަތިވެރިން ދަރަޖަ الله އަޅުވާނަމަ، ފަހު ބިލުގުރުގުތަކާއި އެކަލާނގެ ފުރުޖުގުޅުމަށް ދަރަޖަފިލާވަޅުން ވެސް އެކަން ނުވާނެއެވެ.

އެހެންކަމުން ބަޔާންވެގެން ދިޔައީ ބިރުވެރިކަން އިސްލާހުކުރާ
ވިޔާއީ؛ އުޅުއްވިއްޔާ ބަޔާންވެގެން އިސްލާހުކުރާ ވިސްނައިލާށެވެ.
ނަމަވެސް އާންމުން އެކަން ނޭނގެނީއެވެ. އަދި މިބާއަން
ބަޔާންވެގެންދިޔައީ ހިތުން ތެދުވެރިކަމާއެކު لا إله إلا الله އަން
ހިފެއްޖެ މީހާ ސުވަރުގެއަށް ވިޔާ الله ގެ ބިރުވެރިކަމާއި
ފުރިހަމަކަމަށް ޝަރުތުތަކަން ޝަރުތުތަކެވެ. ނަމަވެސް ބަޔަކުހުން
ފުރިހަމަވާ ބަޔަކުބަލި އެއިރުންގެ ބޭނުން އިމާމު (އަލްއަޝްޢަރީ)
އުޅުއްވިއްޔާ ކުރަންވެސްތަކަން ކަމުގައި ހިތްވަރުދެވެ. އަދި لا إله
إلا الله ގެ މާނައަކީ الله ފިޔަވައި ޙައްޤުކުރައްވަން ކުރަނުވާނެ
ތަރާއީއް ނުވާކަމަށެވެ!" ވިއެވެ.

މިއަދު އަޝްޢަރީންކަމުގައި ފާހަގަވެގެން ތިބީ ގިނަބަޔަކު،
އެއީ ސީދާ ޖަހްމީންގެ ޢަޤީދާގައި ތިބީ ބައެއްކަމާއި،
ސުންނަތް ޖަމާޢަތުގެ ތެރޭގައި އަޝްޢަރީން ނުގުޅޭނެކަން!

ޝެއިޚު ޢަބްދު الله އަބާ ބުޠައިން ވިދާޅުވިއެވެ:

(فاعلم أن أكثر أهل الأمصار اليوم أشعرية، ومذهبهم في صفات الرب سبحانه وتعالى موافق لبعض ما عليه المعتزلة الجهمية فهم يثبتون بعض الصفات دون بعض، فيثبتون الحياة والعلم والقدرة والإرادة والسمع، والبصر والكلام، وينفون ما سوى هذه الصفات بالتأويل الباطل.

مع أنهم وإن أثبتوا صفة الكلام موافقة لأهل السنة، فهم في الحقيقة نافون لها، لأن الكلام عندهم هو: المعنى فقط. ويقولون: حروف القرآن مخلوقة، لم يتكلم الله بحرف، ولا صوت; فقالت لهم الجهمية: هذا هو نفس قولنا: إن كلام الله مخلوق، لأن المراد: الحروف، لا

المعنى. ومذهب السلف قاطبة أن كلام الله غير مخلوق، وأنه تكلم بالقرآن حروفه ومعانيه، وأنه سبحانه يتكلم بصوت يسمعه من شاء.

والأشعرية لا يثبتون علو الرب فوق سماواته واستواءه على عرشه، ويسمون: من أثبت صفة العلو والاستواء على العرش مجسما مشبها، وهذا خلاف ما عليه أهل السنة والجماعة، فإنهم يثبتون صفة العلو والاستواء كما أخبر سبحانه بذلك عن نفسه، ووصفه به رسوله صلى الله عليه وسلم، من غير تكييف ولا تعطيل. وصرح كثير من السلف بكفر من لم يثبت صفة العلو والاستواء. والأشاعرة وافقوا الجهمية في هذه الصفة، لكن الجهمية، يقولون: إنه سبحانه في كل مكان، والحلولية والأشعرية يقولون: كان ولا مكان، فهو على ما كان، قبل أن يخلق المكان والأشعرية: يوافقون أهل السنة في روية المؤمنين ربهم في الجنة، ثم يقولون: معنى الرؤية: إنما هو زيادة علم يخلقه الله في قلب الناظر ببصره، لا رؤية بالبصر

حقيقة عيانا; فهم بذلك نافون للرؤية، التي دل عليها القرآن، وتواترت بها الأحاديث عن النبي صلى الله عليه وسلم.

ومذهب الأشاعرة أن الإيمان مجرد التصديق، ولا يدخلون فيه أعمال الجوارح، قالوا: وإن سميت الأعمال في الأحاديث إيمانا، فعلى المجاز لا الحقيقة.

ومذهب أهل السنة والجماعة أن الإيمان تصديق بالقلب، وقول باللسان، وعمل بالجوارح. وقد كفر جماعة من العلماء من أخرج العمل عن الإيمان. فإذا تحققت ما ذكرنا من مذهب الأشاعرة، من نفي صفات الرب سبحانه غير السبع التي ذكرنا، ويقولون: إن الله لم يتكلم بحرف ولا صوت، وأن حروف القرآن مخلوقة، ويزعمون أن كلام الرب سبحانه معنى واحد، وأن نفس القرآن هو نفس التوراة والإنجيل، لكن إن عبر عنه بالعربية فهو قرآن، وإن عبر عنه بالعبرانية فهو توراة، وإن عبر عنه بالسريانية فهو إنجيل. ولا يثبتون رؤية أهل الجنة ربهم بأبصارهم. إذا عرفت ذلك، عرفت

خطأ من جعل الأشعرية من أهل السنة، كما ذكره السفاريني في بعض كلامه، ويمكن أنه أدخلهم في أهل السنة مداراة لهم، لأنهم اليوم أكثر الناس، والأمر لهم، مع أنه قد دخل بعض المتأخرين من الحنابلة، في بعض ما هم عليه) (الدرر السنية)

މާނައީ: "ދަރިންނޭވެ! ރަސޫލާގެ ދީނަ ވެރިންނަކީ މިއަދު އަޝްޢަރީންނެވެ! އަދި ރައްބާ ތަޢާލާގެ ސިފަފުޅުތަކާއި އުމުރުން ގޮސްދާ ފަރުޤަކީ ޤަވުމީ ދުނިޔޭން ދިޔަ ބަޔަކު ކަނޑަނާ ދިޔާވާ އެއްބަސްވާ ފަރުޤަކަވެ! އެގޮތުން އުމުރުން ބަޔަކު ސިފަފުޅުތަކުގެ ބަޔަކުތާއި އަނބުރާބަޔަ ސިފަފުޅުތަކު ފުޅުބަތަލުކޮށެވެ. އެގޮތުން ދިޔާވާ ޖަހްމިއްޔާއާއި، އިޢުތިޒާލުއާއި، ކުރާމިއްޔާއާއި، އިޝްތަރާއާއި، އަޚްޢަރީސްޓުވާއި، ބާޠިނީވާއި، ފަރަގުތުރުމުގައްކަކުން އުމުރުން ފުޅުބަތަލުކޮށެވެ. މިންނޫން ސިފަފުޅުތަކު އުމުރުން ބާކީލު މާނަ އަނބުރާލުންތަކުން ނަފީކުރެއްވެއެވެ.

އުމުރުން ހަމަޖެހޭ ސުންނަތާ އެއްބަސްވާގޮތުގެ ވާހަކަފުޅުތަކުގައި ސިފަ ފުޅުބަތަލުކުރައްސެ، ފަހު ބަޔާނުކުރައްވާ އުމުރުންނަކީ އެސިފަ ނަފީކުރާ ބައެކެވެ. އެކަނި އުމުރުންގެ ގޮތުގައި ކަލާމުއާއި ހަވާލުކަނި

ވާނަހެވެ. އަދި އެމީހުން ބުނާގޮތުގައި ޤުރްއާނުގެ

އަކުރުތައްބަދަލުކޮށްލައިވެސް މަޢްލޫމާތުދެއްވައެވެ. ބަރަކާތުން އަދި

އަޅަކުން ﷲ ތަޢާލާ ވާހަކަފުޅު ނުދައްކަވާކަމަށެވެ. ދެން ތަރުޖަމީން

އެއަށްފަހު ނަޙަވީން ބުނީއެވެ: "ބަޖަ ތިއުޅޭ ހަމަ އަހަރުމެންނަށް

މިބުނާ ބަހެވެ: ﷲ ގެ ކަލާމުލްލާހި މަޢްލޫމާތު!" އެހެނީ އެގޮ

މުޙާރަބާ ހަރުކާތްތަކާއި އަޅުގަނޑުތަކެވެ. ވާހަކައެއް ނުދެވެ. ހިތާ

ސަލަފުންގެ މަދްރަސާ ﷲ ގެ ކަލާމުލްލާހި މަޢްލޫމާތު ނުދެވެ.

އަދި ޤުރްއާނުގެ އަކުރުތަކާއި ވާހަކަތަކާއި އަކަމާނުގެ އެޤުރްއާނުން

ވާހަކަފުޅުތައްކަމަށްވިއެވެ. އަދި އެކަމާނުގެ ވާހަކަފުޅުތައްކަމަށް

އަޅުއްވެ. އެކަމާނުގެ ދިރާސާކުރެއްވި ވާހަކަ އަޅުއްވިވެއްޖެއެވެ.

އަދި އަށްޖެހިން ﷲ ތަޢާލާ އުޅުއްވާ މަޖިލީހި އެހެނިހެ

ފެނުނުވާހަކަމާ، އަދި ހަރަކާތް މަޖިލީހި އަރާވިޔަނުވާހަކަ

ފަރިތަނުކުރެވޭ. އަދި ހެދުނު (މަޖިލީހި ފެނުނުވާން) އަދި

ހަރަކާތް މަޢްލޫމާތު އަރާވިޔަނުވަގުތު ނަހަރު ފަރިތަކުރާ ބަހުނުހަކަން

އަވަހަށް ނަހަނުދުނީ މުޖަހުދުވާން (ޖިސްމުވާން ބައްޖަނުކުރާ)

މުށަހަވެއްޖެ (ވައްކަރުކުރާ މިހެން) ކަމަނަވާ! މިއީ އަހަރުން

ސުނަހާ ވަރުޖަމާރަހެ ޖިވަހުވި ގެމާއި ހުރާވުވެއްނާ ކަމަކުވެ.

އެހެނީ ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިން، މަތީގައިވުމުގެ ސިފަތާއި އިސްތިޤާމަތުގެ ސިފަ ޘާބިތުކުރެއްވެ. އެއީ އެކަލާނގެ ނަސްރުދެއްވާ ހަބަރުދެއްވާ، އަދި އެކަލާނގެ ރަސޫލާ صلى الله عليه وسلم ސިފަކުރައްވާފައިވާގޮތަށް، ކިރިސްއަކަން ކަނޑައެޅިގެންމި، އަދި ތަބުރީކާން ގެއްލުވާލުމުއ ނެތީއެވެ.

މަތީގައިޘާބިތުވެހުރުމާއި (އަރްޝަން) އަރާޘާބިތުކަމުގެ ސިފަ ޘާބިތުކުރުމަކީ ދީނުން ކާފިރުވެގެންވާކަމަށް ސަލާމަތުންގެ އެމަށް ބޭކަލުންނެއް ބަރިބަލާކަން ވިރުޖުވިއްޖެއެވެ. އަޝްއަރީންވަނީ މިބިރުގައި ތަސްލީމްވެ ޢަމަލުކޮށްލާނެވެ! ނަމަވެސް ތަސްލީމް ބުނަނީ: الله ތަޢާލާ ހުރިހާ ކަންތައްތަކެވެ. އަދި ހުރިހާ ޢަޝްއަރީން ބުނަނީ އެކަލާނގެ ޘާބިތުވެހުރެ އަދިވެސް މަޤާމު ހަމަ ހުރިގޮތުގައި، އަދި (މިހާރުވެސް) އެކަލާނގެ ޘާބިތުވެހުރި އިރުވެސް ޘާބިތުވުމާއި ގޮތަށް، ތަސްލީމް ހަރުދަނާކުރުމުގެ ޙާލަތު ޘާބިތުވާ ގޮތަށެވެ.

ސުވާލުގައި މުޢުމިނުންނަށް الله ތަޢާލާ ފަރުމާގެ މައްސަލާގައި އަޝްއަރީން ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިންނާ އެއްބަސްވެއެވެ. ދެން އެއަށްފަހު ބުނެއެވެ: ފަރުމާގެ މާނައަކީ: ބަލާ މިހާގެ ހިތުގައި الله ހަރުދަނާކުރެއްވުމެވެ! އިޝާރާ ބަޔާނުގައި ހަމަޖެހުން

ތެދުން ފެނުމުގައި ނޫނެވެ! ދަރަ އެމީހުން އެވަނީ އެބަހުން ޤުރްއާނުން ދަލީލުކުރި، ނަބިއްޔާ صلى الله عليه وسلم ގެ އަރިހުން މުތަވާތިރުކޮށް އައިސްފައިވާ ފެނުމުގެ ސިފަ ނަޤުލުކޮށްފައެވެ.

އަޝްޢަރީންގެ މަޛްހަބުގައި އީމާންކަމަކީ ހުސްއެކަނި ތެދުކުރުމެވެ. އަދި ގުނަވަންތަކުގެ ޢަމަލުތައް އެއަށް ނުވައްދައެވެ. އެމީހުން ބުނޭގޮތުގައި ޙަޤީޤަތުގައި ޢަމަލުތަކަކީ އީމާންކަމުގެ ނަންދީފައި ހުއްޖަސް އެއީ މަޖާޒީއެއްވެ. ޙަޤީޤަތަކަށް ނޫނެވެ.

އަހުލުއް ސުންނާ ވަލްޖަމާޢަތުގެ މަޛްހަބުގައި އީމާންކަމަކީ ހިތުގެ ތެދުކުރުމާއި، ދުލުގެ ބުނުމާއި، ގުނަވަންތަކުގެ ޢަމަލެވެ. އީމާންކަމުން ޢަމަލު ބޭރުކޮށްލާ މީހުން މުރުޖިޢީންގެ ޚިލާފަށެވެ. ހާމަވެ ކުރެއްވިއެވެ.

ދެންފަހު އަހަރުމެން މިބަޔާންކުރި ގޮތަށް އަޝްޢަރީންގެ މަޛްހަބު ތެރޭގައި ދިމާވެގެންނަމަ، އެއީ އަހަރުމެން ބަޔާންކުރި ހަމަ ސިފަ ދެން ހުރި ސިފަތަކެއް ނަފީކޮށް، އެމީހުން ބުނާގޮތުގައި: الله ތަޢާލާ ޙަޔާތުގައި އަދި ވާގިވަންތަ ވަރުގަދަކަމުގެ ނުކުތާތަކާއި، އަދި ޤުދުރަތުގެ އަދި ...ގެ ސިފަތަކާއި ބުނެއެވެ. އަދި ...

ތަޢާލާގެ ކަލާމްފުޅަކީ އެއް މާނަހައްކަތަކުން ތަޢުވީލުން، އަދި ޤުރްއާނަކީ ހަމަ ސީދާ ތައުރާތު އަދި އިންޖީލުކަމަށް ތަޢުވީލުން، ނަމަވެސް ޢަރަބި ބަހުން ތަޢުބީރުކުރާ އެއީ ޤުރްއާން ކަލާމްފުޅުގައި، އިބްރާނީ ބަހުން ތަޢުބީރުކުރާ ތައުރާތުކަމުގައި، އަދި ސިރިޔާނީ ބަހުން ތަޢުބީރުކުރާ އެއީ އިންޖީލެވެ. އަދި އެމީހުން ސުވަރުގެ އަހުލުވެރިންގެ ލަފުޒުން ޢަރަބު ފުސްޙަނަކަމުން ޤާބިލުން ނުކުރެއްވެ. މިކަންކަން ތިބާއަން އެނގިއްޖެނަމަ: ތިބާއަން އެނގިގެންދާނީ އަހުލުއް ސުންނަތާ ޖަމާޢަތުގައި އަޝްޢަރީން ހިމެނޭ މިހުން ކަލާމްއޮތީ. އެއީ އަހްސަމަޒާނީ އަޤުސާމް ބަޔާން ވަނަގަދި ބުނެފައިވާގޮތަށް. އަޝްޢަރީން ފަދައިން ސުންނަތައް ވާހަކަ އެމީހުން (ޝަރުޢީ ދަލީލު

އަދި އެމީހުންގެ ހިބައިން ގައުމުވުރު ތިބިދާނީ ބިރުން) މުޤާރަބާތުން މަޖުއްދުވާލަވެގެންކަމަށް ވަދާނުއްވެ. އެއީ އެމީހުންނަކީ މުއަދު މުސްތަޤިލުންގެ ބަރުގައި ތިބި ގިނަ މީހުންނެވެ. އަދި ބާރުވެރިކަން އަޅި އެމީހުންނަށެވެ. އެއާއިލާ ޖަމާޢަތުގެ ބަރުއިން ޖުމުލަގެ ބައެއް މީހުންވެސް، އެމީހުން ތިބި ބައެއް ކަމަކަށްވަން

ވަދުފައިވެއެވެ." މިއެވެ.

ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިއެއްގެ ތެރޭގައި ހިމެނުމާމެދުވެސް ވާހަކަހުރީ މިހެންނެވެ! ދެންފަހެ އަހްލުއް ސުންނާ ވަލްޖަމާޢަތުގެ ތެރޭގައި ހިމެނުން ޚިލާފުން، ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިންގެ އިމާމުންކަމުގައި: ސުންނަތުގެ އެންމެ ބޮޑި އަބޫޙަނީފާ ދެއްކުވާފަދަން މަޝްހޫރު "އިލްމުވެރިން" ވަޙީ ކާސްވިޔާވެ! ނުވަތަ ސުންނަތުގެ ޢަޤީދާގެ އަހުލުވެރިޔަކަށް ނުވެއްޖެ، އެއާއާ އުޅި ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިންނަށް ހުރި އިމާމަކަށްވެދާ އަސްލެއްކަމުގައި އަސްލު ބަޔަކުބުނެވެ! އަދި ހިއްސާ، ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިންގެ ތެރޭގައި އެމީހަކު ނުހިމަނާ، އަދި އިމާމުއްގެ ގޮތުގައި ނުބަލާ، ނުވަތަ ބިދުޢަތްވެރިއެއް ކަމުގައި ބަލާނީމާ: ޖަހައްނަމް ދޮވެ ބާލީމަން ވައްޖެހުއި ހުރި ޖަހައްނަމީ ހަރާކަތް މީހެއްކަމުގައި ބޮޑުބަލަހައްޓާ ބިދުޢަތްތަކެއް އެއް ބިދުޢަތެއްވެ!

އަސްއަލަތުން އުޞޫލުން މަތިވާ ކަންތައްތަކުގައިވާ: އަލިވާކަމުގެ ދިރިއުޅުމުގެ މަސްލަހަތުތައް އިސްލާހުކުރުން، ދައުލަތެއް މުސްލިމުންގެ ކަންކަމުގައި ގޮތް ޚިޔާލުތަކުން، ހިތްޕާ ދަލީލަކުން އިންސާފު ބޭނުންވާ މިފަދަ ދީން ފިލުވައި ހިތި މިސްކީން ހިފާހަށް، ބިދުއަތް،

މުރުތައްދު ކާފަރެކެވެ! ފެނުނު ވަރަކަށް އެމީހަކު ދަށްކޮށްލާ ދެރަކޮށްލާ، ގުޅުންކަނޑާލާ ހަދަން ޖެހޭނެއެވެ.

އަދި ކިއެއްތަ، އެއިން މީހެއްގެ ބަޔެއް ގެނެސްވާ މީހާއިވެސް ބޮޑު މުންކަރާތެއް ގެންނަ، އެމީހުންނާ އެއްބައިވެ މުވާޚާތުކުރާ މީހެއްކަމުގައި ހަދާ، އެމީހަކާމެދުވެސް އިސްޢާރުދީ ކަނޑާފައްޅާރަހެވެ! ކޮންތަކު ބޮޑު އޮތުމާމެދުގައިހުރެތޯ!؟ ﷲ ގެ ޒާހިރުބުން ބަހައްތުތަކި އެފިރުނގެ ގޮތުގައި މިހާ ދެރަ އެއްޗަކަށްތޯ، އަނބުރާކަށުން އެފިރުނގެ މަސްތަރުވި ހިތި ކަންކަމުގެ އުތުގައި ޖެހުމަށް ތުރަބުތަކާ ބުޅުރުއް ނުވެ ކަންކަމެވެ!

އަހަރުމެންނަކީ ސަލަފުންގެ ބަސްފުޅުތަކުން ބޭރުވާނެ ބައެއްނޫން!

އަދިވެސް ޝައިޚު މުޙައްމަދު ބިން އަބްދުލް ވައްހާބު ވިދާޅުވިއެވެ:

(ولا نحكم على أحد من أهل القبلة، الذين باينوا لعباد الأوثان والأصنام والقبور، بمجرد ذنب ارتكبوه، وعظيم جرم اجترحوه؛ وغلاة الجهمية والقدرية والرافضة، ونحوهم ممن كفرهم السلف، لا نخرج فيهم عن أقوال أئمة الهدى والفتوى، من سلف هذه الأمة، ونبرأ إلى الله مما أتت به الخوارج، وقالته في أهل الذنوب من المسلمين) (الدرر السنية)

މާނައީ: "އަދި ބުދުތަކާއި ޤަބުރުތަކަށް އަޅުކަންކުރުމުން އެއްކިބާވެ ވަކިވެގެންވާ ޤިބްލައިގެ އަހުލުވެރިންގެ ތެރެއިން އެކަކަށްވެސް، އެމީހުން އަރައިގަތް ފާފައަކަށްޓަކައި، އަދި އެމީހުން ކުރި ޢަޒީމާއެއްގެ ޖުރުމަކަށްޓަކައި އެއިން މީހުންގެ މައްޗަށް (ކުފުރުގެ) ޙުކުމް އަހަރުމެން ނުޖަހަމެވެ. އަދި ޖަހްމީންނާއި ޤަދަރީންނާއި ރާފިޟީންގެ ހައްދުފަހަނައަޅައި މީހުންނާއި، އެނޫންވެސް

އެމީހުންނަކީ ކާފަރުންކަމުގައި ސަލަފުން ކަނޑައަޅުއްވި މީހުން ދަންނައެވެ، ފަހެ އެމީހުންނާމެދު މިއުއްމަތުގެ އިސްވެދިޔަ ސަލަފުންކަމުގައިވާ ހިދާޔަތާއި ފަތުވާގެ އިމާމުންގެ ބަސްބަހުން އަހަރުމެން ބޭނުންވަމެވެ. އަދި ޚަވާރިޖުން ގެނައި ކަންތަކުން، އަދި މުސްލިމުންގެ ތެރެއިންވާ ފިތުނައިގެ އަހުލުވެރިންނާމެދު އެމީހުން ބުނި ބަސްބަހުން އަހަރުމެން ﷲ ހަޟްރަތަށް ބަރީއަވަމެވެ." މިއެވެ.

ސަލަފުންގެ ބަސްފުޅުތަކުން ބޭނުންވާނަކަމަށް ވިދާޅުވެ އެކަމަށް ދަލީލުކޮށްދެއްވި ބޭކަލުންނަކީ މިމީހުން ދަލީލުކުރާ ގޮތުގައި ބިދުޢަތްތެރިންނާމެދު ސަލަފުން މުޢާމަލާތްކުރެއްވި ސާފު ގޮތްތަކާއި ބަސްފުޅުތަކުން ބޭރުވެ، އަމިއްލަ ފަހުމުކުރުން ފަހުމުކޮށް، އަދި ސަލަފުންނަށް ދާނަމަ އެބޭކަލުން ހިތަސްކޮށް ދާންޖެހޭ ބައެކެވެ!

ދަންފަހެ ނަޞީޙަތް އިމާމުން ސަލަފުންގެ ބަސްފުޅުތަކަށް ފުރަތަމައިގެން ދިޔައީ އެބުނާ ޖިންސަކު ކަނޑައަޅާފައިއޮތް!؟ އެބޭކަލުންނާ ހަމައަށް ސަލަފުންގެ ފޮތްތައް ގެންގޮސްދީފި މީހުން -އޭގެ ބޭރުގައި ޑޮކްޓަރުންނާއި ބިދުޢަތްތެރިންފަދަ ހިތްވަރުގަދަ- އެމީހުންގެ ފަހުމުން ޖާގައި ނުދިޔައީ ކީއްވެގެންތޯ!؟ ޖަވާބަކީ

އަޅުކަންކޮން، ވަރީވެރިން ދަމިކޮން، ރަސޫލާ صلى الله عليه وسلم
ގެ އަރިހުން ކަންކަމުގައި އެދުމަކީ ރަސަނގެފާނުގެއަކުމުން ސަލަފުން
އެއްބަސްވެ އިޖުމާޢުވެވުނު ކަންތައްތަކެވެ. އެބޭފުޅުންގެ ދުވަސްވަރުގައި
ކިހާބަޑުކަ ދަރުވާލާރިޔަށް ކަމެއްވީ!؟ އަދި ކިޔާހާލަ، ޝަރުޢީ އިސްލާމް
އިބްނު ތައިމިއްޔާ ދުވަސްވަރުގެއިވެސް ޤަބޫލުކުރެވޭ އަޤީދާއާ
ސަލަފުންގެ އަޤީދާކަމަށް ނިސްބަތްވެވޭނެ، އެވ ގަވާއިދު ލޮބުވެއް
ތިމީހޭ ކިހާބަޑުކަށް ކަމެއްވީ!؟ އެޖިމާއު ޤުޞްޞާގެ ލިބުނު ދުނިޔެ
ހުދު ޝަރުޢީ އިސްލާމްވެސް ތިރިކަ ކަންބޮޑުވެ ހަވާރުލަސް
ޖަހަން މާތްއަހް ފުރުސަތުލިޔަތާ!؟ ކިޔާނުގެ ހިކަވި ޖަޔަދުވަތާ
ފަދަ ވިޔަ ދުވާއަދު، ހަކީކަތްވާހަކަ، އަދި ކިޔާނުންނާ
އެކަމުގައި އެއްބަސްވާނެ ބަޔަކާކުރާ ދުނިޔެއާކުރުމުގެބާއި
ކަންފުޅު އެއްބޭއްވެސް ކިޔާފުނުއްވާ!

ސަލަފުންގެ މަންހަޖާ ޚިލާފުވެގެންވެސް ސަލަފުންނަށް ތަބާވާކަމަށް ދައުވާކުރުމަކީ، ޖާހިލިއްޔަތުގެ މައްސަލައެއް

ޖާހިލިއްޔަތުގެ މައްސަލަތައް ބަޔާންކުރެއްވުމުން ޝައިޚު މުހައްމަދު ބިން ޢަބްދުލް ވައްހާބު ވިދާޅުވިއެވެ:

(التاسعة عشر بعد المائة: دعواهم اتباع السلف، مع التصريح بمخالفتهم.) (مسائل الجاهلية)

މާނައީ: "ސަތޭކަ ނަވާރަ: އެމީހުން ސަލަފުންނަށް ތަބާވާކަމަށް ދައުވާކުރެއެވެ. އަދި އެބޭކަލުންނާ ޚިލާފުވާކަމަށް ސަރީހަކަށް ބުނުމާވެސް އެކުގައެވެ!" މިއެވެ.

ސަލަފުންނަށް ތަބާވާކަމަށް ދައުވާކުރުން، އެބޭކަލުންގެ ޢަޤީދާގައި މަންހަޖުގައި ތިބިކަމަށް ބުނުން، އެއާއެކު އެބޭކަލުންގެ ޚަޞްމުންނާމެދު މުޢާމަލާތްކުރުމުގައި ގޮތް، ބިދުޢަތްތެރިކަމާއި ބަޔަކު ބިދުޢަތްތެރިކަމާ، ކާފިރުކަމުގައި ބަޔަކު ކާފިރުކަމާ، އިލްޙާދުގައި ބަޔަކަށް އިލްޙާދު ޢިލްމުގައި އެބޭކަލުންނާ ޚިލާފުވުން ބަޔާންކޮށް ޚިލާފުވެ، އަދި ކިޔައިދޭ، އެބޭކަލުންނަށް ތަބާވާ މީހުންނާ ނުވިސްނާ ގަވާއިދު

ޖައްދާދީންކަމުގައި ބުނެ އިންޗާރުދުގެން ނުފޫޒުހުއްޓުވީތޯ!؟ ދުވެރިން ސަރަޙައްދުގެ ކިބައިން ނަގަނީ ހަލާކުވުމުގެ އެތުމާ ދިރުމުވުޖޫދުވަރ ހިމެއިތު ވަންކަޑު އެކަށި ހުއްޓުވީތޯ!؟ ޤުރުއާނުގެ އެއްބަސްވަން އިލާނުވެ އަނެއްބަސްވަން ކާފަރާ މީހުން އަމަލުކުރި ގޮތަށް، މުޖުރިމުގެ މަސްލަހަތު ޙަޤަދާއީ ޙަރަކާތްތަކަށް ބޮޑުއަރާ ވަންކަޑުގައި ސަރަޙައްދުގެ ބަސްލުޖެހުމު އެއްލާލާތަން ނުފޫޒުހުއްޓުވީތޯ!؟

މިއުއްމަތުގެ ކުރީގެ އިސްލާމްދާރި ކަންތައްކުރުން ބޮންދު އެއްމަތުގެ ދުވަސްވީ އިސްލާމްދާރިއް ނަފާކުރީތޯ. މިއުއްމަތުގެ ކުރީގެ އިސްލާމްދާރިވީ ކިޔަނުއްހުއްޓުވީތޯ!؟ އަދި ސާފު ސާދާ ދަލީލުތަކުގެ މައްޗަށްވާ ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިންގެ ޢަޤީދާއާއި އުސޫލުތަކުގެ ނަގަހައްބާ، އެއަށް ޤަދަރުދީ، އެއާ ޒިކުރުވާ މިންނަތާ ދުކޮށްވާގެންނެވީ! އެއްވާނެ ޙާލަތުގައި ޢަޤީދާގައި މަލިއަށާފާއި، ނުވަތަ ޢަޤީދާއިންވާނެ ތިމާވެން ބޭނުންވާ ޢަމަލުތަކަށް އެކަނި މަލިކަށްލާފާއި، އަނެއްބައި ފުރައުޔަން ގަނެބާފާއި، އަނބުރެން އެއްބައިވާ އެކަމެގެނޭގެކަކުވެގެން ދައުލަތުގެ ޢާއިމުކުރަން އުފެދުނުއް ނުކުރެވޭ!

ފަހުން އައިސްއުޅޭ ގިނަ ބަޔަކު ސަލަފުންނަށް ތަބަޢުވާކަމަށް ބުނެ، އެކަމަކު އިޙްސާސްކޮށް ނުވެތިބެ އެބޭކަލުންނާ ޚިލާފުވާކަން!

ޝައިޚުލް އިސްލާމް އިބްނު ތައިމިއްޔާ ވިދާޅުވި ބަސްފުޅުގެ ތަރުޖަމާއެވެ!

(أَنَّ كَثِيرًا مِنْ النَّاسِ الْمُتَأَخِّرِينَ لَمْ يَعْرِفُوا حَقِيقَةَ كَلَامِ السَّلَفِ وَالْأَئِمَّةِ فَمِنْهُمْ مَنْ يُعَظِّمُهُمْ وَيَقُولُ إنَّهُ مُتَّبِعٌ لَهُمْ مَعَ أَنَّهُ مُخَالِفٌ لَهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُ وَمِنْهُمْ) (مجموع الفتاوى)

މާނައީ: "ފަހުން އައި ގިނަ ބަޔަކަށް ސަލަފުންނާއި އިމާމުންގެ ވާހަކަފުޅުތަކުގެ ޙަޤީޤަތް ނޭނގުނެވެ. އެމީހުންގެ ތެރޭގައި އެބޭކަލުން މަތިވެރިކޮށް ތަބަޢުވީ، އަދި އެބޭކަލުންނަށް ތަބަޢުވާކަމަށް ބުނާ މީހުންވެއެވެ. އެއީ އެކަމަކު އޭނާއަށް އިޙްސާސްކޮށް ނުވާ ޙާލު އަޞްލު އެބޭކަލުންނާ އޭނާ ޚިލާފުވެގެންވާ ޙާލުގައެވެ." ވިއެވެ.

ޢަޤީދާގެ ބައެއް މައްސަލަ ޖެހި، އެކަމަކު ފޮތްތައް ލިޔުނު "ޢިލްމުވެރި އިމާމު" އަކާބެރު ނަޖްދުގެ ޢިލްމުވެރިންގެ ބައެއް!

މުޙައްމަދު ބްނު ޢަބްދުލް ވައްހާބުގެ ދަރިދަރިކަލުންނާއި، ޝެއިޚު ޙަމަދު ބްނު ނާޞިރުގެ އަރިހުގައި އެވެރިން އެބުނާކަރަފަ ކުށެއް ހެދި، އެކަމަކު ފޮތްތައް ލިޔުނު ޚިދުމަތްކުރި "ޢިލްމުވެރި ސުންނަތުގެ އިމާމު" ކަމުގައިވާ އައްސަނޫސީއާ ބެހޭގޮތުން ސުވާލުވެވުމުން ވިދާޅުވެއެވެ:

(السنوسي ليس من أئمة السنة والجماعة، فإن أهل السنة والجماعة هم الذين نعتهم النبي صلى الله عليه وسلم لما ذكر" أن بني إسرائيل افترقت على ثنتين وسبعين فرقة، وستفترق أمتي على ثلاث وسبعين فرقة، كلها في النار إلا واحدة، قالوا: من هي يا رسول الله؟ قال: من كان على مثل ما أنا عليه اليوم وأصحابي" والسنوسي المذكور، صنف كتابه: أم البراهين، على مذهب الأشاعرة، وفيها أشياء كثيرة مخالفة ما عليه أهل السنة، فإن الأشاعرة قد خالفوا ما عليه السلف

الصالح في مسائل؛ منها: مسألة العلو، ومسألة الصفات، ومسألة الحرف والصوت) (الدرر السنية)

މާނައީ: "އައްސަނޫސީއަކީ (ޔިހަ ބުނާގޮތަށް) އަހުލުއް ސުންނާ ވަލްޖަމާޢަތުގެ އިމާމުންގެ ތެރެއިންވާ މީހެއް ނޫނެވެ. އެހެނީ އަހުލުއް ސުންނާ ވަލްޖަމާޢަތަކީ ނަބިއްޔާ صلى الله عليه وسلم ގެ ބަސްފުޅުގައި މިހެން ސިފަކުރައްވާފައިވާ މީހުންނެވެ: "ބަނީ އިސްރާއީލުގެ މީހުން ހަތްދިހަ ދެބަޔަކަށް ބެހުނެވެ. އަދި ތިމަންކަލޯގެފާނުގެ އުއްމަތް ހަތްދިހަ ތިންބަޔަކަށް ބެހޭނެއެވެ. އެންމެ ޖަމާޢަތެއް ފިޔަވައި އެހުރިހާ އެންމެންވާނީ ނަރަކަގައެވެ." އެމީހުން ދެންނެވިއެވެ: "އެއީ ކޮން ޖަމާޢަތެއްތޯއެވެ؟ އޭ الله ގެ ރަސޫލާއެވެ." ބަޔާންކުރެއްވިއެވެ: "މިއަދު ތިމަންކަލޯގެފާނާއި ތިމަންކަލޯގެފާނުގެ އަޞްޙާބުން އުޅުއްވިގޮތުގެ މަތީގައި ތިއްބެވި ގޮތުގެ މަތީގައި ތިބި މީހުންނެވެ."

އަދި ނަސްގަނޑުފައިވާ އައްސަނޫސީ އާއާ ހުރި އުއްމުލް ބަރާހީން ދިރާސާކުރުމުގެ އަޝްޢަރީންގެ މަޛްހަބުގެ މައުލޫމާތު އާގައި ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިން ތިބެގޮތާ ޚިލާފުވާގޮތާ ބައިވަރު

ވާހަކަދައްކައެވެ. އެހެނީ އަޝްރަފިންވަނީ ސަރަހައްދުބާރިޔުން
ބިއްޔާ ގޮތާ މައްސަލަތަކާގައި ޒިޔާރަތްކުރައްވެ. އެގޭ ތުރާމުގައި:
މަޖިދައިވީގެނުވުރުގެ މައްސަލަތަކާއި، ބިއުރޮކްރެސީގެ މައްސަލަތަކާއި،
ހަރުމާއި އަދުލުވެރިން ވާހަކަދައްކަވާގޮތުގެ މައްސަލަތަކެވެ." މިއެވެ.

އެބޭކަލުން މިބައްދަލުކުރުމުގައި ހަމަ އަޝްރަފިންގެ ޙަޤީޤާ ހުރި އެހެން
އެހެދަ ބަދަލާކުރު އެބޭކަލުން ވިދާޅުވީގޮތް ދަރަޖަކަރުއްވާ،
ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިންގެ ބާރުއިން ނުވާކަމަށް، އަދި
ބިދުއަވެރިންގެ ބާރުއިންނުވާކަމަށް ބުނިމާ، މިނާ މިބެނަކީ މުއި
ނަޒާހަތު އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް ތަރުތީބު އަރިއަށް ބެލުނުކަށް
ނަމަވެސް އަނބުރާ މިހާރުވެ!

އަޙްމަދުޖާން އާނާ އެންމެ ނުރުމުންވާ މަދްހަބު އެކަމުއްސަ
ސަލަފީންނަށި، އެބުރާދި އަސާސުތަކުގައި ސަލަފުންނާ ޢެއްގޮތާ
ބައްދަލުގައި ވިޔަތި، ބައްއް ކަރަކާގައި އިޢުތިރާފުއްހަގެން
އާންމު ޙަދީޘާ ޒިޔާރަތުގަތުވާ، އަދި ބިދުޢަތު، އަދި ޔާއްމަތަ،
-އޭގެ ބައްއް މިހުން އެއީ- މުރުތައްދުނުކުރުގޮތްވާ ޝަރުޢުލުދަތެވެ!
މިހުން ސަލަފުންނަށް ތަބާއްވަކަށް ބޭނުމް ކުރަހި އަޤީދާގެން ތިބާ
މިގޮތުގެން ކުރުބާރަށު މަޢުރިޒުކަށް ހަދައިވެ!؟

ސަލަފުގެ އިމާމުން ސަލަފުންނަށް ފަހުގެއުލަމާ، އެބަޔަކުން މަޢުރިފަތުގައި ނިކަން ދަންނަވާތޯ!

ސަލަފުގެ އެހެން ޝައިޚުލްއިސްލާމް ބަޔާނު ބުނު ނާޞިރު މުޙައްމަދު ވިދާޅުވެއެވެ:

(وكيف يكون الخالفون أعلم من السابقين؟! بل من زعم هذا فهو لم يعرف قدر السلف; بل ولا عرف الله ورسوله والمؤمنين، حقيقة المعرفة المطلوبة;... وقد كذبوا على طريقة السلف، وضلوا في تصويب طريقة الخلف، فجمعوا بين الجهل بطريقة السلف، وبين الجهل والضلال بتصويب طريقة الخلف. وكيف يكون الخلف أعلم بالله وأسمائه وصفاته، وأحكم في باب ذاته وآياته، من السابقين الأولين من المهاجرين والأنصار، والذين اتبعوهم بإحسان، من أهل العلم والإيمان، الذين هم أعلام الهدى، ومصابيح الدجى؟! فنسأل الله أن لا يزيغ قلوبنا بعد إذ هدانا، وأن يهب لنا ولإخواننا المسلمين من لدنه رحمة، إنه هو الوهاب. وإنما

ذكرنا هذا في أثناء كلام أبي الحسن الأشعري لأن أهل التأويل اليوم الذين أخذوا بطريقة الخلف، ينتسبون إلى عقيدة الأشاعرة، فيظن من لا علم عنده، أن هذا التأويل طريقة أبي الحسن الأشعري، وهو رضي الله عنه قد صرح بأنه على طريقة السلف، وأنكر على من تأول النصوص، كما هو مذهب الخلف; وذكر أن التأويل مذهب المعتزلة والجهمية.) (الدرر السنية)

މާނައީ: "އިސްވެދިޔަ ބާކަލުންނަށްވުރެ ޚަރުން އަދި މީހުން މާބޮޑަށް ދަނޑި އިޚްދުވިރިވެގެންވާ ކިޔަވާމީހުންނަށްއޮތް!؟ ކިޔެއްމަ، މިހެން ދައްކާތީވެ މިހާ ސަލަފުންގެ ގޮތަކީ ދަންނަވާއިރު ނުލެވޭ. އަދި ކިޔައްމަ، ﷲ އާއި އެކަލާނގެ ރަސޫލާއި މުއުމިނުންވެސް ބައްޗު އަޅުވެވިގެންވާ ވައްޓަފާރިކަމުން އެނާއަދު އެނގިލައްވައިފިއެވެ... އުމުރުކުރެއްވި ސަލަފުންގެ މަގުގެ މައްސަލަ ދުވަހަކީ، އަދި ޚަލަފުންއައި ޒަމާނުގެ މަގު ރަނގަޅުގޮތުގެ އެގޮތާއި ޤުރުއާނުގެ ބަސްތައް ތަފްސީރުކުރިއެވެ. އެހެންކަމުން ސަލަފުންގެ މަގުދަ ތާރީޚުގައި ބުނެފައިވާ ގޮތް، ޚަލަފު މީހުންގެ މަގު ރަނގަޅުކަމުގެ ގޮތުން ތާރީޚުން ތަފްޞީލުކުރައްވައެވެ. އެހެން ކިބައިކަ އިސްވެދިޔަ

މުހާޖިރުންނާއި އަންޞާރުންނާއި، އެބޭކަލުންނަށް އިޙްސާންތެރިކަމާއެކު ތަބަޢަވި [illegible] އީމާންކަމުގެ އަހުލުވެރިން، ހިދާޔަތުގެ ނިޝާންތައްކަމުގައި އަދި އަޚިރަތުގެ ފޮތްތަކެއްކަމުގައިވާ ބޭކަލުންނަށްވުރެ [illegible] މީހުން الله އާއެކު އަދި އެކަލާނގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި އެކަލާނގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]! ؟ އަޅުގަނޑުމެން الله ގެ ޙަޟްރަތުން އެދެނީ އެކަލާނގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިދާޔަތު ދެއްކެވުން ފަހު އަޅުގަނޑުމެން މަގު [illegible]. އަދި އަޅުގަނޑުމެންނާއި، އަޅުގަނޑުމެންގެ މުސްލިމް އަޚުންނަށް އެކަލާނގެ ޙަޟްރަތުން [illegible] [illegible]. އެކަލާނގެއާއި [illegible] [illegible] [illegible] އިލާހެވެ.

އަޅުގަނޑުމެން [illegible]

އަލްއަޝްޢަރީގެ މަޛްހަބެވެ. އީ އަބޫބަކުރު (ފަރުސް ތަޢުބާވު) ސަލަފުންގެ މަގުގައި ހުރިހަމަކަށް، އަދި ފަހުގެ މީހުންގެ މަޛްހަބުގައިވާ ގޮތަށް ނަފްސުވަތް ތަޢުވީލުކުރި މީހުންނަށް އިންކާރުކުރެއްވުން، އަދި ތަޢުވީލުކުރުމުގެ މުޢްތަޒިލީ ފަލްސަފާގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ ޙާލުގައެވެ." ވިއެވެ.

ދަރިކަލުންނޭ! އެބޭފުޅުން ސަލަފުންގެ ޤަދަރު ބޮޑުކުރައްވާ، އެބޭފުޅުންނަށް ތަބާވުން ގޮވާލަ، އެކަން މަޢުލޫމާތުދޭއިރު! އަންނައުޅުން މިންވަރާ މިންވަރަކަށް މުޅިން އަރިހުން ސިފަ އެބޭފުޅުންގެ ބަސްފުޅުތަކާ ތަސްބީތު އެއްބަސް ގޮތްވުމާއި، ސަލަފުންނަކީ ދާނިޝްމަނުން ފަހުގެ މިޒަނި އެޒަނި މިހާރަކު ތަބާވެގެން ޝަރީޢަތްތަކެވެ! ދީން އެބޮޑުބޭކަލުން މިބޭފުޅުންގެ ބޮޑުކަމުގައި އަލިކަމެކެވެ! ނުވަތަ ބަރަކާ ސަލަފުންގެ ކިބައިން ނަގާފައި، ދީން އެކަށީގެންވާ ޒަމާނާ މިންވަރުން އެބޭފުޅުން ބަޔާންކުރައްވާ ގޮތް ހިފަހައްޓާށެވެ! ކަލޭމެން ދީނުގެ ނަޞްތަކާ ހަމަނުވާނަމެވެ!؟

އަޝްޢަރީންނަކީ ހަމަ ސިފާ ޖަހްމީންގެ ބަހުން ބަސްބުނާ ބައެއްކަމުގައި، ވަރުން އަދި ގިނަ ބަޔަކު ސުންނަތުން ފާޅުވެގެން ދުރުވަނީ

ޝައިޚް ޢަބްދުއް ރަޙްމާނު ބިން ޙަސަނު އާލުއްޝައިޚް ވިދާޅުވިއެވެ:

(وما ذكرت من قيام الجهمية، والرافضة، والمعتزلة، عليكم، فلا يخفاك أن هذه الفرق الثلاث، قد ابتلي بهم أهل السنة والجماعة، قديما وحديثا، وتشعبت هذه الأهواء شعبا وكل من أقامه الله بدينه والدعوة إليه، ناله منهم عناء ومشقة فهم أعداء أهل الحق في كل زمان ومكان، حكمة بالغة يمتحن حزبه بحربه، كما جرى للرسل من أعدائهم في الدين... فمن قامت عليه الحجة فلم يقبل وجادل بالباطل، وجبت عداوته والبراءة منه، ومفارقته بالقلب والبدن.

وأما قول الأشاعرة في نفي علو الله تعالى على عرشه فهو قول الجهمية، سواء بسواء؛ وذلك يرده ويبطله نصوص الكتاب والسنة... وكثير من

أهل العلم يكفرون نفاة الصفات، لتركهم ما دل عليه الكتاب والسنة، وعدم إيمانهم بآيات الصفات; وأما من جحد توحيد الإلهية ودعا غير الله، فلا شك في كفره، وقد كفره القرآن; والسنوسي، وأمثاله من المتأخرين، ليسوا من السلف، ولا من الخلف المعروفين بالنظر والبحث، بل هو من جهلة المتأخرين المقلدين لأهل البدع، وهؤلاء ليسوا من أهل العلم. والخلف فيهم من انحرف عن السنة إلى البدع، وفيهم من تمسك بالسنة، فلا يسب منهم إلا من ظهرت منه البدعة، وأما ابن حجر الهيتمي فهو من متأخري الشافعية، وعقيدته عقيدة الأشاعرة النفاة للصفات، ففي كلامه حق وباطل...)

(الدرر السنية)

މާނައީ: "ޢިބާ ޢިދަ ބަޔާންކުރި ކަންތައްތަކުގައިވާ ޖަހްމީންނާއި، ރާފިޟީންނާއި، މުޢުތަޒިލީން ޚަވާރިޖުންގެ ދަޢްވަތް ޤާއިމުވުން ޤަރްނަށް، ބިދާއަތް ވަސްވަސާ ނުވާނޯ ހަދަދިން މިތިން ބައިގަނޑެއްކަޔީ އަހުލުއްސުންނާ ވަކްޖަމާއަތް އިހާއި މިހާރުގައިވެސް އެމީހުންގެ ފުރުން ބަޔާވެރިކަން ޖެހި އިސްލާމު ޖެހުނު

ބައިގަނޑުޖެހޭކަމެވެ. އަދި މިހަވާނަތްތުލޫގެ އުފުންތަކަށް ކަމުކަމުގެކަން ގޮސް، އަދި ﷲ ގެ ދީނާއި ދުރުވެވޭގޮތް ގޮއިމުތި ކަންތައް މިޙާކަން މިފަދަރިންގެ ކިބައިން އުނދަގޫތަކާއި ދުއްޔާ ޖެހުނުވެ. ތަނަ އުމުރުންނަށް ހުރިހާ ޒަމާނަކާއި މަކާނެއްގައިވެސް ބައްދަލުވޭ އަރުތަފުރިންގެ ދުރުސްވަނުނުވެ. އެކަލާނގެ ޤަވާޢިދު އުމުރުނަށާ ހަނދާން ކުރަނީ ގޮތުން ޢިލްމީ ޙާލަތު ބޮޑުވެގެންދާ ބިރުވެރިކަމެވެ. އެއީ ހަމަތުރުނަށް ދީނުގައި އެބަކުރުންގެ ދުރުސްވުންގެ ކިބައިން ހިނގި ކަންތައް އެއްގޮތަކަށެވެ...

ދުނިޔެ އުމުރުގެ މަސްރަހު ބައިތުމަ ގޮއިވެ، އެކަމަކުފެސް ގޮބުލު ނުކުތް، އަދި ބާރުލު ހިނގައިގެން ތަދުރުކުރުން ހަދައިލިމާ؛ ތަނަ އުމުރާ ދުކުޑުދަރި ދަރުވާނީބަރި، ބަރިއަވެ، އަދި ހިތާއި ހަނދުނަ އެނގޭ ވެހިވެގަން ވާނީބަހުރުދައިވެ. ދުނިޔެ ﷲ ބާރާތާ ބަރުޝުމް ވަހީގައި ވަޖުދާނަވާކަން ނަފީކުރު އަޝްބަރިން އަބުދާ ބަޔަކީ ހަމަ ސިލާ، ހަމަހަމައަށް ޤަރުތިނުގެ ބަރަވެ! އަދި ޑްރާމާއި ސިނަމާތަކުގެ ނަރިސްމަރު އެކަމަށް ތަރުދަދީ ބާރިދުކުރަންތަރީގެ...

އިލްމުގެ އަހުލުވެރިންގެ ތެރެއިން ގިނަބަޔަކު ސިފަފުޅުތަކަށް ނަފީކުރާ މީހުން ކާފަރުކުރައްވައެވެ. އަދި ޖަހްމިއްޔާއި ސުންނަތް ތަކްފީރުކުރި ކަންތައް އެމީހުން ދޫކޮށްލާ، އަދި ސިފަފުޅުތަކާއި އާޔަތްތަކަން އެމީހުން އީމާންނުވުމުންނެވެ. ދެންފަހެ އުޚްރަވީގެ މައްސަލާ ދެކޮޅުހަދާ، ﷲ ޤުދުރަތައި އެނގެން ހަރާމްކަން ދުއާކުރުމާ؛ ފަހަ އެނގޭ ކާފަރުކާދާދުވެސް ޝައްކާއި ނެތެވެ. އަދި ޖަހްމިއްޔާއިންނަށް އޭނާ ކާފަރުކުރެއްވުމެވެ.

އައްސަލަފުއްޞާލިޙު އޭނާފަދަ ފަހުން އަދި މީހުންނަކީ ސަލަފުންނާއި ނޫނެވެ. އަދި ކަންކަން ބަލާއި ބަރުޒަޚަކުން އެދޭ ހަދަފުންގެ ތެރެއިންނާ މީހެއްވެސް ނޫނެވެ. އަދި ހާއްމަ، އޫނާއީ ބިދުޢާގެ އަހުލުވެރިންނަށް ތަޤްލީދުކުރާތީން އޮޅޭ ފަހުގެ ޖާހިލުންގެ ތެރެއިން މީހެކެވެ! މިބައިމީހުންނީ އިލްމުގެ އަހުލުވެރިންގެ ތެރެއިންވާ ބައެއް ނޫނެވެ. ފަހުގެ މީހުންގެ ތެރޭގައި: ސުންނަތް ދޫކޮށް ބިދުޢައަތް ފަތުވާއެއްދޭ މީހުންނެވެ. އަދި އެމީހުންގެ ތެރޭގައި ސުންނަތުގައި ހިފެހެއްޓި މީހުންނެވެ. ދެންފަހެ އެމީހުންގެ ތެރެއިން ބިދުޢައަތް އެމީހެއްގެ ހިތައިން ފާޅުވެއްޖެ މީހަކަން ވެސްވީ އެއްޗެހި ނިކުތުނަމައެވެ! ދެންފަހެ އިބްނު ޤައްޔިމް އަލްޖައުޒިއްޔާ ފަހުގެ

ޝާފިޢީންގެ ތެރެއިން މީހެކެވެ. އޭނާގެ ޢަޤީދާއަކީ ސިފަފުޅުގައެއް ނަޤީލުތާ އަޝްޢަރީންގެ ޢަޤީދާއެވެ. އޭނާގެ ވާހަކަތަކުގައި ބައެއްގައި ބާޠިލުވެއްޖެ..." މިއެވެ.

ޢަޤްލީންނާ އެމިރުންނާ އެއްބަސްވި އަޝްޢަރީންނަކީ ކޯންމު ޢަގްލާނީއަތާ ބައެއްގެ އަހުލުވިރިންގެ ދުޝްމަނުންގެ މީހާގައި އޭބޫދުން ހިފަހައްޓައިރު، މިތިބަ މީހުން އެވެރިން ހިމަނަނީ ސުންނަތާއި ދީނުގެ އިމާމުންކަމުގައެވެ! އަދި މިމީހުންގެ ގޮތުގައި ދީނުގެ ބިދުޢަތުންނަކީ އެއިން މިހެއްގެ ކަބައިން ފާދުވި ސާފު ބަރިޔަ ބިދުޢަތްކާރު ބައްޗާއި ބިރުހާނުން ވާހަކަދައްކާ، ބިދުޢަތުވެރިޔާ މީހުންނެވެ! އިސްތިޢާރު ސަލާފުލާއިރުޤުރީ މިހުންނާމުދާވެއެވެ! އަހްލުސުންނަތް ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިންނަކީ ބަދުބަސްބުނު، ތަކްފީރުވެސް ކުރާ އަޝްޢަރީންނަ ބައްޓަން އިމާމުންނެވެ! ބޮޑުދުލާ މިހާރު ޢަޤީދާ ނުވާނެއްވެ!؟

ހެޔޮކަން އެދޭ މީހާ ސަލަފުންގެ މަންހަޖު ހޯދާބަލަން

އުގެންޖެހޭނެކަމާއި، އެއީ އިލްމުގެ ވަޢުލަންކަން

ޝެއިޚު ޢަބްދުއް ލަޠީފު ބްނު ޢަބްދުއް ރަޙްމާނު އާލުއްޝައިޚް ވިދާޅުވިއެވެ:

(فأما: السؤال الأول، فيمن آمن بلفظ "الاستواء" الوارد في كتاب الله، لكن نازع في المعنى، وزعم أنه هو: الاستيلاء; فهذا جهمي، معطل، ضال، مخالف لنصوص الكتاب والسنة، وإجماع سلف الأمة; وهذا القول هو المعروف عند السلف، عن جهم وشيعته الجهمية; فإنهم لم يصرحوا برد ألفاظ القرآن، كالاستواء، وغيره، من الصفات; وإنما خالفوا السلف في المعنى المراد وقولهم هذا لا يعرف في المسلمين إلا عن الجهم بن صفوان، تلميذ الجعد بن درهم; وكان الجعد قد سكن حران وخالط الصابئة واليهود، وأخذ عنهم من المقالات والمذاهب المكفرة ما أنكره عليه كافة أهل الإسلام، وكفروه بذلك، حتى إن خالد بن عبد الله القسري، أمير واسط في خلافة بني أمية، قتل

الجعد وضحى به يوم العيد الأكبر، فقال وهو على المنبر: أيها الناس، ضحوا تقبل الله ضحاياكم، فإني مضح بالجعد بن درهم، إنه زعم أن الله لم يكلم موسى تكليما، ولم يتخذ إبراهيم خليلا; ثم نزل فذبحه. وشكره على هذا الفعل، وصوبه جميع أهل السنة... والمقصود أن علماء الأمة أنكروا مذهب الجهمية أشد الإنكار، وصرحوا بأنه من مذاهب الضلال والكفار، ولم يخالف في ذلك أحد منهم، وقد جمع الإمام اللالكائي جملة من كلام السلف في تكفيرهم وتضليلهم...) (الدرر السنية)

މާނައީ: "ދެންފަހެ ކުރަހަދަ ސުވާބުގައި އަވާ: ﷲ ގެ ޢަރުޝުގައި އަރިސްފަރިވާ އިސްތިވާ ގެ ޙަޤީޤަތް އިމާންވެފައި، އެކަމަކު އޭގެ މާނަގައި ޒިކުރުވެ، އަދި އޭގެ މާނައަކީ ގަދަފިގަސް ބާރުކުރުންތަކުގައި ތައުވީލުކުރުން މިނާ، ފަހެ މިނާއަކީ ބަޔާންކުރުމާ މަގުފުރެދިގެންވާ، ޤުރްއާނާއި ސުންނަތާއި ނައްސުތަކާއި އަދި އުއްމަތުގެ ސަލަފުންގެ އިޖްމާޢުއާ ޚިލާފުވެގެންވާ ބަސްމަގުއެވެ! މިއީ

ސަލަފުންގެ ގާތުގައި އެނގި ބަޔާންވެގެންވާ ބަސްފުޅެކެވެ.
ޢަހްދުއާއި އޭނާގެ ޢަހްދީ ބައިގަނޑާމެދުގައެވެ.

އެގޮތުން އެމީހުންވެސް ޤުރްއާނުގެ ނައްޞުތައް ޞަރީޙަކޮށް ރައްދެއް ނުކުރެއެވެ. މިސާލަކަށް އިސްތިވާއާއި ޢިލްމާއި ނުޒޫލާއި އެނޫންވެސް ސިފަފުޅުތަކެވެ. އެމީހުންވެސް ސަލަފުންގެ ޒާހިރު މުރާދުފުޅު ޤަބޫލުކުރައްވައެވެ. އެމީހުންގެ މިޒާޖު ކަނޑައެޅިފައިވާ ސިފަފުޅުތަކެވެ. ބަލާބޮޑު ބިނާކުރެވިފައިވަނީ ބޭރުގައިވާ ޒާހިރު މާނަތަކުގެ މައްޗަށެވެ. އަދި ބޭނުން ނުކުރެއެވެ. ބިނާކުރީ ބަސްތަކާއި ޢިލްމީ ދަލީލުތަކުގެ ބަސްތަކުގެ މައްޗަށެވެ. ބާބިއިންނާއި ތަބާތާބިޢީންނާއި އެކުވެރި އެމީހުންނެވެ. އަދި އިމާމުންގެ ރައްޔިތުން ކާޅަށް ބަސްފުޅާއި މަޒްހަބުގެ ނަމުގައެވެ. އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް ހިފައި އެނގިވެސް އިނގިރޭސި ލިޔެކިޔުމުގެ މަޒްހަބުގެ ނަމުގައެވެ. އަދި އެއީ ސަލަފުން އޭނާ ހާޒިރުވެއެވެ. އަދި ހާޒިރު ބޭނުން ޢަބްދު
ﷲ އަރްޝަސްތިރި، ބަލާ އުމަރުއްޔާ ހަދީޘްތަކުގެ ދުވަސްފަރުގައި ފާސްކިޔައި ހުރި އަދިޔާ، ބޭރު އިނދެގަ އަބްދުލްޤާދިރު ކަލޭގާ ޤަބޫލުކުރިއެވެ! އަދި ބިލްބަރުގައި ހެރާ ބަލްދެވެ: "އޭ މިސްކީނުންނެވެ! އެޝްހަދާ ކަލޭގާނެވެ! ﷲ ތަޢާލާއިލީހުންގެ ކަލޭގާނެ ގަބޫލުކުރެއްވީއެވެ! ދަށް އަހަރެން މިކަލޭގާނި

އަލްޤަރުދު ބުނު ދިރްހަމުރުމެވެ. އޫނާ ދަރުވާކާރާ ގޮތުގައި الله ތަޢާލާ މޫސާގެފާނާ ވާހަކަފުޅު ނުދައްކަވަފައެވެ. އަދި އިބްރާހީމްގެފާނު ގާތް އެކުވެރިއެއްކަމުގައި ނުނަންގަވާފައެވެ." ދެން މިސްބަރުން ފަހިބާ އޫނާ ކަލީމުއެވެ. އަދި ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިންގެ ތެރެއިން އެންމެން މިޒަމާނަށް ޝުޢޫރުތައް، އަދި އާއި ތަރުތީބުކުރުމުގައި ބެލިއެވެ...

މިވާހަކަތަކުގެ ދަޢުވަތަކީ އުއްމަތުގެ އިޚްލާސްތެރިން ޤަލްބުތަކުގެ ގަދަރުބަސް ވަރަށްވެސް ބޮޑަށް އިސްލާމްދީނުގައި ވެއްޖެއެވެ. އަދި އާދެ މިކަމުގެ ބާރަކީ މިނިވަން ... ... "

ދެން އެއަށްފަހު ޝެއިޚު ވިދާޅުވީ ކީކޭހެއްޔެވެ!؟

(فالواجب على من له نهمة في الخير وطلب العلم، أن يبحث عن مذاهب السلف وأقوالهم في هذا الأصل العظيم، الذي قد يكفر الإنسان بالغلط فيه، ويعرف مذاهب الناس في مثل ذلك، وأن يطلب العلم من معدنه ومشكاته، وهو ما جاء به محمد صلى الله عليه وسلم من الكتاب والحكمة، وما كان عليه سلف الأمة...

فإذا وفق العبد لهذا، وبحث عن تفاسير السلف وأئمة الهدى، ورزق مع ذلك معلما من أهل السنة، فقد احتضنته السعادة، ونزلت به أسباب التوفيق والسيادة، وإن كان نظر العبد وميله، إلى كلام اليونان وأهل المنطق والكلام، ومشايخه من أهل البدعة والجدل، فقد احتوشته أسباب الشقاوة...) (الدرر السنية)

މާނައީ: "އެހެންކަމުން ހެޔޮކަމާއި ޢިލްމު ހޯދުމަށް ތަރިވެރިކަމާ އެދުންހުރި މީހުންގެ މައްޗަށް ވާޖިބުވެގެންވަނީ ސަލަފުންގެ މަޛްހަބުތަކާއި، އެބޭކަލުންގެ ބަސްފުޅުތައް ހޯދާ ބެލުމެވެ. އެހީ

އިންސާނާ އާދައި ގެސްޓަދާ ކުޑަކޮށްދިނަމަ ކާފަރުވެގެންވެސްދާ މިބޮޑުވެގެންވާ އަސްލުގައިވާ! އަދި މިސްކީނުން މިކަމުގައި ގެންގޮ ދަރިކަލުންތަކުގެ ދަރިކަލުންނެވެ. އަދި އިތުރުގެ މަސައްކަތާއި އާދޭ ވޫދުން އިތުރު ހުރިވެ. އެއީ މުޙައްމަދު صلى الله عليه وسلم އެޢާގެން ފަޟީލަތްތަކުގެ ހުޅުމާއި، ޝަރީޢަތާއި އެކަމުގެ ސަލަފުން އެމްޖައި ދެކޮށްފައިވާ ގޮތެވެ...

އަޅާއަށް މިކަމަށް ޖަހަލުވާ ގޮތުގެ ޙައްޤު ތަބާވުމަށް، އަދި ސަލަފުންނާއި ހިދާޔަތުގެ އިމާމުންގެ ޖަމާޢަތުގެ ކުރުކުރުމަށް؛ އާއާއަށް ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިންގެ އަދުރުގެ ޖާހިލުން އާންމުން ރިޢާޔަތްކުރުމަށް؛ ފަހަރު ބަލަހައްޓައިދޭން އެވަހި އާނާ ވަޒީފާއެއްގެންނެވެ. އަދި ޖަހަލުވާއި ސިޔާސަތުގެ ސަލަފުންގެ އާނާގެ ގާތުން ފައިސާތަކެވެ. ދަސްކުރަ އަހާގެ ނަޞޭޙަތް ބުނެލާށި، ފާސިދުވެރިންގެ ގޯސްކަމާއި، މަސްލަތާ ލާޒިމީ ކަލާމުގެ ބައްސައްކަވެގެން ވަރަބަލުކުރުމަށް، އަދި އާނާގެ ދީނުގެންގަޅުކުރުމެވެ ދުނިޔޭގެ ބުރުކޮޅުތަކުގެ އަހުލުވެރިންނަށް؛ ފަހަރު ބަދަލުވުމަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށް ބިރުދައްކާ ... ސަލަފުގެ އެވަހި އާނާ ވަޒީފާއެއްގެ..." މެއެވެ.

އަނހާ ޝެއިޚުއޭ ރޯރޯއެވެ! އިސްލާމީ ހެވަން ދަރިފުޅާއެކު ހުރި
މީހާ ސަރަހައްދުގެ ގަދަބަލިކާއި އެބަހާލަތުގެ ބަސްތުގުޅިގައި ހުދާނޫ
ދިމާ ވިދާޅުވި ނަބިއްޔާގެ ގޮތުގައިވެ، މިއިބަ މީހުން ބޭނުން ހުރިހާ
މަސައްކަތެއް ބަދަލު އެޅުމަށް ގަދަފުންނަން ދާނެއެވެ! އަދި
ސަރަހައްދުގެ ބަސްކަށް ހުދާ، އެއްގޮތާ މީހަކު ހަމަޖެހި ހަމަކަތި
މީހެކެވެ! ސަރަހައްދާއި އިދާރީގެ ގެތެރޭގައި، އެބަހާލަތު
ބޮޑުބަޔަކުދެކެން ވިދާޅުވި ބަސްކަށް ޖުމުހޫރިއްޔާ ޗާހުނި މިފަހު
އެފަހު މީހުގެ ޖަމާއަތަކުން. އެކުންނުގުނި ސަރަހައްދުގެ ޖާހިލު
ހުދާ، ސަރަހައްދުކަން ދޫކޮށް ފަރަށް ނުރައްކާތެރި ޖަމާއަތަކަށް
ދާނުއޭގެ ސަރަހައްދުން ޤާނޫ މީހެކެވެ!

ސަލަފުން ކުފުރުކަމުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ކަންތައްތަކެއްގައި، ޞަރީޙަކޮށް އެއިން މަތްމެލިގެންވާ މީހަކާމެދު ކުފުރުގެ ޙުކުމް ޖަހައިގެން އޭނާއާ ދެކޮޅު ނުހެދޭނެކަން!

އަދިވެސް ޝެއިޚް ޢަބްދުއް ރަޙްމާނު ބްނު ޙަސަނު ވިދާޅުވިއެވެ:

(وأما من لم يعرف له توبة صحيحة، فالواجب أن يعامل معاملة أمثاله من المنافقين، بالإعراض عنه، وجهاده على ما يقع منه، لأن الله تعالى ميز عباده بالفتن... وهذا الضرب من الناس، ينبغي أن ينزلوا منازلهم التي أنزلهم الله، كما قال تعالى: {أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ} الآية [سورة القلم آية: 35]. فإذا كانوا قد أتوا شيئاً من المكفرات قولاً أو عملاً، أو ارتكبوا بدعة ولم يتوبوا توبة نصوحاً، فيجب على كل مسلم أن يبغضهم على ذلك، كما ورد في الحديث: "أوثق عرى الإيمان: الحب في الله والبغض في الله " 1؛ فمن لم يحب

أهل التوحيد والإيمان، ويبغض أهل البدع والضلال، فقد نقض أوثق عرى الإسلام.

وقد جاءت الأحاديث والآثار بالتحذير من أهل البدع، والترغيب في هجرهم، والبعد عنهم؛ فمن ذلك: ما رواه اللالكائي في كتاب السنة، عن الفضيل بن عياض: من أتاه رجل فدله على مبتدع، فقد غش الإسلام. فاحذروا الدخول على أصحاب البدع، فإنهم يصدون عن الحق وقال أيضاً: لا تجلس مع صاحب بدعة، فإني أخاف أن تنزل عليك اللعنة. ومن أحب صاحب بدعة أحبط الله عمله، وأخرج نور الإسلام من قلبه. وصاحب البدعة لا تأمنه على دينك، ولا تشاوره في أمرك، ولا تجلس إليه؛ فمن جلس إلى صاحب بدعة أورثه الله العمى. وأخرج اللالكائي عن عطاء الخراساني: ما يكاد الله أن يأذن لصاحب بدعة بتوبة. وأمثال هذا كثير عن السلف والأئمة، ولو تتبعناه لطال الجواب.

إذا عرف ذلك، فلو قدر أن رجلاً من المسلمين قال في أناس: قد تلطخوا بأمور، قد نص العلماء على أنها كفر، مستندين في ذلك إلى الكتاب والسنة، غيرة لله وكراهة لما يكره الله من تلك الأعمال. فغير جائز لأحد أن يقول في حقهم. ومن كفّر مسلماً فهو الكافر...)

(الدرر السنية)

މާނައީ: "ދެންފަހެ އެމީހެއްގެ ފުދުން ބަޔަކަ ތަޢުބާއެވިޔަފެއް އެނިގެންނުވާ ހީވާ، ތަނަ ވާޖިބުވެގެންވަނީ އޭނާފަދަ އެހެން މުސާފިރުންނާ މުއާމަލާތްކުރާ ގޮތަށް އޭނާއާވާސް މުއާމަލާތްކުރުމެވެ. އެއީ މޫނުއަނބުރާ ކުރަމުސްތަކީގެން، އަދި އާދާގެ ފުދުން ފާޅުވާ ކަންކަމާ ދުރާލާކަން ޖިހާދުކުރުމެވެ. އެއީ الله ތަޢާލާވަސް ޣައިރަތުގައި ދުވުރިކުރަމާ އަނގަޔާސް އަކަމަކުން ފުރަގަކުރަމާ ވަރިކުރަމާފުރަވެ... މިވަރުގަދަ މީހުން، الله އެމީހުން ދޫކޮށް ތަރަޖަމަށް ތަރަޖަމާކުރަން ޖެހެއެވެ. އަދި الله ވަޙީކުރެއްވި ޤަތަލިންނެވެ:

﴿ أَفَنَجۡعَلُ ٱلۡمُسۡلِمِينَ كَٱلۡمُجۡرِمِينَ ٣٥ ﴾ [القلم: 35]

"ތަރެ ނުބައި މުޝްރިކުންތަކައިން މުސްލިމުން ވަކިކުރައްވާށެވެ
ވަކިކޮށްދީއްޗެވެ!؟"

ދެންފަހެ ބަހުން ނުވަތަ އަމަލުން އެމީހުން ކާފަރުވާ ކަމެއް
ގެންގުޅުނަމަ، ނުވަތަ ބިދުޢަތަކަށް އަރައިގަނެ އަދި ނަބިއްޔު
ބިދުޢަތުގެ ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ؛ **ޢުމަރު ކާފަރު މުސްލިމުންގެ ތެރެއަށްވަނީ**
އެކަމުގެ ތަޙްޒީރު އެވާޖިބެކެވެ. އެއީ ރަސޫލުﷲ
ޢަބްދުﷲ ފަރާތުން ވިދާޅުވިއެވެ: "އިޖްމާޢު އެމީހުން ވާޖިބެވެ
ޢުލަމާއުގެ ﷲ ތަޢާލާ ވަޙީ ﷲ ތަޢާލާ
ކުރިއަށްދެވެ." ދެންފަހެ ބައްޔިނާއި އިޖްމާޢު ޢަމަލުކުރެވެންދެވެ
ފިޔަވައި، އަދި ބިދުޢަތް ޖަމާޢަތް ޢަމަލުކުރެވެންދެވެ
ކުރިޔާނަށް ވީނަ، ތަރެ ޢިލްމީ އިސްލާމީ ޢަމަލުކުރެވެ
ޢުލަމާއުގެ ނަސީޙަތްތެރިއެވެ.

ބިދުޢަ ޢަމަލުކުރެވެންނަމަ އިސްލާމީ، އަދި އެމީހުން
ގެވެސްޖެހޭ، އެމީހުން ދެރަވެގެން ފާޑުކިޔާ ބައްޔިނާއި
ޢަޤީދާއެވެ ޢަމަލުކުރެވެ. އަދި ޝަރީޢަތް ޢަމަލުކުރެވޭ
ޢަމަލުކުރާ ތަޤްވާ ޢަމަލުކުރެވި ބަޔަކު ޢިލްމުގެ އަޙުކާމު
ޢަމަލުކުރެވޭ: "އެމީހުންގެ ޙަދީޘް (މުސްލިމްގެ ރިވާޔަތް) ވިދާޅު

އައުމުން، ދެން ބިދުޢަވެރިޔަކަށް އޭނާ މަގުދައްކައިދިނަމަ ފަހެ އޭނާ އިސްލާމްދީނަށް ހަލާކު މަކަރުހަދައިދިނީއެވެ! ފަހެ ބިދުޢަތްތަކުގެ އަހުލުވެރިންގެ ގާތުން ވަނުމާމުދު ދިރުބައިއިމުން ނަމަވަނަމަ ސަލާމުވާނޫއެވެ! ފަހެ އެމީހުންނާ ޖައްސާން ހުރަސްއަޅާ ދުރުހެލާ ބައިކުވެ."

އަދިވެސް ވިދާޅުވިއެވެ: "ބިދުޢާގެ އަހުލުވެރިޔަކާއެކު ތިބާ ނުއިނދެންނާނެވެ! އެހެން ތިބާގެ މައްޗަށް ލަޢުނަތް ފައިބާފާނެކަމުގައި އަހަރެން ބިރުވެތިވަމެވެ. އަދި ބިދުޢާގެ އަހުލުވެރިޔަކަށް ލޯބިވެއްޖެނަމަ ﷲ އޭނާގެ ޢަމަލުތައް ބާޠިލުކުރައްވާ، އިސްލާމުގެ ނޫރު އޭނާގެ ހިތުން ބޭރުކުރައްވާނެއެވެ. އަދި ތިބާގެ ދީނާމެދު ބިދުޢާގެ އަހުލުވެރިޔާއަށް އިތުބާރުކުރުން އަމާނާތްތެރިވާވެ! އަދި ތިބާގެ ކަމެއްގައި އޭނާއާ މަޝްވަރާކޮށް ނުލާށެވެ! އަދި އޭނާގެ ގާތުގައި ނުއިނދެންނާނެވެ! ފަހެ ބިދުޢާގެ ވެރިޔާގެ ގާތުގައި އިނދެއްޖެ މިހާރަށް ﷲ ޙިކުމަތާ ކަނުކަން ވާރުތަކުރައްވައެވެ."

އަދިވެސް އަލްޝާރިޢީ، ފަޒާއު އަލްއުޒްރާސާނީ އަރިހުން ނަޤުލުވިއެވެ: "ބިދުޢާގެ އަހުލުވެރިޔާއަށް ޓަކައިމުޢާމަލާތް ﷲ ޤަބޫލު

އިޛްނަ ވަރަށްވެސް ނުދެއްވައެވެ." ސަލަފުންނާއި އިމާމުންގެ
އައިސްފައިވާ މިފަދަ ބަސްފުޅުތައް ވަރަށްވެސް ގިނަވެގެންވެއެވެ.
އެހުރިހާ އެއްޗެއް ހުދުން އެނގިވަޑައިގެން ޖަވާބު ދެއްވާނެއެވެ.

އެކަންތައް އެނގިއްޖެނަމަ، ދަންނަވަން، އިޖުތިހާދުން ޝާރިޢުންނާއި
ސުންނަތުގެ ބަޔަކާ ވާހަކަދެކެވެން އެކަމާ ކުރެއްވުމަކީ ނަޞްރާނީން
ދީނާއިރާދަކުރައްވާ ކަނބަލުންގެ ބައިވެރިކަމާ ބަރުކާތުގެ،
މުސްލިމުން ބަރާއަތް ވެފައިވާ ﷲ އަށްޓަކައި ފިޔަވަޅުތަކާއި،
އަދި ﷲ ނޫނުސްވާ އެކަށީގެން ނުވާނެ ބާބު،
އުމުރުނާދީ (ކާފިރުކަން) ބިދުޢަތުގެ މުސާލަކަން
ބަސްބުނެފައިވާ؛ ދަންފުޅު އުމުރުގެ ޖަޒީލާއި (މިޒާނީ
ނަޒަރިއްޔާ) "މުސްލިމަކު "ކާފިރުކަންފުޅު، އެއީ އަބުލު
ކާފިރުޔާ"" ބުނު ހުދުން އެއްވެސް މިކަން ހެޔޮވެރިޔަން
ނުވެއެވެ." މިއެވެ.

ފިރައުނީންކަން ހިތި މުސްލިމުންގެ ކާރިމަތީން ފުރަތަމަވެގެން
ފުރުޤާނުގައި ސިފަ ތަކުރާ ޖަހަނީގެ ބަޔާނާ ތަކުރާރުކަން ފުރި،
އެވަރުން ފުދު ނިޔަރިޔަން ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިންނަށް ފަހުލި
މުޖުތަހިދުންނަށި ނަހަދާ، އަނބިޔާއުން ހުއްޖަތާ ސަލަފުން

މީނާގެ ބައިކުޑަބައި މީހުންނާމެދުގައިވެސް ވިދާޅުވެފައިވާ ބަސްފުޅުތައް ފެނި، ދެން الله އަށްޓަކައި ނުރުހުންވެ ޒީނަތްތެރިވެގެން އެމީހަކާމެދު ބަސްބުނެ، އިންޒާރުކޮށް، އަދި ކުޑަމިނުން އޭނާ އިމާމެއްކަމުގައި، އަދި ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިޔެއްކަމުގައި ނުބެލެވޭނެކަމަށް ބުނުމުން ފުންމައިގަނެގެން މިއަންނަނީ ހެޔޮބަހު ޗެނަލްގެ ވެރިޔާއާއި އޭނާގެ ޖަމާޢަތުގެ މީހުންނެވެ!

އަދި އައިސް ސަލަފުންގެ ޢަޤީދާގައި ހުރި ސުންނަތުގެ ވެރިޔާއަށް އެއްޗެހިކިޔާ ބަދުބަސްބުނެ އިންޒާރުދީ މީސްމީޑިއާގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނެސް، އަނެއްކޮޅުން ހުދު މީނާވެސް ބާތިލުކަމުން ދަޢުވާކުރާ ޖަހްމީ އަޝްޢަރީ ޢަޤީދާގެ މީހާ އިމާމަކަށްހަދަނާ ބޮޑުކޮށްގެން މަތިއަރާއިގެން ޖަމާޢަތުތަކާއި ދޮގުހެދުމުގައި ބާއްމުން [illegible]! މިދަބައިގަނޑުގެ ތެރެއިން ޢުދުރު ހުރިބަ، އަމާންކަން ލިބުން އެންމެ ބައްދުކަން ބޮޑުވެގެންވީ އަޅެ ކޮން ބައެއްހެއްޔެވެ!؟

<u>އަޝްޢަރީންނަކީ ބޮޑަށް ކާފަރު ބައިވަންތައްކަމާއި، އުފިރީންގެ ޖަހުމީން އިލްމުގެ [illegible] ގެއްލިގެން ނުދާށޭ!</u>

ޝައިޚު ޢަބްދުއްރަޙްމާނު ބިން ޙަސަން ވިދާޅުވެއެވެ:

(فهذه الطوائف الثلاث هم أصل الشر في هذه الأمة، وصارت فتنة الجهمية أكثر انتشارا، ودخل فيها من يدعي أنه على السنة وليس كذلك، فخالف الكتاب والسنة، وسلف الأمة وأئمتها؛ وعم ضررهم، فجحدوا الصفات، وتوحيد الإلهية، الذي بعث الله به رسله وأنزل به كتبه. فهم خصوم أهل التوحيد والسنة إلى اليوم، فإياكم أن تغتروا بمن هذه حاله، ولو كان له صورة ودعوى في العلم، ممن امتلأ قلبه من فرث التعطيل، وحال بينه وبين فهم الأدلة الصحيحة الصريحة، شبهات التأويل. قال الإمام أحمد رحمه الله: أكثر ما يخطئ الناس من جهة التأويل والقياس; فصنف المتأخرون من هؤلاء على مذهبهم الفاسد مصنفات، كالأرجوزة التي يسمونها: جوهرة

التوحيد; وهي إلحاد وتعطيل، لا يجوز النظر إليها، ولهم مصنفات أخر نفوا فيها علو الرب تعالى؛ وأكثر صفات كماله نفوها، ونفوا حكمة الرب تعالى. والكتاب والسنة يرد بدعتهم، ويبطل مقالتهم; فإن الله تعالى أثبت استواءه على عرشه، في سبعة مواضع من كتابه... وهذه الطائفة التي تنتسب إلى أبي الحسن الأشعري وصفوا رب العالمين بصفات المعدوم والجماد؛ فلقد أعظموا الفرية على الله، وخالفوا أهل الحق من السلف والأئمة وأتباعهم; وخالفوا من ينتسبون إليه، فإن أبا الحسن الأشعري، صرح في كتابه الإبانة، والمقالات، بإثبات الصفات; فهذه الطائفة المنحرفة عن الحق قد تجردت شياطينهم لصد الناس عن سبيل الله، فجحدوا توحيد الله في الإلهية، وأجازوا الشرك الذي لا يغفره الله، فجوزوا أن يعبد غيره من دونه، وجحدوا توحيد صفاته بالتعطيل فالأئمة من أهل السنة وأتباعهم لهم المصنفات المعروفة في الرد على هذه الطائفة الكافرة

المعاندة، كشفوا فيها كل شبهة لهم، وبينوا فيها الحق الذي دل عليه كتاب الله وسنة رسوله، وما عليه سلف الأمة وأئمتها .) (الدرر السنية)

މާނައީ: "މިހެން ބައިގަނޑު (އެބަހީ: ޢަނާދުވެރިންނާއި ޖާހިލުވެރިންނާއި މުބްތަދިޢީން) މިއީ މިއުއްމަތުގައި ނުބައިކަމުގެ އަސްލުތަކެވެ. އަދި ޢަޤްލީންގެ ފިތުނައަކީ އެންމެ ބޮޑު ފިތުނަތަކުން ފިތުނަތަކުގައިވެއެވެ. އަދި ސުންނަތުގައި ހުރިހާކަމެއް ތަބާވުމާ މީހުންނަށް -އަހަރެންނާ ބާރު- އޭގެ ތިރިއަށް ވަނީވެ! އަދި ޤުރުއާނާއި ސުންނަތާ، އުއްމަތުގެ ސަލަފުންނާއި އިމާމުންނާވެސް އެކާ ޚިލާފުވެއެވެ. އަދި މިފަދަ ގެއްލުން ބާރުގަދަވެއެވެ. އެކަމަކު ﷲ ތަޢާލާ އެކަލާނގެ ރަސޫލުން އެކަލޭގެން ފޮނުއްވާ، އަދި ދީނުގައި ބާވައިލައްވާ ބިދުޢަތްތަކަށް އިސްލާމްދީން، އަދި އެއުޅުއްވުމެއް ދަރަޖަ އިސްލާހުކުރައްވައެވެ.

ފަހެ އެމީހުންނީ މިއަދު ހަމައަށްވެސް ދަލީލާއި ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިންގެ ތަޝްވީޝުވާނެއެވެ. އަހަރެންނަކުން މިހެން ބާރުގެ ހުރި މިންނަތާދު ތިރިކޮށްލުމުން ނަވަހަރަ ހުރިހާކަމެއްގައިވެސް ހެކިދާނެވެ ސަލާމަތްވާނެވެ! އޭރު ބާރުހުރުމުން ހުރިހާ ބިދުޢަތްތަކާއި

ތަޖުރިބާއަށްކުރިޔަސްވެއްޖެއްވެ! އާދޭ ބިރުފުރުވަތައް ނަގައިލާ
ބައްޕާފުޅުގެ ނުބައިކަމުން އާދޭއްގެ ހިތް ފުރިހަމަވާ މީހުންނެވެ.
އަދި ބައްވީރުކޮން މާނަ އަނބުރާލުމުގެ ޝުބުހަތައްވެސް އާނއާ
ބަރަބަރު ސާފު ދަރިވަރުންނަށް ފަހުމުވާ ވިސްނުމާއި ހިތަސްއަކާތުއްވެ!
އިމާމް އަބްދަލު ވިދާޅުވިއެވެ: "މީސްތަކުން އެންމެ ގިނައިން
ގޯސްހަދަނީ މާނަކޮށް ބައްވީރުކޮން، ކަންކަން ޤަބޫލުކޮށް
އަބާލުކުރުގެ ދިމާލުންނެވެ."

ދަންފުޅާ މިހުންގެ ބޮޑުއިން ފުރުން އަދި މީހުން އާދޭންގެ
ވާހަކަ މަރުހަބާގެ މައްޗަށް ލިބުނުބަސާއި ފޮބޮއް ލިބުނެވެ.
ޒައުރަތުބުއް ބައްޕީއުދުއް އާދޭންނާ ނަހަނދު ގެނބޭއިބުއް
ފެދުއިނަނެވެ. އާދޭ އިޖުބާދުކޮށް ބައްޕާފުޅުވާ ފޮބުކުވެ. އެއަށް
ބަރުނަވަސް ހުއްދަ ނަވާނުއެވެ. އަދި އެހުނުވަސް، ރައްބު
ބައްޕާގެ ޝުރުއްވީ (މަޖީގައިވާޒީގެނޑުވުގެ) ބިފަ ނަފީކުއްފައިވާ
އެހެން ފޮބުއްވަސް އާދޭންވައެވެ. އެކަލާނގެ ފުރިހަމަކަމުގެ ގިނަ
ބިރުފުރުމުއް އާދޭން ނަފީކުރިއެވެ. އަދި ރައްބު ބައްޕާގެ
ހިކުމަތްވަސް ނަފީކުރިއެވެ. ޤުދުރަތާއި ސިފަނަމަ އާދޭންގެ
ބިދުއަސް ރައްދުދުއެވެ. އަދި އާދޭންގެ ބަސް ބާތިލުކޮށްދިއެވެ.

އެގޮތުން الله ތަޢާލާ އުނގަންނަވާ ޙަރަކަތްތަކުގައި އަރާވެގެންވާކަން ޤުރުއާނުގެ ހަރުފްތަކުގައި ޤާބިލުކުރެއްވުމެވެ...

އަބުލް ޙަސަން އަލްއަށްޢަރީއަށް ނިސްބަތްވެގެން މިއުޅޭ (އަށްޢަރީ) ބައިގަނޑު، އާރާތަކުގެ ފިކުރު ރަސްމީ ނަޒަރިއްޔާ އަދި ދިރުނުން ޤަވާޢިދުތަކުގެ ބިނާވެފައިވާ ބިނާކޮށްފައިވެއެވެ. ފަހެ الله ގެ ވަޙްޔު އުފިތުން ބުނާ ދުނިޔެކޮޅު ދަނެގަތުމުގެ ދެބަސްވެރިވުމެވެ. އަދި ޢަޤީދާ ދިރުނުން ސިފަވެގެން ނުވާނެ ބުނެއެވެ. އަދި ނިސްބަތްވާ ދިރާގެ ބުނެއެވެ. އަށްޢަރީ ރަސޫލު އަބުލް ޙަސަން އަލްއަށްޢަރީ އަދި ފާހަގަކުރެވޭ ބައެއް ޢަޤީދާތަކުގައި ބަދަލުތަކެއް ބިނާކޮށްފައިވެއެވެ. ކަމަށް ބުނެއެވެ. ސިފަތްތަކާއި މިކަމުގައި ދަރުމަޔާނަށް ފަހު ނަމަ الله ގެ ޞިފަތްތައް ސާބިތުކުރުމުގެ ބުނެއެވެ. ބައެއް ފަރާތްތަކުގެ ޝަރުޢީ ރަސޫލުކޮށް ދަލީލެއް ނެތި الله ގެ ބަޔާންކުރެއްވި ކަލާމު ނަފީކުރެއެވެ. އަދި الله ތަޢާލާ ސިފަކުރައްވާފައިވާ ޞިފަތްތަކުން ރުޖޫޢަވެއެވެ. އެގޮތުން الله ގެ ކަލާމު ފަދަ އުނދަގޫ ޞިފަތްތަކާއި ބެހޭ ގޮތުން ބުނާ ބުނުން، އަދި ތަޢުވީލުކުރާ ރާއްޖޭގެ

ބިދުޢަތްތަކަށްވެސް އިންކާރުކުރެއްވެއެވެ. ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިންގެ ތެރެއިންވާ އިމާމުންނާއި އެބޭފުޅުންނަށް ތަބާވެވުމުން، **މިބަޔަކު ކާފަރު ބައިގަނޑަކަށް ރައްދުދެއްވާފައިވާ** އެންގެވިކަމާ ފޮތެއްގައި ވެއެވެ! އީމާންގެ ކޮންމެ ޝުބުހަތައް އޭގައި ކަޝްފުކުރެއްވިއެވެ. އަދި ﷲ ގެ ދީނާއި އެކަލާނގެ ރަސޫލާގެ ސުންނަތުން ދަރިފުޅުން، އުއްމަތުގެ ސަލަފުންނާއި އިމާމުން އެއްގޮތަކަށް ތިއްބެވި ޙައްޤު އެއްކޮޅަކުގައި ބަޔާންކުރެއްވިއެވެ..." މިއެވެ.

ސަލަފުންގެ މަޛްހަބު ބަޔާންކޮށްދެއްވުމުން، އެއާ ޚިލާފުވެރިވާ އަޝްޢަރީ ޢަޤީދާގެ ނަގާ ތިމާއަން ބުލުވަނީ ބިދުޢަތީ ޤާއިމުވެފައިވާން

އަރިވެސް ޝައިޚު މުޙައްމަދު ބްނު ޢަބްދުލް ވައްހާބު ވިދާޅުވިއެވެ:

(فإن كان المعين لا يكفر إلا إذا قامت عليه الحجة، فمن المعلوم أن قيامها ليس معناه: أن يفهم كلام الله ورسوله، مثل فهم أبي بكر رضي الله عنه، بل إذا بلغه كلام الله ورسوله، وخلا من شيء يعذر به، فهو كافر، كما كان الكفار كلهم تقوم عليهم الحجة بالقرآن، مع قول الله: {وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أكنة أن يفقهوه} [الأنعام 25] وقوله: {إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الصُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ لا يَعْقِلُونَ} [الأنفال: 22]

وإذا كان كلام الشيخ، ليس في الشرك والردة، بل في المسائل الجزئيات، سواء كانت من الأصول أو الفروع، ومعلوم أنهم يذكرون في كتبهم في مسائل الصفات، أو مسألة القرآن، أو مسألة الاستواء، أو غير ذلك، مذهب السلف، ويذكرون أنه الذي أمر الله به ورسوله،

والذي درج عليه هو وأصحابه، ثم يذكرون مذهب الأشعري أو غيره، ويرجحونه، ويسبون من خالفه.

فلو قدرنا أنها لم تقم الحجة على غالبهم، قامت على هذا المعين الذي يحكي المذهبين، مذهب رسول الله صلى الله عليه وسلم ومن معه، ثم يحكي مذهب الأشعري ومن معه؛ فكلام الشيخ في هذا النوع، يقول: إن السلف كفروا النوع، وأما المعين، فإن عرف الحق وخالف، كفر بعينه، وإلا لم يكفر) (الدرر السنية)

މާނައީ: "މުޙައްމަދު ވަކި މީހާގެ މައްޗަށް ޙުއްޖަތް ޤާއިމުވެއްޖައުމަށް ދާންދެން ކާފަރުންކުރުއްވެވިކަމަ، ދެންނެގެ އެނގިގެންވާކަމަށް ޙުއްޖަތް ޤާއިމުވުމުގެ މާނައަކީ އަބޫބަކުރު رضي الله عنه އަށް ވިސްނުންގޮތަށް އާންމުކޮށް الله ގެ ކަލާމުލްޤާއިމު އެކަލާނގެ ރަސޫލާގެ ބަސްފުޅު ވިސްނުމެއް ނުދެވޭ! އަދި ދިރުއްމަ، الله އާއި އެކަލާނގެ ރަސޫލާގެ ބަސްފުޅު އެދިހުރެކަން ފާރާ، އަދި ބުނުމު ޚިލާފުވެދިޔަ ކަމުކަން ކުށްވެއްޖެނަމަ ފަހު އެވިދާޅި ކާފަރެކެވެ. އެއީ ހުކުމާ

ކާފަރުންގެ ދައްކަން ޤުރްއާނުން ބުއްދިވެ ޤާއިމުވާގޮތަކަށެވެ. އެއީ ﷲ ތަޢާލާގެ މިބަސްފުޅު އެމީހުންނާމެދު ވާހަކަދައްކަވައެވެ:

﴿وَجَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَن يَفْقَهُوهُ﴾ [الأنعام: 25]

"އެޤުރްއާން ނަގައިގަން ފަހުމުވުމާދު ހުރަސްއަޅާ ބަންދުތަކެއް ތިމަންއިލާހު އެމީހުންގެ ހިތްތަކުގައި ލައްވީމެވެ."

އަދިވެސް ވަޙީކުރެއްވިއެވެ:

﴿إِنَّ شَرَّ ٱلدَّوَآبِّ عِندَ ٱللَّهِ ٱلصُّمُّ ٱلْبُكْمُ ٱلَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ۝٢٢﴾ [الأنفال: 22]

"ﷲ ގެ ޙަޟްރަތުގައި އެންމެ ނުބައިވެގެންވާ މީހުންނަކީ އެއްކަލާ ނުވިސްނޭ ބީރު ގޮންގު މީހުންނެވެ."

ޝައިޚު (އެބަހީ: އިބްނު ޢުޘައިމީނުގެ) ތަފްސީރުފުޅުގައި ޝިރުކާއި މުރުތައްދުވުމާދުގައި ކަމުގައި ނުވާނަމަ، އަދި ޙުއްޖަތެއް، އެއީ އުޞޫލީ ނުވަތަ ފަރުޢީ ކަންތަކުގައިވިޔަސް ޙުއްޖަ ވަކި ކަންތަކުގެ މައްސަލަތަކުގައިނަމަ، ދެލްވަރަ އެނގިގެންވާކަމަކަށް އެމީހުންގެ ޤަބޫލުކުރުމުގައި ބިދުޢަތްތަކުގެ މައްސަލަތައް، ނުވަތަ ޤުރްއާން

(މަޒްހޫބުތަކުގެ) މައްސަލަ، ނުވަތަ އިސްތިވާއާ ގުޅޭ ދުޢާގެ މައްސަލަ ނުވަތަ އެސްމާވަސް މައްސަލަތަކުގައި ސަލަފުންގެ މަޒްހަބު ގެންގުޅުން ބަލާނުކުރެވޭނެއެވެ. އަދި الله އާއި އެކަލާނގެ ރަސޫލާ އަމުރުކުރައްވާފައިވާ ގޮތަކަށް އެގޮތަށް ބަލާނުކުރާށެވެ! އަދި އެކަލާނގެ ރަސޫލާ އަމުރުކުރައްވާ އެކަމަށް އެމީހުން ދިމާލަށް ބުނެވޭ އަޅުގަނޑުމެން ދުރުކުރައްވާށެވެ. ދެން އެއަށްފަހު އަޅުއަޅާއިރު ނުވަތަ އެނގޭނީ މިފަދަ މަޒްހަބުގެ ގެންދަވެ، އަޅުގަޑުމެން ތަޤްލީދުކުރުމަށްވުރެ، ދެން އެއާ ހަދާފަ މިންނަތްތަ ބޭނުމަކުރުމަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާށެވެ!

ދެންފަހު އެމީހުންގެ ފިޔަ މިންނަ މަދުކޮށް މިސާލަކަށް ބުއްޒުމަ ޝާމިލުކުރާ ގޮތުން އަހަރުމެން ބޭނުނަފަދަ ގުޅިފައިވާ، ދިމަކުރާށެވެ - الله ގެ ރަސޫލާ صلى الله عليه وسلم އާއި އެކަލާނގެ ރަސޫލާއާއި ޙިއްޔުވީ ބައިވެރިންގެ މަޝްރޫޢު- ގެންދަ ދެން އެއާއިލާ އަލްއިޝްރާފާއި އަނގާއާއިލާގައިވީ މިހުންގެ މަޝްރޫޢު ގެންނަ މިފާގެ މައްސަލަތަކުގައި ބުއްދުމަ ޝާމިލުވެވުމެވެ! ޝަރީޢަތްގެ ބަސްތަކަކީ މިވައްސަލަތަކެއްނުވާނެއެވެ. ސަލަފުން މައްސަލަ (މުޖުތަހިދުން) ހާލަތުގައިވާ، ދެން މުއްސަލަމުން ވަދި ދިމާ؛ އެނގޭނެ ބައްޔާ އަނދި ދެން ޒިޔާދަވެގެންދަނީ އެނގޭ

މުޙައްމަދުކޯރް ކާފަރުކުރައްވައޭ އެހެންނޫނަމަ ކާފަރުންކުރައްވައޭ

އެވިދާޅުވިއެވެ." މިއެވެ.

ސިފަފުޅުތަކުގެ މައްސަލާގައި ސަޙާބީންގެ މަދުރަސާވެސް ބަރާސްކާރު،

ދެން އެއާ ވިއްދާގެން އަސްލުހަބޯގެ މަދުރަސާ ބަރާސްކާރުގައި

އެމަދުރަސާ ރަސޫލާހު، ސަޙާބީންގެ މަދުރަސާގައި ހިޔާ މީހުންނަށް

ބަދަލުވެސްދީނަށް ކާނބަދައިހަދައިދެވޭ!؟ އެބުނާ ޢަމީދާގެ

މައްސަލަކާވެއް ހުރިހަ އިސްލާމްކުރުމަށެވެ! ބޮޑުހުށީ ބަސްފުޅު ހިދާ

ސަރުދަރުއަށްވެ!؟ ގޮތަ މީހުންނަށް މުޙައްމަދުކާރު ކާފަރުކުރާމީހ

ހުއްޖަތް ޝާއިރުންގެ ތަނަވަސްކަމުގައި ޒުވާނުން ހުއްޓުވާ ރަނގަ

އިސްލާމްވުން، ހަދީޘް ޢުމަރުގެ ޝަރީޢަތް ސަލަފުންގެ ޢުމަރުކާނ

ރިވާކަތް ގެންގުޅައި، އަދި ސިފާ އޮޅުންތަކާގައި ސަލަފުންގެ

ބަސް ގެންގުޅެވުނު ޙިކުމަތާވުންގެ އަސްލާބުންގެ ބަސް މިއާ

ޒަރާފާ ރަޙީމީ މިޤައުލު ބުނާވަސް، މީހާއާއި މީހާގަދަ މީހުން

ހަދިސް އެ "އިލާހު" އަދި ޤާނޫނު، ރިވާޔަތްޢުމަރު ފުރާފައި ނުކުތު،

އަޙަދުބާ ދަރުސްކުރަނީ ހިތާ މިހިރަ ސަލަފީ މައްސަލަތަކާގައި

ބަހަނާދައިކާ، އަދި ހިއްޔާތު، އޮމީހުންނާ އޮކާގުގައި އެއްބަސްހުނާ

މީހާއަށް ބަހުދުރީއިކާ ހިތާ ބަހުގެޙަދިއްވު! އަދި އެޢިލްމުވެރިޔާކަ

އިޤްތިޞާދުކުރީކަމަށް ބުނެ، އެހެންވީމާ އިޤްތިޞާދުކޮށްގެން ކުރެއް ކުރުވުނަސް ޗަތުރަކަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނެ ބުނެއެވެ!

މިގޮތުން އިޤްތިޞާދުކުރުމަކީ ތިރިގެންހުރި ގޭގައި ހުރި ވަރުވެރި ވަނިކުޑާކުދިންގެ ހަރަކާތުން الله ފާޅުވެގެންވިޔަފާރި އިޤްތިޞާދުކޮށްގެން ބުނަންވީއެވެ! އެހެނީ ފަރުދަކުވެސް ފުޤުރަށް ގޮވާލީ މިހުންނަށް ޤުރުއާނުގެ އާޔަތްތަކުން ތަރުޖަމާނާ، الله ބިރުގަތުމާ ކަމަށް އަހަރުމެންނާއި ޢަމަލުކުރުން ވާކަމަށް ބުނެއެވެ. އެއަށްވުރެވެސް

މާސްލުފު ފުރުޞަތު ކަމެއްވަރެއްގެކުރަކުދިގައިވާ، الله ތަބާރަކަ ކަމުދައި ބަރަކާތުގައި ފާޅުވެގެންވާގޮތުގެ އަހަރެމެންނާ ބަދަލުވެދާނެ ދިނަ ތަރުޖަމާކުރަން އިޤްތިޞާދު ހިތާމައި އަޅުބަނދުވާގޮތް ފުރަތަމަ އެދިހަ ކަނޑާލައިގެންނުން ކަމާކާ! އަހަރި މިދިޔަގައި ޗަހަރި ޝާޢިރު އިޤްތިޞާދުގެން ކަނޑަބަނި އަމިއްލަ ބޯދު ހިފައިގެން އިޤްތިޞާދުކުރަން ހުވާތަކުގައި އޮތް ކަނޑަކަމެއް ނުނުވެ!

އެއާރު އެއަށްވުރެ އިޤްތިޞާދުކުރުމާ އުޑުރު ފެށުން މާއައިތާ ބާރުމިއުކުރެވޭ ކަމެއްގައި، އަދި ހިއްޔަތަ ނަހަން މަޝްހޫރު ދިނަ ބޮޑެތި އިތުރުވެރިންވެސް ވަގި ތަޅުމިއްޔާގެ ދަރުން ފޯރުވެސް ދިނުމަށް ނަޑަތަ ދަޑުނަކާކަން ބުނަފައިވާ ޖަމާކުރަސްގޭ

އިންތިޚާބުތަކުގައި ޒުވާނުން، ބައިވެރިވުން، އިޤްތިޞާދުގައި ނުވެއްޖެ!
އެއްޗީ ބައިވެރިން އެއްކޮށް މުޅުން ޙުރި ގެއްލިގެއްޖެ! އަދި މިހާރުވަރަށް
އެއާމެދު ވާހަކަދައްކާއިރު އެކަން ވަންހަނާވެ ޖުރުއަތްދޭންނާ
ގައުސަކަރުއަކަންވެސް ނުވެއްޖެ! ޖުސްމު ހިއްސާވެއި، ޒުވާނާއަށް
ކަމެއް އެންމެހާ ބޮޑަށް ޑާރުމިވެއްޖެ! އަނެއްކާވެސް އެއްކަމަކީ
ސަރަހައްދު އިޤްތިޞާދީ އެއްބަސްވި ޒުވާނާއި ނުތެ، އަދި
ބަޔަކަށް ސާފު ދަރިވަރުންގެ ހުރި ކަންތަކެއް އެޒާތުގައި ވަސްހަނާވެ
ޖުރުއަތްދޭންދިނުމާ، އެއްކަމަ ބޮޑުވާ ބޮޑު އިމާރާތްކުރުމުގައިވެސް
ދިރިހުރިވެ! ބޮއިދު ހުރި މިހަކު މަކަހަމަ އެއްޗެހިހިތަން
ހުރީތާކުބުތެވެ!؟

ސަލަފުންގެ އިޖްމާޢު ބަޔާންވެ ފުނިއްޔާތަކަ، ދެން ފަހުން އަދި ކިޔަންވާ ބަޔާ އިޚްތިލާފުވެފައިވާ ބަސްތަކަށް އެއަށްބަލައި ދޫކޮށްލެވިދާނެ

ނަބަދީގެ އިޖުމާޢުކުރެވިފައިވާ ޝަރީޢަތް އަދި ބަޔާން ވިދާޅުވި ދަސްކުރުމާއި ދީނުގެ ބަޔާން:

(ولا يكفر بالأمور الخفية جهلا، كالجهل ببعض الصفات، فلا يكفر الجاهل بها مطلقا، وإن كان داعية، كقوله للجهمية: أنتم عندي لا تكفرون، لأنكم جهال؛ وقوله عندي يبين أن عدم تكفيرهم، ليس أمرا مجمعا عليه، لكنه اختياره؛ وقوله في هذه المسألة خلاف المشهور في المذهب، فإن الصحيح من المذهب تكفير المجتهد الداعي إلى القول بخلق القرآن، أو نفي الرؤية، أو الرفض ونحو ذلك، وتفسيق المقلد.

قال المجد رحمه الله: الصحيح: أن كل بدعة كفرنا فيها الداعية، فإنا نفسق المقلد فيها، كمن يقول بخلق القرآن، أو أن علم الله

مخلوق، أو أن أسماءه مخلوقة، أو أنه لا يُرى في الآخرة، أو يسب الصحابة تدينا، أو أن الإيمان مجرد الاعتقاد، وما أشبه ذلك؛ فمن كان عالما في شيء من هذه البدع، يدعو إليه ويناظر عليه، فهو محكوم بكفره، نص أحمد على ذلك في مواضع) (الدرر السنية)

މާނައީ: "(އިބްނު ތައިމިއްޔާގެ އެބަސްފުޅުގައިވަނީ) އަދި ފޮރުވި ވަންހަނާވެގެންވާ ކަންކަމުގައި ތާބިޢުވެގެން ކާފަރު ނުކުރެވޭނެއެވެ. އެއީ މިސާލަކަށް ބައެއް ޞިފަފުޅުތަކާމެދު ތާބިޢުވުމެވެ. ދުޖުތަހުރޮށް އެއާމެދު ތާބިޢުވާ މީހާ ކާފަރު ނުކުރެވޭނެއެވެ. އެއީ ތަޤުލީދުކޭ ވިޔައްސަރަވަސްތެއެވެ. އެއީ އަބުޖާ ތަރުޖަމާކުރުން ވިދާޅުވެފައިވެއެވެ:

"ކަލާމުން އަރަރާތާ ގޮތުގައި ކާފަރުނުވާ ކަލާމުން ތާބިޢުވުމެވެ." އަކާހުގެފުންގެ ބަސްކުރެގެއި "މިޤޭނާގެ ގޮތުގައި" އިން ބައާނުވަނީ ކާފަރުކުރެވޭ އެއްބަސްވުމި ތިޔާބުރުވިނަމާ ކަލާއް ހަނާފުވާ. އަކާމަކާ އެއީ އަކާހުގެފުން ހަނާނުގެ ޤޭނާނާއެވެ. މިއައްސަރާގައި އަކާހުގެފުންގެ ބަސްކުރެގެ ހަރުގަބެގައި ކަށުރުވިނަމާ ފުދާނެ ބަސްކުރެއެވެ. އަހަރެ ހަރުގަބެގައި ބަސްފުޅުވިނަމަ ޑޮކްޓަރުން ހަރުދާނާކަމާ ނަމުގަ

ސުވަރުގޭގައި ﷲ ތަޢާލާ ހަދަހޯދަން ފެނުން ނަފާކުރުވާލައިން، ނުވަތަ ޢާފިޔަތާއި އެކަމަކު ކަންކަމުން ގޮވާލާ ދައްކަވައިދޭ ކަމެއްވެސް ކަޑަވާނެ ކަމެއް ކުރައްވާނެއެވެ. އަދި ބަދަލުދެއްވާ މިހާ ވާހަކަފުޅު ކުރައްވާނެއެވެ.

އަލްމުޙައްދިޘް ޢިމްރާނުބްނު ޙުޞައިން ވިދާޅުވިއެވެ: "ނަބިއްޔާ ﷺ އަޅުގަނޑު ގެނައުމަށް ...

ދޫކޮށްލައްވާފައިވާ ސަލަފުންގެ ބަސް އިސްކުރެއްވިޔަސް ނުފެނޭހެއްޔެވެ!؟ ޝެއިޚުލް އިސްލާމް އިބްނު ތައިމިއްޔާގެ ފައިންޖުދުން މެނުވީ ސަލަފުންގެ ބަސްތަކަށް ނުދެވޭނެކަމަށް، އަދި ސަލަފުންގެ ބަސްތައް ފަހަރުދުކޮށް ނަގަންވެސް ޤަރުނީ ދުރިންވެސް މުތަޤައްދިމުން އެބޭފުޅުންގެ ފަހުމުކުރެއްވުމަށް ބުނާ މީހާއަށް ވީމަ ބިދްޢަތެއް ނުވޭހެއްޔެވެ!؟ ދެން ހުދު އެބޭފުޅުން ކަންތައް ކުރެއްވިގޮތަށް، އަދި ދަޢުވަތުދެއްވާ ގޮވާވެސް ދެއްވި ގޮތަށް، އެބޭކަރުން ވަކި މުޢައްޔަނު ޤީރާއަތު ބުނާގޮތު ބުރުގަތް ކުރާގޮތް ކުރުވުމަށް އިޖްތިހާދު ދޫކޮށް، އެއަށްފަހު ސާފުގޮތް ސަލަފުންގެ ބަސްތަކާއި ބުނުއްވަން އެކަމަކު މީސްމީހުންނާދު ކުރެއްވިގޮތަށް ބާއްވާލުމަށް އެއަށް ދިރާސާ ނަޤްދުގެ އިޙްތިރާމްގެ ޤަދަރު ކުޑަކުރުވުމަށްނުވާނެހެއްޔެވެ!؟ ނުވަތަ އެއީ އެބޭފުޅުންނަށް ކޮށްދީއިރު ހިދާޔަތްގެން ދިނުނީހެއްޔެވެ!؟

ޢުޛުރުވެރި ވަސްވާސްތަކަށް، ވަސްވާސްދިނުން މަޢުލޫމާތު ކަންތަކުގައި
މީހާފަސް ކަނޑައެޅުމާއިބެހޭ ކަންކަން

އަނެއްކާވެސް ހެޔޮބަހު ކެނޑިގެ ވެރިޔާ ހޮވާ ނަގައިގެން ދޮށްކަރަސް އޮތީ ކަމަކަށް ފެދި ޖެހުން ބުނެވޭ ނަމަ ވިސްނާ ގިނަ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި، ބޮޑު ބޮޑަށް ވިސްނާލަން ޖެހޭ، ގުރުއާނާއި ސުންނަތަށް ތަބާވާ މީހަކު ބަލާ ކަމެއް، ކިޔެވުމެއް އެކަމަކު ޖާހިލުކަމުން ނުކިޔާ، ކުރަ އިތުރު ކަމެއް، އުޖާލާ ކަރުނަ ބަހުގެ ސިފައާ ސިފަކުރާ ވިސްނާނުލާ، ކުރުމަށް ޢިލްމާއި ދަލީލު ނެތި، ޝިރުކުގެ މައްސަލަ ފަދަ ބޮޑު މައްސަލަތައް ކަނޑައަޅާ ނުވާނެތެވެ!؟ ވަރަށް ނާޒުކު ކަންކަމުގައި ޝިރުކު ގަބޫލުކުރުން ފަދަ ކަންތައްތައްވެސް!؟

(وبالجملة: فيجب على من نصح نفسه، ألا يتكلم في هذه المسألة إلا بعلم وبرهان من الله؛ وليحذر من إخراج رجل من الإسلام بمجرد فهمه واستحسان عقله، فإن إخراج رجل من الإسلام أو إدخاله فيه، أعظم أمور الدين؛ وقد كفينا بيان هذه المسألة كغيرها، بل

حكمها في الجملة أظهر أحكام الدين؛ فالواجب علينا: الاتباع وترك الابتداع، كما قال ابن مسعود رضي الله عنه: "اتبعوا ولا تبتدعوا فقد كفيتم".

وأيضا: فما تنازع العلماء في كونه كفرا، فالاحتياط للدين التوقف وعدم الإقدام، ما لم يكن في المسألة نص صريح عن المعصوم صلى الله عليه وسلم. وقد استزل الشيطان أكثر الناس في هذه المسألة، فقصر بطائفة فحكموا بإسلام من دلت نصوص الكتاب والسنة والإجماع على كفره، وتعدى بآخرين فكفروا من حكم الكتاب والسنة مع الإجماع بأنه مسلم.

ومن العجب: أن أحد هؤلاء لو سئل عن مسألة في الطهارة، أو البيع ونحوهما، لم يفت بمجرد فهمه واستحسان عقله، بل يبحث عن كلام العلماء، ويفتي بما قالوه؛ فكيف يعتمد في هذا الأمر العظيم، الذي هو أعظم أمور الدين وأشد خطرا، على مجرد فهمه واستحسانه؟

فيا مصيبة الإسلام من هاتين الطائفتين ومحنته من تينك البليتين!!) (الدرر السنية)

މާނައީ: "ޢުމްރަކޮން ބުނާނަމަ: އެމީހެއްގެ ނަފްސަށް ނަޞޭޙަތްތެރިވެ އިޚްލާޞްތެރިވާ މީހާ، الله ގެ ޙަޟްރަތުގައިވާ ޢިލްމާއި ބުރުހާނާއި މެނުވީ ވާހަކަ ނުދެއްކުން ވާޖިބުވެގެންވެއެވެ. އަދި ހަމައެކަނި އޭނާގެ އަމިއްލަ ފަހުމާއި، ބުއްދިއަށް ޤަބޫލުކުރެވި ޖަހާލުކަމުން ފެންނާނީވެ މިހާރު އިސްލާމްދީނުން ބޭރުކޮށްލުމަށްފަހު ނަމަނަމަ ސަމާލުވާށެވެ! ފަހެ މިހާރު އިސްލާމްދީނުން ބޭރުކޮށްލުމުން ނުވަތަ ވައްދުމަކީ ދީނުގެ އެންމެ ބޮޑު ކަންތައްތަކެވެ. އަހަރެން މައްސަލަތައް ފަދައިން މިއައްސަލަ ބަޔާންކުރުންވެސް އަހަރުމެން ފުއްދާދީމެވެ. އަދި ހިއްއައީމަ، ޢުމްރަކޮން އެގޭ ބުނުމަކީ ދީނުގެ ބުނުމަކުން އެންމެ ފާޅުވެގެންވާ ބުރުމެވެ. އެހެންކަމުން އަހަރުމެންގެ މައްސަލައިން ވާޖިބުވެގެންވަނީ: ތަބާވުމާއި އަލަށް ކަންކަން އުފެއްދުން ތޯދާކުރުމެވެ. އެއީ އިބްނު މަސްޢޫދު ވިދާޅުވިފަދައިންނެވެ: "ތިޔަބައިމީހުން ތަބާވާށެވެ! އަދި އަލަށް ކަންކަން ބިދުޢަ ނުއުފައްދާށެވެ! ފަހެ ތިޔަބައިމީހުންނަށްވެސް ފުއްދާދީފައެވެ."

އަދިވެސް: އެކަމަކާމެދު ޢިލްމުވެރިން ކުރުއްވާ ނުކުމޭ ޒިޔާދުވެ ދެބަސްވެއްޖެ ކަންކަމުގައި، ފަހެ ދީނަށް އެންމެ ރައްކާތެރިކަން ބޮޑު ގޮތަކީ ހުއްޖަތުރު، އަދި އެކަމާ ކުރިމަތީ ނުކުތުމެވެ. އެއީ މައުލޫމު ކަލާމުގެ އަރިހުން ބޮޑެތި ނަމައްސަލަ އުފެއްދުމަކީ ނުވާނެކަމެވެ. ޝަރީޢަތާ ޚިލާފު ފިސާދަކުރުން ދީނަށްވެސް މިމައްސަލައިން މަދުކަމުގެ ހާލަތްތަކެވެ. އެކަމަށް އެއްބަސްވެ ހަމަހަމަ ފުރުޞަތު.

ފުރުޞަތު ދޭކަންކަމުގެ ސުލްޙަފަޔާ ދީނީއިޚްތިލާފު އިޚްލާޞްތެރިކަން ދުޢާ ދޭހައެވެ.

އަދި ދީނުގެ މިނޫން ހުރިހާ ކަންކަމުގައި.

ބޮޑުވެގެންވާ ކަންތަކުގައި، އެކަމަކީ ދީނުގެ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން
އެންމެ ބޮޑުވެގެންވާ އަދި އެންމެ ނުރައްކާތެރި ކަންތަކުގައި،
ހަމައެކަނި އެނގޭ ފަހުމާއި ބުއްދިއަށް ރީތިވެ ފެންނަ ގޮތަށް
ބަރޯސާވާނީ ކިހިނަކުންހެއްޔެވެ!؟ މިދެބައިގަނޑަށް
އެދެބަލާވެރިކަމުން އިމްތިޔާޒުކުރެވިގެން އިސްލާމްދީނަށް ޖެހުނު
މުޞީބާތުގެ ބޮޑުކަމާއެވެ!" މިއެވެ.

ޢުދުރުތީ ފަސްޖެހި، ރައްކާތެރިވާން ބޭނުންނަމަ، އެމަށް
ޢިލްމުވެރިންނެއް ފޮތްތަކުފަހާއި މިހައްސަފަހަރާއި އެގޮތަށް
މުޢާމަލާތްކުރުން މާއަދުލާ ނޫންހެއްޔެވެ!؟ އަހަރުމެން އެއްވެސް
ބާރެއްގައި ވޯޓުލާއި، ޖުމްހޫރިއްޔާ މިކަންކަން ހުއްދަކޮށް
ޖުމޫދުކުރަނީއޭ ނޫނެވެ! ނަމަވެސް އިސްލާމާއި ޝަރުޢުގެ
މީޒާނުން، ދެކަންބަށް އަޒާބުލާ އެންމެ ބޮޑު އަދި އަދުލާ ކަންތައް
ވަސީލަތްތަކުގައިވެއެވެ!

ރަނގަޅުގައި ތިބި ގިނަބަޔަކު ސަލަފުންގެ މަންހަޖަށް ދަޢުވާކުރާ ޙާލު ވަނީ އެބޭކަލުންނާ ޚިލާފުވެފައިކަން!

އަދިވެސް މިދަ އޮޅުވާލަދިގެން، ނުޙައްޤުން އައްޖަނައެއްކަމުގައި ނަގައިގެން ދައްކާ ނަޖްދުގެ ޢިލްމުވެރިންގެ ތެރެއިން ޝެއިޚު އަބާ ބުޠައިން ވިދާޅުވި ބަސްފުޅު ދެކެބަލާށެވެ!

(ومما يبين لك عدم الاغترار بالكثرة، أن أكثر هذه الأمصار التي ذكرت، مخالفون للصحابة والتابعين، وأئمة الإسلام - خصوصا الإمام أحمد ومن وافقه - في صفات الرب تبارك وتعالى، يتأولون أكثر الصفات، بتحريف الكلم عن مواضعه.

من ذلك، قولهم: إن الله لا يتكلم بحرف وصوت، وأن حروف القرآن مخلوقة، ويقولون: الإيمان مجرد التصديق; وكلام السلف والأئمة في ذم أهل هذه المقالات كثير; وكثير منهم صرح بكفرهم; وأكثر الأئمة ذما لهم وتضليلا: الإمام أحمد رحمه الله تعالى، وأفاضل أصحابه بعده وأكثر أهل هذه الأمصار اليوم، على خلاف ما عليه

السلف والأئمة؛ ومن له بصيرة بالحق، لم يغتر بكثرة المخالف، فإن أهل الحق هم أقل الناس فيما مضى، فكيف بهذه الأزمان التي غلب فيها الجهل، وصار بسبب ذلك المعروف منكرا، والمنكر معروفا؟) (الدرر السنية)

މާނައީ: "އަދިވެސް ގިނަ މީސްތަކުން ތިބިގެންވާނީ ތިބާ ހެއްދުންތެރިވެގެން ނުވާނެކަން ބަޔާންކޮށްދޭ ކަމަކީ: ތިބާ ތިޔަ ނަސްރަށް ގިނަ ޙަރަކާތްތެރިވިޔަސް ޙައްޤު ތަބާވާގެ ސިފަފުޅުތަކާއި ޞަޙާބީންނާއި ތާބިޢީންނާއި، އިސްލާމްދީނުގެ އިމާމުން ފާއްސަކަށް އިމާމް އަޙްމަދާއި އެކަމަނާއި އިއްތިބާޢުވީ ބަޔަކުންނާ ހިމާޔަތްވެގެންނެވެ! އެމީހުން ގިނަ ބިލާދުތައް އެއްކޮށްލަނީ މަޖުބޫރުން ބަދަލުވުމުން، މާނަކަށް ޤައުމިއްޔަތު އަސްބާބުތަކެވެ.

އެގޭ ޝަރީޢަތް: އެމީހުންގެ ބޭނުން ކަލޭގެއިލާ: الله ތަޢާލާ އަޅުކަންކުރުން އަދި އަޖުރުކުރުން ވާހަކަފުޅު ނުދަށުއެކުލަވާ، އަދި ދީނީއެހެން ކަންފަހަރެއް މަގުފަރާތް ބޭނުންވާއިރު. އަދި އެމީހުން ބޭނުން އިމާންކުރަނީ ހުސްއެކަނި ބޯކުދިރުން ކަލޭގެއިރު! މިސާލަކަށް ބަސްބައި ކުރުވިނިކުތް އެކަނި ބިދިޔާއިން އެއިސްލާމާ ސަލަފުންނާއި

އިމާމުންގެ ބަސްފުޅުތައް ގިނަފަހަރަކު އަހާފައިވެއެވެ. އަދި އޭގެ ގިނަ ބައިތަކެއް އުލަމާން ކާމިލުވެގެންވާ ކަމުގައިވެސް ބޭނުންވާ ބަހަނަތްތަކެއްވެ. އަދި އުލަމާއިން ދިމާކަން ނަސޭހަތް ލިބިގެން، މަޖުލިސްތަކުގައި ވާހަކަދެއްކެވުން އަތުގާ ގިނަކަމެއްވި އިމާމުންނަށް: އިމާމު އަޙްމަދުއާއި، އައްޝާފިޢީގެ ފަރުވާ ހަދީޘްތަކާ އަސްބާބުތަކެވެ. މިއިން ޙަދީޘްގެ މުޢުޖިޒާ ގިނަ ޢިލްމުގެ ސަފަރުކުރުން އިމާމުގެ ދެބަސް ޒިކުރާފަން ގިނަ ބައްޔާވެ. ރައްޔިތުން ބަލާޖެހި ކިޔަވާ ދިރާސާ، ޒިކުރުވާ ދިރުންގެ ގިނަކަމުގެ ރައްދުކޮށްދޭ ނުވޯނުއެވެ! ފަހު ރައްޔިތު އަހުލުވެރިންނަށް އިސްލާމީ ތަރިކަ އޮފްސް އެކުމް މަތީ ދިރުންނެވެ. ދުނިޔަ ތާރީޚުގެ ގޮތުގައިވެސް، އަދި އޭގެ ސަބަބުން ހުކުރުވަން ހުކުރުވާ ދީނުގައި، ކަމަކީ ފާފައިވާ މިހާރު ޢައްޔާމުގެ އަދި ކާމިލް ކުރާން ކުރައްވާ ކަމުތަކާއި ކަރުދާހު ހިލާފުވާ!؟" މިއެވެ.

ވިސްނާލަބަލާށެވެ! އަކުރާފާން މިދާނެވުން ޔާރާހަށްވެ!؟ އަޖާވާގައި ގިނަ ގިނަ މިސްކިތްތަކުން ސަލާތްތަކާ ޒިކުރާފަޅާގެ ކުރުމަށް! ކުރާވެގެން ހަށްވެ!؟ اللہ ތަޢާލާގެ ބިލާދަތުގެ ކައުސަލާގެ އެވެ! އަދި އެއް ސަލާތަށް ކުރާވާނެކަމަށް

ބަޔާންކުރެއްވި ކަމެއްކަމަށެވެ! އެހެންވީމާ ދުރުވިސްނުމެއް ހުރި
މީހަކު، މަޝްރޫޢު ޖޯޖިއުރަ ރަހުމު ނަގައިގެން ހެއްލުންވެރި
ނުވާނެކަމަށް! ޝައިޚު މިބަނދަރު މީސްތަކުން ކުރެއްވުމުގައިވޭ
ކޮންކަމަކާ ވިސްނާނެކަމަށްދައްކާށޭ!؟ ސަލާމަތްވެ ފާހަމަ ދުރުޙުރު،
އިބަކަމަތުގެ މަރުހަލާ ދުވަސްފެށިގެންނެތް! އަކަމަކު މިނާއި މިނާ
އަސްލަބުން ގޮވައި ކުރެޔާފާ ނުބައިތަ މިރަނގު އަދި ކުޑަކައި
ހެއްލުންތެރިވެގެންނެތް މިރަނގު ސަލާމަތްވާ ބަސްކޮށް ގެނެސް، އަހަރެން
ތަބަރުވާން ގޮތަކަށް މިހާރުވީ! އަދި މިފަހު އެފަހު ފަހަރުގެ މިހަރުގެ
ފައިބުގައި ތަކުރާރުވާ މިހާރުވީ!

ފަހުގެ މީހުންގެ ބަސް ނަގައިގެން، އަހަރުމެންގެ މައްޗަށް ޙުއްޖަތު ދައްކަން އުޅުނަމަ، ފަހެ ޙުއްޖަތަކީ ޞަޙާބުން ތިއްބެވި ގޮތްކަން އަހަރުމެން ބުނާނަން!

ޝައިޚު ޙަމަދު ބިން ނާޞިރު މުޢައްމަރު ވިދާޅުވިއެވެ:

«فإن احتج أحد علينا بما عليه المتأخرون، قلنا: الحجة بما عليه الصحابة، والتابعون، الذين هم خير القرون، لا بما عليه الخلف، الذين يقولون ما لا يفعلون، ويفعلون ما لا يؤمرون» «الدرر السنية في الأجوبة النجدية»

މާނައީ: "ދެންފަހެ ފަހުން އައި މީހުން ތިބި ގޮތް ހިފާފައި މީހަކު އަހަރުމެންގެ މައްޗަށް ޙުއްޖަތު ދައްކައިފިނަމަ؛ އަހަރުމެން ބުނަމެވެ: "ޙުއްޖަތަކީ އެންމެ ހެޔޮވެރިން ޤަރުނުތަކުގައިވާ ޞަޙާބީންނާއި ތާބިޢީން ތިއްބެވިގޮތެވެ! ނުކުރާ ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ ދުކުން ދައްކާ، އަދި އަމުރުކުރެވިގެން ނުވާ ކަންތައްތައް ކުރަމުންދާ ފަހުގެ މީހުން ތިބިގޮތް ނޫނެވެ!" މިއެވެ.

ފަހުން އައި މީހުން އެއީ ހިލަސްދެ ކަމިވެރި ކޮށް މިހާރުވެރިސް ސަލަފުން ދުރާލާ އެމީހުންގެ ފަހުމުގައި ބަހުން ހުއްޖަތެއް ނަގައިގެން، ސަލަފުންގެ ބަސްތިރި ބަސްތޮއް ނަހީ ގާޢިދަކަން ހިސްތޮއް ކާޑު މީހުންނާދު ޝައިޚު ވިދާޅުވުމުގާ ބަސްކުޅުވެ. ޝައިޚު މީހުން ވިދާޅުވި ގޮތުގައި ގޮތްތަކެއް ބަދަލުކުރާ ތަނެއް ނެތް، ބިންގާތާ ހަދާ ފަހުން ސަލަފުން ދުރާލާ އަދި ބޭނުން އިސްލާމްދީނާއި ހަރުފަތިހަލާއި ހިތުމިނިވަން ކަލަމްތަކުގެ އެކެއް. އިރުޝާދާ ޢަމަލްތަކާއި ވާންދާން އޮޅުވާލާ ބަލާ ސިއްރަކާއި ފުރަތަމަ ދާއިރާ ރެކޮރޑް ބަލާލަން އެއްބަޔަކު ޗިޔާ ހަމަ ޢަދަދުގެ އޭ ބާތިލް އިސްލާމް ހުކުމެއް ސަލާމްގެ ބަޔާނާއި ސުންނަތާއި އުމުރާނީ ޢިބާދަތް ބަހާ މިސްރާން ދިޔަބުލަށް އަނބުރާލާ ދިޔައީ ހަތްސަތޭކަ އަހަރުވެސް ނުނިކުމޭތޯ!؟

އަދިވެސް ޝައިޚު ބަކަރު ބުން ނާބިތު ވިދާޅުވިއެވެ:

(فلو قدر: أن المتأخرين فعلوا ذلك، وحضروه وأقروه، ولم ينكروه، لم يكن قولهم حجة فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ وكل يؤخذ من قوله ويترك، إلا رسول الله صلى الله عليه وسلم؛ فما وافق هديه فهو مقبول، وما خالفه فهو مردود... فيقولون: هذا قد وجد من ستمائة سنة فلم

ينكر، هذا عمل الناس في القديم والحديث، هذا فلان قد نص على هذا في منسكه، هذا صاحب البردة قد ذكره في بردته، هذا فلان حضره فلم ينكره; وهذه الشبهة هي التي ملأت قلوبهم، وأخذت أسماعهم وأبصارهم، فلم يلتفتوا إلى غيرها; فإذا قيل لهم: تعالوا إلى ما أنزل الله وإلى الرسول، رأيتهم يصدون وهم مستكبرون.

وغاية ما يحتج به أحدهم، إذا قيل له: انزل، وألجئ إلى المحاجة والمناظرة، أن يقول: القرآن لا يفسره إلا الصحابة، كان ابن عباس لا يفسره إلا في الصحراء، مخافة أن ينْزل عليه العذاب.

فإذا قيل له: بيننا وبينكم تفاسير السلف، كابن عباس، قال: لسنا أهلا لذلك، بل فرضنا التقليد؛ ومشائخنا أعلم منا بكتاب الله، فلو كان هذا شركا لما ذكروه في مناسكهم وأشعارهم) (الدرر السنية)

މާނައީ: "މިސާލަކަށް ފަހުގެ މީހުން އެހެން ކަންތައްކުރިކަމަށް ބަލާ، އަދި އެކަންކަމަށް ޝާޢިރުން އިޤުރާރުވިއަސް، އަދި އިންކާރު ނުކުރިއަސް؛ ފަހެ، އެމީހުން ބަޔަކީ [illegible]

ކަމުގައި ނުވާނެއެވެ! އެންމެ ބަރަކާތްތެރި ބުއްދަތެއްވެސް الله އަށެވެ.
އަދި ކޮންމެ މީހެއްގެ ބަސްވެސް ނެތި އަދި ދޫކޮށްލެވޭނެއެވެ.
الله ގެ ރަސޫލާ صلى الله عليه وسلم ގެ ބަސްފުޅު ގެންގުޅުމެވެ.
ދެންފަހެ އެކަކަށްވާފަސްދު ހިދާޔަތާ ދިރާވިއްޖެ ބަޔަކުވެސް
ގޭބިލިވިގެންނެވެ. އެކަކަށްވާފަސްދު ހިދާޔަތާ ހިލާފުވިއްޖެނަމަވެސް
ރައްދުކުރެވިގެންނެވެ...

އެމީހުން އެވިދުން ބުނެއެވެ: ވިސްނާލާ މިގޮ ހަނގަމާ އަހަރެމެންނަށް
އެބައިމެ! އެކަމަކު އެއްވެސް މިކަމާ އިންސާފުން ނުކުރެއްވެ! މިއީ
ކުރެއާއި މިސްރާއިލް މިސްކީނުގެ ބަރަކާ އެމީރުމީއެވެ! މިހެން
މިހެއްގެ ވަންނަވާ ފުރުމުގައި އެހެން މިކަމާ ނުއަބްދުލްކުރ
ބަސްބުނުމެވެ! ބުރަދާގެ ހިދުނުފު މިހާ އެނގޭ ބުރަދާގެއިހެލ
މިހާރަކަ ގެންނެވެ! މިހެން އެހެން މިހަކު ބާޖަރުހެ އެކަމަކު
އިންސާރުކާރުފުއްދޮށް ނުމީހެ! މިޝްބުރުއިލާ އެދިހުންގެ ހިމީއް
ފުރާހާ، އަދި އެދިހުންގެ އިހުނުމީކާއި ބުރުނުމީއް ޖަހަދިގަނޑުހާ
ޝުބުހައެވެ! ދެން އެހެން އެއްޗަކަން އެދިހުން ފަހަރެއްނުބުރި
ބަލާނުފަހައެވެ! ދެން الله އާއި އެކަލާނގެ ރަސޫލާއަށް ބާވައިލެއްވި
މީކާއްޗަށް އަނބާރާ އެދިހުނަން ބުނުވިއްޖެނަކަ، އެދިހުން ބޮޑާވ

ކިބުރުވެގެންވާ ބާޣު އެކަމުން ދުރުވެ ފެއްސިގެންދާތަން ފެންނާނެއެވެ.

އެމީހުންގެ ތެރެއިން މިހަރު އެންމެ ބޮޑަށްވެސް ބުއްދިބަތަށްވާ ކަމަކީ -އެއީ އޭނާގެ ގާތުގައި ފައިސާ އަދި ޤަދަރުކޮށްދޭ މުނާޒަރާކުރަން ކުރިމަތިލާނެ ބުނެވިއްޖެހަދަ- މީހުން ބުނުމެވެ: "ސަބަބާ ހިންނަސް ފެންވި ދުވާލުން ވަރަށް ބިރުވެރި ނުބައިވާނެއެވެ! އިބުން ބަޣާސާފެއްސެ ދުވާލުން ވަރަށް ބިރުވެރިކަމެއްޖެ ސަރަވާގައި އިންނަވައިފައެވެ! އެއީ އާދަރައިގެ ޤައުމަކު ބަނާތުއް ގޮއިބާފާނާދަން ބިރުފުށުންނެވެ."

ދެން އޭނާގެ ގޮތުގައި: އަހަރުމެންނާއި ކަލޭމެންނާ ދުވަހުގެއިވެސް އިބުން ބަޣާސާފެއްތަ ސަވަރުތަކުގެ ބޮޑުކަމުގެ ބިރުވެރިކަމާ ބުނެވިއްޖެހެނަމު އޭނާ ބުނެއެވެ: "އަހަރުމެން އާދައާ އަހަރުމެން ހުރުވެރިއެއް ނުނުވެ! އަހަރުމެން ޖެހޭ ބިޔަޕުރުކުރާށެވެ! އަހަރުމެންގެ ޝުއޫރުން އަހަރުމެންނަށް މާތްﷲ ގެ ފުރުޞަތު ލިބިގެންނެވެ! މިކަންތައް ޝުކުރުކުރުމަށް އަޝުއޫރުގެ ވަނާސިލް ފުރުޞަތާއި ވެސް ބައިބަރާއިގައި އާކަންތައް ނުގެނައްޔަށް!" މިއެވެ.

ދީފޭނެއްތެވެ!؟ ސަލަފުންގެ ފަހުން އައި ފަހުގެ ޢަވާމްތަކުގެ މީހުން
މިސާލަކަށް ބާޒާރުވެ އިޤްރާރުވެ، އިސްލާމު ނުލިބުނަސް އުޚުވަތުން
ބުއްޗަކެއް ނުކެރޭނޭއެވެ! ނަޖްދުގެ އިމާމުންގެ ދަޢުވަތަކީ މިއެވެ.

ފަހުގެ މީހުން އުފެއްދި ބިދުޢަތުތަކާއި ކަލާމްވެރިންނަށް ދޫކޮށް
ސަލަފުންނަށް ޚުރޫޖުވުމެވެ. އަދި މިފަދަ ޝުބުހާތުގެ ޢަމަލުން
ފަހަރެއްގައި، މިދިޔަ 7 ޤަރުނުތަކުގައިވެސް ހިމެނިގެން މިބަސާ
އިމާމުން މުޖުތަހިދުން، ބިދުޢަތްވެރިން ނޫނީ، ސުންނަތުގެ
އަހުލުވެރިންގެ ތެރެއިން ބޭނުންވެގެން ބުނެ ބަޔެއް ފާހަގަކުރި
ނޭގެ، ކުރިއާއި މިހާރުގެއިވެސް އެއްގޮތެއް، މިފަދަ މީހުންގެ ފިކުރާއި
ސަރުކާރުން އިމާމް ބައްޓަމާއެކުގައި ނަޝުމްތުން ބުނެފައިވާ
ބުނު މިވަރުގެ ތަޢާރުފު ބުނެވޭ އަދިބަޔަކު އާދީ
ފާރަލި، އަހުން އަލްޙަމްދު ބުއްދިކަމް ޝިރުކް
ބަލަނޑަޑުގެއް ދިމާވެގެން! އިރު އެރިއަށްދެވި ކަސްތޫރު
ޒުވާނުންގެ ފަސްޓަވާއެވެ! އަދި މިއުރުން ފިރުއައުނުގެ
ތަކުރާރު އަނބުރާ އަސްލަށް ބިރުވެރިކަމާއެކު ދުއާ
ތަޢާރުފު ނަފްސާނީއެއް!؟ ދުނިޔޭ އަމިއްލަ ބަލައި ދަރަނިޔާގެ
ބުނަނީ ސަލަފުންގެ ބަސްތައް ފަހުމުކުރަން ޖާހިލު ޝިރުކް

އިސްހާޤްއާއި، ނަޤުދުގެ އިމާމުންގެ ބަސްފުޅުތަކުންނެވެ. ދެން އިބްނު ތައިމިއްޔާއާއި، ނަޤްދުގެ އިމާމުންގެ ބަސްފުޅުތައް ގެނައީމާ އެމީހުން ބުނަނީ ބަލަ ތިޔަ އެއްޗެހި ޤަރުނުގައި ތިބި އެވެނި މީހަކަށް، ނުވަތަ މައިދާނުގައި ހުރި އެހެން މީހަކަށް ނުދެނެނީހެއްތޯ!؟ ނުވަތަ މިފަދަ އެތައް ވާހަކަތަކެކެވެ.

[illegible]

salafunge basthah ilmuverinnah fahum vi goiy dhookoh ammilla ah gos salafunge gauluthah genes apply kohgen emeehun bidhua veri kurumuge fikurakee salafunnah thabava kamah dhauwa kura jaahilu sigaarun thereyga miharu fethuremundha varah nurahkatheri fikureh.

ސަލަފުންގެ ބަސްތައް އިލްމުވެރިން ފަހުމުކުރައްވާ، ޝެއިޚުން އިސްލާމްއާއި ނަޖްދުގެ އިލްމުވެރިން ގޮވާލެއްވި ކަންކަން ޞަޙީޙަކޮށް ސާފުކޮށް ބަޔާންވެގެން ހިނގައްޖެއެވެ!

އަދި ސަލަފުންގެ ޢަޤުލުތައް ދޮގަށް އުޅޭ މުސްނަދީ ޖާހިލު ސިގާރުން (ކުދިބޮއްކަކެއް) ކަމުގައި މީހާ ނަންދިނެވެ! އަދި ސަލަފުންނަށް ތަބަޢަވާކަމަށް ދަޢުވާކޮށްގެން އުޅޭ ބަޔަކު، ސަލަފުންގެ ބަސްތައް ހިފައިގެން ޢަމަލުކުރަން އުޅުނީ މިސާލު

ޖެޔުރުދުންތާ ވަރަށް ނުރައްކާތެރި ފިކުރުތަކުގައި މީހާގެ ވަކަށިގެންނާ
މިންނަށް ހަދީޤު ބިރުގެންނުވުމުގެ ބަސް އިއްވިއެވެ!

ބަޑީޓީ ޤާރިޢު ސިޔާރަތުންސަރި ކޮބާ؟

ދެން އާދޭ ހުރިން ބަޑީޓީގައި ޤާރިޢު ސިޔާރަތުންސަރި ކޮބައިތޯބަލް
ބަލާލަން ހިނގާށެވެ!

އިބްނު މަސްޢޫދު ވިދާޅުވިއެވެ:

«لَا يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ مَا أَتَاهُمُ الْعِلْمُ مِنْ قِبَلِ أَصْحَابِ مُحَمَّدٍ صلى الله عليه وسلم، وَأَكَابِرِهِمْ، فَإِذَا أَتَاهُمُ الْعِلْمُ مِنْ قِبَلِ أَصَاغِرِهِمْ، فَذَلِكَ حِينَ هَلَكُوا» (مصنف عبد الرزاق، الزهد لابن المبارك)

"މުޙައްމަދު صلى الله عليه وسلم ގެ އަސްޙާބުބޭކަލުންނާއި އެބޭކަލުންގެ
ބޮޑެތި ބޭކަލުންގެ ފަރާތުން ޢިލްމު ލިބެމުންދާ ހިނދަކު މީސްތަކުން އުޅޭނީ
ހެޔޮގޮތުގައެވެ. ފަހެ ކުޑަކުދިންގެ ފަރާތުން އެމީހުންނަށް ޢިލްމު އަތުވެއްޖެ ނަމަ، ދެން އެއީ އެމީހުން ހަލާކުވާ ވަގުތެވެ!"

ބިޔާރުން (ޢުމުރުގައި ކުދިކުދިންގެ) ކިބައިން އިލްމު އަތުވެއްޖެނަމަ ހެރިނދު އެއީ އެމީހުން ހަރަކާތްތެރިނޫން ދަނޑިޖެހިފަވެ." މިއަށް.

ބިޔާރު ނުވަޑައިގަންނަވާ އަސްލު ކަޅުއަރިކަންވެސް އަހަރުމެންގެ ސަލަފުންގެ ކިބާރުންނާއި އަޅުތަކުދު. އަޅު އުޅުއަރު އަޙްމަދުލް ދުން ސަލްމާނު ވިދާޅުވެއެވެ:

(بلغني عن «ابن المبارك» أنه كان يذهب بالأصاغر إلى أهل البدع، ولا يذهب إلى السن، وهذا وجهٌ. والذي أرى أنه في الأصاغر: أن يؤخذ العلم عمن كان بعد أصحاب النبي صلى الله عليه وسلم، ويقدم ذلك على رأي الصحابة وعلمهم، فهذا أخذُ العلم عن الأصاغر.) (غريب الحديث)

މާނައީ: "އަހަރެންނަށް އިބްނުލް މުބާރަކުގެ އަރިހުން ލިބިފައިވާ ގޮތުގައި އެކަލޭގެފާނު (މިއަށްޓަކައިގައި) އަސާޣިރުން (ކުޑަކުދިންނަށް) މާނަކުރުމުގައި ދެކެއަށްވަނީ އެއީ ބިދުޢާގެ އަހުލުވެރިންނަކަށެވެ. އަދި ބުޑުބުރުހަރުން އެކަލޭގެފާނު ނުވަޑައިގަންނަވައެވެ. މިއީވެސް ވަޖްހެކެވެ. އަހަރެން ބުނާނަމަ

ދެކެނީ: އެއީ ނަބިއްޔާ صلى الله عليه وسلم ގެ އަސްޙާބުންގެ ފަހުންވީ މީހުންގެ ކިބައިން އިލްމު ނަގާ، ތާބިޢީންގެ ޒަމާނާއި އެބާރާތުންގެ އިލްމުގެ މައްޗަށް އެކަން އިސްނާދުކުރުމެވެ. މިއީ ބިނާކުރުންގެ ކިބައިން އިލްމު ނެގުމެވެ." މިއެވެ.

ހަރަކާތްތަކާއި ތިބޭފުޅުން ހުރިނަމަ ދާދިފަހުގެ ބަލާކަށް! ސަލަފުންގެ ގޮވައި ދެކޭ ބިދުޢަތުވެރިންނަށް ސުންނަތުގެ އަލިފާން ހަމަޖެހުން ޞިދުޤުވެރިންނަށް! އެއީ ކިޔަމަން އުޅުމަށް ބޭނުން، ދެކޭ ސުލްތާނު އިލްމުވެރި މީހަކަށް ޝަރުޢީ! އެކަމަކު މީހާއާ އަހްލުސުންނަތުގެ ގޮވައި ދެކޭ ބިދުޢަތުވެރިންނަށް ސަލަފުންގެ މަންހަޖު މިބައިފުން ދާރުލްހިޖްރަތުން އެވެ، އަދި އުޞޫލުންގެ ބަސްތިކަކުން ޞިދުޤުވެރިންނަށް ފާއިސަލާކުރި މީހުންނަށް! އަދި ނިސްބަތްކުރާ ފިކުރީ ސުންނަތުގެ އަސާސްތަކާ ސިދާ ހިޔާލުތަކާއި ބާރުވާގޮތް ސަލަފުންގެ ކަންތައް ކުރައްވާ ބަޔަކީ ބަސްތަކެއް މަސްރަޙު، (ޢުސްމާނު އަސްޙާބުގައި ޢައްސަ ގަރަޖު ޚުދުގައި ޢައްސަ، އަދިމިގައި ނިޔަ އެއްކަލަކުން) ހުދުމުގެ ބަދަހިކަމާއި އަދިމިންތަކު އާގައި ހިތުން ހިއްވާ! ނުވަތަ އަޤީދީ ސުކުރުއްލާހިޔަ ފިކުރީ ބަޔާނާ މަގުފުރިހާ ކުރިމާރި ބިދުޢަތުގެ ޢާލިމުންނާ އަޤީދާގެ

މައްސަލަކާގައި ހުރި ބަޔަކު އިމާމުންނަކުދި ހަދާ، ސުންނަތުގެ އިލްމުވެރިންގެ ދަރަޖައާއި ޤަދަރަށް އެޅުން އުޅުމާ، އަދި ކުޑައިރު، ޢާއްމުކޮށްމެ ސަލަފުސާލިޙުން ފިޤުހީ ދީނީ ކަންކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދެނެގަންނަން! ؟ ކުޑަކަމާއި ބޮޑުކަމަކީ ހާލަތުގައި އުފެދިފައި ހުރި ކަންކަމެއް!

ޢާލިމު ކުޑަބޮޑުކަމަކީ، ސަލަފުންގެ މަންހަޖު ދެކޭގޮތް ކަމާމެދު ވެރި އަޝްއަރީންތަކަ މިންކަން!

އަދިވެސް ޢާލިމު ސިފަކުރުންގެ ވާހަކައިގެން ކުރިއަށް ދަމާހައްޓަމެވެ! އިބްނު ޢަބްދުލް ބައްރު ވިދާޅުވިއެވެ:

(وَقَالَ بَعْضُ أَهْلِ الْعِلْمِ: إِنَّ الصَّغِيرَ الْمَذْكُورَ فِي حَدِيثِ عُمَرَ وَمَا كَانَ مِثْلَهُ مِنَ الْأَحَادِيثِ إِنَّمَا يُرَادُ بِهِ الَّذِي يُسْتَفْتَى وَلَا عِلْمَ عِنْدَهُ وَأَنَّ الْكَبِيرَ هُوَ الْعَالِمُ فِي أَيِّ سِنٍّ كَانَ. وَقَالُوا: الْجَاهِلُ صَغِيرٌ وَإِنْ كَانَ شَيْخًا، وَالْعَالِمُ كَبِيرٌ وَإِنْ كَانَ حَدَثًا... وَاسْتَشْهَدَ بَعْضُهُمْ بِأَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَبَّاسٍ كَانَ يُسْتَفْتَى وَهُوَ صَغِيرٌ، وَأَنَّ مُعَاذَ بْنَ جَبَلٍ وَعَتَّابَ

بْنَ أُسَيْدٍ كَانَا يُفْتِيَانِ وَهُمَا صَغِيرَا السِّنِّ، وَوَلَّاهُمَا رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم الْوِلَايَاتِ مَعَ صِغَرِ أَسْنَانِهِمَا، وَمِثْلُ هَذَا فِي الْعُلَمَاءِ كَثِيرٌ... وَقَالَ آخَرُونَ: إِنَّمَا مَعْنَى حَدِيثِ ابْنِ عُمَرَ وَابْنِ مَسْعُودٍ فِي ذَلِكَ أَنَّ الْعِلْمَ إِذَا لَمْ يَكُنْ عَنِ الصَّحَابَةِ كَمَا جَاءَ فِي حَدِيثِ ابْنِ مَسْعُودٍ وَلَا كَانَ لَهُ أَصْلٌ فِي الْقُرْآنِ وَالسُّنَّةِ وَالْإِجْمَاعِ فَهُوَ عِلْمٌ يَهْلِكُ بِهِ صَاحِبُهُ، وَلَا يَكُونُ حَامِلُهُ إِمَامًا وَلَا أَمِينًا وَلَا مَرْضِيًّا...) (جامع بيان العلم)

މާނައީ: "ބައެއް އިލްމުގެ އަހުލުވެރިން ވިދާޅުވިއެވެ: އުމުރުގެ ބަޑިފާޅި އަސްނާނުން ބަޔާންކުރެއްވި ބަރާބަރު (ކުޑަކުއްޖާ) ކަމުގައި ދިރާސާކުރުމުގެ ބަސް: މުޙައްމަދު: އޮޅިއްގެ ކިބައިގައި އިލްމެއް ނެތިގެން އެނގޭ ކިބައިން ޚަބަރާއެން އެހެމެވެ. އަދި ޤުރުއާނާ ސުންނަތާ އިޖުމާޢު ވާނަމަ އިލްމުވެރިޔާއެވެ. އަދި އެބަޔަކުން ވިދާޅުވިއެވެ: ޞަޙާބީންނާއި ތާބިޢީންގެ ބަސްތަކަށް ރުޖޫޢަވެފައިވާ ކުޑަކުއްޖާއެވެ! (ސިފައާރުކުރެވެ!) އަދި އިލްމުވެރިޔާއަކީ ދަރުމަވެރި ކުއްޖާ ނަމަވެސް ބޮޑުމީހާއެވެ!...

އޭގެ ބައެއް ބޭކަލުން، ޢަބްދު الله ބުން ޢައްބާސް ކުޑަކުއްޖެއްކަމުގައި ވަނިކޮށްވެސް ފަތުވާއެއް އެނގުނުކަމާއި، މުޢާޒު ބުން ޖަބަލުއާއި، ޢައްތާބު ބުން އުސައިދު ދެބޭފުޅުން ޢުމުރުން ހަގުވެގެންވާއިރުވެސް ފަތުވާދެއްވާކަމާއި، الله ގެ ރަސޫލާ صلى الله عليه وسلم އެދެބޭކަލުންގެ ޢުމުރު ހަގުވެގެންވުމާއެކުވެސް ވިޒާރަތްތަކަން އިސްކުރެއްވިކަމުން ތަރީޚު ދެއްކެވިއެވެ. ޢިލްމުވެރިންގެ ތެރޭގައި މިކަން ގިނަވެގެންވެއެވެ...

އަނެއް ބޭކަލުން ވިދާޅުވިއެވެ: އިބްނު ޢުމަރުއާއި، އިބްނު މަސްޢޫދު އަރިހުން އެކަމުގައި އައިސްފައިވާ ޙަދީޘްގެ މާނައަކީ: އިބްނު މަސްޢޫދުގެ ޙަދީޘްގައިވާގޮތުން ސަޙާބީންގެ އަރިހުން ޢިލްމު އައިސްފައިނުވާނަމަ، އަދި ޤުރްއާނާއި ސުންނަތާއި އިޖްމާޢުން އަސްލެއް އެއަށްނުވާނަމަ؛ ފަހެ އެއީ އޭގެ އަހުލުވެރިޔާ ހަވާލުކޮށްލާށޭ ޢިލްމުކެވެ! އަދި އެޢިލްމު އުފުލާ މީހާ އިމާމެއްކަމުގައިވެސް، އަދި އަމާނާތްތެރިޔެއްކަމުގައިވެސް، އަދި ރުހުން ލިބިގެންވާ މީހެއްކަމުގައިވެސް ނުވާނަމައެވެ." މިއެވެ.

ކޮބާ ފެނޭހެއްޔެވެ! ޤުރްއާނާއި ސުންނަތާއި ސަލަފުންގެ އިޖްމާޢުއާ ޒިޔާރަތް ދުށީކު ދަރްސަފާރަކާއި ކަރާމުން ނަގާފައިވާ ވާހަކަތައް ހިފައިގެން އުޅޭ މީހާ ޖާހިލު ބިދާޢުންގެ ތެރޭގައިވެފައި، އަދި އޭނާ އިމާމެއް ކަމުގައި ވެސް ނުވެއެވެ! އަދި އެއަށް ގޮވާލާ ތަބުވަތުވޫނަމަ ކޮންތަކަކަށްހެއްޔެވެ؟!

ޤުރައަން މިނާގެ ބަނދިވަރު ކިޔަމުން ދިޔައީ:

Eyge dhauwa reethiviyas eyge ethere fusakee miummah dhuh bodethi ilmuverin thah bidhua veri kuruma emeehunah uzur dhin meehun bidhua veri kurumuge mahchah ufedhemundha nurahka fikureh.

سبحان الله އޭވެ! މިހުރިހާ ހާސަދުމަކަށް ދަމާ، ބަނދިވަރުމަކަށް މިކަރަނީ މީހާގެ ބޯޑުގައި އިނގިލިން ގުނާލުވާ ވަކި މުޢައްދަނު ޝަރްޢުމަކަށް ބައިންދަރައިގެން، އާލިމުންނީ މުޖުތަމަޢުގެ އިމާމުންކަމުގައި ހަދައިގަންނަވާ! އަދި ސަލަފުންގެ ބަސްތައް ހައިސް ފާޑުވެއްޖެނަމަ މީހާ ލޯބިވާ އިމާމުންގެ ދުވަސްދިޔައީކަމަށް، އެހިސާބުން ދީނާއި އިލްމުވެސް ގެއްލިގެންދިޔައީކަމަށް ތަބައްވަރުކޮށްގެންނެވެ!

އަސްޕިރީންވެސް ކުރި ދަރުވާ!

މިއީ ސިފާ އަސްޕިރީންވެސް ކުރާ ދަރުވާއެވެ! އެމީހުން އަސްޕިރީން ފަރުމަސީއާ ގުޅިގެން ބޭނުންކުރެވެ: ކަރުދާސް ލިބުނު ބޭނުމަ ގޮތަށް އަސްޕިރީ ފިޔަލު ބާރުތުން، އަދި އަސްޕިރީންނަކީ ބިދުއަފިރިލާސްތަކުގައި ބަލާނަމަ މިއުޒަމެއް ޖެހޭ ޗުވާއެމެކް އިރުމުފިރިން ވޯޗިކުން ދިރާހެޔޮވާ! ދެކުނު އެޕީރިއޮޑް ޖިސްމު ރެވޯވާފައި ހިތަރުން ފަސަހެވޭ! ދެކުނު އަނބުއަކާޅުން އެއުކަބަ ސަބަފުނަންތަން ޓަބަވާ ކަބަތަން ދަރުވާކަރާ ބާރު، ބަނާޖެޓަމެއި ސަބަފުނުގެ މަސްހަޖެއު ނަހާނި، ނަވަޓަ ބިދުއަފިރިހައުގެ އިބާމާއި ބަހާޖެޓާއި ޒިދުމަޓަނަޖެކައި އާޝޫފުވާއި އިރުން މިރާގެ ހިބަހަ މި ވާކަބަކަގެ ސަބަބަން ވަރަތަން ބެދުވައުވެ. ދެހުން ކަނުމް ގެބައި ހަދައިގެނުވިހަސް ޓަމާއިބާ ސުނުނަހަގެ އަރުވިބައިހަބަކަމަން ދަރުކަސްން، އަދި ބޭނުންކަރުދަން ހިފައުވެ.

އެމީހުން ޒާއިބޫކާތަން ގިނަ ފާބަބައި ދިހެ، ނަތަން މަސްފޫރު ބަޖެބި އިރުމުފިރިން ސުނުނަބަ ޓަމާއިބާގެ ދަދަ އުފުލި ކަށަދާނަ ސަރުދާރުނުކަމުގައި ދަރުކަސްން ހިފައުވެ. އެމީހުން އަކަސް ކުރަނި އާކި އިދުރުބާ ބަހަނާ ދަރުކަރެގެނުނުވެ! އެއްފަރަރު ރާމާދުވާފު

އެމީހަކީ ހިތަހިން ބިރުއަޅައި ވީނީ ސާފުވެ، އަދި ނުދު އެމީހަކު
އަމިއްލައަށްވުރެސް ތިމަންނާގެ އަސްލާފުންނަކީ އަޝްއަރީންނޫ
ބުނާހިނދުވެސް އެމީހަކު އެބައިގަންޏެގެ ތޭރާގައި ނުހިމެނޭކަމަށް
ބުނެގެންނެވެ! ނުވަތަ އަންހެނުންނަށް އޭގެ ވަޒަންކަމާ ފުރިހަމަވެގެން
ނޫނީގެނު ކަމުގައެވެ! ނުވަތަ އުނދަގޫގައި އަސާސްގައި ސުންނަތުގެ
އަހުލުލްޙަދީޘް އެކަމަކު ބިދުޢަތުގެ ބާބުގައި ސުންނަތުން ބޭރު
ބުނެފައެވެ! ނުވަތަ އެމީހުންނަކީ ބައިކުޑަބައި އަޝްއަރީންނޫ
އަނގަބައިކުޑަ ބައި ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރި އިލްމުވެރިންނެވެ!

ދުޢާއިއްސާ ހެއްމާ ބަސްޢާދު

މީގައި ހެއްވާބަސްކަތްޔާ މިވަރިން އަލްޖު ހިފައިފައިވާ މަޢްސަލަތަކަށް
ކަމުގައިވާ ބާރުމިއްސާއި ހަނގުރާމަ ކުރުން ތަފާ ކަނޑުކަމުގައި ބުރާމު
ޢަޤީދާއިރު ބައިކުޑަ ބައެއް ސުލްޠާނުވެސް ނޫބުއެވެ! ހިތުރާ
އަރިމަތިން މުޅިއްޤަނުކާރ ވަރު ކަމެއްގައި ހިތާފުރިހަމަވެސް އެއީ
ރަތްޒާޤީރު މުރުޤީއެކެވެ! ޒިބްޔާއީގެ ހަގުދީނުންނެވެ! އެކަމަކު
އެމީހުންގެ މަޝްރޫޢު ހުދުމިސްކުރަނީމާ ބައިކުޑަބައިހާ

ޕަރަސެންޓުޖަހާލައި އަދި ޚާއްޞަކޮށް ފައިދާއެއް ވާނެހެ
މުސައްޓިރެއްނަމަ އޭނާގެ ވަޕިމަރުގައި ހިސާބުކޮށް އެބަ ޗަރާޖަމުގެ
ޕެރެއަން ވައްދާ، ފޮރަތަހާއި ޗާރޖީ ޖަހައްވައެވެ!

އެއާއެކު އަނެއް ހައްވާ ޕަސްޓޮޖޭ މިޔުނުން އެކުވޭ ފުރާތަވުރަވައި
ޑަރަވާތަރިން މިޔުނިނަށް ޖުރަބާއިން ޕަރައްޖިސްނާމުގައެވެ!
ޕަރައްޖިހުގެ ޕާއިވިސައްޔާވެ؟! އަނީ މިޔުނުންގެ ރަރަވާޔާމުތު ތަވާ
ގޮތަށް ތަވާ މިޔުނު މަތިވާފައި، އަދި އެއަށް މަސްއަވަތަވާރާ މިޔުނު
މަތިމިޔަވެވެ! އަވަވާ އަސްއެކަޅުސް ޕަޗީތާއި މަސްހަޖަގައި
ސަލާމްސަން ހަޕާވުވެ ޕަރަޖަހިނަން ވާތަގައި ފުލާނުމަ
ޖަހާމުތުވެ އިސަޅުއެވެ! މިބާގައި ފިރާޖެސް
ބިސްކޯޓުވައި، ޕުލުގު ދިނގަސްލް ހިސަޑުވައި، އަނެއް ބާގައި
ބަހަށް ވިޔާރިވާއި ޕުލުގު ބިސްތާތުމުގައެވެ!

ޕަޓިޓަހަގައި މިސްޓަރު އަދި ޖަހާރުމުމާއިރު، ބިތުއަވަރިސްގެ
އެސްޓެރެއަޓް، އަދި ސަލާމުސަސް ޕަޑަތާ ތަދަރު ސުތުވި، އެގޭ
ބަތުއަގައި ސަލާމުސަސް އަށްވަރަސް ސުވަހަ އެއަސްވަރުވަސް ބޮޓަސް
ފުރަސް އަދި ވަދަ މިސާއަސް ތަތަރަތި ބޮޓަޓޮސްޓިމުއެވެ! އެސަސްސި
އަޖަރުސަރޭ ސަލާމުސަ ދިޔުއަވާއިމާ ބަދިވަރު ބަރިޕޭޔާއި

[illegible] ފޮތްތަކާއި، ރިސާލާތުންގެ ފޮތްތަކުގައި އެތައް ހާސް ބައިވަރު ސުންނަތުގެ އިމާމުންވެއެވެ! އެއިން ކޮންމެ [illegible] ސަނަދުތަކުގައި [illegible] [illegible] [illegible]! އަހަރުމެން ފަޚުރުވެރިވާ އެބޭކަލުންގެ ޝަރަފާއި އިއްޒަތް ހިފަހައްޓާ، ސުންނަތުގެ އިމާމުންނަކީ މިއީއެވެ.

ބިދުޢަތަކަށް ވެއްޓިގެންދިޔަހަނދު، އިލްމާއި އިމާމުވެރިކަމުން ފާހަގަކުރެވޭ މީހުންނަކީ ކިހިނެއް؟

އައްސިޖްޒީ ވިދާޅުވިއެވެ:

(وكان في وقتهم علماء لهم تقدم في علوم، واتباع على مذهبهم لكنهم وقعوا في شيء من البدع إما القدر، وإما التشيّع أو الإرجاء عرفوا بذلك فانحطت منزلتهم عند أهل الحق.) (رسالة السجزي)

މާނައީ: "އެބޭކަލުންގެ ދުވަސްވަރުގައިވެސް ޢިލްމުތަކުގައި ކުރިއަރާފައިވާ، އަދި އެމީހުންގެ މަޛްހަބުތަކަށް (މީހުން) ތަބާވެގެންވާ ޢިލްމުވެރިންތަކެއްވިއެވެ. ނަމަވެސް އެމީހުން

ބިދުއަމަކުން ކަމަކަށް -ޖަދަރިއްނާ ބިދުއަދަކުން، ނަމަވެސް ޝިޔާރުލިއްނާ ބިދުއަދަކުން، ނަމަވެސް އިރުޙާގެ ބިދުއަދަކުން- ވެއްޖެއްޔާ! ދޭން އަކަމުން (އެބިދުއަ ހުރި މިހުންކަމުގައި) އެއިރުކުވެރިން އެނގިގެންދިޔައީ! ދޭން ބަޔަކު އަހަރުވެރިންގެ ގާތުގައި އެފިހުންގެ ދަރަޖައާއި މަޤާމު ވެއްޖެއްނުޖެހޭނެ!" މިއަދު.

ބަޔަކު އިހުރުވެރިޔަކަ، އިހުމު މަދުވިޔަސް ސުލްހަނާއި ސަލާމަތުން ތަބައަވެ މިކަނާއި، ކަމަންމު އިހުލާއި ފަރު ހުއްޖަތް ސަލާމަތުން ހިލާޒުވެއްޖެހަނަ، ފަހަ އެއީ މަގުފުރުދުގެންވާ ބިދުއަވެރިއަކަށްވާ!

މިނާގެ ގާތުގައި ދެނިޔާ ދުން ވަރުގަދަ ބޮޑުތަ އިހުމުވެރިންނަކީ ކޮބައިހުއްޓެވެ؟! އެއީ އަޑީދާއި އަބުލުމަކުގައި ބޮޑުތަ ގެސްތަކައް ހުދާއްކަވެސް ގިނަ ފާތަކައް ހުޅު، ދަރުސްތަކައް ދީ، ޒުދުމަތަކައް ކުރުމިކާ މިހާއްޔާވެ؟! ނަމަވެ ފާތަކާއި ޖުނުންތައް މަދުވިޔަސް، އަދި ކިއުއްޔަ އެހީން އެއްޗެއް މިޒާމަނަށް

ފޮތްތަކާއި ނެތަސް، ސަލަފުންނަށް ތަބަޢަވެ ސުންނަތުގެ ޢަޤީދާގައި ހުރި މީހާއެއްތެވެ؟!

އަލްބަރްބަހާރީ ވިދާޅުވެއެވެ:

(واعلم – رحمك الله - أن العلم ليس بكثرة الرواية والكتب، إنما العالم من اتبع العلم والسنن، وإن كان قليل العلم [والكتب] ومن خالف الكتاب والسنة فهو صاحب بدعة، وإن كان كثير العلم والكتب.) (شرح السنة)

މާނައީ: "އަދި ދަރިންނޭވެ! -الله ރަޙްމަތްކުރައްވާށި- ހަމަޔަޤީނުން ޢިލްމުވެރިޔަކީ ރިވާޔަތްތައް ގިނަވެފައި ވާ މީހެއް ނޫނެވެ. އަދި ޢިލްމުވެރިޔަކީ، ޢިލްމަށާއި ސުންނަތަށް ތަބަޢަވެއްޖެ މީހެކެވެ. އެއީ އޭނާގެ ޢިލްމު ކުޑަކަމުގައި ވިޔަސް މަދުވެގެން ވިޔަސްމެއެވެ. އަދި ޤުރްއާނާއި ސުންނަތާއި ޚިލާފުވެއްޖެ މީހާ ބިދުޢަތުގެ ވެރިއެކެވެ. އެއީ އޭނާ ޢިލްމާއި ފޮތްތައް ގިނަކަމުގައި ވިޔަސްމެއެވެ." މިއެވެ.

އަޙްމަދުބްނު ސިނާން ވިދާޅުވިއެވެ:

(وَلَيْسَ الْعلم بِكَثْرَة الرِّوَايَة، وَإِنَّمَا هُوَ الإتباع، والاستعمال. يَقْتَدِي بالصحابة، وَالتَّابِعِينَ وَإِن كَانَ قَلِيل الْعلم، وَمن خَالف الصَّحَابَة وَالتَّابِعِينَ فَهُوَ ضال، وَإِن كَانَ كثير الْعلم.) (الحجة في بيان المحجة)

މާނައީ: "އަދި ޢިލްމުވެރިކަމީ ރިވާޔަތްތައް ގިނަކުރުމުގައެއްނޫނެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެއީ ތަބާވުމާއި ޢަމަލުކުރުމެވެ. ޞަޙާބީންނާއި ތާބިޢީންނަށް ތަބަޢަވުމެވެ. އެއީ އެނގޭ ޢިލްމު މަދުކަމުގައި ވިޔަސްމެއެވެ. އަދި ޞަޙާބީންނާއި ތާބިޢީންނާއި ޚިލާފުވެއްޖެމީހާ ހަމަ މަގުފުރެދިގެންވާ މީހެކެވެ. އެއީ އެނގޭ ޢިލްމު ގިނަކަމުން ގިނަވެގެންވިޔަކަމުގައި ވިޔަސްމެއެވެ..." މިއެވެ.

ދުއްވިކަނޭ އެހެން ތަނެއްގައި

ދެން މީނާ އޮޅުވާލާ ތަލްބީސް ޖެއްސުމުގެ ގޮތުން އެބުނާ ބޮޑެތި އިލްމުވެރިންނަށް ވަކި ޢާދަތެއްގައި ގޮތަކަށް ޢުޛުރުތޭ މީހާވަސް ކާފަރުކޮށް، ބިދުޢަވެރިކޮށް ކަނޑާފައްޗާރައޭ ބުނެއެވެ! ޢަޤީދަތުގައި މިކަން އެންމެ ބޮޑަށް ފާޅުވަނީ މީނާގެ ވަރައިގެން އެނބުރޭ ޖަމާޢަތުގެ މީހުންގެ ކިބައިންނެވެ. އެގޮތުން އެމީހުން ތުހުމަތުކުރާ ރަސްމާޖެހި ސަލަފީ ޢާލިމުންގެ މުސްލިމުންނޭ، އެމެރިކާއިން ދުވަސްވަރު ކޮނާވަރައިގެން ފޮނުވާ ޔުނިވަރސިޓީގައި ކިޔެވި މީހާކޭ ކިހާ، އަދި އެބުނާ މުސްލިމު އިލްމުވެރިޔަކަށް "ޝެއިޚު" އޭ ބުނާ މީހާ، އަދި ކިއައްތަ، އެޝެއިޚުއެއްގެ ބަހެއް ޤަރާރަ މީހާ، ކަމެއްގައި އެކިން ޝެއިޚުއެއްގެ ފަތުވާ ގެންނަ މީހާއާ ދިވެހިން ކަންތައް ކުރާ ގޮތް ހުރި ހިސާބު ވަނީ އެނގިގެންނެވެ!

ﷲ ގެ ޞިފަފުޅުތަކާއި ދަގުރުދުން މީހުން ކާފަރުކުރުމަކީ، ދީނުގެ އަސްލު ބޮޑު އެއްރަޞޫލާއި، ބާޣީން އިމާމުން ކާފަރުކުރުމަކީ ބުނާ މީހުންނަށް ރައްދު

ދުނިޔެ ދުނުކަމަށް ބުނާ -ހަޤީޤަތުގައި ސުންނަތުގެ ޤަދަރު ނަޒަރު ނަފްސު ހައްޤު ޤަދަރުނުދީ މިނާފިދު ބައްދަލުކަމެއް ޖިނާއަތްތެރިވެ- ބާޖީ އިމާމުން އަދި އައްމަތުގެ ބާޣީރުން ބިދުއަތުވެރިކަން ކާފަރުކުރުނަކަމެއް އިނގޭރޭސިރުމަށް، ނަޒާދުގެ ދަލުވުމަކީއިވުސް އެބަކަޑުނުނާ ދުކާޢަކަމް ދުޝްމަނުން ޤުއްސި ވާހަކައެވެ. އެހެން ހައްދުދުއްވާ ޝުއިރު ހަބްދުއް ޙަޖީފު ބޮނު ހަބްދުއް ހަރުމާނު ވިދާޅުވީ ކީއްކާއްޓެވެ؟!

(فيقال حينئذ: إن كان المكفر لبعض صلحاء الأمة متأولا مخطئا، وهو ممن يسوغ له التأويل، فهذا وأمثاله ممن رفع عنه الحرج والتأثيم، لاجتهاده، وبذل وسعه، كما في قصة حاطب بن أبي بلتعة؛ فإن عمر رضي الله عنه وصفه بالنفاق، واستأذن رسول الله صلى الله عليه

وسلم في قتله، فقال له رسول الله صلى الله عليه وسلم " وما يدريك أن الله اطلع على أهل بدر، فقال: اعملوا ما شئتم فقد غفرت لكم"

ومع ذلك فلم يعنف عمر على قوله لحاطب: إنه قد نافق؛... وأما إن كان المكفر لأحد من هذه الأمة، يستند في تكفيره له إلى نص وبرهان، من كتاب الله وسنة نبيه، وقد رأى كفرا بواحا، كالشرك بالله، وعبادة ما سواه، والاستهزاء به تعالى أو بآياته أو رسله، أو تكذيبهم، أو كراهة ما أنزل الله من الهدى ودين الحق، أو جحد صفات الله تعالى ونعوت جلاله، ونحو ذلك، فالمكفر بهذا وأمثاله، مصيب مأجور، مطيع لله ورسوله.

قال الله تعالى: {وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولاً أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلالَةُ} [سورة النحل آية:36]، فمن لم يكن من أهل عبادة الله تعالى وإثبات صفات كماله ونعوت جلاله، مؤمنا بما جاءت به رسله، مجتنبا لكل طاغوت يدعو إلى خلاف ما جاءت به الرسل، فهو ممن حقت عليه

الضلالة، وليس ممن هدى الله للإيمان به، وبما جاءت به الرسل عنه.

والتكفير بترك هذه الأصول وعدم الإيمان بها، من أعظم دعائم الدين؛ يعرفه كل من كانت له نهمة، في معرفة دين الإسلام.

وغالب ما في القرآن إنما هو في إثبات ربوبيته تعالى، وصفات كماله، ونعوت جلاله، ووجوب عبادته وحده لا شريك له، وما أعد لأوليائه، الذين أجابوا رسله في الدار الآخرة، وما أعد لأعدائه الذين كفروا به وبرسله، واتخذوا من دونه الآلهة والأرباب؛ وهذا بين بحمد الله.) (الدرر السنية)

މާނައީ: "އެހިނދުން ބުނެވޭނެއެވެ: (ކަލާ ތިޔަ ބުނާގޮތަށް) އުއްމަތުގެ ބައެއް ސާލިޙުން ކާފަރުކުރާ މިހާ، އޭނާއީ ތަޢުލީމުކޮށް ކުރެއްވުމާ މީހަކަށްވެފައި، އަދި އޭނާއަކީ ތަޢުލީމުކުރުން ހުއްދަވާފަދަ މީހަކަށްވާނަމަ؛ ފަހެ މީނާއި މިފަދަ މީހުންގެ ކިބައިންވަނީ (ކާފަރުކުރިކަމުގެ ފާފަވެރިވުމާއި އުނދަގޫ އުފުލިގެންނެވެ. އެއީ

އޫނާ އިޤްތިދާރުކަން، އަދި އޫނާގެ ކުޑަދަނަކަން ހުރި އެނގުމަ ކަމީވަރަކަން އެކަސްކުރިމަދުވެއެވެ. އަދި ބާރީބު ބަސް އަބީ ބަކުރުބައްގެ ވާހަކަގައިވާގޮތުން. އުމަރު އެކަށީގެންވާ ސިފަތްތަކުގެ ސިފަ ޤަވްސުވިއެވެ. އަދި އެކަށީގެންވާ ގޮތުގެ ސިފަކުރަށްދެއްވުން الله ގެ ރަސޫލާ صلى الله عليه وسلم ގެ އަރިހުން އިސްނަގަން އެދިލައްވިއެވެ. ދެން ރަސޫލާ صلى الله عليه وسلم ބަދިޔުކުރެއްވިއެވެ: "ތިބާއަށް އެނގޭނީ ހިނަކަނާކަންހުއްދަވޭ!؟ الله ތަޢާލާ ބަދުރުގެ އަހުރެމެންގެރިނނަން ބައްޔަކާ، ދެން "ތިޔަބައިމީހުން ބޭނުންނަކުރު ކުރާނީ ވަގަ ތިފަސްއިވާކަށު ތިޔަބައިމީހުންނަން ޚުއްސަވައިލާފު" ވަޑައިގަނެއެގެނެވެ."

އެޢާއިކުވަސް ބާރީބުއާ ދީފާސަން "އެކަޖާގެ ދުނިޔޭގެވެރިޔާ" އުމަރު ވިދާޅުވި ބަސްފުޅަކީ ރަސޫލާ صلى الله عليه وسلم ހަރުކަށިކަން ކުރެވިފައިވާކަމުގެ ނިސާބެއްކަމުގެ...

ދެން ފަހުން އެއުމުރަށް ތެރެއިން ވަޙީގެ ކާފިރުކުރާ ވިހާ، އޫނާގެ ކާފިރުކުރުގެ الله ގެ ޚަބަރު އެކަށޭނެ ނަބިއްޔާ صلى الله عليه وسلم ސުންނަތުން ނަބަވީއާ ބަރުނަތަކަށް ބަރަކާތްލެއްވި، އަދި

އާންމުކޮށް ސާފުވެގެންވާ ކުފުރާއި ފުސިއްޤުކަމަ -މިސާލަކަށް الله އަށް ޝަރީކުކުރުމާއި އެކަލާނގެ ފިޔަވައި އެހެން ފަރާތްތަކަށް އަޅުކަންކުރުމާއި، އެކަލާނގެއަށް ނުވާތީ އެކަލާނގެ އާދޭސްތަކަށް ނުވަތަ އެކަލާނގެ ރަސޫލުންނަށް ފުރައްސާރަކުރުމާއި، ނުވަތަ އެބަކާތުން ދޮގުކުރުމާއި، ނުވަތަ الله ބާވައިލެއްވި ޝަރީޢަތާއި ބައެއް ދީނުންކަމަކަށް ނުރުހުންވުމާއި، ނުވަތަ الله ތަޢާލާ ވާޖިބުވެގެންވާ ބިދުޢަތްތަކަށް އިޙްސާނުކުރުމާއި އެހެނަސް ކަމެއް- ފުސިއްޤު މިސާ؛ ފަދަ މިސާލުތަކުން ކާފަރުކަމާ މިއާއި އަޅުގަ ދުރުވެގެންވާ ކަންތައްތަކެވެ، އަދި އޭގެ الله އާއި އެކަލާނގެ ރަސޫލާއަށް ކިޔަމަންވާ މީހެކެވެ.

الله ތަޢާލާ ވަޙީކުރައްވައެވެ:

﴿ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ ٱعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ وَٱجْتَنِبُوا۟ ٱلطَّٰغُوتَ ۖ فَمِنْهُم مَّنْ هَدَى ٱللَّهُ وَمِنْهُم مَّنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ ٱلضَّلَٰلَةُ ۚ ﴾ [النحل: 36]

"އަދި ހަމަކަށަވަރުން ކޮންމެ އުއްމަތަކަށް ރަސޫލަކު ފޮނުއްވީމެވެ. އެއީ (މީހުން ތިޔާގޮތް ބާރުގަދައެވެ) ތިޔަބައިމީހުން الله އަށް އަޅުކަންކުރާށެވެ. އަދި ޠާޣޫތުން އެއްކިބާވާށެވެ. ފަހެ ދެން...

އެމީހުންގެ ތެރެއިން އެމީހުންނަށް ތެދުމަގުދެއްކެވި މީހުންވިއެވެ. އަދި އެމީހުންގެ ތެރޭގައި މަގުފުރެދުން ދައްކަން ބަދަހިވި މީހުންވިއެވެ."

ދެންފަހެ الله ތަޢާލާއަށް އަޅުކަންކުރުމާއި، އެކަލާނގެ ފުރިހަމަވެގެންވާ ސިފަފުޅުތަކެއް ޤާބިލުކަމުގެ އަދުލުވެރިއެއްކަމުގައި ނުވާނަމަ، ރަސޫލުން ގެންނެވި ކަންތަކަށް އިމާންވެ، ރަސޫލުން ގެންނެވި ކަންތަކާ ޚިލާފަށް ގޮވާލާ ކޮންމެ ޠާޣޫތަކާ އެއްކިބާވާ މީހެއްކަމުގައި ނުވާނަމަ؛ ފަހެ އޭނާއީ އޭނާގެ ދައްކަން ދަގުދުރުން ބަދުކުރެވިގެންވާ މީހެކެވެ. އަދި އެކަލާނގެއަށާއި، އެކަލާނގެ ބަސްތަރުމުން ރަސޫލުން ގެންނެވި ކަންތަކަށް އިމާންވުމަށް الله ތެދުމަގުދެއްކެވި މީހުންގެ ތެރެއިން އޭނާ ނުވެއެވެ.

މިއަސްލުތަކުން ދުރޫސްކޮށް އަދި އެއަށް އިމާންވެގެން ކާފަރުކުރުމަކީ: ދީނުގެ އަސްލު ބޮޑެތި ބަރުދަރުކަނާ ތަކެވެ. އިސްލާމްދީން މަޢުރިފާތު ދެނެގަތުން ދަރިވަރުކަމުގައި ކޮންމެ މީހަކު އެކަން އެނގޭނެއެވެ.

ޤުރުއާނުގައިވާ ގިނަ ވާހަކަތަކަކީ އެކަލާނގެ ތަޢާލާގެ ރުބޫބިއްޔަތު [illegible]، އެކަލާނގެ ފުރިހަމަވަންތަ މާތް ސިފަފުޅުތައް ޤާދިރުވުމާއި، އެކަލާނގެއަށް ޝަރީކު ނުވާ އެއްކަލަވަންތަ އަޅުކަންކުރުން ވާޖިބުވެގެންވުމާއި، އެކަލާނގެ ރަސޫލުންނަށް [illegible] އެކަލާނގެ ވަލީވެރިންނަށް އާޚިރަތުގެ [illegible] ތައްޔާރުކުރައްވާފައިވާ ކަންކަމާއި، [illegible] އެކަލާނގެ ރަސޫލުންނަށް [illegible]، އެކަލާނގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެކަލާނގެ ދުޝްމަނުންނަށް ތައްޔާރުކުރައްވާފައި [illegible] ވާހަކަތަކެވެ. މިކަންވަނީ [illegible]. ﷲ އަށް [illegible]." މިއެވެ.

އެބޭފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] ﷲ ތަޢާލާގެ [illegible] [illegible] ގެންނަވާ، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަންކަން [illegible] ކޮންމެ މީހަކަށްވެސް އެނގޭ ސާފު [illegible] ވިދާޅުވެއެވެ. އަދި ސަލަފުންގެ [illegible] ސާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގޭ [illegible]

ނިސްބާ މީހާ، ފަހަރެއްގައި [illegible]

މީޒާނުގެ އަނެއް ބައި ބަލާލަމާތޯ؟

ދެން މީޒާން ހަމަކޮށްލަން އަނެއްކޮޅަށް ބަލާލަމާހެއްޔެވެ! ޢިލްމުވެރިން އިޖްތިހާދުކޮށް [illegible]

(التجاسر على التكفير أو التفسيق والتضليل، لا يسوغ إلا لمن رأى كفرا بواحا، عنده فيه من الله برهان؛ والمخالفة في المسائل الاجتهادية التي قد يخفى الحكم فيها على كثير من الناس، لا تقتضي كفرا ولا فسقا؛ وقد يكون الحكم فيها قطعيا جليا عند

بعض الناس، وعند آخرين يكون الحكم فيها مشتبها خفيا; والله لا يكلف نفسا إلا وسعها) (الدرر السنية)

މާނައީ: "ކާފަރުކުރުމަށް، ނުވަތަ ފާސިޤުކުރުމަށާއި މަގުފުރެދިގެންވާކަމަށް ނިސްބަތްކުރުމަށް ކުރުމަށްޓަކައި: الله ގެ ރަސޫލާގެން އެކަމުގައި ބުރުހާނު ލިބިގެންވާ ސާފު ކުފުރެއް އެމީހަކަށް ފެނިއްޖެ މީހަކަށް ވެސް ހުއްޖަތްވެގެންވާ ކަމެއް ނޫނެވެ. އަދި އިޖްތިހާދީ މައްސަލަތަކުގައި، އޭގެ ބުރުހާނު މީސްތަކުންގެ ގިނަބަޔަކަށް ވަޒަންކުރާ ކަންތައްތަކުގައި ޒާހިރުވުމުގައި ކާފަރުވުމެއް އަދި ފާސިޤުވުމެއްވެސް ނިސްބަތްކުރެވޭކަށް ނޫނެވެ. ފަހަރެއްގައި ބައެއް މީސްތަކުންގެ ކައިރީގައި އޭގެ ބުރުހާނު ސާފުވެ ތަޖައްލީ ޔަޤީން އެއްގޮތަކަށްވެއެވެ. އަނެއްބައި މީހުންގެ ގާތުގައި އެކަންތައް ވަސްވާސާ އޮޅުންބޮޅުންވެއެވެ. الله ތަޢާލާ އެއްވެސް ނަފްސަކަށް އެނަފްސަކަށް ކުޅަދާނަވާ ވަރަކަށް ވުރެ ތަކުލީފު ނުދެއްވައެވެ." މިއެވެ.

ނަޖްދުގެ އިމާމުން، ﷲ ގެ ސިފަފުޅުތަކަށް އިންކާރުކުރާ މީހުންގެ ވާހަކަތަކެއްކިޔާ، އެބައިމީހުންނާދު މިސްކިތްތަކުން އިންޒާރުދީ ބިރުގަންނަވާ ހެދުން

ޝައިޚު މުޙައްމަދު ބިން ޢަބްދުލްވައްހާބުގެ ދަޢުވަތު ފާޅުކުރައްވާ، މައްކާއާއި މަދީނާގައި ހުރި ކުފުރާއި ބިދުޢަތައް ނައްޓާލާ، އަދި ސަލަފުންގެ ޢަޤީދާއަށް ގޮވާލާ، ﷲ ގެ ސިފަފުޅުތަކަށް އިންކާރުކުރި ޖަހުމީން ބިދުޢަވެރިކުރި ހިނދު އާރުގެ ދުށްވަރަށްނިވެސް މީހާފަދައިން މިސްކިތްތަކުން ބިދުޢަވެރިންނާ، އެކަށީގެން ބަޔަކު ސަރަޙައްދުގައި އަޑުއަހަން ނަގާލާ، މިސްކިތްކުން ބިދުޢަވެރިންނަށް ބަންޑުވެ. ޝައިޚު އަބްދުލް ޙަޤީޤު މުޙައްމަދު ބައްސާލަޙުއްވި ވިދާޅުވިއެވެ:

(وأما قوله: أما رجفوا أهل الحرم، فلا يخفى أن الذي جرى في الحرمين، في أتباع الشيخ محمد بن عبد الوهاب، هو: هدم القباب التي أسست على معصية الله ورسوله، وصارت من أعظم وسائل الشرك وذرائعه، وكسروا آلات التنباك، وسائر المنكرات، وألزموا

الناس المحافظة على الصلوات في الجماعات، ونهوا عن لبس الحرير، وألزموهم بتعلم أصول الدين، والالتفاف إلى ما في الكتاب والسنة، من أدلة التوحيد وبراهينه.

وقرروا الكتب المصنفة في عقائد السلف، أهل السنة والجماعة، في باب معرفة الله بصفات كماله، ونعوت جلاله، وقرروا إثبات ذلك، من غير تحريف ولا تعطيل، ولا تشبيه ولا تمثيل، وأنكروا على من قال بقول الجهمية في ذلك، وبدعوه وفسقوه؛ فإن كان هذا إرجافا للحرم فحبذا هو...

وقد أمر الله تعالى من خاض في مثل هذا أن يتكلم بعلم وعدل، كما قال تعالى: {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ} الآية وهذا الرجل كلامه جهل محض، وجور ظاهر، وأصله الذي يرجع إليه هو الانتصار للنفس والهوى، لا لنصر الحق والهدى) (الدرر السنية)

މާނައީ: "ދެންފަހެ އަނގާ ބުނުއްވައި އެވެ: "އެމީހުން (އެބަހީ:
ޝުޢިނު މުޙައްމަދު ބިނު ޢަބްދުލް ވައްހާބުގެ ދަރިވަރުން ތަބާއިވި
ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިން) ޔަޤީނުގެ އަހުލުވެރިން (ބިރުވެރިންނަވާ
ގޮތުން ހަމަވާޙިޔާތް. ފަހެ ވަސްވަސާ ނުވާނެގޮތުގައި ޝުޢިނު
މުޙައްމަދު ބިނު ޢަބްދުލް ވައްހާބުގެ އަޤީދާއިނުންމާދު ތަބާވެހުމުގައި
ހިނގައިދިޔަ ކަންތައްތަކާ އެއީ الله އާއި އެކަލާނގެ ރަސޫލާއަށް
އުޅުނުމުގެ މައްސަލަތަށް އަދާކުރައި ހުރި، އަދި ޝިރުކުގެ އެންމެ ބޮޑު
ވަސީލަތްތައް ކުރުމުގައި އަދި ޤަބުރުތަކަށް ކުރުމެއްފަދައިވާ ޤުއްބާތަށް
ތަޢާލާކުރާ. އަދި ދުންޔަވީ ގުޅުގުޅާކަމައި އެންމެންވެސް
މުނާފިޤުތަކަށް އެމީހުން ހަމަހާކަށްދިޔަ. އަދި ޢަމަލުތަކުގައި
މުސްލިމުން ނަމާދުކުރުމުން ރައްކާތެރިވުމަށް ޙާޖަތްކުރުން، ފަހުގެ
ފަރާތް ގޮސް މުނާކަރާތް. އަދި ދީނުގެ އަސްލުތަކަށް އުނދަގޫ،
ދޮޅާނާއި ސުންނަތުގަޔާ ތަޢުލީމުތަކާއި ބިދުޢަތުތަކަށް
ޢަމަލުކުރުން ރައްދުކުރެއްވެ.

އަދި الله ތަޢާލާގެ ފަރުމާނާ ސިފަފުޅުތަކާއި ޢަލާމާތްތަކާ ސިފަތަކުން
އެކަލާނގެ މަޚްލޫޤާތު ދެންނެވިދުގެ އަހުލުއް ސުންނާ
ވަލްޖަމާޢަތު، ސަލަފުންގެ އިމާމުން ފުރަތަމަ ޤަރާރުކުރެއް

ކަނޑައެޅިއެވެ. އަދި އެއްވެސް ތަބުރީރެއް ބަދަލުކުރުމެއް، އަދި ތަބުޖީލާތު ދޫކޮށްލުމުންނި، އަދި ވައްތަރުކުރުމެއް މިސާލުތަކުންނި އެބިކުރުވަމުން ފާޅުކުރުން ވާހަކައިވެ. އަދި ޢަމަލުތަކުގެ ބަޔާނުގެ މީސްތަކުން އެދުނުތަން ގެންނަވާށެވެ. އަދި އެގޮތަށް ބަޔާން ކުރި މިސާލު ބެއްލެވިޔަސް ގާނޫނުކުރިއެވެ. މިކަންކަމުގެ ކުރަންކަން ހަމަނަށްކުރައްވާ (އަޙުކާމު ތަރުހީބު ބަޔާންކުރާ ޝާހިދެއްގެ ސަބަބުން ކުރާ ކަމުގައިވާނަމަ ފުރަ) ހަލާކު ހަރާމްކަމެވެ!...

މިފަދަ ކަންކަމުގައި ވާހަކަތައް ދައްކާ މީހާއަށް ﷲ އަމުރުކުރައްވާފައި އިޖުމާއި ޢަދުލުވެރިކަމާއެކު ވާހަކަދައްކާނުވެއެވެ. އެކަލާނގެ ވަޙީކުރެއްވިއެވެ:

﴿يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ كُونُوا۟ قَوَّٰمِينَ بِٱلْقِسْطِ شُهَدَآءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰٓ أَنفُسِكُمْ أَوِ ٱلْوَٰلِدَيْنِ وَٱلْأَقْرَبِينَ ۚ﴾ [النساء: 135]

"އޭ އީމާންވެއްޖެ މީސްތަކުންނޭވެ! ޢަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކުރާ، ﷲ އަށްޓަކައި ހެކިބަސްދޭ ބައެއްކަމުގައި ތިޔަބައިމީހުން ވާށެވެ!

ތިޔަބައިމީހުންގެ އަމިއްލަ ނަފްސުތަކުގެ ދައްކަންވިޔަސް، ނުވަތަ ކައިންބަފައިންނާއި ގާތްތިމާގެ މީހުންގެ ދައްކަންވިޔަސްމެއެވެ."

މީހާގެ ވާހަކަތަކީ ސާފުވެގެންވާ ޚާރިޤުކަމުވެ. އަދި ޚާރިޤުވެގެންވާ އަނިޔާވެރިކަމެވެ. އަދި އޭނާ އެއަށް ރުބޫބިއްޔާ އަސްލަކީ އަމިއްލަ ނަފްސުގެ ކޯދިކަމަށް، އަމިއްލަ އެދުމަކުން ނަފްސުތެރިވުމެވެ. ހަމްދާއި ގިނަބަޔަކު ނަފްސުތެރިވުމެއް ނުބައިކަން." މިއެވެ.

ބިދުޢަތުވެރިޔާގެ ގުނާހުގެ މީހަކީ، އިޚްލާޞްތެރި ހިދާޔަތާ ހުރި މީހަކީ ޙައްޤުތަކުގެ ވަރުން ދުރުވުމުގެ ނިޝާނެކެވެ

އަދި މިއަދުވެސް މާ ސާފު ބަޔަކާ ދެއްކެވި ބާރުދަލުކުރުމެވެ؟!
ނަފްސުގެ އިލްމުގެ ޢަމަލުގައި އުޅުނު އަސްލުތަކުގެ ޚަބަރެން
މީހާ އިޚްލާޞްތެރިކަމުގައި ބިދުޢަތުގެ އެނގޭ ބަސްކަމާއި
ޙަޤީޤަތް ޢަމަލު ހިނގެން ގުޅައި މީހާކަން ޝަރީޢަތް އަޅުގަނޑު
ޙަޖީޖު ބޭނު އަޅުގަނޑު ޙައްޤުގެ ޙަޤީޤަތުގެ ވަރަށްގިނައެވެ:

(إذ بذكرك معتقدك وتقريره، والتبري من أهل البدع كالجهمية والمعتزلة، والأشعرية والكرامية، والماتريدية، يحصل لنا نحن وإياك اتفاق الكلمة، وصلاح الطوية، نسأل الله أن يمن بذلك ; لكنك أسأت بذكر أمور، يحصل لنا منها نفور واشمئزاز؛ وهذه معاكسة ظاهرة، لما أشرت به إليك شفاها، ومتابعة لغرض نفسي شيطاني، لا لقصد شرعي إيماني.

من ذلك: أنك لما ذكرت أن الرسالة ليست لك، بل لبعض أسلافك من علماء الأحساء، وأنه كان أشعري الاعتقاد، اعترفت، وصرحت بأنك نقلتها لبعض الإخوان بخطك; وهذا فيه ما لا يخفى من التهمة القوية، حيث أثبتها بخطك، وأشعتها في قومك ورهطك، غير ملتفت لرد ما فيها من الزور والبهتان، والمخالفة لصريح السنة والقرآن.

وقوله فيها: إن الله لا داخل العالم ولا خارجه، وإن آيات الصفات وأحاديثها من المتشابه، وغير ذلك مما ساق من خرافاته، وما نمق من

غلطاته ووهلاته; وأنت مع ذلك لم تتحاش من نقلها وإهدائها إلى الإخوان؛ وكذلك سميت هذا الرجل وعددته - مع ما ارتكبه - من علماء المسلمين؛ وما هكذا المعروف من هدى أهل العلم والإيمان، فإنهم لا يكتبون الضلال والباطل والزور، إلا لرده، ودفعه في نفس ذلك المزبور؛ وأنت قد خالفت هديهم، وخرجت عن طريقتهم، ومن سلك مسالك التهم، فلا يلومن من أساء به الظن.

ثم إن خط الرجل حجة عليه; ودعواه أنه ناقل، دعوى تفتقر إلى إثبات ودليل... ولا يشك من له أدنى مسكة من عقل أن من اعتنى بنسخ كتب الزندقة والتعطيل، والتجهم، مع دعواه أنه لا يعتقدها، فهو مخبول العقل، ليس عنده من وازع الدين ما يقتضي تركها؛ هذا لو سلمنا هذه الدعوى، وتركنا الأدلة والقرائن على استحسانها واعتقادها.

وأدهى من هذا وأمر، وأوضح منه: من نظر في خطك، واعتبر أنك تقول: إنه لم يظهر لك في حال نقلك لتلك الرسالة، من نفي إثبات

الصفات، المؤدي إلى التعطيل، ما فهمه شيخنا الوالد حفظه الله، فإن كنت لا تفهم من قول هذا الرجل في ربه: إنه لا داخل العالم، ولا خارجه ولا فوقه، وأن ما دل على حقائق صفات الله سبحانه، ونعوت جلاله، من الآيات القرآنية، والأحاديث النبوية، معدود عند السلف من المتشابه، ونحو ذلك من كلامه.

فإن كنت لا تفهم من هذا نفيا ولا تعطيلا، فلتبك عقلك النوائح ; أين أولو البصائر والأفهام؟ أين المناضلون عن ملة الإسلام؟ ما هذه إلا مكابرة جلية، وسفسطة جدليه ; فإن صبيان المكاتب، فضلا عن أولي العلم والمراتب، يعلمون أن هذه العبارة صريحة في التعطيل، غير محتملة للتصحيح والتأويل... وأما كون شيخنا الوالد صرح باسمك في الرياض، فهو منه اهتمام بالواجب الشرعي، فإن الرجل إذا خيف أن يفتن به الجهال، ومن لا تمييز عندهم في نقد أقاويل الرجال، فحينئذ يتعين الإعلان بالإنكار، والدعوة إلى الله في السر والجهار، ليعرف الباطل فيجتنب، وتهجر مواقع التهم والريب ; ولو

طالعت كتب الجرح والتعديل، وما قاله أئمة التحقيق والتأصيل، فيمن اتهم بشيء يقدح فيه، أو يحط من رتبة ما يحدث به ويرويه، لرأيت من ذلك عجبا، ولعرفت أن سعي الشيخ محمود قولا وسببا.

ثم إنك تذكر أن الرد صار للعوام والطغام، سلما للوقيعة في أعراض علماء الإسلام، وفي هذا من تزكية نفسك، والتنويه بذكرها ما لا يخفى، وما أظن عالما يقول: أنا عالم... والعالم من يخشى الله،

وحقيقة العلم: هو ما جاءت به الرسل، من معرفة الله سبحانه بصفات الكمال، ونعوت الجلال، إثباتا لا تعطيلا، وتنْزيها لا تمثيلا؛ وذلك يقتضي من إسلام الوجه له، والتبتل إليه وحده لا شريك له، حبا وإجلالا وتعظيما، وذلا وإخلاصا وانقيادا، وهو محسن في ذلك بعدم الانحراف عما جاءت به الرسل، طاعة لهم وتكريما؛ وهذا أيضا يقتضي العلم بالأوامر الشرعية...

وأما غير ذلك من أنواع العلوم، التي أحدثت بعد خير القرون، في العقائد والعبادة بما لم يشرع، كما عليه كثير ممن يدعي العلم، في باب معرفة الله سبحانه وتعالى، فإنهم أخذوا العقيدة في هذا الباب، عن أهل القوانين الكلامية، كالجهمية وغيرهم، ممن خرج عن العقائد السلفية، وكما عليه كثير من أهل الطرق والتصوف، فإنهم أحدثوا من التعبد بالذوق والهوى، ما لم ترد به هذه الشريعة وبالجملة: فلو عرفت حقيقة العلم، لأحجمت عن عد نفسك من أهله، ولأيقنت أن من ابتغى معرفة الله سبحانه وتعالى مما نصبه مشايخ اليونان، والفلاسفة من الأدلة العقلية، والموازين الكلامية، أو أخذ عن تلامذتهم الذين نشؤوا على ملتهم، ودانوا ببدعتهم، ولم يلتفت إلى ما جاء به الوحيان، من الآيات القرآنية، والأحاديث النبوية، زعما منه بأنها ظواهر لفظية، ومجازات لغوية، وأن قانون المنطق هو القواطع العقلية، والبراهين الجلية، وأن ما جاءت به الكتب، وأخبرت به الرسل، من صفات الله معدود من متشابه

الكلام، مصروف عن حقيقته عند ذوي البصائر والأفهام فنفى لذلك صفات الكمال، وأغرب في سلب نعوت الجلال، وأضاف إلى ذلك تقليد مشايخه في الأحكام والفروع، فلم يأخذ من هدي الرسول العلم المتبوع، فهذا ونحوه من أضل الناس وأبعدهم عن هدي المرسلين، فضلا عن أن يكون من علماء المسلمين) (الدرر السنية)

މާނައީ: "މިބާގެ ޢަޤީދާ ބަޔާންކޮށް ޤަރާރުކޮށް، ޖަހްމީންނާއި މުޢުތަޒިލީންނާއި، އަޝްޢަރީންނާއި ކައްރާމީންނާއި، މާތުރީދީންފަދަ ބިދުޢާގެ އަހުލުވެރިންގެ ކިބައިން މިބާ ބަރީއަވެގެންވާކަމަށް ބުނުމުން، އަހަރުމެންނާ މިބާގެ ވާހަކަ އިއްތިފާޤުވުމަކަށް އާދެވި، ސަފީރު އިބްޠާލުވެއެވެ. އެކަންމަކުގެ ނިބުމަތީއްވުމަން އަހަރުމެން ﷲ ގެ ޙަޟްރަތުން އެދެމެވެ! ނަމަވެސް މިބާ ބައެއް ކަންކަން (ރިޔުމުގައި) ގެނެސްވެގެން ނުބައިކޮށް ކަންމައްކޮށްފައެވެ! އޭގެ ސަބަބުން އަހަރުމެންނަށް ނަޒަރިއްޔާތާއި ނުރުހުންތެރިކަމުން ބާޠިލުވެއްޖެއެވެ. މިއީ އަހަރެން މިބާއަށް އިޝާރާތްކޮށް އަނގަބުން މަޝްވަރާދިން ކަންމަތާ މުދިން އިދިކޮޅަށްވާ، އަދި

ޝައިޠާނީ ނަފްސުގެ އެދުމުތަކަށް ތަބަޢަވުމެކެވެ. ޝަރުޢީ އީމާނުގެ
ޤަޞްދަކަށް ތަބަޢަވުމެއް ނުހުރެވެ.

އޭގެ ހެކިއިން އެއްކަލަމީ: ހިބާގެ އެދިސްވާރާއަކީ އަބްސޮލް ހިބާގެ
އެއްގޮއް ނުހުނުކަމަށް ބުނެވޭ، އަދި އަލްއަބްސާގެ އިލްމުވެރިންގެ
ހެކިއިންވާ ހިބާގެ ކާބަލިއަންގެ މީހުގެ އެއްގޮއްކަމަށް ބުނެ، އަދި
އަނގާއަކީ އަޤީދާގައި އަޝްއަރީއްޔާ ބުނުމުން ހިބާ ހިވަނީ
އިއްތިރާފުވެ، އަދި ހިބާގެ އަހުލުސުންނާ އިރުސާލާ ލިބުގެން ބާޣީ
އަދުނަނަން ނަޒުލުކުރިކަމަށް ބަޔަކުރިކަން ބުނެފައިވެ. މިކަމުގައި
ވަރަށްގިނަ ބާޠިލް ފިޤުހުގެ ވިސްނުން ހިމުނުބުއްވެއެވެ. އެހެން ހިބާގެ
ލިބުމުން އިޝްރާގާ ފޮބިހިކަންފައި، އަދި ހިބާގެ ޤައުލާއި ޢަލާޤާހިގައި
އެއީ ފުހިރުމުނުނެވެ. އެއީ އިޝްރާގާރާގައިވާ ދަރަ ބުނާހިކާއި،
ބަޔަކަ ސުޝްނަހާއި ޤުރުއާނާ ޒިކުރުވުން ރައްދުކުރުމަށް ބަލާލުމުއް
ނެހިއެވެ.

އަދި އިޝްރާގާގައި އެނާ ބުނެފައި އޮވޭ: الله ތަޢާލާ ޤާލަމުގެ
އެހިރީގައިވެސް އަދި ބާރުގައިވެސް ނުވެދޭ، ސިފަފުޅުތަކުގެ
އާހަރިކާއި ރަދީޤަތަކާ މުޝާބިހު ނައްސެހިކަތް، އަދި
އެނުނުވެސް އެނާ ގެނެސްފައިވާ އެނާގެ ޒުލާފްހިކާއި، އަދި

ދަތިއަދާނޯކޮށްލާއިވާ ނުބައިބަލާއި ކުރުބައިމުގާއިލު، ދެން ބިޅާ އަނބުރާ އެއްގަމު ނަގޫރާނޫ އަދި ބިޅާގެ އަހުރުނަށްވެސް އަނބުރާ ކުރެވުނު ބިރުވެރިކަމުން ނަގާލައި، އަނބުއްޔާ އޮތީ އެއްކަލައިގަތް ކަނބަލާއްޔާއިގަނޑު ބިޅާ އޮތްއަހަރު އިރުވެފިއްޔާ ހިތާ އަދި ވެސްދުވަ އިރުވެފިއްޔާގެ ފިޔަވައި ހިފަހައްޓައިގެން ގޮސްއިއްޖެ! އިރުވާއި އިރުވަކުގެ އަހަރުވެފިއްޔާގެ ގާތުގައި ކަނބަލުން އެނިގިގެން ހޯދަ މިހުނުއް ނުނިވިއެ. އެގެކުން އަރިއަން ދަގަޑުދަވާއި ބާރުވާއި ދުގުބުރިއްޔާ، އެކަފުރަފްވަން ރަހްދުލީ، އިސްކާރު ކުރުދުގެ ގޮތުން ގޮސްލީ ނިކުމެއްޖެ. އެކަލަކު ހިތާ ހިލަބީ އެބޮޑުވެގެ ފިރިހެނާއި ޒާތުލެ، އެބޮޑުވެގެ މަގުން ބޯގަލައިވެއްޖެ! ހިރަވަޅެއް ކުރިލާ ދިމާވެކަން ގޮސްލުގިނާ، ލަހަ ދެން އަނބުރާފަދު ނުބައިކަން ފިކުރާ މިޔަދަން މަޅާމެ ނުކުރާނުލެ!

ދެން އެއަނބުރާގައި މިހާގެ އަވަށްދުވަދި އޮތާގެ މައްޗަށް ބުއްޖެހިވެ. އޮތާއަށް ހަވައްކަސް ނަގޫރާނުރާ މިހާކެ ބުންކަރާ ދަހުވާއަށް، އެކަން ޤާބިލުކަމް ހުކުދުއްކަމުން ބޮނުނުޖެހިގެންވާ ދަހުވާއްކެ... އެމިހަކަން ހަރިކާވެސް ބޮއްދިއަށް ފިބިގެންވާ މިހަކު، ޖިންދިޔޫކަމާއި ސިފަޔާއް ގަހުލިކުރުމާއި ޤަތުލުމުގެ ޖަލްދީގެ

ފޮތްތަށް ކޮޕީކުރާ ލިޔުމަށް ސަލާމަތްކަންދިނުން އުޅެ، އެއާއެކު އޭނާ އެމަކަމީ ޤަބޫލުކުރާކަމަށް ބުނާ މީހާ ބުއްދި ފަސާދަވެގެންވާ މީހެއްކަމާމެދު ޝައްކު ނުކުރާނެއެވެ. އޭނާގެ ކިބާގައި އެކަންކަން ކުރުން ދޫކޮށްލަން ދީނީ ކަންކުރެއްގެ ބާރެއް ނެތެވެ. މިއީ އަދި އޭނާ އެކުވާ ދަޢުވާއަށް އަހަރުމެން އެއްބަސްވާނަމައެވެ. އަދި އޭނާ އެމަކަމީ ޤަބޫލުކޮށް، ޢަމަލުކުރުމުގައި ދެވޭކަރަމަން ހުރި ޤަރީނާތަކާއި ހިކުމަށް އަހަރުމެން ދޫކޮށްލައިފިނަމައެވެ.

މިއަށްވުރެވެސް ނުބައިކަން ބޮޑުވެ ހިތިވެގެންވާ އަދި އެއަށްފަހު ސާފުކުރަމީ: މިބާވަތް ހިތްކުރަން ބަޔާ، އަދި މިބާ އެހިސާބާ ނަޞީޙަތުކުރިއިރު، އަހަރުމެންގެ ބައެއްފަހަރު ޝައިޚުން ފަހުމު ކަންތައްތަކުގައިވާ އޭގައި ހުރި ބައިޕީރަނަރު، ސިފަފުޅުގޮތެއް ޤާބިލުކަމުން ނަޞީޙަތްތެރިކަމާއި މިބާއަން ފާޅުކުރާގޮތުން ތަފާތު ބުނާ ބަޔާންވެއެވެ. ވަރު މީނާގެ ވެރި ބާރުގަދަ އޭގެ ނުބައިކަން އެބަޔަކުގައިވެސް، ބާރުގަދައިވެސް، ކަމާގައިވެސް ނުފޫހި ބުނާ، އަދި ޤުރުއާނާއި، އާދަކަމާއި، ނަބަވީ ޙަދީޘްތަކުގައި އައިސްފައިވާ ﷲ ތަޢާލާގެ މާތްވެގެންވާ ސިފަފުޅުތަކާއި އަޙްކާމުގައި ހިފާނީ (މާނަ ނޫނީ އުޅުނުކަމަށް) މުތަޝާބިހު ތަޝްބީހުކުރާ ބައިމީހުން

އަދި މިފަދަ ބަސްތަކުން ބިރުފުރުވަތައް ނަފްރަތުވާފަދައް އަދި ދުރާލައްޗާ ނަގައިލާފަދައް މިބާއަން ފަހުދުންވާނަމަ؛ ދެކޮޅަށް ރޯމުހުން މިބާގެ ބުއްދިގެ މައްޗަށް ރޮނގުވެ! ބަސްޕިރަބާއި ފަހުމުގެ އަހުލުވެރިން ކަތްހަތެއްވީ!؟ އިސްލާމްދީނުގެ ޙައްޤުގައި ދިފާޢުކުރާ މީހުން ކަތްހަތެއްވީ!؟ މިއީ ސޯލް ބަޔާވެރިކަމުގެ ކަމުގައި، އަދި ޖަދަލާކުރުމުގެ ގޮތުން ތާކުނެތްކަ ނުދޭރު އެއްކަމެއް އެކުވެރިން ކަމުގައި ގެންދާ ނުވެއްޖެ!

އެހެން އިސްލާމީ މަޤްދުމާގެ އަހުލުވެރިން ބަހައްޓާފައި، މަސްޢޫލުވެރިކަމާއި ހިތްވަރު އަދި ކުޑަކުދިންނަށް މިއިއްޒަތްތެރި ސިޔާސަތު ތެރެއިން ލާދީނީ ބަދަލުގެ ތަރިކަކުރުމާ ދަރުމަވެރިކަމާއި ދެކޮޅުހަދައި، އިބާރާތް އެހަނދާނެ ޙަމާޔަތް ދެކޮޅަށް ދިފާޢުކުރުމުގެ ބައިވެރިވުމަށް ފަރާތަކުން ދައްކާލާ ދަށްވެލާއިރު...

ދެކޮޅަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ބައްޕާފުޅު ޝައިޚު، ޢިލްމާސްގައި މިބާގެ ނަމަން ދިރާސާކުރުން (އިސްލާމްދީނި) ވާހަކަދައްކާފައިން ދަރުސަކައްވާ، އެދި އެކަތްގާޅު ޝަރީޢަތު ވާޖިބަން އަހަރުމެއްކޮޅަކަން ދިރާސާގެ ގޮތުން ކުރަށްދެމުން ހަމަކަވާ. އެހެން މީހުންގެ ފުރުސަތު ޤާހިރުވެއްނެއް، އަދި މީހުންގެ ބަސްތަކާ ވަޒާޙަތު ފާޅުކުރުމުގެ އިޚްލާޞްތެރިކަމުގެ މީހުން

ފިތުނަޤިޔާމަތްކަމަށް ބިރުވެރިވެއްޖެނަމަ، އެހިނދުން ފާޅުގައި
އިންސާނާދޫން، ސިއްރާއި ފާޅުގައި اللهُ އަށް ދަރުމަވެރިވުން ވާޖިބުވޭ
ކަނޑައެޅެއެވެ. އެއީ ބާރިކު ދެނެގަން ދެން އެއިން
އެއްކިބާވުމެވެ. އަދި ބިރުވެތިވުން ކުރުވާ، ޝައްކުކުރުވާފަދަ
ވަގުތުތަކާއި މަސްތަކަށް ދުކޮން އެއްކިބާވުމެވެ. އީބާ ޖަހަނު ވަކި
ބަޔަކުދިޔާގެ ފިކުރެއް ބަހައްޓާށެވެ، އަދި އެއްޗެހިކަމުދު ފާޅުކަށިކަމުދު
ނަފްސު އެނާ ކިއާދު އަދި ރިވާކުރާ ވާހަކަތަކާ ދަރަޖަ އިނސާނުން ތެރެއިން
ކަމުކަން ބަޔަކުބަޔަކުވިއްޖެ މިހާރުދު، އަސާސީބައި ކަނޑައެޅުމު
ދުރައްޔާ އިޚްލާސްތެރިން ފިޔަވަޅުއެޅުމާ ބަސްކުޅެބައި ބަޚްއިލިއްޔަތަ،
މިބާއެތް ހަޔާތުގެ ކުރިއެރުމުގެ ކަންކަން އެއިން ފުރިހަމަކުރެވެނެއެވެ.
އަދި ޝުއޫރު ކުރުއްވި ކަންބޮޑުވާ ބަސްބަސްއުސޫލާއި އަދި އެކަ
ސަބަބުތަކުގައިވެސް ހަމަތަ ހިތްކުރަމުން އެންމެ ފުރިހަމަކުރެވެނެއެވެ.

ދެން އެއަށްފަހުގައި މިބާ ކިބަ ބުނަނީ: ރައްދުދިނުމަކީ މުހިއްމު
ކާމިލުކަމާއި ދިރި މުހިން، އިސްލާމްދީނުގެ އިޚްލާސްތެރިންގެ ދެފުށްކާއި
އަބުރުމަތީ ބެލުން ދިޔުމަށް އެކު ހަރުގަނޑެކަކަށް ވެފައިވާކަމަކަށްވެ!
މިދިޔަން ބުނުމުގައި މިވަނީ ވަނަހާނަހާނުން ގަމަށް މިބާގެ އަމުއްކަ
ނަޖީސް ރަނގަޅުކަމަށް މަޤާމުދާތީ، އަދި މިބާގެ ނަޖީސް ދިރާހާލުކަން

ވަކިކޮށްލާފައެވެ. އެއްވެސް އިސްލާމީ ރަށަކު ރިވަސްސާއި އިސްލާމީ ރަށްތައް ބުނާނީކަމަށް އަހަރެން ހީއެއް ނުކުރަމެވެ!...އިސްލާމްވެރިޔާއަކީ ﷲ އަށް ބިރުވެތިވާ މީހާއެވެ...

އިސްލާމް ޙަޤީޤަތަކީ: ރަސޫލުން ގެންނެވި ކަންތައްތަކުގައިވާ: ﷲ ތަޢާލާގެ ފުރިހަމަވެގެންވާ ސިފަފުޅުތަކުން އެކަލާނގެ ދެނެގަތުން، އެކަންކަން އިންކާރުކުރުމުން ނުވި ޘާބިތުކުރުން، އަދި މިސާލަކަށް ވަޙީކުރެއްވުމުންނި ހުސްބާރު ކުރުމެވެ. އެއިން ޙާޞިލުކުރަނީ ޢާދަޔާ ޚިލާފު އެކަލާނގެއަށް ކިބައިގައިވާ، އެއްވެސް ޝަރީޢަތާއި ޚިލާފު ކަމެއް

[illegible]

ދުންޏާ ހުރިހާ ޢިބާދާތައް އެކަލާނގެއަށް ޚާއްޞަކުރުމެވެ...

ތިބިގޮތްކަމުގައިވާ- ﷲ ތަޢާލާ މަޢުރިފާކޮން ދެނެގަތުމުގެ ބާބުގައި
އުފެއްދި މިތަކެތި؛ ފަހެ އެމީހުން މިބާބުގައި އަދާރީ ނޭގީ ކަމާލީ
ޤާނޫނުތަކުގެ އަހުލުވެރިންގެ ގާތުންނެވެ. އެއީ ސަލަފުންގެ
ޢަދާލަތުން ބޭރުވެގެންދިޔަ ޖަހުމިއްޔާއި އެކަހަލަ މިސްކީނުންނެވެ. އަދި
އެއީ ބުދުތަކުގެ މަގުބޫލުކުރާ ތަކުރާރުކުރުން ތިމާގެ ބަދަލުގައި ބޮޑުކޮށްލުމެވެ
ވާހަކައެވެ. އެފުރުޞަތު ޙަޤީޤަތުގައި ބުރަދަނާކޮށް ކުރުމާއި،
އަދުލުވެރިކަމާ ގުޅިގެން ބަޔާންކުރާށެވެ. ދިމަދައުލަތުގައި
އަޅުގަނޑުގެ ނަމާ ކަމުގަބޫލުކުރާށެވެ.

ޖުމްލަކޮށް ބުނާނަމަ: ޙިކުމަތް އިލްމުގެ ކުޅަދާނަކަން އެކަމާ ބަޔާންކުރާށެވެ
އެނގިއްޖެކަމަށް؛ އެބަހުގެ އަހުލުވެރިންގެ ޙަޤީގަތި ޙިކުމަތުގެ ނަޒަރުން
ގޮތާ ހިތްހުތުރު ޙިކުމާ ފަހުމްޖެހި ދަރުވެރިކަމެވެ. އަދި ޙިކުމަތުން
ތަޤުދީރުގެ ނަތީޖާ ގެތިލާ ޝަރުޢީނަޒަރާއި، ފަރުހަސްފަހިވެރިން
ކަނޑައަޅާފައިވާ ބަދަލުގެ ދަރިވެރިކަމާއި، ކަމާލީ މީސްރަކަތްތެރި ތަފާތު
ﷲ ތަޢާލާ މަޚްލޫޤާތުން ދެނެގަންނަން އެކި ވިލާ، ނަފްސާ
އެދުނުގެ މިއަދުގެ މަސްލަހަތު ގޮތުގެ ދަރާއްދުކުރުމާ ނިޒާމަން
އެކަމުގެ ނަމަ އަދި އެދުނުގެ ބިރުއާރު ބާރުނަތާ، އަދި
ދެމިހުރުމުގައި ދުޢާއާސާ އާރުގެކަމާ، ނަތަވީ ބަދިގެކާރާގައި

އައިސްފައިވާ ތަޢައްޔަން ފަސްއަނބުރި ބަޔާންކުރާ، އެއީ
ހުސްއެކަނި ބޫދުފުދުން ފުޅުފާޅަށް ހުރި ތަފްޞީލުކުރުމުގައި، އަދި
ބަހަވީ މަޢާނީ ބަސްތަކާއިކުރުމުގައި، އަދި މަސްޖިދާއި ތޮޅުތަކުގެ ޒާތުފުޅާ
އެއީ ބުއްދީގެ ވަރުގަދަ ފައިސަލާކުރާ، ބަހާސްވެގެންވާ ސާފު
ބުރުހާނުތަކުގައި ދަލީލުތަކުން، އަދި ފޮތްތަކުގައި އައިސްފައިވާ އަދި
ރަސޫލުން ޚަބަރުދެއްވި ﷲ ތަޢާލާގެ ސިފަފުޅުތައް ހިމެނޭ
ބަޔާނުތަކާއި ފަހުމުގެ އަހުލުވެރިންގެ ގޮތުގައި އެގޭ ޙަޤީޤަތްތަކަކުން
އަނބުރާލާފަ މުތަޝާބިހު ބަސްތަކުގެ ތަރުޖަމާކުރުމުގައި ދުރުވެގަތުން،
ދެން އެކަމަށްޓަކައި އެކަލާނގެ ފުރިހަމަ ސިފަފުޅުތައް ނަފީކުރުން،
އަދި މާތް ސިފަތައް ނިސްބަތްކުރުމުގައި މައްޗަށްގޮސް، އަނެއްކާ
އޭގެ މައްޗަށް ބުރަވެތިވެ ނަޒަރުކުރެއްވުމުގައި ފުރިހަމަ ޝައިޚުންނަށް
ތަޝްބީހުދިނުން އިތުބާރުކުރުމާ ފަދަ؛ އެހެން ރަސޫލާގެ ތަރުބިޔަތުން
ތަބާވެވޭ ޢިލްމެއް ނުލިބެއެވެ. މިސާލާއި މިސާލުފަދަ މިހުންނީ
މުސްލިމުންގެ އިލްމުވެރިންގެ ތެރެއިންވާން، ޔަހޫދީން،
މިސްކީނުންގެ ތެރެއިން ރަސޫލުންގެ ހިދާޔަތުން އެންމެ
ދުރުވެގެންވާ، އެންމެ މަގުފުރެދުން ބޮޑު މީހުންނަކީ!" ވިއެވެ.

ނަޞްރުގެ އިމާމުންގެ ދަރުބުގައި، އާ ޚަބަރުތަކެއް ނުހެދުން ސަލަފުންނަށް ތަބަޢަވުން!

އަދިވެސް ޝައިޚު މުޙައްމަދު ބިން ޢަބްދުލްވައްހާބުގެ ބަޔާނާ ބަޔާންކޮށްދެއްވާ ޝައިޚު އިބްނު ސަޙްމާނު ވިދާޅުވެއެވެ:

(ويرى المنع من الانفراد عن أئمة الدين، من السلف الماضين، برأي مبتدع، أو قول مخترع، فلا يحدث في الدين ما ليس له أصل يتبع، وما ليس من أقوال أهل العلم والأثر.) (الدرر السنية)

މާނައީ: "އަދި ޝައިޚު ދެކެވަޑައިގަންނަވަނީ ދީނުގެ އިމާމުންކަމުގައިވާ އިސްވެދިޔަ ސަލަފުން ދޫކޮށް ބިދުޢަތީ އާރައުޔެއް އުފައްދައިގެން، ނުވަތަ އަލަށް ބަހެއް އުފައްދައިގެން އެބޭކަލުންނާ އެކަހެރިވެގެން މަނާކުރަންޖެހޭނެކަމަށެވެ! އެގޮތުން ދީނުގައި އެއަށް ތަބަޢަވެވޭ އަޞްލެއް ނުވާ، އަދި ޢިލްމާއި އަޘަރުގެ އަހުލުވެރިންގެ ބަސްފުޅުތަކުގައި ނުވާކަމެއް އަލަށް ނުއުފައްދައެވެ."

މިއެވެ.

ނަޖްދުގެ އިމާމުންގެ ދުވަސްވަރު ސަލަފުންގެ ޢަޤީދާއާއި މަންހަޖަށް ބީރައްޓެހިވެގެންދިޔަ މިންވަރު

ޝައިޚު ޢަބްދު ﷲ ބްނު ޢަބްދުއް ރަޙީމު ވިދާޅުވިއެވެ:

(أما التوحيد العلمي الاعتقادي - الذي تضمنته سورة الإخلاص، ونظائرها من آي القرآن، الذي حقيقته: معرفة الله بأسمائه وصفاته، وإثبات ما أثبته لنفسه من الصفات، ونفي ما نفى عنه من النقائص، ومشابهة المخلوقات - فسفت عليه قوانين اليونان والجهمية، ومن تفرع عنهم من أهل البدع على اختلافهم، غبار التأويل والتعطيل، حتى عز من يعرفه ويدين به، ويعرف ما كان عليه السلف الأول في باب الاعتقاد.

حتى آل الحال إلى أن معتقد السلف، لا يعرف ولا يفتى به، ولا يؤتم به في هذا الباب، ولا يهتدى، بل هو عندهم من أغرب الأشياء وأعزها وجودا؛ وغالب من يحكي ما كان عليه السلف الصالح، لا

يعرفه ولا يدريه، ولا يعرف أن الواقع من أكثر الخلق يضاده وينافيه.) (الدرر السنية)

މާނައީ: "ތުންފަތު ސޫރަތުން އިޚްލާޞްއާއި، އަދި އެނޫންވެސް ޤުރްއާނުގެ އެފަދަ އާޔަތްތަކުގައި އެކުލެވިގެންވާ ޢިލްމު އިޢުތިޤާދީ ތަޢުރީފު، އޭގެ ބަޔާންކަމަކީ ﷲ ގެ އިސްމުފުޅުތަކާއި ސިފަފުޅުތަކުން އެކަލާނގެ ދެނެގަނެ، އަދި އެކަލާނގެ ނަފްސުފުޅަށް ޤާބިލުކަމާއި ސިފަފުޅުތަކަށް ޤާބިލުކަން، އަދި އެކަލާނގެ ނަފްސުފުޅުން ނަފީކުރުމާއި އުނިކަންތަކުން، މަތިވެރިކަމާ ވަރުގަދަކަން ނަފީކުރުން، ފަހެ މިބައިމީހުންގެ ވަސްވާސާ ވެރިކަމާ ތަފާސްކަމުގެ އަސަރުތަކާ ފިޔަވައި އަޖާއިބުވެގަތުމެވެ! އަދި އެކަމަކު ހިތާމައެވެ އެއީ ބޮޑުބައެއް -އެކަމުގެ މަތީގައި ހުރިހާއެއްޗަކީ- ވަރަށް، މާނަބަދަލުކުރަނީ ބަޔަކާއި ބަޔަކާ ހިތްވަރުދޭ ބަޔަކު ހިތަށްއެރުމެވެ! އެއްކަލަ އެއީ އެހެން، އެއަދަ ބޮޑުބައިން، އަދި ބަޔަކާއި އިރުގެ ސަލާމަތް ދެއްކެވުމަށް ވެއް އެހެން ބަރަކާތްތަކާ ނިސްބަތްވުމެވެ!

ކަންތައް އެހެންގޮސް ސަލަފުންގެ ބަޘީރާ ދިޔަ ހިސާބަކީ، އެއީ ނުވެސް އެނގި އަދި އެއިން ފަހުވާވެސް ނުދެވޭ އެއްގޮތަކަށެވެ، އަދި މިބާބުގައި އެއަރަށް ތަބަޢަނުވެވޭ ހިދާޔަތު ނުފެނޭ އެއްގޮތަކަށްވިއެވެ! އަދި ކިއެއްޔަ، އަމީރުންގެ ގާތުގައި ސަލަފުންގެ ޢަޤީދާއަކީ އެންމެ ބީރައްޓެހި، އަދި ވުޖޫދުގައިވެސް އެންމެ ނާދިރު އެއްޗެކެވެ. އަދި ސަލަފުއްޞާލިޙުން ތިއްބެވިގޮތް ޚިލާފު ދިޔަ މީހުންނަށްވެސް އެއީ ކޯޗެއްކަމެއް ނޭނގެއެވެ! އަދި ވާޤިޢުގައި ތިބި ގިނަ މީހުން އެއާ ދިމާކޮށް ނަޞީބުވާކަމެއްވެސް ނޭނގެއެވެ!" މިއެވެ.

ވިސްނާ ފިކުރުކުރާ މީހަކަށް މިބަސްތަކުގައި ފުދޭނެ މިންވަރަށް އިބްރަތް ނުލިބުނުއްޔެވެ!؟ ސަލަފުންގެ މަންހަޖާއި ޢަޤީދާ ކިޔާދޭ ދީނަ މިންނަތް އެއީ ކޮންމެކަމަކުވެސް އޭގެ ދަރަޖަތް ތާޒާމާ ކަންތަކަލީ ކޮބައިކަމެއް، އެއާ ޒިޔާދުވާ މިންނަތް އަންނަ ހުކުމްތަކެއްވެސް ނޫނީއެވެ! އަދި ދީނަ މީސްތަކުން އެބޭކަލުންގެ މަންހަޖާއި ޒިޔާދުވާ ފުރަތަމަވާކަށްވެސް ނޫނީއެވެ! އަދި ދީނަ މީހުން އެހެންވީ، އެދީނަ މީހުން މަސައްކަތް މާބޮޑު -އަދި މީހާފަދަ މީހުން މުޅި ދީން އެކުލަވާ ހަލާކުން އެތުރި- ކޮންމެވެސް ބިދުޢަތެއް ވެއްޖެނަމާ ބޮޑު ޙަރާމެއް ދަބަރޯދެކުނުވާ!

ބިދުޢަތް ކުރިއަށް ފަވާލައްވާ!

Sheikhul islam ibn taimiyya adhi najudhuge ilmuverinnakee salafunge ageedha ebayehge sababun fethurun meesthakun. Ebaimeehun bidhua veri koh thakfeer kurun mee alah ufedhemundha bidhuaveri hahdhaadhee fikuruge manhaj.

ޝެއިޚުލް އިސްލާމް އާއި ނަޖްދުގެ ޢިލްމުވެރިން ތަކްފީރުކޮށް ބިދުޢަވެރި ކުރުންތޯއެވެ!؟ އަލަށް އުފެދެމުންދާ ކަމެކޭއެވެ!! ބަލާ ޝެއިޚުލް އިސްލާމްއާއި، މިތަ ނަޖްދުގެ ޢިލްމުވެރިންނަށް ހުރިހާ ދުއްމުނާއެއްކޮށް، އަދި ކިޔެއްވަ ހާލަތުންކަމުގައި ބުނެ، ބަދުބަސްބުނެ އެއްޗެހިވާ އަނިޔާކޮށްލެވީ ކޮންބައެއްހެއްޔެވެ!؟ ތާރީޚުގެ ސަލަފު … އަސްބާބުން … އިމާމުންގެ … އުޅޭ

އަޝްޢަރީންގެ ބޮޑުންގެ ކިބައިންކަމެވެ. އެމީހުން އާދެ ގެރިއިން
ބަޔަށް މިސާލުމަކަށް ބަލާލަލާއްޖެވެ!

ޝައިޚުލް އިސްލާމާއި ނަޤްލުގެ އިބްނުތައިމިއްޔާ ތަކުފީރުކުރި ބަޔަކު، އެބަޔަކުގެ ތަރުޖަމާގައި ދިނަ ފާހަގަކުރުގާ މިހުން!

މުޙީނުންގެ ބޮޑު އިމާމުއަލްސުބުކީގައިވާ، އަދި އެމަނުން ޤާޟީ ދިޔަރަން، ތިރީހަން
ޒުހްދުމީރުރި "ބައްޔާ" މަސްއަލައިން އަސްލުބިޔަ ބޭނުމިކޮށްފައެވެ:

(فإنه لما أحدث ابن تيمية في أصول العقائد، ونقض دعائم الإسلام... بعد أن كان متستراً بتبعية الكتاب والسنّة، مظهراً أنه داعٍ إلى الحق، هادٍ إلى الجنة، فخرج عن الاتباع إلى الابتداع وشذ عن جماعة المسلمين بمخالفة الإجماع وقال بما يقتضي الجسمية والتركيب في الذات المقدسة....وقال بحلول الحوادث بذات الله تعالى وأن القران محدث تكلم الله به بعد أن لم يكن وأنه يتكلم ويسكت، ويحسب في ذاته الإرادات بحسب المخلوقات... فلم

يدخل في فرقة من الفرق الثلاث والسبعين التي افترقت عليها الأمة، ولا وقفت به مع أمة من الأمم همة وكل ذلك وإن كان كفراً شنيعاً لكنه تقل جملته بالنسبة إلى ما أحدث في الفروع فإن متلقي الأصول عنه وفاهم ذلك منه هم الأقلون والداعي إليه من أصحابه هم الأرذلون...) (الدرة المضية في الرد على ابن تيمية)

މާނައީ: "ތިޔަ އިބްނު ތައިމިއްޔާ ދީނުގެ އަސާސްތަކުގައި އަތްލަން ކަންކަން އުފެއްދީ، ދީނުގެ ތަނބުތައް ގެއްލުވާލިއިރު... އޭރު އޭގެ ކުރިން ޒުވާނުގައި ސުންނަތުގެ އާރާ ތަބާވާކަމަށް ފުރުތުއަށާއިގެން ނިވާވެގެންނުވެ، ބަހެއްވެސް ގޮވާލާކަމަށް ފެލާސަފީން އަދި ސުވަރުގެއަށް މަގުދައްކާކަމަށް ލިބޭސް ލަބެގެން އެވެއްވެ! ދީން އާރާ ތަބައަޅުން ދުކަސްލުގައި ނިކަމެ ބިދުޢަ އުފެއްދުންތަވެ! އަދި މުސްލިމުންގެ ޖަމާޢަތުން އެކަހެރިވެގެންވެ! އޭރު އިޖުމާޢު ޚިލާފުވެގެންނެވެ! އަދި މުޤައްދަސް ޝަރީޢަތް ޖިސްމުކުރި ބައިބައިކޮށް އެކުލެވިގެންވުން ވާހަކަދެކޭ އާރާ ދެއްކިއެވެ!... އަދި الله ތަޢާލާ ފަރުވާނުކުރައްވައި ބާރީޗާކަމަށް (އެބައީ:

ތައުބާވެގަތުމާއި، އަރާވެގަތުމާއި، ވަޢުދުވެގެންފަދަ އިޖްތިހާދު ބިނާކުރުމަށް) ހިނގާފަދަން ބޭނުންވޭ!

އަދި ޒުލްމާނަމަ އަހަރެން އަދި އެއްޗެއްކަމުކަނާއި، އުޒުރުއާން ކުރިން ނުވަނީސް ﷲ ތަޢާލާ އުޒުރުއާނުން ވަރަކަށް ގުރުއާނުގައި ވެދުމަކަނާއި، އެކަށާނގެ ވަރަކަށް ގުޅުމެއް ދެއްކާވާ އަދި ހަނދުމެއް ހުސްނަފާކަމަށް ބުނެވޭ! އަދި މަޤުބޫލުނުކުރާ އެއްކަމަކަށް އެކަށާނގެ ދާއިމުގެ އިތުރުވުމެއް ކަނޑައަޅާފައި (އެބަހީ: ކަނޑަކަނޑު ޝަރުޢީ ކުރުމުގައިވާ ހުކުމުތަކާއި މަޤުބޫލުވުމުގެ) ވާހަކަތަށް ބުނެވޭ!...

އެހެންކަމުން އާންމު އުއްމަތް ބޭނުންތެރި ހަމަޖެހި ތިބެން ފުރުޞަތު ތެރޭއަށްވެސް ނުވަތަ އެވޭ! އަދި އުއްމަތުގެ ތެރޭގައިން އުއްމަތް އެކުވެސް އާންމު ކަނޑަކަނޑުގެ ހިންގުމަށް ނުވަތަ އެވޭ! އެހެނީ ކަނޑައެޅި ނުބައި ހަމަޖެހުން ކުރިމަތިވާ ކުޅުނބުކުރުމުގެ ބޮޑުކަން، އަދި އަދި އާންމު ފުރިހަ (ޚިދުމަތް) ކަނޑަކައި އަޅަން އެޅުއްޖެ ކަނޑައަޅައިގޮތް ނިސްބަތެއް މަދުކަމެއް! އާންމު ހިތައިން (އަދީބުން) އަސްލުތަކަށްޓާ، އާންމު ހިތައިން އަވަހަށް ފުރުޞަތު ތިއްބަވާ އެކަމު މަދުމިސާލެއް! އަދި އާންމު އަސްލާބުންގެ ތެރޭއިން

އެއަށް ތަބާވާ މީހުންނީ އެންމެ ދެރަނިކަމެތިވެގެންވާ މީހުންނެވެ!..." މިއެވެ.

ބައްދާދީންނޫ ކިތަންމެ މީހުން ފެންނަހުއްޓެވެ!؟ އިތުރުވެރިންނަން ބަދުބަސްބުނުން އެއްޗެހިވާ ކާފަރުކުރާ މީހުން ފެންނަހުއްޓެވެ!؟ ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިންނަށް ދިޔަ ބުނާ ބިދުޢަތުވެރިންގެ އާންމަ އަދާވާތްތެރިކަން ފެންނަހުއްޓެވެ!؟ އެކަމަކު ހަހަހާއެވެ! މިއީ އިލްމުވެރި ތިބިގެންވާ، ދުނިޔޭގެ ހަމަވީ އިމާމުންނެވެ! އަހުންނަވާ ބައްދާދީންނަކަށް ނުވާނެއެވެ! ނުރައްކާތެރި ބައްދާދީ ފިކުރުތަކަށް މިދެ ސުންނަތާއި ސަލަފުންގެ އިމާމުންގެ ދިފާޢުގައި ވަކާލާތުކުރެއްވި، އެއިރުގެ ދުޝްމަނުން މިފަދަ މީހުންނާ ދެކޮޅަށް ވާހަކަދައްކާ، އެވެރިންގެ ބިދުޢަތާ ތަޢައްޞުބާ ގުޅުވުމާ ފާޅު މީހުންނެވެ!

އިބްނު ހަޖަރު އަލްހައިތަމީ ބުނެފައިވެއެވެ:

(ابْن تَيْمِية عبد خذله الله وأضلَّه وأعماه وأصمه وأذلَّه، وَبِذَلِك صرح الْأَئِمَّة الَّذين بينوا فَسَاد أَحْوَاله وَكذب أَقْوَاله، وَمن أَرَادَ ذَلِك فَعَلَيهِ بمطالعة كَلَام الإِمَام الْمُجْتَهد الْمُتَّفق على إِمَامَته وجلالته وبلوغه مرتبَة الِاجْتِهَاد أبي الْحسن السُّبْكِيّ وَولده التَّاج وَالشَّيْخ

الإِمَام الْعِزّ بن جمَاعَة وَأهل عصرهم، وَغَيرهم من الشَّافِعِيَّة والمالكية وَالْحَنَفِيَّة، وَلم يقصر اعتراضه على متأخري الصُّوفِيَّة بل اعْترض على مثل عمر بن الْخطاب وَعلي بن أبي طَالب... وَالْحَاصِل أنْ لَا يُقَام لكَلَامه وزن بل يَرْمِي فِي كلّ وَعْر وحَزَن، ويعتقد فِيهِ أَنه مُبْتَدع ضالّ ومُضِّلّ جَاهِل غال عَامله الله بعدله، وأجازنا من مثل طَرِيقَته وعقيدته وَفعله... كَمَا تتبَّع ابنَ عَرَبِيّ وابنَ الفارض وابنَ سبعين، وتتبع أَيْضا الحلَاّج الْحُسَيْن بن مَنْصُور، وَلَا زَالَ يتتبع الأكابر حَتَّى تمالأ عَلَيْهِ أهل عصره ففسقوه، وبدّعوة بل كَفَّره كثير مِنْهُم.)

(الفتاوى الحديثية)

މާނައީ: "އިބްނު ޢަރަބީއަކީ الله އާއި ނިކަމެތިކަމާ، ގުޅުމެއްލާ، ކަށްކަމާ، ބިދުޢަތްކަމާ، ދަރަނިކަމާވާގިވާ ތަޖުރިބާ!! އެނގޭ ޖާހިލުކަމަކީ ކުށްވެރިކަމާ، އެނގޭ ބަދުކަނޑު ތަކުން ބަޔާންކުރަމުން "އިމާމުން" ބޭނުންކުރާ ބަޔާންކުރަމުގެ އަގުވަނީ. އަކަން ބަޔަން ބޭނުންވެއްޖެ މިހާ؛ ކުރާ އެނގޭ ގައިދަމާކިލި އެބޭކުގެ އިމާމުކަމާއި މަތިވެރިކަމާއި އިޖްތިހާދުގެ

ދަރަޖައަށް ފޯރިކަމަށް އިއްތިފާގުވެވެންވާ ގަތިވެރި މުޖްތަހިދު އިމާމު:
އަބުލް ޙަސަނު އައްޝަޢުރީއާއި، އަބޫލާގެ ދަރި އައްމާތުރީދީއާއި،
އަދި ޝައިޚު އަލްއިމާމު އަލްޙިއްޖ ބަސް ޖަމާޢާއި އެޖަމާނުގެ
އަހުލުވެރިންގެ ބަސްތަކަށް ބެލުމެވެ! އަދި އުސޫލުވެސް
ޝާފިޢީންނާއި، މާލިކީންނާއި، ޙަނަފީންގެ ބަސްތަކަށް ބެލުމެވެ.
އޭނާ އިޖްތިހާދުކުރި ހަމައެކަނި ހަތަރު ބޭފުޅުންނަކަށް ނޫނެވެ!
އަދި ޔައުމަކީ، އެހެންގޮސް އިމާމު ބުނުމަށް ހައްޤުވާއި، ބަލީ ބަސް
ހަމަ ޖާއިޒުވާ ދުކޮނަވެސް އިޖްތިހާދުކުރުމެވެ!...

އެހެންކަމުން ޝާފިޢީމަޛްހަބަށް: އޭނާގެ ބަސްތަކަކަށް އެއްވެސް
ބުރަދަނެއް ނުދެވޭނެއެވެ! އެކަމަކު އޭނާގެ ބަސް ކޮންމެ އުސޫލު
ދަލީލު ދިމާވާކަން ބޮޑަށް ޖެހިނީއެވެ! އަދި އޭނާއާމެދު
އިޖްތިހާދުކުރާދުވަހު، އެއީ ގަވާއިދުތަކެއްތޯ، ގަވާއިދުތަކޯ،
ބައްދަލުވަނަހަތަރައަށާއިވާ، ޖާހިލު ބިދުޢަތްތެރިއެއްކަމަކަށްވެ! الله ގެ
އަދުލުވެރިކަމުން އޭނާއާ މުޢާމަލާތްކުރައްވާ، އޭނާގެ މަގާއި ބަޔާނާއި
ކަންކަމުން އަހަރެމެން ސަލާމަތްކުރައްވާށިއެވެ!...

އޭނާ އެހެން ދަމުން މިސްރިންގެ ފަޤީހުން ހޯދުމުން ގޮސް އިބްނު
ޙަޖަރާއި، ފާރިސީއާއި، އިބްނުލް އިބްނު ސަބްކީންގެ

ފަހަމުންވެސް ފަޤިރުން ހޯދިއެވެ. އަދި ހަމައެގޮތަށް އަލްޙައްލާޖު އަލްޙުސައިނު ބްނު މަންޞޫރުގެވެސްމެއެވެ. ބޮޑެތި ބޭކަލުންގެ ފަޤިރުން ހޯދަން އުޅުމުގައި އާދޭ ދެކުނުބެއެވެ. އެހެންގޮސް އޭނާގެ ޢަވާމުގެ މީހުން އޭނާއާ ދެކޮޅުވެރިވެގެން، އޭނާއަކީ ފާސިޤެއްކަމަށް ކަނޑައަޅާ، ބިދުޢަތްވެރިއެއްކަން، އަދި ހިއްތަ ގިނަ މީހުންނަށް އޭނާ ކާފަރުވެސް ކުރިއެވެ!" މިއެވެ.

އިބްނު ތައިމިއްޔާގެ ބަހަން ޝަރަޢަށްވެސް ނުދޭ، އަދަބެއްސަދަބެއްނެތް، ސުންނަތުގެ ޙަދީޘާއާ ޙަދީޘްތަކާ މިހެން ފެނޭހެއްޔެވެ!؟ ތިޔަ ބުނާ ދެކުނު އަޅަން އުފެދުނުކަމަކަން ބުނާ ބަޣްދާދީ ނުހައްދާއްޔާރި ފިލާދު ކިޔާ ގަނޑަވާ ދިރު، ބަޔާދަމީގައި ގޮސް ހެދުނީ އަލިއަށް ބޮޑެތި އާލިމުންގެ ތޮއްވަނަކަން ފެނޭހެއްޔެވެ!؟ ބިދުޢާގެ ބޮޑެތި އާލިމުންގެ ވާހަކަތައް މުޢާމަލާތްކުރަން އިބްނު ތައިމިއްޔާ ގެންނަވާ، އެދުމުން ބިދުޢަތްތަކާއި ކުޅުދުއްވާ ހިމާޔަތްވުން ފެނުނުވުން އޭރުގައި އަ "އިމާމުން" ވަސީލާ މީހުންތައް އަހަރެމެން އިބްނު ތައިމިއްޔާ ބިދުޢަތްވެރިޔާ ކާފަރުވެސް ކުރިޔަސް ނުފެނޭހެއްޔެވެ!؟

އަށްޛަރަހީ މިޙާޢުވިއްޔެވެ:

«وكان الذي ادعى عليه به بمصر أنه يقول: إن الرحمن على العرش حقيقة، وإنه يتكلم بحرف وصوت. ثم نودي بدمشق وغيرها: من كان على عقيدة ابن تيمية حل ماله ودمه» «العبر في خبر من غبر وذيوله »

މާނައީ: "މިޞްރުގައި އެކަލޭގެފާނުގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރެވުނުކަމަކީ އެކަލޭގެފާނު ޙަޤީޤަތުގައިވެސް ރަޙްމާނުވަންތަ އިލާހު ޢަރުޝުގެ މައްޗަށް އަރާވޮޑިގެންނެވިކަމަށާއި، އެކަލާނގެ އަކުރުންނާއި އަޑުގެން ވާހަކަފުޅުދައްކަވާކަމަށް ބުނުމެވެ. ދެން އެއަށްފަހުގައި ދިމިޝްޤުގައާއި އެނޫން ރަށްރަށުގައި ގޮވާލެވުނެވެ: "އިބްނު ތައިމިއްޔާގެ ޢަޤީދާގެ މަތީގައި ހުރި މީހެއްވިއްޔާ އޭނާގެ މުދަލާއި ލޭ ހުއްދަވެއްޖެއެވެ!" މިއެވެ.

ދިމިޝްޤުގެ އެއޮތް ބޮޑު ރަށްގައި އެނޫން ބަންގާގައި އަޝްޢަރީންގެ އަރާ ގޮވާލާ އިޢުލާނު މިކުރަނީ އިބްނު ތައިމިއްޔާ ސަލަފުންގެ އަރިހުން ގެންގުޅުއްވާ ބަޔާންކުރެއްވި ޢަޤީދާގެ މަތީގައި ﷲ ގެ ސިފަފުޅުތައް ޤަބޫލުކުރާ މީހުންގެ މުދަލާއި ލޭވެސް ހުއްދަވާނެ ހުއްދަވެއްޖެއެވެ! އެއީ މިނާ އެބަހުރަކާބަޔަކަށް ފުރަބަނޑު

ފަޚުރުވެރިވާން ފަސްނުޖެހޭ، އަދި އެބަޔަކަށްދަކައި ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިންނާ ދެކޮޅަށް ޖާހިލު ޞިޣާރު ނުރައްކާތެރި ޣައްދާރީންނޭ ކިޔާ ބަދުބަސްބުން އިންޒާރުދޭންވެސް ފަސްނުޖެހޭ އެއްކަލަ އިމާމުންގެ ބަހެވެ!

ޢަލާއުއްދީން އަލްބުޚާރީގެ ވާހަކަ ގެންނަވުން އައްސަޚާވީ ބުނެލައްވިއެވެ:

(أَنه كَانَ يسْأَل عَن مقالات التقي بن تَيْمِية الَّتِي انْفَرد بهَا فيجيب بِمَا يظْهر لَهُ من الْخَطَأ فِيهَا وينفر عَنهُ قلبه إِلَى أَن استحكم أمره عِنْده فَصرحَ بتبديعه ثمَّ تكفيره ثمَّ صَار يُصَرح فِي مَجْلِسه بِأَن من أطلق على ابْن تَيْمِية أَنه شيخ الْإِسْلَام فَهُوَ بِهَذَا الْإِطْلَاق كَافِر واشتهر ذَلِك فَانْتدبَ حَافظ الشَّام الشَّمْس بن نَاصِر الدّين لجمع كتاب سَمَّاهُ الرَّد الوافر على من زعم أَن من أطلق على ابْن تَيْمِية أَنه شيخ الْإِسْلَام كَافِر جمع فِيهِ كَلَام من أطلق عَلَيْهِ ذَلِك من الْأَئِمَّة الْأَعْلَام من أهل عصره من جَمِيع أهل الْمذَاهب» «الضوء اللامع لأهل القرن التاسع»

މާނައީ: "ބަހާއުއްދީން، ތަޤިއްޔު އިބްނު ތައިމިއްޔާ އެކަހެރިވެ ވަކިވެގެން ބުނާ ބަސްތަކާމެދު ސުވާލުކުރަމުން ގެންދިޔައެވެ. ދެން އެއިން ޗާޕުވި ގޮތެއް ބަޔާންކޮށް އޭނާ ޖަވާބުދެއްވިއެވެ. އަދި އިބްނު ތައިމިއްޔާއާމެދު އޭނާގެ ހިތް ނަފުރަތްތެރިވެއެވެ. އެހެންކޮށް އެނގިވަޑައިގަން ގަދަވެގެން، އިބްނު ތައިމިއްޔާ ބިދުޢަވެރިއެކޮށް ދެން އެއަސްކަރުގައި ސަލަފީކަމަށް ކާފިރުވެރިން ކުރިއެވެ! ދެން އެއަސްކަރުގައި ބަހާއުއްދީންގެ ދައުލަތުސަރުކާރުގައި ބިދުޢަވެރިއެކޮށް ބުނަންފިޔެއެވެ: އިބްނު ތައިމިއްޔާއަށް ޝައިޚުލް އިސްލާމްއޭ ކިޔައިދިނީމާ، އޭނާގެ މިބުނުމުގެ ސަބަބުންވެސް ކާފިރުވެގެންނެވެ! އަދި އެކަން މަޝްހޫރުވެގެންދިޔައެވެ. ދެން ޝާފިޢީމަޛްހަބުގެ ޙާފިޡު އައްޝަމްސު ބްނު ނާޞިރުއްދީން، ފޮތެއް ތަޞްނީފުކުރެއްވިއެވެ.

އެއަށް ނަންދެއްވީ: الرَّد الوافر على من زعم أَن من أطلق على ابْن تَيْمِية أَنه شيخ الْإِسْلَام كَافِر (އިބްނު ތައިމިއްޔާއަށް ޝައިޚުލް އިސްލާމް ކިޔައިދިނީމާ ކާފިރުވެއްޖެކަމަށް ދައުވާކުރާ މީހާގެ މައްޗަށް ދެވިގެންވާ ފުރާ ރައްދު) އެވެ. އޮޅުމެއްގައި އޮބޫލުގެ ޢަވާމުގައި އެކި މަޛްހަބުތަކުގެ އަހުލުވެރިންގެ ތެރެއިން އިބްނު ތައިމިއްޔާއަށް

ޝަރީޢަތް އިސްލާމް ކާމިލުކުރައްވާ ބޭކަލެ އިމާމުންގެ ވާހަކަ ޖަމާޢަތުގައެވެ." މިއެވެ.

ހަމައެކަނިން އިސްލާމީ ނަޞޭޙަތު އިޚްލާޞްތެރިކަމާއެކު ދެކޮޅަ އުނދަގޫވުމެ ޖައްސާ ބިދުޢަތްތަކުގެ ގާބިލުންތަކާ އޭގެ ހުރިން ތަސްބީތުކުރުމެވެ! ގާބިލުންނެ ތަޢުރީފުކުރައްވައި، މިހުރިހާ ނާސްތިކުކޮށް ތަރުސްޓީގެ މަޤާމު ހެޔޮކަމެއް ތަޢުރީފުކުރުމެވެ! ތަރި ގާބިލުން ތަޢުރީފުކުރި، ރަސޫލާ صلى الله عليه وسلم ގެ ގާބިލު ކަމުގައިވުން ގޮސް ކަންކަމު ތަޢުލީމު ތިރީ ޚާއްޞަ ގަވާއިދު ހުރި ބޭކަލު "އިމާމުން" ވެސް ބަލައިގަތެވެ!

މިތި ހަމަޖެހުނީ ކިހިނެއް؟!

އައްނިވާ ޝަރީޢަތް އިސްލާމްއާއި ނަޞޭޙަތު އިމާމުން ދީފާއިތުކުރުމުގެއިން، ތަބާވުމުންނަށް ކުރުމު ޖަހާ ބަޔާނާކުރިވ ޖަމާޢަތުގެ މިންނާއި ތަޖުމާޢަތް ނިސްބަތްވާ ނޭއާ ތަނބުރަ މިނުން ދީފާއިތުވާ މިތި ހަމަޖެހުނީ ކިހިނެއްތޯއެވެ!؟

އާނއެކެވެ! އޭގެ ތެރެއިން ބައެއް މީހުންނަށް ޝެވިރުޙް
އިސްލާމްދާއިރާ ނަޞްރުގެ ބައެއް އިމާމުން މުޖުތަމަޢުތަކުން އިޙްތިރާމް
ދެއްވާ، ސިޔާ ސަރަޙައްދު ކުލަތަކުގެ ކުރިން ނިޔަތް ބިރުހާގެ ކުރިން
ނުހަނާ ފާޅުކުރެވެ. އަދި އަޅު ސަޤާފީތަކާ ގެދަރިކުރެވެ. އޭގެ
ބައެއް ސަޤާފީއަތް އިސްލާމިޔަ ނަޞްރުގެ އިތުރުފިރިކަގެ ބަސްފީކުރަން
އަދި މިޤަސްފީކުރަމުސް ބަރާނަމެއްޔަކުރެވެ. އެހެނި އަރުޒުއި ފުރިކި
ޕާލިމެންޓް، އަދި މިސްފީކުރަން ބޮޑުތި ފަހަފިކި އިމާމުނަކުރަމުގެ
ހަދިއިގެން ގެނގޭކުޓް، އަދި ޑޮކްޓަރުން ފިކިރުފިސް އޭގެ މަލްޖަސް
ޖަލްބިއްޔަތް ހަރަކާތުގެ ފިކުރަށް އަށްލަކީ ފިކުރުގެ. އެއާމުން
އަނގަ ހުވަފާ އިތުރުފިކިޔަތުގެ މުދަރާސާ ތަފާ ހައްދަރުކަސް ޤައުސިނާ
ޖަރާފަކީ އެނިގެންނެވެ. ސަފަރުހަސްގެ ބަރަދަރާފަކީ އެއަސް ބަރާފިސް
ނަރުފެ ބީދައްބިން އެއްޖަކުރަސް ހަދާރުއުވެ. އެހެނިކުމަސް ކަނުމަ
ކަނުމަ މިހާކަސް ފަށް ރުޑާސާއެއްގެ ދަކުރުސް ބަރަބަރުކަސް ބުކުމަ
ނުޤުހިރަސް، އަދި ދުރުމަރި ދިނުމުގެ ގެޔުސް އަދިޔާކާ މަޤުމަޢިޔަކަސް
މުޒާހަރާކަސް ފާހަކަދުއުކާޚަރި ހުއްޖަސް އެއް ފަކަފަކަ ޚަރުދި
އިޤުޔާރާދީ ކަނުކަމެވެ!

އަނެއްކާވެސް އަހަރުމެން ވިސްނައިރާ ބަސްތަކާއި

އަޑުއަހަނުވާތީވެސް ފުރުސަތު ކިޔަނުމާ ބޮޑެތި ބޯހަރުނުވިހަސް

އޭބޯހަރުނުގެ ބަސްފުރޮޅިކާއި ކަނުކަން ސަރަޔުނުގެ ބަސްތަކަން

ހުރަހަގާ އެއިން މިނިކަރުމަތަށް. އެހެންކަމުން ސަރަޔުނުގެ ކިބައިން

ބަޔަކުރަށް ސާފުކަން އެޅުންފިލާ، ދެން ފުރުން އަދި މިހާރު

ބަސް ދުކަތަކާ އެއަށް ރަޖޫއުވީ ފުދު ނަޖެހޭ އިސްލާމީގެ

ބަސްފުޅުކާގައިވެސް ދެނުމު ބަޔަކަށް ގެސްފުއިވާ ކަނަކަމު.

އެއީއަކީ މިހާ އޭބޯހަރުނުގެ ގެދަރު ކަނަޖެހޭ، ނުރައުކާބެރި

ފުކާރާނުވައްޖޭގެން ދިހުމުއް ނުނު. ބަޔަކު ސާފު މަނަހަޖެއި،

ބަޔަކު ފުރުމުން ނަޅަސްބަސްކާއި އަޑުރަޖަޅު ޖަމާކާނު ރަޅޭގެބަދައި

ވަޖިނަކާނުގެނުވާނަމަތަށް! ބާޖީރޭބަދައި ނަޅަސްބަސް ބޭނުނުގެބަކަން

ހަވާނަފުސަރު ފުރުމުކާ މިނުނުގެ ނުނު!

ބާދަކާ! ހަސްއަކީފުރަހަމަށްކާރުކަ ޒަވާރިޖުނުވަހި ސުކުނާއިތު

އިސްލާމްދާއި ނަޤްދުގެ އިޖުތިމާޢީން ޕައުލިޓިކަލް، ސަޤާފަތުގެ

އިމާމުނަކުގައިވާ އަދުލުރާހިލާއި އަރުބާޒާރިލާއި މުސްލިމުފުދަ

ބޭރުނުވެސް ގާފުރަކަން ބިދުއަތުވެރިކަންފުއްތަށް! އަދި އަނެއްބައި

ބައިކަރުބައި އިލުމުގެ ކުރިއެރުން ވަކިވެސް ބަޔަކުގެ ނަހަށްބަކައް

ހިފައިގެން މީސްތަކުން އިމްތިޙާނުކުރުމުގައި އެކަން އަސާސީ މައްސަލައަކަށް ހަދައިގެންފަސް އުޅެއެވެ. ސަލަފުންގެ މަންހަޖު ތަފާތުވަނީ ހުރި މީހަކު މިކަންތަކުގެ ބާޠިލުކަން އެނގެނީއެވެ. އަކަމަކު އެއާ މިއާ އައްޔިދުކަން އެކަހެރިވެގެންވާ މަސްލަހަތެއް މުޖުތަމަޢު، ދިރިހުރި އެއްޗީ ބަހެއްގާ ބާޖިރު އެގައި އެއްބަސްވެއްޖެ، އަދި ބަރުވާނު އެއްބާރުބަލައިވެ!

ބައެއް ޖަމާޢަތް ގޮތާ އުޞޫލުތަކުން ނިކުތް މައްސަލަ މިގައި މައްސަލަތަކާދި (އެމައްސަލައަކީ ހާމަވެއްޖެ މައްސަލައެއްކަން، އަދި މީހާ ހުރިހާ ބަލައިލުމެއް ބާޖިރުވެގެން ސަރަޙަ މައްސަލައަކަށްވެސް ބަލާފައިވާ)، ދިރިހުރި ދުނި ބޭނުމި އުޅުއްވާރަން ކަންތައްތަކެއް (އެއީ ބަހުސް ގޮތުގައި ހާމަކަމެއް ހިތަދުން ފާލު ސަރަހަ ސަފުހާތް ބިދުޢަތުތަކާއި ފިޤުހުވެރިކަމާއި، ނަފްސު ސަރަހަ ކުރުތަކާއި ތަކުރާރުކުރުމުން ހިފުން ބާރު) އެހެން ކަންތައްތަކާ މުސްތަޤުބަލު ބަލައިލީ ހަރުކަށި ޝަރުޢީކަމާއި ފުރުޞަތު އިޖުތިހާދުކުރުމެވެ.

ޚާއްސަކޮށް މީނާގެ ވަދައިގެންވާ ބައިގަނޑަކީ ގިނަ މީސްތަކުން ދުނިޔެ ދުރް ބޯޓެއި އިޙްތިމާލުކުރެއްވުން ކަމުގައިދާތީ މިހުންނަކީ ތެރޭގެ ސަލޫނީ، މުޙައްމަދުންނަކަމަށްވާނޭ ހެކިވެރިޔާ ބައްޓަތޭ! އަދި އެއީ ޒުލު ޚަޔާލާ މައްސަލައިއް ނޯޓެއް އެކިކޮންތޭ ވެލި ކަމަކަން މުތަމަދްކަމުން އެއްބަސްވެމާ ނުވަތަ ދެކޮޅުހެދީމައޭ!

ކުރިއަން މިނާ ފިކުރުވެ:

Enme fahun mi fikr faalhuvee sheikh bin baz adhi sheikh usaimeen duvasvaru. Ebaimeehun nawawi adhi ibn hajar ge foiythah andaalan govala bidhuaveri kuranikoh ebeykalun emeehunge gudaaru bindaa lehvi. Eyah fahu mihaaru anehkka aa libaasehga mi fikr dhabee fethuremun.

ދެން ޤާރިޢު އާއްމުންނަށް ނުބައި ހުތުރު މަސްޢަލައެއް ގޮތުގައި ދައްކަންވެގެން އިބްނު ޙަޖަރާއި އައްނަވަވީގެ ފޮއިޠަތް އަންދާލާ ވާހަކަ ދެކެއެވެ. މިވެރިން ތަޢައްޞުބުހައްދުން ދުރުމިން ބަޔާންދީނަމަ ވާހަކަ ގެންނަވިރު އެއާ ވިއްދަމެގެން އިބްނު ޙަޖަރާއި ނަވަވީގެ ދުދުނިކާއް އަބަދުވެސް ގެންގުޅެ. އެއީ މަސްޢަލަ ޢަނިޔާވެރިން ތަސްބަހުވަރުންވެ، ހިތުގައި ވަކި އެއްކަލެއް ގާކުރިއްސުރު ކަނޑައެޅާ ހިނގާ، ނުވަތަ ވަކި ބަޔަކު މައްސޫލުކަމުގެ ހާލަތުން، ނުވަތަ

ވަކި ބަޔަކު އަޅައިދިން އެއްޗެއްގެ މަތީންނެވެ. އެހެންނޫނީ އިބްނު ހަޖަރާއި އައްނަވަވީގެ ވާހަކަ ޝާއްޛުކޮށް [illegible] ނެތެވެ.

އެހެނީ މިމައްސަލަ މިއަންނަނީ ފުރަތަމަ ސުންނަތް ޖަމާއަތުގެ ޢަޤީދާއާއި މަންހަޖުގެ ބިންގަލުންނެވެ. ސުންނަތުގެ އަސާސްތަކަކީ ކޮބައިތޯއެވެ؟ ދެން އެއަށްފަހު އެއަޞްލުތަކާ ޚިލާފުވުމުން މިހާ ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިޔަކަށް ނުވެ، ބިދުއަތުވެރިންގެ [illegible] ކޮންކޮންކަމަކާ ޖެހިގެންނެވެ؟ ދެން އެއަށްފަހު އިޚްތިލާފުތައް [illegible] މައްސަލަތަކާއި، [illegible] [illegible] އިޖްތިހާދުކުރުން [illegible] [illegible] ސާފު މައްސަލަތަކަކީ ކޮބާހެއްޔެވެ!؟ ދެން އެއަށްފަހު ސުންނަތުގެ މަންހަޖާއި ޚިލާފުވާ މިންވަރާ [illegible] ސަލަފުން ޢަމަލުކުރައްވާ، ވިދާޅުވެފައިވާ ބަސްފުޅުތަކާއި، އަދި އިމާމުންގެ މައްޗަށް އަންނަ ބުހުތާނުތަކާ ކޮބާހެއްޔެވެ!؟

މަޢުރޫފުން ބިންގާ އެޅިގެން [illegible] މިކަންކަން [illegible] ވިސްނާނެއެވެ. ނަމަވެސް [illegible] ވަކި އެއްޗެއް ބޮޑުގައި ބައިންދަރާއި އިންނަ ބޯހަރު މިހާ ފުރަތަމަވެސް [illegible] ހިފައިގެން މިފަދަ އެފަދަ މިހާރު ބިދުއަތުވެރިޔެއް"، ސުންނަތުވެރިން

ބޫރުކަނބިއާ، ފޮތޮވެކާމުދު އިންޖާރުދަނީއާ ބުނެ، މިސްކިތަކުން ނަފްރަތުވެރިކަމުގެ ޒިޔާބައް އުފުއްދަނެވެ. އެގޮތުން ސަލަފުން ބިދުއަވެރިންނާ، އަދި ފަހުން އެތައް ބިދުއައެއް ޖަމާއަތަކު ބޮޑުނަންނަވާ މާތުއިލާހުގެ މުޢުމިނުންނާމެދު ގޮތެއް ގެންނަން ވެއްޖެއްހާ ވަރަށްވަސް ދިރިވޯނުއެވެ. ކަޅުވަރުދަނަން އަދު މިހާ ސަލަފުންގެ ފޮތްތަކަށް ރުޖޫއަވެ، ނަފްސްދީ އިމާމުންނާއި، ޝާފިއީ އިސްލާމްވެސް ވަކިއުސޫލުތަކުގެ ގޮތަށް ކަންކުރާނެތޯ!

ޤޯމް އެންދުމުގެ ކިތަބުގެން ވަޙަކަތުއަކާ ބޫޒުކޮށްލާއިރު، އެކަމަށް

އޯމް އަބްދު

ދެން އެއަށްފަހު ވަނީ މިހާރުގެ ޤޯމް އެންދުން އެއީ ބަޔަކަށްވުމެވެ ނުނިމި ބުމުއަންނައިރު، ކަމުގެ އަބްދުލްއަން ދާއިރު: ބިދުއަތްބައި ނައިބުލްގެ ބިރުއޭގެ ބިދުއަވެރިންގެ ޤޯމުބައި، އޭޤޯމުބައިކަމުގައި ބޫޒުމި މަގުފުރުދުނުބައިވާ ޤޯމުބައި އަންދާލުމަކީ ސަލަފުންގެ ކިބައިން ފާބިތުވެގެންވާ، ޝަރުޢީގޮތުން އަޅުރުޅި ކަމުކަވެ. އެއީ އެގޭ ފަސާދަލާއި މަބްލަޣާއި އަލާމާތާ ރިއާޔަތްކުރުމެވެ. އެހެނީ ކުރި ޤޯމުބައި އަމުން ލިބުން ޖަމާނުގައި، އަދި ޖާހިލުކަމާ އަންދުއިނުކުރު ރައްކާނުކުރުވިޔަ، އެފަދަ މަގުފުރުދުނުބައިވާ ޤޯމުބައި އަންދާލާ ނައްމާލުމުގެ ވުޒޫދުން އޭގެ އަސާރު ކުރުމަށްވާފަތްކުރުމެވެ. ދެން މީގެ ދަހަރު ވަކި މިހާރުގެ ވަކި ޤޯމުބައި މިހާރު ވަނުމާއި ނުވަނުން ކުރުމައިދުވަހި ވަރަކަށްވެއެވެ. އަދި އެއީ ދީނުގެ އަބްލަހުއް ގެއްލުވާލުންދަށު ބިދުއަތްތައްގެނުން ބާޠިލުމުގެ ބިދުއަތްތަކާއި ވަގަތުއަކާ ހިދުމަތް ބާރުވާވެ.

އިބްނު ކަޘީރު ވިދާޅުވެއެވެ:

(]فَصَلٌ فِي تَحْرِيق الكتب المضلة وَإِتْلَافها] وَكَذَلِكَ لَا ضَمَانَ فِي تَحْرِيقِ الْكُتُبِ الْمُضِلَّةِ وَإِتْلَافِهَا.

قَالَ الْمَرُّوذِيُّ: قُلْت لِأَحْمَدَ: اسْتَعَرْت كِتَابًا فِيهِ أَشْيَاءُ رَدِيئَةٌ، تَرَى أَنْ أَخْرِقَهُ أَوْ أَحْرِقَهُ؟ قَالَ: نَعَمْ.

وَقَدْ «رَأَى النَّبِيُّ - صلى الله عليه وسلم - بِيَدِ عُمَرَ كِتَابًا اكْتَتَبَهُ مِنْ التَّوْرَاةِ، وَأَعْجَبَهُ مُوَافَقَتُهُ لِلْقُرْآنِ، فَتَمَعَّرَ وَجْهُ النَّبِيِّ - صلى الله عليه وسلم - حَتَّى ذَهَبَ بِهِ عُمَرُ إلَى التَّنُّورِ فَأَلْقَاهُ فِيهِ»

فَكَيْفَ لَوْ رَأَى النَّبِيُّ - صلى الله عليه وسلم - مَا صُنِّفَ بَعْدَهُ مِنْ الْكُتُبِ الَّتِي يُعَارِضُ بَعْضُهَا مَا فِي الْقُرْآنِ وَالسُّنَّةِ؟ وَاَللَّهُ الْمُسْتَعَانُ...

وَكُلُّ هَذِهِ الْكُتُبِ الْمُتَضَمَّنَةِ لِمُخَالَفَةِ السُّنَّةِ: غَيْرُ مَأْذُونٍ فِيهَا، بَلْ مَأْذُونٌ فِي مَحْقِهَا وَإِتْلَافِهَا، وَمَا عَلَى الْأُمَّةِ أَضَرُّ مِنْهَا، وَقَدْ حَرَقَ الصَّحَابَةُ جَمِيعَ الْمَصَاحِفِ الْمُخَالِفَةِ لِمُصْحَفِ عُثْمَانَ، لَمَّا خَافُوا

عَلَى الْأُمَّةِ مِنْ الِاخْتِلَافِ، فَكَيْفَ لَوْ رَأَوْا هَذِهِ الْكُتُبَ الَّتِي أَوْقَعَتْ الْخِلَافَ وَالتَّفَرُّقَ بَيْنَ الْأُمَّةِ:

وَقَالَ الْخَلَّالُ: أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي هَارُونَ أَنَّ أَبَا الْحَارِثِ حَدَّثَهُمْ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ: أَهْلَكَهُمْ وَضْعُ الْكُتُبِ، تَرَكُوا آثَارَ رَسُولِ اللَّهِ - صلى الله عليه وسلم - وَأَقْبَلُوا عَلَى الْكَلَامِ.

وَقَالَ: أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ وَاصِلٍ الْمُقْرِي قَالَ: سَمِعْت أَبَا عَبْدِ اللَّهِ - وَسُئِلَ عَنْ الرَّأْيِ؟ - فَرَفَعَ صَوْتَهُ، قَالَ: لَا يَثْبُتُ شَيْءٌ مِنْ الرَّأْيِ، عَلَيْكُمْ بِالْقُرْآنِ وَالْحَدِيثِ وَالْآثَارِ.

وَقَالَ فِي رِوَايَةِ ابْنِ مُشَيْشٍ: إنَّ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ سَأَلَهُ رَجُلٌ، فَقَالَ: أَكْتُبُ الرَّأْيَ؟ فَقَالَ: مَا تَصْنَعُ بِالرَّأْيِ؟ عَلَيْك بِالسُّنَنِ فَتَعَلَّمْهَا وَعَلَيْك بِالْأَحَادِيثِ الْمَعْرُوفَةِ...

وَقَالَ الْمَرُّوذِيُّ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ الْمُقَدَّمِيِّ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، قَالَ: قَالَ لِي ابْنُ عَوْنٍ: يَا حَمَّادُ، هَذِهِ الْكُتُبُ تُضِلُّ. وَقَالَ

الْمَيْمُونِيُّ: ذَاكَرْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ خَطَأَ النَّاسِ فِي الْعِلْمِ، فَقَالَ: وَأَيُّ النَّاسِ لَا يُخْطِئُ؟ وَلَا سِيَّمَا مَنْ وَضَعَ الْكُتُبَ، فَهُوَ أَكْثَرُ خَطَأً...

وَقَالَ مُحَمَّدُ بْنُ زَيْدٍ الْمُسْتَمْلِي: سَأَلَ أَحْمَدَ رَجُلٌ، فَقَالَ: أَكْتُبُ كُتُبَ الرَّأْيِ؟ قَالَ: لَا تَفْعَلْ، عَلَيْك بِالْحَدِيثِ وَالْآثَارِ، فَقَالَ لَهُ السَّائِلُ: إنَّ ابْنَ الْمُبَارَكِ قَدْ كَتَبَهَا، فَقَالَ لَهُ أَحْمَدُ: ابْنُ الْمُبَارَكِ لَمْ يَنْزِلْ مِنْ السَّمَاءِ، إنَّمَا أُمِرْنَا أَنْ نَأْخُذَ الْعِلْمَ مِنْ فَوْقٍ.

وَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ: سَمِعْت أَبِي - وَذَكَرَ وَضْعَ الْكُتُبِ - فَقَالَ: أَكْرَهُهَا، هَذَا أَبُو فُلَانٍ وَضَعَ كِتَابًا، فَجَاءَهُ أَبُو فُلَانٍ فَوَضَعَ كِتَابًا، وَجَاءَ فُلَانٌ فَوَضَعَ كِتَابًا، فَهَذَا لَا انْقِضَاءَ لَهُ، كُلَّمَا جَاءَ رَجُلٌ وَضَعَ كِتَابًا، وَهَذِهِ الْكُتُبُ وَضْعُهَا بِدْعَةٌ، كُلَّمَا جَاءَ رَجُلٌ وَضَعَ كِتَابًا، وَتَرَكَ حَدِيثَ رَسُولِ اللَّهِ - صلى الله عليه وسلم - وَأَصْحَابِهِ، لَيْسَ إلَّا الِاتِّبَاعُ وَالسُّنَنُ، وَحَدِيثُ رَسُولِ اللَّهِ - صلى الله عليه وسلم - وَأَصْحَابِهِ، وَعَابَ وَضْعَ الْكُتُبِ وَكَرِهَهُ كَرَاهَةً شَدِيدَةً.

وَقَالَ الْمَرُّوذِيُّ فِي مَوْضِعٍ آخَرَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ: يَضَعُونَ الْبِدَعَ فِي كُتُبِهِمْ، إِنَّمَا أُحَذِّرُ عَنْهَا أَشَدَّ التَّحْذِيرِ، قُلْت: إِنَّهُمْ يَحْتَجُّونَ بِمَالِكٍ: أَنَّهُ وَضَعَ كِتَابًا؟ فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ: هَذَا ابْنُ عَوْنٍ وَالتَّيْمِيُّ وَيُونُسُ وَأَيُّوبُ: هَلْ وَضَعُوا كِتَابًا؟ هَلْ كَانَ فِي الدُّنْيَا مِثْلُ هَؤُلَاءِ؟ وَكَانَ ابْنُ سِيرِينَ وَأَصْحَابُهُ لَا يَكْتُبُونَ الْحَدِيثَ، فَكَيْفَ الرَّأْيَ؟ وَكَلَامُ أَحْمَدَ فِي هَذَا كَثِيرٌ جِدًّا، قَدْ ذَكَرَهُ الْخَلَّالُ فِي كِتَابِ الْعِلْمِ.

وَمَسْأَلَةُ وَضْعِ الْكُتُبِ: فِيهَا تَفْصِيلٌ، لَيْسَ هَذَا مَوْضِعَهُ، وَإِنَّمَا كَرِهَ أَحْمَدُ ذَلِكَ، وَمَنَعَ مِنْهُ: لِمَا فِيهِ مِنْ الِاشْتِغَالِ بِهِ، وَالْإِعْرَاضِ عَنْ الْقُرْآنِ وَالسُّنَّةِ، فَإِذَا كَانَتْ الْكُتُبُ مُتَضَمِّنَةً لِنَصْرِ الْقُرْآنِ وَالسُّنَّةِ وَالذَّبِّ عَنْهُمَا، وَإِبْطَالٍ لِلْآرَاءِ وَالْمَذَاهِبِ الْمُخَالِفَةِ لَهُمَا فَلَا بَأْسَ بِهَا، وَقَدْ تَكُونُ وَاجِبَةً وَمُسْتَحَبَّةً وَمُبَاحَةً، بِحَسَبِ اقْتِضَاءِ الْحَالِ، وَاَللَّهُ أَعْلَمُ.

وَالْمَقْصُودُ: أَنَّ هَذِهِ الْكُتُبَ الْمُشْتَمِلَةَ عَلَى الْكَذِبِ وَالْبِدْعَةِ يَجِبُ إتْلَافُهَا وَإِعْدَامُهَا، وَهِيَ أَوْلَى بِذَلِكَ مِنْ إتْلَافِ آلَاتِ اللَّهْوِ

وَالْمَعَازِفِ، وَإِتْلَافِ آنِيَةِ الْخَمْرِ، فَإِنَّ ضَرَرَهَا أَعْظَمُ مِنْ ضَرَرِ هَذِهِ، وَلَا ضَمَانَ فِيهَا، كَمَا لَا ضَمَانَ فِي كَسْرِ أَوَانِي الْخَمْرِ وَشَقِّ زِقَاقِهَا»

«الطرق الحكمية في السياسة الشرعية »

މާނައީ: "(މަގުފުރައްދާ ފޮތްތައް އަންދާލާ ހަލާކުކޮށްލުން ނަންގެވުނު) ފަޞްލު:

އެފަދައިން މަގުފުރައްދާ ފޮތްތައް އަންދާލާ ހަލާކުކޮށްލައިގެން ޒިންމާ ނަގަން ނުޖެހެއެވެ. އަލްމަރްރޫޒީ ވިދާޅުވިއެވެ: އަހަރެން އަޙްމަދަށް ދެންނެވީމެވެ: "އޭގައި ނުބައި ވާހަކަތަކެއްވާ ފޮތެއް އަހަރެން އަނބުރާ ދޭގޮތަށް ނެގީމެވެ. މިބާވަތް ފެންނަނީ އަހަރެން އެފޮތް ހަލާކުކޮށް ތޮޅުފާލާ ނުވަތަ އަންދާލަން ހުއްދަވޭތޯ؟" ވިދާޅުވިއެވެ: "އާނއެކެވެ."

ތައުރާތުން ލިޔެފައިވާ ފޮތެއް ޢުމަރު ގެންގުޅުއްވަނިކޮށް ނަބިއްޔާ صلى الله عليه وسلم އަށް ފެނިވަޑައިގެންނެވިއެވެ. އަދި ޤުރްއާނާ އެއެއްބަސްވެގެންވާތީ ޢުމަރު ޢަތަބުވިއެވެ. ދެން ނަބިއްޔާ صلى

الله عليه وسلم ގެ ސުންނަތުގެ ހުރަވަރު ބަދަލުވެއްޖެ. ދީން އުމުރު އެޖެހި ހިއްޖަވެރިގެން ވަޒަހިގެން އުނދުނަނަ އެއްޗާޗެއްވިއެވެ.

ދުސްތޫރު ނަބިއްޔާ صلى الله عليه وسلم އަށް ފަރުމާކުރި، ޤުރްއާނާއި ސުންނަތާވެސް އޭގެ ބައިބައި ފުށުއަރާގޮތަށް ހިތުވެގެންވާ ފޮތްތައް ފެނިވަޑައިގަންނަވަ އަދި ކޮންފަދަހަލެއްވެއެވެ!؟ الله ގެ ރަސޫލުން އެހީތެރިކަމަށް އެދުމެވެ...

ސުންނަތާ ޚިލާފުވެގެންވުން އެކުލެވިގެންވާ މިހިރަ ހުރިހާ ފޮތްތަކާއިވެސް އިދިކޮޅުވެގެންވާ އެއްޗިއްސާ ނޫނެވެ. އެކަމަކު އިދިކޮޅުވެގެންވިޔަސް އެބައިގެ ހަދާކަން ނަހަމައެޅުމެވެ. އުއްމަތުގެ މައްސަލަ އެއަށްވުރެ ގެއްލުން ބޮޑު އެއްކަމެއް ނުވެއެވެ.

ސަހާބީންނަކީ އުސްތާދުންގެ މުސްލިމުންގެ ހިޔާރުކުރާތަކު ހިޔާ ބައިބައިވުމާއި ޒިޔާދަވުމުން ދުވަސްތަކާ ބަރަކާތް ... އަޅުގަނޑުމެން ... ދީނުގެ ... ހަމަ ... ބަޔަކު ... ފެނިވަޑައިގަންނަވަ އަދި ކޮންފަދަހަލެއްވެއެވެ!؟

އަލްޙައްޖާޖު ވިދާޅުވިއެވެ: އަހަރެންނަށް މުޙައްމަދު ބިން އަބީ ޠާއޫސް ޚަބަރުދެއްވިއެވެ: އެއީ އަބުލް ބާރިޤް ކިޔާދެއްވިކަމަށެވެ.

އަބޫ ޢަބްދު الله (އިމާމް އަޙްމަދު) ވިދާޅުވިއެވެ: "އެމީހުން ހަދާކުރުމެއް ތޯބައަށް އެކަށީގަތުމެވެ. الله ގެ ރަސޫލާ صلى الله عليه وسلم ގެ އަޞްޙާބުބޭކަލުން ދުރުކޮށްލާފައި، ހަރާމީ ވާހަކަދަކުން އެމީހުން ކުރިމަތިލިއެވެ."

ވިދާޅުވިއެވެ: އަހަރެންނަށް މުޙައްމަދު ބިން އަޙްމަދު ބިން ވާޞިލު އަލްމުޤްރީ ޚަބަރުދެއްވިއެވެ. އަހަރެން އަބޫ ޢަބްދު الله (އިމާމް އަޙްމަދު) ގެ އަރިހުން ޙައްޖާޖު ސުވާލުކުރެވުނުކޮށް އަޑުއިވިމެވެ. ދެން އެކަށޭގޮތުން އަޑުގަނޑުލާ ވިދާޅުވިއެވެ: "ޙައްޖާޖުން އެއްވެސް އެއްގެއް ފާދޭދޭއް ނުވާނެއެވެ! ޤިޔާމަތްދުވަހުގެ މައްޗަށްވުރެ ފުރުޞަތުގައި ބަލިކޮށްލާ އަމުރުކުރެވެއެވެ."

އިބްނު ޢުޘައިމީގެ ރިވާޔަތެއްގައިވެއެވެ. އަބޫ ޢަބްދު الله ގެ އަރިހުން މީހަކު ސުވާލުކުރިއެވެ: "އަހަރެން ޙައްޖާޖުގެ ލަޢުނަތްދެވިދާނެތޯ؟" ވިދާޅުވިއެވެ: "ޝީބާ ޙައްޖާޖުން ކުރާނީ ޔުރެއްކުރެވޭ!؟ ޝީބާގެ މައްޗަށްވުރެ ސުންނަތެއްކަމެވެ!

"އެއުނގެނޭނެތެވެ! އަދި ތިބާގެ ދައްކަންވަސީ އެނގިގެންވާ ޙަދީޘްތަކެވެ." ...

އަލްމުންކަދިރު ވިދާޅުވިއެވެ: އަހަރުމެންނަށް މުޙައްމަދު ބްނު އަބީބަކުރު އަލްމުޤައްދަމީ ރިވާކުރެއްވިއެވެ: އަހަރުމެންނަށް ޙައްމާދު ބްނު ޒައިދު ރިވާކުރެއްވިއެވެ: ވިދާޅުވިއެވެ: އަހަރުމެންނަށް އިބްނު ބަކްރު ވިދާޅުވިއެވެ: "އޭ ބައްޕާފުޅެވެ! މިހިރަ ކޮބައިތަ ދަރުމަވަންތަ ކޮބައިކާތެވެ!"

އަލްމުއިސްތީ ވިދާޅުވިއެވެ: މުސްތަކުލް އިލްހާރީ ކޮޅުކުން ޝެސްރަތާ ވާހަކަ އަހަރުމެން އަބޫ ޢަބްދު ﷲ (އިމާމް އަޙްމަދު) އަހަރުމެން ދެއްކީމެވެ. އޭނާ ވިދާޅުވިއެވެ: "ކުށްނުކުރާނީ ކާކުއްތުތޯ!؟ ޒާލިމުންގެ ކޮބައި އެކުލަވާ ދިޔުމުގެ މިހާރެވެ! އެއީކޮން ކަން މާދަނާތަކެއްތޯ." ...

މުޙައްމަދު ބްނު ޒައިދު އަލްމުސްތަމްލީ ވިދާޅުވިއެވެ: މިހާރު އިމާމް އަޙްމަދުގެ އަރިހުން ސުވާލުކުރިއެވެ: ޢަބްދުއްރަޒާޤު ބަހައްޓަވާފައި ހުންނަ ކޮބައި އަހަރެން ޚިޔާނާތްވީއެވެތޯ؟" ވިދާޅުވިއެވެ: "އެހެން ނުހަދާށެވެ! ތިބާގެ ދައްކަންވަސީ ބަދުދުޢާއި އަވަހާރަވެއެވެ."

ދެން ސުވާލުކުރާ މީހާ ބުނެފިއެވެ: "އިބްނުލް މުބާރަކުވެސް ވަނީ ތިޔައުޅުއްވާއެވެ!" ދެން އަބްދުﷲ ވިދާޅުވިއެވެ: "އިބްނުލް މުބާރަކު ބޫޅި އުޅޭނަން ނޫނެވެ! އަހަރުމެންނަށް އުމުރުވެފައިވަނީ އިނުމު އަހަރުމެންގެ މަތިން (ކުރިން އިސްލާމީދީނަށް ހުރި ޤަބޫލުކުރަން) ނަގާނެތެވެ."

އަބްދު ﷲ ބިން އަބްދުﷲ ވިދާޅުވިއެވެ: އަހަރަކާށް ބައޮޑު ވިދާޅުވަނީކަމަށް އަޅުއާދެމެވެ. އަހަރެމެންގެ ކީރިތި ޙަދީޘްގެ ވާހަކައިގެ ވިދާޅުވިއެވެ: "އަހަރެމެން އަހަރެން ނަޝީޙަތްދެއްވުމެވެ. މިހިރީ އަބޫ ފުރާނަ މިއީނި މިހެން ކީރިތި ޙަދީޘް ކިޔާދިނުމެވެ. ދެން އަނެއްކާ އެހެން މިހެން އެއީ (އެއަރު ޙަދީޘްތަކީ) ކީރިތި ކިޔާދިނުމެވެ. އަނެއްކާ މިހެން މިހެން އެއީ (އެއަރު ޙަދީޘްތަކީ) ކީރިތި ކިޔާދިނުމެވެ. މިއީ ނިމުނުކަމުގައި ނުވާނެކަމެވެ. މިހާރު ކީރިތި އެކުލަވާލުމަށް ބިދުއަތެވެ. ކޮންމެ ފަހަރަކު މިހެން އެއީ ކީރިތި ކިޔާ، ﷲ ގެ ރަސޫލާ صلى الله عليه وسلم އާއި އެކަހެރިވުން ހަމަކުރެއްވި ބަޔަކު އަޅުގަނޑުގެ ޤަބޫލުކުރެއްވިއެވެ. ސުންނަތަށް ހިތުން ދެކެވި ނުވެއެވެ. އަދި ރަސޫލާ صلى

الله عليه وسلم އާއި އެކަށީގެންވާ އަސްބާބުންގެ ރަފީޤްތަކެވެ."
ފޮތްތައް އެކުލަވާލުމަށް ބައިހް ވިދާޅުވެ އެކަމަން އެކަށީގެނު ވަޒަން
ނުރުއްސެވިއެވެ.

އަލްމަޢްރޫފީ އެހެން ތަނެއްގައި ވިދާޅުވިއެވެ: އަބޫ ބަކްރު الله
(އިމާމް އަޙްމަދު) ވިދާޅުވިއެވެ: "އެމީހުން ފޮތޮކޮޅުގައި ހުއްޓުވައްކަނީ
ކަނީއެވެ. އަހަރެން އެނގު ވަރަގަދުރަށް އެކަމުން އިސްލާމްކުރުމެވެ."
އަހަރެން ބުނީމެވެ: "އެމީހުން ހުއްޓުވައްކަނީ އިމާމް މާލިކުވެސް
ފޮތް ލިޔުއްވިކަމަށެވެ." ދެން އަބޫ ބަކްރު الله ވިދާޅުވިއެވެ:
"އިބްނު ޢަވްފުއާއި، އައްބަދިއާއި، ޔޫނުސްއާއި، އައްޔޫބު،
އެބޭކަލުން ފޮތެއް އެކުލަވާލިއްވިތޯ؟ ދުނިޔޭގައި މިފަދަ
ބޭކަލުންތަކެއްވިހިއިރުތޯ؟ އިބްނު ސިރީންއާއި އެކަށީގެންވާ
އަސްބާބުން ރަފީޤުވެސް ނުރުހުއްވައެވެ. ދެންނަމަ (ބުއްދިގެ
އަމިއްލަ) ޙަރުދުމަތް އަދި ކޮންކަމެއްކުރާނީތޯ؟"

މިކަމުގައި އިމާމް އަޙްމަދުގެ ބަސްފުޅުތައް ގެނެސްދެވޭނެއެވެ.
އަލްޙަސަނާގެ ރިވާޔަތް އިލްމުގައި ބަޔާންކުރައްވިއެވެ.

ދެންފަހު ފޮތެއް އަކުރުވާލާ ލިޔުމުގެ މައްސަލާގައި ތަފްސީލުވެއްޖެ. މިއީ އެގެ މަގާމެއް ނޫނެވެ. އިމާމު އަޙްމަދު އަކުރަން ނުކުމެއްސަވާ، މަނާކުރެއްވީ އެއީ އަކުރުގައި މަޝްވަރާވެ، އަދި ޤުރްއާނާއި ސުންނަތުން ފުރަގަސްދިނުންވާތީއެވެ. ދެންފަހު އަޙްމަދުގެ އިވަސް ޤުރްއާނާއި ސުންނަތަށް ނަބަވީއްޔަތު، އެކަމި ދިފާޢުކުރުން، އަދި ޤުރްއާނާއި ސުންނަތާ ޚިލާފު ރައްދުތަކާއި މަދްރަސާތަކުގެ ބާޠިލުކުރުން ކުރުގައިވާނަމަ؛ ފަހު އަކުރުގައި މައްސަލައާއި ނުތަވެ. އަދި ފަހަރެއްގައި ވާތިބުވެ، އަދި މުސްތަޤިރުބުވެ، ހުށަހަޅަން ވެދާނެއެވެ. ހާލަތު ނިކުމާރާ ގެރެގެ މައްސަލަތަވެ.

ދިވާހަކަތަކުގެ މަޤްބޫލަކަށް: ދާގައި ބިދުޢަތެއް އަކުރުވިގެންވާ ދިޔަ ފޮތެއް ހަލާކުކުރާ ނަސްތާލިބުން ދެވައެވެ. އަދި ދަލީލާއި މިޔަލިކު ކުޑަ ސާލިނތަކުންވެރި، އަދި ބަނދަރާ އަލާފައި ހުކުމަ ކަނޑާތަރަ ހާލާކުކުރުމަށްވުރެވެސް އަކުރު ފޮތްތަ ހަލާކުކުރުން ދާއަދާލާވެ! އެހެނީ އަކުރު ފޮތްތަކު ގެއްލުން މިތަކެއްސަކުރު ވާ ބޮޑުވެ. އަދި އަކުރުގައި ޖެހޭ ނުގުއްވެސް ނުވެއްވެ. އެއީ ބަނދަރާ ކަނޑާރާއި ރަނބަސްތައް ހަލާކުކުރުން ތަލާފައިގެން ޖެހޭ ނަގަން ނުދެކޭހާރަގަތަވެ." މިއެވެ.

އަދި ދުނިޔޭގައި މިހާރުވެސް އެންމެ މަޝްހޫރު ފެތުރިގެންވާ ފޮތެއްކަމުގައިވާ، މިމީހުންގެ ބޮޑު އިމާމެއްކަމުގައިވާ އަބޫ ޙާމިދު އަލްޣަޒާލީގެ ފޮތް "އިޙްޔާއު ޢުލޫމުއްދީން" 5 ވަރަކަށް މުޖައްލަދުގައިވާ ފޮތް އަންދާލަން އެތައް ޢިލްމުވެރިން ފަތުވާދެއްވިކަމީ މަޝްހޫރުކަމެކެވެ. އެއީ އެފޮތުގައި އެތައް ބައިވަރު ހެޔޮ ރަނގަޅު ބަސްތަކާއި ޙައްޤުވެސްވުމާ އެކުގައެވެ. އެކޮޅުން އެވާހަކަ ބަޔާންކޮށް އަލްޤާޟީ ޢިޔާޟު ގެނެސްފައިވެއެވެ:

(وَنَفَذَ أَمرُ السُّلْطَان عِنْدنَا بِالمَغْرِبِ وَفَتْوَى الفُقَهَاء بِإِحرَاقِهَا وَالبُعدِ عَنْهَا فَامْتُثِلَ ذَلِكَ.) (سير أعلام النبلاء)

މާނައީ: "އަދި އަހަރުމެންގެ ގާތުގައި މަޣްރިބުކަރައިގައި ސުލްޠާނުގެ އަމުރު ތަންފީޒުވެ، އަދި ފުޤަހާއިންގެ ފަތުވާ ތަންފީޒުވުމުން އަދި އެފޮތް އަންދާލާ އެއިން ދުރުވުމަށެވެ. ދެން އެގޮތަށް ޢަމަލުކުރެވުނެވެ." މިއެވެ.

އަދި ނަޙްވުގެ ޢިލްމުވެރިއެއްކަމުގައިވާ ޝައިޚު ޢަބްދުއް ރަޙީމު ބިން ޢަބްދުއް ރަޙްމާން ވިދާޅުވިއެވެ:

(فقد بلغني عنك ما يشغل كل من له حمية إسلامية، وغيرة دينية على الملة الحنيفية، وذلك أنك اشتغلت بالقراءة في كتاب الإحياء للغزالي، وجمعت عليه من لديك من الضعفاء والعامة الذين لا تمييز لهم بين مسائل الهداية والسعادة، ووسائل الكفر والشقاوة، وأسمعتهم ما في الإحياء من التحريفات الجائرة، والتأويلات الضالة الخاسرة، والشقاشق التي اشتملت على الداء الدفين، والفلسفة في أصل الدين.

وقد أمر الله تعالى وأوجب على عباده أن يتبعوا رسله، وأن يلتزموا سبيل المؤمنين، وحرم اتخاذ الولائج من دون الله ورسوله، ومن دون عباده المؤمنين، وهذا الأصل المحكم، لا قوام للإسلام إلا به. وقد سلك في الإحياء طريق الفلاسفة والمتكلمين في كثير من مباحث الإلهيات وأصول الدين، وكسا الفلسفة لحاء الشريعة...

قد حذر أهل العلم والبصيرة عن النظر فيها، ومطالعة خافيها وباديها؛ بل أفتى بتحريقها علماء المغرب ممن عرف بالسنة، وسماها كثير منهم إماتة علوم الدين...) (الدرر السنية)

މާނައީ: "އިސްލާމީ ބިދްޢަތްތެރިކަން އުފެދުނުގެ ހިތި ކާރިތާ މިހެން ވަރަށް ބޮޑުތަކުރާ، އަދި ބަޞީރަތު ދެކިލުމުގެ ވެރިކަން ލިބިފައިވާ ޢިލްމުވެރިކަން ހިތި ކާރިތާ މިހާރު ހިތްތަކުން ބާރަފާލާތާ ހަތަރަކީ ވަރަތްކަވާކަ ޢިލްމުވެރިކަމުން ޙަޤީޤީ ދަހިރަޙްމާން ފަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ދަރިމަތާ. އެއީ އަލްއިސްލާމީ ވަރިހާ އަރުބިދުކާވެ ކުޅި ހާލަތުން ވަރުގައި މަސާހަތު މިޒާމް ދުބާރާވެ... އަދި މިވާގި ބިދްޢަތުތަކަށް ދަލިދަލިކަމުގެ ހާލަތުތަކާއި، ބާރަތުވެރިކަމުގެ ހިތްފަތެވާ ވަރަށްސަބަބަކާއި އަދި ދަލިކަމުގެ ބާރުގަދަ ހާލަތުތަކެއް ވިސްނާލުމަށް ފޮނުވާކަ ފިރުގަތާ މަސަލަތަކަކުން ހޯދޭ ހިތްވަސްތަކާއި ބޭނުން ހިތި ކީރިތި ޙަޤީޤަތް ހިތްމުރާ ކަމާ އަދިވެސް ވަރަށްގިނަ ވިސްނުމެއް ހިނގާވަހުން ބަހާރާލި ހަރަކާތްތަކާއި، ބިބޮޑުކޮށްވާ ޙަޤީޤަތްތަކާ ވަކިހެލިކަމާއި، ޙަޤީޤަތްތެރިކަމާއި، ވަރުގަދަކަމާ ބަލިވެފައިވާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވާހަކަ ފުރިހަމަކޮށްފައި، ދިރުމަށް އަސްލުގައި ފަތްސާފު އަރަޙްމާނުގެ ބަލައިގެން ހިތާ އުދުނުތަކަށް އިލްވިލާފައިވޭ!

الله ތަޢާލާ އަމުރުކުރައްވާ، އަދި އެކަލާނގެ އަޅުތަކުންނަށް ވާޖިބުކުރައްވާފައިވަނީ އެކަލާނގެ ރަސޫލުންނަށް ތަބާވުމަށެވެ. އަދި މުއުމިނުންގެ މަގަކީ ޠާޢަތުވުމަށެވެ. އަދި الله އާއި އެކަލާނގެ ރަސޫލާއި އެކަލާނގެ މުއުމިނުން އަޅުތަކުން ދިފާޢަކީ ޒާއްބަ އިހުތިރާމްކޮށް ނަގާން އެކަލާނގެ ރަސޫލުކުރެއްވިއެވެ. މިއީ މުސްލިމުން ވަރުގަދަކުރެވޭނެ އަސްލުކަމެވެ. މިއާ ޚިލާފުން ވެރިވި އިސްލާމްދީނަށް ޒާއިމުވުމެވެ ނަތީޖާ. އަތުރުއަޅާތަކީ އިބްނުއާ ލޮބުވެތި ދީނަ އިޙްސާނީ ދީނުގެ މުސްތަޤްބަލުގައި އަސްލުޙުކުމުގައި ހިފާފައިވާ ފަތުރުވަމުންދާ އިސްލާމް ކޮޅުން ކުރާ ދަތުރުތަކުގެ އަހަރުތަކެވެ! އަދި ފަތުރުވަމުގައި ޝަރީޢަތުގެ ދިފާޢުކުރާ ފަރާތް ޚާއްޞަވެއެވެ...

އިސްލާމީ ބަސީރަތުގެ އަހުލުވެރިންނާ އާރުކަން ބަލުވާއި، އާދައި ވަރަށްގާތް އަދި ފަރުވާތްތަކާ ތަކުލީފުތަ ބަލުވާފަރު އިންޞާފުކުރައްވާ ސަވާބުކުރުވާފައެވެ! އަދި ހިއްޔަތަ، ސުންނަތުގެ ބޮޑުއިން އެއިގެންތާ މަޤްބޫލުކަމެއްގެ އިސްލާމުގެ އާރުކަ އަންދާލާމުކޮށް ފަތުރާދެއްވިއެވެ. އަދި އެއިން ގިނަ ބަލާއިންތާއި އާރުކަން އިއްޔާމު ޢަރަޒުއްދީން (ދީނުގެ އިސްލާމްތާ ވަޒާޔިފުން) ކަމުގައިވާނެ ނަޖާތްދެއްވެއެވެ." މިއެވެ.

މިވާހަކަތަކުގެ މަޤްބޫލުވަނީ ކޮންމެހެން ވަކި ބޮޑެއް ނުވަތަ ވަކި
މީހެއްގެ ބޮޑެއް އަސްދޮރާނުން ޖަނަވާރުތަކުން ބުނެވޭ ނުނިކުމޭ! އެކަމަކު
ބިރުއްދާއި މަގުތަކުން ނެގިއެވެ ހިތްނާ ބޮޑަށް އެންމެދުވީ އެއީ
އަސްލުގައި އެއީ، އަދި ނަފްސާނީކަމުގައި ހިނގާފައި ނަގާއިގެން ކަންތަކުގެ
ނުކުރެވޭ ކަމެއްކަން ފާހަގަ ކުރެވޭނެއެވެ. އަދި ޚަޒާނާތަކުގައި އިސްލާމް
އަދި މުޖުތަމަޢުގެ ތަރުބިއްޔަތު މަސައްކަތް އިސްލާހީކުރުމުގައި ބުނާ
އަޅުގަނޑުގެ އެވަރުގައި ބޮޑު އަސްދޮރާނުން އެގޮ މިސާލުގައި ގޮވައި
ގެނައީއެވެ. މިކަން ބިނާވާނީ އެގައި މަސްލަހަތްތަކާއި މަޝްވަރާއަށް
ތަރުޖަމާކުރުން ފުރިހަމައެވެ.

ސިފަކުރުމަށް ތަޙުރީފުކޮށް ދީން ބަދަލުކުރާ ޢިލްމުވެރިންގެ ޤަދަރުވައްޓާލާ ކުޑަކޮށްލަންޖެހޭނެކަން ބަޔާންކުރި ދަރިވަރު!

ޚުދު އަންނަވަވީގެ ދަރިވަރުކަމުގައިވާ އިބްނުލް ޢައްޠާރުވެސް ވިދާޅުވިއެވެ:

(وينبغي استنقاصُ المحرِّفين من العلماء، والمغيِّرين العلمَ والمذلِّين له، والبائعين له بثمنٍ بخسٍ من عرض الدنيا وشهواتها. ومقتضى الكتاب العزيز والسنة النبوية تكفيرهم سواء إن كانوا متأوِّلين أو متعمِّدين ، ولا يُكفَّر منتقصُهم ولا يُفسَّق، بل هو مثابٌ عليه خصوصاً إذا قصد التنفير عمّا هم عليه، وإظهارَ الدين، والقيامَ به »

«الاعتقاد الخالص من الشك والانتقاد»

މާނަކީ: "ޢިލްމުވެރިންގެ ތެރެއިން (ދީން ބަދަލުކޮށް) ތަޙުރީފުކުރާ މީހުންނާއި، ޢިލްމު ބަދަލުކޮށް، ތަޣައްޔަރުކޮށް، އަދި ޢިލްމު ނިކަމެތިކުރާ މީހުންނާއި، ދުނިޔަވީ ފައިދާއާއި ޝަހުވަތްތަކަށްޓަކައި ކުޑަ އަގެއްގައި ޢިލްމު ވިއްކާ މީހުންގެ ޤަދަރުވައްޓާލާ އަގުދަށްކޮށްލަން ޖެހެއެވެ! އަދި އިއްޒަތްތެރި ޤުރުއާނާއި ނަބަވީ

ސުންނަތް ދާޖިވުކުރަނީ އެފަދަ މީހުން ކާފަރުވެސް ކުރުމުވެ! އާދޭ އެމީހުން ތައުލީޙުއްކާން ވާނަ ބަދަލުކުރެވޭން ކުރިޔަސް، ނުވަތަ ޤަބޫލުކުރިޔަސްވެއްވެ! އަދި އެފަދަ އިޞްލާޙުކުރުންނަށް ކުޑައިމީސްކޮން، ބައިބަގެ ބަސްތިރާ މީހާ ކާފަރުއްވެސް އަދި ދާސިޔޭއްވެސް ނުކުރުވޭނެއެވެ! އަދި ހިއެއްޔަ، އަނާއަރުވަނީ އާދޭ ވައްކަން ޝަވާބު ލިބިގެންނެވެ! ހާއްބަކާން އެއިލްމުތިރިއްސަށް ކިބި ގޮތަކުން (މިސްތަކުން ދުރުކުރާ) ނަފްރަތޭރިކުރުވާ، އަދި ދީން ފޯރުކޮން، އެދީނާގެން ޖާއިމުވަން އެނާ ތަބުދުކޮށްދީނަމައެވެ." މިއެވެ.

ޝައިޚު އިބްނު ބާޒުއާއި ޢުޘައިމީން

ދެން އެއަށްފަހު ޝައިޚު އިބްނު ބާޒުއާއި ޢުޘައިމީންތޯއެވެ!؟ ތެދެކެވެ! އެބޭފުޅުންނަކީ ސުންނަތުގެ ޖަޒީރާއަށް ނަޞްރުދުއްވާ، ބާޖިހު ފުނާޒާއާ އަށްވާ ގަދައަށް ވަސްއަލާބަޙުރުއާ ބޮޑުވެރިންވެ. ނަމަވެސް އަނެއްކާވެސް އެދެ މާނައަކީ އަހަރުމެން އެބޭކަލުންގެ ހުރިހާ ޙަޔާތުބަޔާނާއި އަދި އިލްމީޚާދިމާކަމާއި މިޒަމާނު ބަންދުވުންހުއްޓެވީ؟ އިސްވެދިޔަ ޝައިޚުލް އިސްލާމް އިބްނު ތައިމިއްޔާއާއި، ނަޖްދުގެ އިމާމުން ކުރަހާދެއްވި ދަޢުވަތުގައި މިކަން ސާފުކޮށް އެނގިގެން ހިނގައްޖެއެވެ. ތެދެކެވެ. ޝައިޚު އިބްނު ބާޒުއާއި އަދި ޢުޘައިމީނުގެ އަރިހުން ނަމޫނާއާއި އިބްނު ބަޙްރާނާދު ޒާއްބާނަލް ފުރަވާދުއާ، އެދުވަހުންނަކީ މުޖުތަހިދުން ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިންނެވެ ނޫނު އަދި ސުންނަތުން ބޭރުވެގެންވާ ބައެއްވެސް ނޫނު، ބިދުޢަތްތެރިކަމުގެ ދައްކަވާއިރު ސުންނަތާއި ނޫނު، ނަމަވެސް ފުރިހަމަ ދައްކަވައިދޭކަމުގައި ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިންނޭ، ތިމަންނަމެން ބުނުރުދުވެ އަނެއް އެމީހުންގެ ނިޔާމާއި ހަބީބު ކުއްލިއެވާހިޔާކަން ބޭނު، މިފަދަ ފުރިހަމަ ކަމާއި އަމިއްލަ ފުރާވެއެވެ. ދެން އަހަރުމެންގެ ވަރަށް ގާތުގައި ހުރި އުފެއްދެ

ސަލަފުންގެ ފޮތްތަކުގައި އެބޭފުޅުން ވިދާޅުވެ، އަދި އައިސްފައިވާ ގިނަގުނަބަސްތަކެވެ. ނިޔަތާއި ޤަބްރު ޢަޛާބުވުމަކީ އުޛުރު ތިބޭނަކަމެއްދޯ، ނުވަތަ ދުނިޔެ އެންމެ ބޮޑު އަސާސް ގެއްލުވާލާ އާދައި އެކަނި ބާރުގެ އަހުލުވެރިޔަކަށް ދެން ބާކީ އެއްކޮށް ސުންނަތުގެ އަހުލުވެރިޔަކަށް އެބާވަތުން ވެއްޖެދޯ ނުވަތަ މިފަދަ އިސްތިޢާނަތުކުރުން، އަދި މިހިރަ އާފަތްތަކުގެ ބެލުންތަކާ ޢަމަލުކުރަށް މިއީ ބުރަދަނެއް ހުރި ވާހަކަތަކެއްދޯ؟ އެކަށްކަން އަހަރުމެން އެބޭކަލުންނަށް ދިހައީމާ ގެންނާކަން ނެތެވެ. އަދި ދިއްޔައްމަ، ހުރީ އެއާ ހިފާފަން 99 އިސްމަށް ސުންނަތުގެ މިފަހަކަށްވެ، އެކަމަކު އެންމެ ގަސްސަރުއެއްގައި އެއީ މިސާލަކަށް ޖަޕާނުގެ ތަރުޖަމާކުރުން ވަރުހުރޭކާ ބޭނުމުން އެހިޔާރު ބުރަޖޮއްވެރިކަން ހަދުޖުރުގައިވިދާޅުވެއްވެ. މިފަދަ އެކަން މިސާލުތަކެވެ. މިކަންކަމުގައި މިބާވަތުގައި ބޮޑުބަޔަކަށް ވާހަކަދައްކާލަން ނެތެވެ. އެކަމަކު މިނާ މިއަދު ބަޔާންކުރި ކަންތަކުގެ އަސްލު ދަންނަޖު އޮންނަނީ ގޮތް ބަޔާންކުރިއެވެ!

ޖާހިލުންގެ ގަޑުބަޑުވި ސިސްޓަމާ ކޮމިއުނިޒަމް ޑިމޮކްރަސީ ދަރުވާ ދީނީސިޔާސީ ހަރަކާތް!؟

ދެން ކުރިއަށް ޖެހިލުމަކީތޯ!؟ ބިން ބާރުއާއި
ބުޑައިމީހުނަށްތޯ!؟ މިނާގެ ވަރަގައިން އަސްބާބު ގިނަ މީހުންގެ
ގާތުގައި އެއީ ސީދާ ޖާހިލުންގެ ތަޤުލީދުކުރުމަށް! ދުނިޔޭގެ
ދަރުވާރީގެންދިއުތި، ޑިމޮކްރަސީ ދަރުވާރީގެންނަށް! އެދިން ބަޑުއަގެ
ދަރުވާއި ގެންދަކަސް، ކުޅަދާނަސިޔާން، ދީވަން ދީނީސިޔާސީ ރަށާ،
އެއްވަސް މަޝްވަރާ ބަދަލު އަބަދުވާނެ ބަޔާވަސް ނަޑާ، ހިނގުމަ،
އެމީހުންގެ ޚިޔާނާތްކަމަދި އެބަޑުވުނީހާން رحمه الله ވެސް ޖަޅާލަން
ނުކުރުމަނާދި، އޭގެ ބަދަލުގަޔި لعنه الله އާ ޖަހައިގެން ބަސީޖާ
ޚިޔާނާތްކަމެއް ދަރުވާ އިވާ ބަލާއޭ! އޭގެ މަރުވިން ދިނަ ބަލަކުރު
މިއްރު ދަރުވާއަޑު (ހަރަކާތުއި މަޝްވަރާގެ) މަހުރުބަހަރާގުބަކައި
ނަޒާހާ ޖަހާސްވައިގެން އަކަނަން ދާވަލަރިޔާރަސް އަކަނަވަހި
އެމީހުންގެ ވައިގަނޑު ޚިޔާނާތްކަމައި އަކި ބަސްބަހުން އަނދި
ހާމަވެގެންނެވޭ! ގެރާ ބިންދާލަނީ ހަމަކަށި ހަރުދުވަހަށްވެ
މީހުންނަށް ކޮބައިހެއްތޯ!؟

އަހަރުމެން މިސާލަކަށް ވަކި ކަންކަމުގައި ޝައިޚު އިބްނު ބާޒު، ޢުޘައިމީންފަދަ ބޮޑުވެރިންނާ ޚިލާފުވިޔަސް އެއްވެސް ޙަރަޖެއްގައި އެބޭފުޅުން ކަނޑާވައްބާނުހަދެވެ. އެހެނީ އެބޭފުޅުންގެ ކިބައިން އެނގި ސާފުވެގެންވަނީ ސަލަފުންނަށް ތަބަޢަވެ، ސުންނަތުގެ މަންހަޖުގައި ތިބިކަމެވެ. ދެންހުރީ ކޮންމެ މީހަކުވެސް ހުންނަކަހަލަ ޖަޒްބާތަކެވެ. އެހެންކަމުން އަހަރުމެން އެބޭފުޅުންގެ ގަދަރު ގެއްލުވާލާ، އަދި އެހެންހުރިހާ ފުރަތަމަ ބޮޑާ ނުޖެހުނުވެ! އެކަމަކު މިނާގެ ވަރަށްގިނަ ޖަވާބުތަކެއް!؟ މިއީ އެއީ ފުރާނައެވެ ފަނާފައިވާ ތަބާވެ ކަމުގެ އިސްލާމީ ޢަޤީދާ ތަޤުލީދުކުރާ ބަސްފުޅުތަކެއް ވައްޓައިލާދިނުމެވެ! އަދި އިސްލާމީ ބަސްފުޅުތަކަށް ގޮސް ބަލާފައި އަހަރުމެން ގިނަދުވަސް އަސަރު ޖެހިގެންނެވެ! މިއީ ކަންޖެހިގެން ތަޤުލީދުކުރަމުންދާއި ހިނގާ، އަދި މިހާރުވެސް ހިނގަމުންދާ ކަންކަމެވެ. މިނާއަށް މިނާގެ ވަރަށްގިނަ ތިބި އެކުއްޔަށްދޭ ތަޤްއީދާ ޖަމްޢަވައިގެން އެއްވާފަހަރަށް އުޅުނަސްމައްވެ.

ދެން ކޮންޓެކަސް ވިސާ އަނެއްކާ އެހެން ނުޔައްކާ ވާހަކަޔަށް ގެނައުވެ:

Salafunge zamanuge vaagiu thakah dheefava bayeh fatwa thakakee ezamanh khaasa fatwa thah. Misalakah eyru miummathuge wadaee hukum hedhumuge massala nethifa ohva khawarijun sahabin thakfeer kuruunuge mahchah salafun dheefava fatwa thah mizamanuga ekan aanmuvefava zamanakah genes apply nukureveyne.

ސަލަފުންގެ ތަފްސީރުތަކާއި ބަސްތަކަކީ މިޔާރު ނުނގޭނޭ، ވާކުރިކޭ ޢަވާނާކަން އޮމީ ބަސްތަކާއިކަލަމަން ބުނުން

ޢަޤީދާގެ އަދި ސިފަފުޅުތަކުގެ ބައެއް ކަންކަމުގައި މައްސަލަތަކުގައި އުޞޫލީ ކަނޑައެޅޭބަހާކަމުން ފުރި ވާހަކައިން ސަލަފުންގެ ބަސްތަކާއި ޤަދަރު ވައްޙާރަމުން ގޮސް، އަނެއްކާ އެހެން ހުއްޖަތްތަކެއް ދިމާވާކަން އަނބުރާލުމެވެ! އެއީ މައްސަލަތަކުގައި އަދި ޚާއްޞަކޮށް ޞަޙާބީންނާގެ މައްސަލަތަކުގައި ސަލަފުން ދިފާޢު ހުރި ތަޢުލީމާތަކާ ހުރުގެ ވާޤިޢު ވަސަވާ ގާނޫނު ނިޒާމާ، އަނެއްކާ ޤަވާޢިދުން ސަލަފީން ކާމިލުކަމާ ދިނުން ޢަމަލުކުރަމުންނެވެ. އެހެންވީމާ މިއުޞޫލުން ސަލަފުން އެކު ޤަވާޢިދު ދެއްވާފައިވާ ތަޢުލީމާތަކާއިވެސް ޢުރުފުގެ ވާޤިޢުއަތުން ދުރުވެފައިވާ ތަޢުލީމާތަކާއިކަމުގައި، އަދި ޤަބޫލުން ޙުރުމެއް ފުދޭނީ އަޙްކާމުގެ ތަޢުލީމާތަކާވެސް، އަދި ޢަޤީދާގެ ތަޢުލީމާތަކާވެސް އުޞޫލު ވާޤިޢުއަތުން ޚާއްޞަ ތަޢުލީމާތަކަށް ކުރުމަކީ ޙާއްޞަކުރެވިފައިވާކަމެވެ.

ރަނގަޅެވެ! ތަޢުލީމާއެއްނަމަ ތަޢުލީމާގައި ހިތްހުރިހާ ޝަރުޢީޙުކުމްތަކާއި ވާޤިޢުއަތުން ބަޔާނުކުރުން ދިޔައީއެއްބަހަކަށް ޤަބޫލުކުރެވެ. ނަމަވެސް މިނާއި

މީނާގެ ވަރަށްގިނަ ޗަމާއިލާގެ މީހުން އެހެން ކިޔާފައި ރަށްތަކުން އެއްގަރާނީ ސަލާމަތުން ވަނީ ބަޔަކަށް ދެއްވާފައި ހުރި ފަރުވާތަކެއް ނޫނެވެ. ނަމަވެސް ދުށްމަން ތަކްސީރުކުރައްވާ اللّٰه ތަޢާލާގެ ބަސްފުޅުގެ މުރާދު، އަދި ޝަރުޢީ ހުކުމުގެ އަސްލު ބަޔާންކުރެއްވީމާ ވިދާޅުވުމަށް ބަސްފުޅުތަކެވެ. ވަރި ބަޔަކާހާވަން ބަޔަކަށްދެކަން ގަބޫލުކުރުމުގައި ނުރިއެވެ. ބަޔަކަށްދެއި ގަބޫލުކުރުމުގެ އެއްގޮތަށް ހުރިހާ މަސައްކަތެއް ބަރާބަރަށް ހުސްކުރެއްވުމަށް ބާރު ވަރަކަށްވިޔަ، ނަމަވެސް ކުރިކަމަށް އަސްލުވެފައި ކުރުކަމަށް ނަމާކަށް ބަނދަރުން އެބަރުވެން މަތިންކުރިއަށް އެމުކިތަ މުސްލިމުކަމުގެ.

އަޅުގަނޑު މީހުން ކަލްތުކުރާ ބަޔާ އަދުރަތުގެ ތަރުޔާ ދިގުވީ އެހެން ތަރިސްލާކުރުމުގެ ފިޔަވަ އެއްބަސްވެއި ޖިހާދުކުރަ ބާރުވުން އަހަރުގެން އަކަށްވާ ކަމަ ކުރު، ނަމަވެ ކުރު ދުނިޔެ މަސްލަހަތް ބާރުނާ ކުރުކަމަށުގައި ވިދާޅުވުމަށް ބަސްފުޅުތަކެވެ. އަދި އެބާރުނުގެ ޙަމާން ނިމިގެން އިމާމު އަރުމަތުއާއި، އަސްޖިބަރިއާއި، އައްސަލާމާނިވަނު ބާރުއަރުވުން ހަމަ އެބާރުމުން އެޖީ ކަމަ ކުރުކަމުގައި ވިދާޅުވުމަށް

އެއަށްފަހުގައި ޤާބިލުކުރެއްވިއެވެ. މިއީ ހަވާރިޔުންނާ ދިމާވެސް
ދެއްވާފައި ހުރި ފަތުވާދޭކާއި ނޫނެވެ! ނަމަވެސް ހުކުމުގެ މައްސަލަ
އޭގެ އަސްލުގައި އޭގެ އަސާސް ބަޔާންކޮށްދެއްވުމެވެ.

ދުން އެއަށްފަހުގައި ހާލަތުތަކުގެ ބަދަލުއަދި ވަރަށްވެސް ދިގުދުވަސް
އަދި މުސްތަޙައްބުކަމާއި އެއަށް ވަރަށް ކަމަކަށްވާތީވެ އެއަށް
މިތަނުގައި ވާހަކަދައްކާކަން ބޭނުމެއް ނުކުރަމުވެ. ނަމަވެސް
މިތަނުގައި މަޤްބޫލިޔަ މިނާ ދަލީލުތަކުތަކަ ވާހަކަ ދެކޭ
ބޮޑެތިންނާހައި، ސައުދީސަބުގެ ބަސްތަކާ ޤަދީބިލަދު ކުރުތަކެވޭސް،
އަބަސްތަކަދި ފުރިން ވަގި ދުނިޔޭއަކަސްވާ، އަހަރުމެންގެ ޒަމާނާ
އެކަށީގެންވާ ބަސްތަކާއަކުގައި ހުރުމަށް އަހަރިދުން ނުރާއްކާ
ވަސްހަޤޭވެ. މިރަސްޤާކަތުގައި ހިތްޖަހައިން ކާމިލް މިހާރުވެސް އެނާ
ބޭނުންވާކަމާ ފުރާއްޞާ ބަކަ ތިނަގި އެޒިޔާރުކައި ކަސްތަކާ
އަޅުގަނޑަށް އަޅީ ބަހާ މިނޭދާމި ތަދާތާ ހާރާ ބައިވާދާމެވެ.

މިބާބުގާ ބިދުއަތުހުގެ ވަރަށް ބޭނުންކަމާ އުސޫލުބައެވެ. އެގޮތުން
ޖުމްލާކުގެ ބަޔާން ސާފު ކަންކަން ވިސްނާކުލަން ހިދާފިނުން
އެމީރަން ފިޤުހުކަމަން ބޭނުއެވެ. ސުންނަތީގައި އަކުރުދުލާ
ކަންކަން މިސާލުކަން އިނާރު އުސޫލުއި ބަރުއިނިވާސް އެމީރަކުގައި

ބިންގަނޑު ކަޝަފް، ހެދުން ހަޖިވާރީތަކަން ބުނެ އެވާޖިބުއަދަން ޚާއްޞަކޮށްދެއްވިއެވެ. މިފަދަ މިސާލުތަކެއް ގިނަވެގެންވެއެވެ. އެހެންވީމާ ﷲ އަށް ތަޤުވާވެރިވާ އަދި އިޚްލާޞް ނިސްބަތްވާ މީހަކު ޢާއްމު ޤާނޫނުތަކަށް މިފަދަ ޢާއްމު ނުރައްކާ ބަޔަކު އެއްވެސް މައްސަލަތަކުގައި ދޫކޮށްލުމަކީ ހިތްވަރުތެރިކަމެއް ނޫނެވެ.

ދީން ބާރުމު ހިދުމަތުގެ ވަސީލަތް ޤާނޫނުގެ މައްސަލަތަކީ ކުރިއްސަރުކަމުން އެކުވެރިކަމެވެ. މިޤާނޫނުތަކުގައި މާނައް އެކިއެކި ތަޖުރިބާކުރުމު، ތަންފީޒުކުރުމުގެ ނިޒާމްތަކުވެއެވެ. އޭގެ ކުރިޔަށްދާގޮތް މަސައްކަތް ފަތުރައިގަތުމަށް، ނިޒާމް ގެނެސްދީގެންދިއުމަށް، ޤާނޫނު ޔައުމިއްޔާ ދިރިއުޅުމުގައި ޝަރުޢީ ނިޒާމްތަކަށް މިހާ ޤާނޫނީ އަސާސް ގޮސްއުޅެމެވެ. އިހުތިޔާރު ނޫނެވެ. އެހެން އުޖޫރަތު ދެކެބަހައްޓަން ބަލަހައްޓަމުން ޤާނޫނުތަކުގެ ތަރައްޤީގައި، ޢަދާލަތުގެ ފަރުދީ ޙައްޤުތަކާއި، ބަދަލުކުރުމަށް ދިރިއުޅުމާއި އެކުލަވާލުމުގެ ޢިޔާރު، އެއީ ޙަރަކާތް ޢަދަލް ޢާއްމުކަމަށް، އެބަތާ ތަޖުރިބާ ހަމަތަކަށް ބަދަލުކުރުމަށް އެބައި މަސައްކަތްކުރަމެވެ.

އަދި ދީނީ ތަޝްރީޢުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޤާނޫނުތަކާއި އަސާސީ ޝަރީޢަތަށް، މިސާލަކަށް މުޅިން (ޖިހާދް) ނަގުމުގެ ނިޒާމު

ޤާނޫނެއް ގޮތަށް ކަނޑައަޅައިގެން ހިންގިމުންނެވެ. އަދި ޚާރިޖީއި ބުއްދި ނަސްލުތަކުގެ އަޤީދާއި ނިޒާމުކަނޑައެޅުމުގެ ވާދުވެރިޔަ ޢަވާމުންކަމުގައި މަދު ފަހަރަކު ވުޖޫދު ދިޔަޔަސް ވެރިކަންކުރާ ރަސްކަމާއި ޚިލާފުވުމުގެ މައްސަލަތަކުން ދުނިޔަވީ އުދުވާއި އަނިޔާވެރިކަމާއި ދީނާ ޚިލާފުވުން ގެނެވިގެންވުމެވެ. އަދި ސިޔާސީ ތާރީޚުގެ ބޮޑުކަމުން ކަލިފާ އުފުރުމުގެ ހަވާސަލާ އަދި ކަނޑައަޅާ ކުރުމަށް، އަދި ނުބައިގޮތުން މިސްކީނުންގެ މަޞްލަޙަތު ޝަރީޢަތުގައި ކަނޑައަޅާ ތަންފީޒު ކުރުމެވެ. އެއީ ވެރިޔާގެ އަނގަބަހުން ވިސްނުމެވެ. މިއީ ޚާރިޖީގެ ފެންނަން ހުރި ކަންކަމެވެ.

ވެރިކަމުގެ ފަޚުރައި ފާޅުކޮށް ކަންކަމާއި، ބަނޑުރަށާއި، ހަވާލާއި މުޤާބިލުގެ ކަންކަން ފުރިހަމަކަމާ ތަސްލީމު ކަމުގައިވިއެވެ. އަދި އެފިރިސްނާ ދުވާޅަށް އަނގަބަހުން ބަލާކަށް އަނބިއްޔާތަށް، ޤަވާޢިދާ މުސްލިމުންނެވެ. ﷲ ތަޢާލާ ޙަރާމްކުރެއްވި ކަމެއް ބަލާ ވުނުމިއެވެ. އެހެންވީމާ ތަޢުލީމުގެ ކަންކަން ޙައްޤުގޮތް ދީނާސަބަބާ، އަދި ތަޤުވާކަމާއި ބުރަލާވާ ހަރަކާތް އެއީ ޝަރީޢަތުގެ ތަސްވީރުކަމާ އަސްސަ ތަޤުވާކަމާއި، އަދި ހަސަން ޤުބޫލު އަދި މަނާކުރަށް ޙުކުމް ދީނުގެ ...

ނުވަތަ ދެރަކަށްއެގެ ވާދިޔުގެ ބޮޑުވުނުގެ ބުއްރަ ތަފާތުވެގެންދިޔަތަން، ހުކުރުގައި އަތަށްތަކުރާވުން ޒިޔާރަތް ނަގައިފާއިސަކާށެވެ. އެހެންކަމުން މަތަށްފަރާތުގައިތަކާ ބަޔަށްވިދާކަން ވާހަކަދައްކާކަން ނަގިފުވެ. އެދި ހާލުގައިވާކަމުގައި ދިނުން ބޮޑުވެ ކުޑުވާ ހާލަތަކާކަމުގައި އެއްޗެހި ހާލަތުގައި ކުޑުވާން ނަގިއުއި ނުކުރުމެވެ. އެކަމަށް މިނާ މިއަނގަމުގައި މަތަށްފަރާ ހުރުޒި އަނގަލުގައި ދިއަ ގުޅުން އިން ނުބައި ތަހައްޖަރު ލާހަކަށްލިއުޔެވެ.

ދެން މީހާ ބުންޗެވެ:

Aanmu meeha ah fehnanee mimeehun salafunge bas quote kura than. Eygen mizamanuge huriha ilmuverin bidhuaverinnah ve ageeedha fahum nuva meehunah vegenn dhey. Ekamu salafunge ageedha mibaiimeehunah engunee emeehunge fadulunneve.

ސަލަފުންގެ ބަސްތައް ޤޯޓުކުރުމަށް ބައެއް މީހުން ގެންނަ އެކި އުސްލޫބުތައް

އަނެއްކާވެސް ނުރައްކާތެރި ވާހަކައެކެވެ! ސަލަފުންގެ ބަސްތަކާމެދު އިންޒާރުދީ، އެކީ ވަކި ވާޖިބުއަކަށްވާ އެއްޗެއްކަމަށް ނިންމާ، އަދި އެބޭކަލުންގެ ބަސްފުޅުތަކަށް ސަމާލުކަންނުދީ ކޮށަން އުޅޭ މީހުންނަކީ ނުބައި ފިކުރެއްގެ ބައެއްކަމަށް މީހާ ވިސްނައިދިނުމެވެ! ޖާއްދު

މީހާއަށް މިމީހުން ފެންނާނީ ސަލަފުންގެ ބަސްތައް ގެންނަ ބައެއްގެ ގޮވުމެވެ! ﷲ އަކްބަރުވެ! އަދި އެބަސްތަކުން ނިޔާކުރަނީ މިޒަމާނުގެ ހުރިހާ އިލްމުވެރިން ބިދުއަވެރިންނަށެވެ ބަޔާނާ ފަހުމު ނުވުމެވެ. ކާނބޫދަ ބަހުގާނެއްހަރުމެވެ!؟ މިހާ ހަމަ އެވަރަށް ސަލަފުންނާމެދު، އަދި އެބޭކަލުންގެ ބަސްފުޅުތަކާމެދު ޝެރިފުންވެސްއަހާހުރެވެ!؟ އެހެންވެ އޭގެ ބަދަލުގައި އެކަހަލަ ނުރައްކާތެރި ބަހެއް ނުގެންނަށްވެގެން މުޖުންވެސް ތިމާމީހާގެ ބަސްތަކާއި، މުރުތީ ވާހަކަ އަނބުރާލުންތަކާއި، ފަލްސަފާތަކުން މީހާގެ ވަރައިގެންވާ މިހުންނަން އަބަދު އަބައިދީ، ދީނާއި މަންހަޖާ އެއީކަމަށް ހަދައިދިނުމެވެ!

މީހާގެ މިބަސްތައް ނިކަން މިހާ މަތީކުރާ މައްސަލައިން އާދު ބާކިމެއްތުގެ މައްސަލައިން ކުރާލާހަށްތުވެ!؟ ޕައްމުންނަށް ފެންނާނީ މުޖުންވެސް އައްމުތުގެ ސަލަފުންގެ ބަސްތައް ދޫކޮށް، މާފަހުން އަދި ބައެއްގެ، ނުވަތަ ތިމާމީހާގެ އަމިއްލަ ބަސްތައް ކުރުބާނާ ތަނެވެ. އެއީން ޚާޞްމަހަނީ ނަފްސާނީ އަދި ހަވާޝުން ތަޢުލީމާ ލިބިގެންވާ ހުއްޓެގެންވާ ގެރުންތަކާއި ސަލަފުންގެ ދިމާނުންނަޔަ ހަޤީޤާ ރަނގަޅަށް ފަހުމުންވާ، ދެރު ނުވިސްނުން،

ކަންކަމާމެދު އެކަށީގެންވާ ގޮތަށް ވާހަކަ ނުދައްކަވާ، ވަކި ވާޖިބުއަކަށް މުޅި ދީން އަނބުރާލާފަދަ ބަސްތަކެއް ވިދާޅުވާ ބައެއްކަމުގައެވެ. އަދި މިސާލަކަށް ފަހުގެ ގިނަ ޢިލްމުވެރިންތަކެއް ވޯޓުދޭން ފަތުވާދޭއިރު، އަދި އެބުނާ ޝެއިޚު އިބްނު ޢުޘައިމީން ވޯޓުލުން ވާޖިބުވާނޭކަމަށް، އަދި އިބްނު ބާޒުވެސް ވޯޓުލާންވާނޭކަމަށް ވިދާޅުވާއިރު، އެހުރިހާ އެއްޗެއް [illegible]، އެއީ ސީދާ މީހާގެ [illegible] ގެއްލިގެންދާނޭ ކުރުމެއްކަމަށް ކަނޑައަޅާ މިނާ ފަތުވާދީފައެވެ. އެއީ [illegible]

އެހެންކަމުން [illegible]

ދީން ދީނާ ތޮޅެމުންދިޔަ މަސްރުނިޔަތު ނިންމާލީ
ދިބާރުމަންނެވެ:

Aharemennah asma wah sifath aa adhi salafunge ageedha ebayehge kibain fahum vee ilmuverin bidhua veri koffinama eyah vure bodu beyinsaafeh kobai heyyeve? Emeehunge thagseereh gosfinama uzur dinun awla vegenvey. Mi fikr fathura faraiythaka medhu samaluvun huri.

އަހަރެމެންނަށް ސިފަފުޅުތައް ފަހުމް ކޮށްދެއްވި ޚަލަފުންނާމެދު

އަހަރެމެންނަށް އަސްމާއު ވައްސިފާތު އަދި ސަލަފުންގެ ޢަޤީދާ ފަހުމްވީ، ދީނާ ޖަދިވެރިކުރާ އަޝްޢަރީ ނުވަތަ ބިދުޢާގެ އިމާމުންގެ ކިބައިންހެއްޔެވެ!؟ އަދި މިސާލަކަށް އެފަދަ ބިދުޢާގެ އަހުލުވެރިންނެކަށް ސަލަފުންގެ ބަސްފުޅުތަކާއި، ޙަދީޘްތައް

ގެނެސްދީފައި ހުރުމަކީ އަދި ޝަރީޢަތުން ނަހީކުރައްވާފައިވާ އަދި
އުޅުން މިއީ ބަދުނަސީބުކަމެއް ހާލަތްތަކާވެސް ނުކުރާށެވެ! ރަސޫލާ
صلى الله عليه وسلم ޙަދީޘްކުރައްވާފައިވާގޮތުގައި: "ﷲ ތަޢާލާ ލަޢުނަތް
ލައްވައި މީހާ ގަބުރުޒިޔާރަތްކުރާ އަންހެނުން ބާރާއި
ބާއްދަވައިފައިވެއެވެ." އެގޮތުން ﷲ ތަޢާލާގެ ލަޢުނަތް ލިބޭނެއެވެ،
އަކަމާގެ ދިރިހާއި ޝަރީޢަތާއި ހުއްޓުވާފައި ތަނަކީ ފާފައަކަށްވާއެވެ
އެކަމަކީ ސަރަޙައްދު ގަބުރުޒިޔާރަތްކުރުމެވެ. އެގޮތުން ސަފަރުކުރުމަކީ
ބިދުޢަތަކީ ފާހިޝް އަރަމުނުތަކުން އަހުރެން، އެހެނބުޑު ޢިދާދީ
އަބާޓުތް ދާއިރާ، އެދަނބުޑުން ނަފްޖުރާތަކެއް ހިސާބުތަކާއި ދުސްނަތު
ދޫކޮށްލުން.

ދެން މިހާރު މުޅިދުނިޔެ ސުނާމީގެ ރަސީދު ޝިއްޗިލް ދަކުރު
އިންސާނިއްޔަތު ކުރިމަތިވާ ޝަރުޢީ އިސްލާމްކަން އެކަށީގެންވާ
ދަރަޖަތަކާއި އެނގުނުހެން ދިރާސާ މިކަމުގެ އިންސާނިއްޔަތު ތަނާ
މިހާރުދާ ޤާއިމުކުރީ ބަދަލުކުރި، ނަތީޖާ ތަނާ މިހާރު ދެނެ ބުޢުރަކަށް
އެއްބަސްނެތުން ކުރެވިދާނެތޯ؛ އަދި އާދޭ ސަލަވާތް
އިންސާނިއްޔަތު ބިނާކުރުވާނެ ކަމާކުރެވޭނެކަމަށް މާނައަ އެދި
އަދަބުތަކާ ކުރިން ބަލާނިކަން ބަޔަކު ދޫކުރިއްޔާ ނުކުރާށެވެ. އަދި

އޭނާގެ ސިފަތިޔާގައި ތަބަޢަށްވަރުވެފައިވާ ވަކި މަސްޢަލައެއްގެ މައްޗަށް އާއްމު ބުނުމުއްޖަރާ، އާއްމުކޮށް އިންޒާރުދީ، މިކަންކަން އެއްކޮށް މަސްއޫލިކަންތަން ބަދަލުވެރިކަމާއި އަމާނާތް ކޯޑާއެއްތޯ!؟

ދީން އަންނައިކާވަސް މިނާ އުބުދުއްޔަކާއި މަގުފުރުދުނުތަކާގެ ޖަދަރުކުޖެކްސާ އިދީ "ތަޤްލީދުއްކަމުގައި" ފުރުވާކުޖެކްސާފުމުއްކަމުގައި، ކިރިން ބުނިގޮތަށް ބަޔާނާގެ ބައެއް މައްސަލަތަކުގެއްކަމަށް ބޭނާ ބުދުރު ދިނުން އައިޔާގެނުވާކަމަށް ބުނުމެވެ. ބުދުރުދުފުނު ވަނަހަނާވެގެނުވާ ޤައުމީ މައްސަލައިކާއި، ބުދުރު ނުދުފުނު ސާފު ބަޔާނަ މައްސަލަތަކެއް ފުރަތޯކުރުމުއްނިވުމެވެ.

ޝައިޚުލްއިސްލާމް އަލްއަބްދުލްބާނީ ވިދާޅުވެފައިވެއެވެ:

(المتأول إِذا أَخطَأ وَكَانَ من أهل عقد الْإِيمَان نُظِرَ فِي تَأْوِيله فَإِن كَانَ قد تعلق بِأَمْر يُفْضِي بِهِ إِلَى خلاف بعض كتاب الله، أَو سنة يقطع بهَا الْعذر، أَو إِجْمَاع فَإِنَّهُ يكفر وَلَا يعْذر. لِأَن الشُّبْهَة الَّتِي يتَعَلَّق

بهَا من هَذَا ضَعِيفَة لَا يُقَوي قُوَّة يعْذر بهَا لِأَن مَا شهد لَهُ أصل من هَذَا الْأُصُول فَإِنَّهُ فِي غَايَة الوضوح وَالْبَيَان) (الحجة في بيان المحجة)

މާނައީ: "(ނުބައި މާނައެއް ނަގައިގެން ހެޔޮނިޔަތުގައި) ތައުވީލުކުރާ މީހާ، އޭނާ ގޮސްހަދައިފިނަމަ، އަދި އޭނާއީ އީމާންކަން ޙަޤުރުކޮށްފައިވާ އަހުލުވެރިންގެ ތެރެއިންވާ މީހެއްނަމަ، އޭނާގެ ތައުވީލަށް ބެލޭނުއްޖެވެ. ފަހެ އެތައުވީލަކީ الله ތަޢާލާގެ ގޮތުން ބަޔަކާއި، ނުވަތަ ޙުޖުތު ކުރިމަތިވެގެންވާ ސުންނަތާއި، ނުވަތަ އިޖްމާޢުއާއި ހިލާފުވުން އަކުލުވެގެންވާ ކަމެއްނަމަ ފަހެ ހަމަކަށަވަރުން އޭނާ ކާފަރުވެއްޖެއެވެ. އަދި ޙުޖުތް ނުކުތުމުގެ. އެހެނީ މިފަދަ ކަމެއްގައި އެކުލެވިގެންވާ ޝުބުހަތަކީ ބަލިކަށިވެގެންނެވެ. އަދި އެކަމުން ޙުޖުތު ޤާއިމުވާ ބާކީއެވެ. އަދި މިއަސްލުތަކުން އަސްލެއް ހެކިދޭ ކަމެއްވިއްޔާ، ފަހެ ސާފުވުމާ ބަޔާންވުމުގެ އިންތިހާގައިއެވެ..." މިއެވެ.

އިބްނު އަބީ ޢައިޒު އަލްޙަނަފީ ވިދާޅުވިއެވެ:

(ومن قول أهل السنة: إنه لا يعذر من أداه اجتهاده إلى بدعة؛ لأن الخوارج اجتهدوا في التأويل فلم يُعذروا إذ خرجوا بتأويلهم عن

الصحابة، فسماهم عليه السلام مارقين من الدين) (الجامع في السنن والآداب)

މާނައީ: "އަދި އަހުލުއްސުންނާގެ ބަސްތަކުގެ ތެރޭގައި: އެމީހަކު ކުރި އިޖްތިހާދުގެ ސަބަބުން ބިދުޢައަކަށް ދިޔަ މީހަކަށް އުޒުރު ލިބިގެންނުވެއެވެ. އެހެނީ ޚަވާރިޖުންވެސް ތައުވީލުކުރުމުގައި އިޖްތިހާދުކުރިއެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެމީހުންގެ ތައުވީލުގެ ސަބަބުން ސަޙާބީންގެ ތެރެއިން ނިކުމެގެންދިޔަހިނދު އެމީހުންނަށް އުޒުރެއް ނުލިބުނެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނު صلى الله عليه وسلم އެމީހުންނަށް ނަސްދެއްވީ ދީނުން ނިކުމެގެންދާ ބަޔަކުކަމުގައެވެ." މިއެވެ.

ސަލަފުންގެ ޢަޤީދާ ދަސްކޮށްދިނީ ފުރަތަމައިން މީހުން ދިވެހީ ތިބެފުޅުންނަކީ!؟

ދެން ސަލަފުގެ އިސްޢާރުތަކުން އެކަކީ މިބަސްދިފަރު ނިސްބަތްވުމެވެ. އަސްލުކުރާފަސް ތަކުރާރުކޮށްކަން ޢިލްމީ މީހާ މިބަސް އުފެދުނީ މީހާއި މީހާގެ ޢިލްމީވެރިކަން، ޒާތުބަޔާން އެމީހުންގެ މަޤްބޫލުން ހިތާނީއޭ ކަން ކުރެވޭ، ސުންނަތުގެ ބަޔާ ދަޢުވާދީ ފަތުރައިދިން ޝުއޫރު ތަސްދީގު

ސަލަފީންނަށްވެއެވެ. އަނެއްކާވެސް ސުންނަތީގެ ކަންތުވެއްޖެތީ، އަޝްޢަރީ، މާތުރީދީ މިހުން މަޝްހޫރީ ހަނަފީމަޛްހަބު އެއްބާރުލުންދީ އިމާމުންނަން، އިލްމުވެ މަލިކީން އެހާ ބައެއްކަމަށްވެއެވެ. ތިންޖަ ސަލަފީންގެ ތަޢުލީމަށް ސަބަބުން ފަދަ ތަޢުލީމު ކާރީގެން ދާ ހަމައިދެ ނަދަތަ ބަޔެއްބަސް ވެގެންދިޔަ މުސްތަޢިދު ކުރެ ހަމައިހަކަށެވެ. އަނެއްކާވެސް އެއްބާރުލުންދޭ މަދިރާސަތު އިލްމު ބަހުގެ، އިޖުމާއުންތަ އަދިއްބުން ދުވަހީން ހިކާލަތުގައި ހުސްނަ ކުރުބާގެ ޖަންދަފީ ބަސްތަކަކީ ހަތަރުގެ ފުރުގަނޑުގެ ގެސް ދަފާވީގެނޑާ، މަހިމަހުން ފެއްޗެ އިސްތިސްނާއަކަށެވެ، އަޅާނުލާ ފަލީ ކުރަކަށްވެގެންދެއެވެ.

އިރުޝާދުން މިދާއިރާގެ ތެރެއިން ސަމާލުވާ ޖަމާލީތެރެފާރިހު ކޯނެ ބައިގަނޑާ ވެދޭއިރުއެވެ!؟ މިދާއިރާގެ ތެރެއިން އުޚުދު ކިލި، ބަޔާނީތުން ބާއްޖަވެރިކަން ހުރި ކޯނެ ބައިގަނޑަކަށްހުއްޓެވެ!؟ މިދާއިރާގެ ތެރެއިން ސަލަފުންގެ މަންހަޖާއި އެންމެ ގާތްވެ، ސަމާލުކަންދީ، އަދި އުޚުރުދުވެފަދަ އިޖުތިހާދީ މައްސަލަތަކާގައި އުޚުދުރީ ގަދަރު ހިފަހައްޓަނީ ކޯންބައިގަނޑެއްހުއްޓެވެ!؟

ސަމުސާ ދުޢާ އަދި ގަރަމުގެ ދޮރި ޖަހާލުން

މިހިސާބުން މިމަސްހުނިގަންޖު ހާވާދި ސަމުސާ ދުޢާ، އަދި އަވަހަށް ހިނގާދި ގަޑަން ދޮރިޖަހާ ޖީބަންކީއެވެ. ﷲ ތަޢާލާ އަހަރުމެންނާއި އަދި މިމީހުންނަށްވެސް ތެދުމަގުދައްކަވާ، ޢަދުލުވެރި ޢައްދުގެ މަތީގައިވާ ސީދާ މަންހަޖަށް މަގުދައްކަވާ ޤަބޫލުކުރައްވާށިއެވެ.

سبحانك اللّٰهُمَّ وبحمدك أشهد أن لا إلٰه إلا أنت أستغفرك وأتوب إليك، وصلى الله وسلم على نبينا محمد وعلى آله وأصحابه ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين.

***

